

kan föreligga även i andra gränslän, och anser, att frågan därför bör upptas i ett sammanhang för därav berörda län. För egen del anser jag mig inte kunna biträda länsstyrelsens förslag.

Med hänsyn till belastningen å anslaget torde anslaget böra uppräknas med 300 000 kr. till 8 300 000 kr. Härav torde 1 472 000 kr. böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 8 300 000 kr., därav 1 472 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[160] 19. Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	625 000	572 095
1961/62 (statsliggaren s. 1215)	600 000	
1962/63 (förslag)	600 000	

Efter uttalande av 1956 års riksdag (statsutskottets utlåtande nr 2, riksdagens skrivelse nr 2) om önskvärdheten av att nedbringa kostnaderna för ifrågavarande fångtransporter uppdrog Kungl. Maj:t den 21 december 1956 åt polisväsendets organisationsnämnd att utreda vilka åtgärder, som kunde vidtagas för att förbilliga förpassningsresorna, och till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Enligt vad jag under hand inhämtat, avser nämnden att redovisa utredning i frågan sedan statsmakterna tagit ställning till 1957 års polisutrednings förslag om polisväsendets förstatligande. Anslaget bör i avvaktan härpå för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp, 600 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

E. Civilförsvaret m. m.**[161] 1. Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	2 977 000	2 915 439
1961/62 (statsliggaren s. 1216)	3 258 000	
1962/63 (förslag)	3 642 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) föreslår, att anslaget minskas med 81 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Sex tjänster överföres från civilförsvarsstyrelsen till statens brandinspektion	
a) 1 förste byråsekreterare Ao 23	— 33 192
b) 1 förste byråassistent Ae 19	— 25 632
c) 2 ingenjörer Ae 17	— 41 712
d) 1 kanslibiträde Ae 7	— 14 544
e) 1 kanslibiträde Ag 7	— 14 544
2. En tjänst som bilförare överföres till statens civilförvarsskola	— 14 544
3. Vissa lönegradshöjningar	
a) En tjänst som redaktör i Ae 21 ändras till Ae 23	+ 2 424
b) Tre tjänster som byråingenjör i Ae 19 ändras till Ae 21	+ 4 446
c) En tjänst som tekniker i Ae 12 ändras till Ae 15	+ 2 040
d) En tjänst som kansliskrivare i Ae 10 ändras till Ae 12	+ 1 860
e) Tre tjänster som kontorist i Ao 9 ändras till Ao 10	+ 2 484
f) Tre tjänster som kanslibiträde i Ao 7 ändras till Ao 9	+ 3 249
g) Tre tjänster som kanslibiträde i Ae 7 ändras till Ae 9	+ 3 912
h) En tjänst som kontorsbiträde i Ao 5 ändras till Ao 7	+ 1 650
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	— 29 388
5. Vissa pensionskostnader	— 5 000
6. Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga	+ 46 400
7. Omräkning	+ 30 599
	— 81 000

Motiv

1. 1954 års brandlagsrevision föreslår, att statens brandinspektion upprättas såsom ett särskilt verk med egen personalstat. Styrelsen har tillstyrkt förslaget och utgår från att den på styrelsens personalstat upptagna personalen för handläggning av fredsbrandärenden överföres till statens brandinspektion fr. o. m. den 1 juli 1962.

2. En av de två bilar, som hittills stått till civilförsvarsstyrelsens förfogande, är avsedd för statens civilförvarsskola. Sedan stat upprättats för skolan bör en av styrelsens bilförare överföras dit.

3. Styrelsen åberopar framställning av statstjänstemannaförbundet och finner liksom förbundet angeläget, att de angivna tjänsterna höjes på föreslaget sätt.

4. Från anslagsposten bestrides bl. a. kostnaderna för avlöning av en tjänsteman för fredsbrandärenden med arvode motsvarande lönen i 24 löneklassen. Av skäl som anföres under punkten 1 bör beloppet ej längre belasta anslagsposten. I enlighet med beslut av 1961 års riksdag uppräknas arvoden till generaldirektörens ställföreträdare och en militärassistent.

5. Anslagsposten, som avser ersättning till en tjänsteman för fredsbrandärenden, bör av skäl som anföres under punkten 1 utgå.

6. Till avlöning av redan anställda sakkunniga beräknar styrelsen 98 000 kr. för nästa budgetår.

Styrelsen anmäler ytterligare behov av medel för nästa budgetår under åberopande av ett av 1960 års försvarsupplysningsutredning avgivet betänkande, vari understrykes önskvärdheten av att civilförsvarsstyrelsens informationsavdelning förstärkes. För informationsverksamheten erfordras följande personal, nämligen en informationschef i A 23, en pressombudsman i A 19, en bildman i A 17 och en kontorist i A 9. För verksamheten finns f. n. en redaktör. Medelsbehovet för en pressombudsman, en bildman och en kontorist beräknas till i runt tal 58 000 kr.

Styrelsen hemställer, att en befattning som förste byråsekreterare i Ag 21 (föredragande i personalfrågor) ombildas till extra ordinarie tjänst.

Antalet kontorsbiträdestjänster å personalförteckningen för styrelsen bör ökas med en.

Departementschefen

Den år 1959 beslutade nya organisationen för civilförsvaret (propositionen nr 114) innebar bl. a., att civilförsvarsstyrelsen erhöll en för sina arbetsuppgifter lämpligare organisation än tidigare. I stort sett har denna organisation visat sig fungera väl. Uppenbarligen ställer emellertid övergången till den beslutade nya civilförsvarsorganisationen särskilt i början av uppbyggnadsskedet stora anspråk på administrationen av verksamheten. Ett grundläggande organisatoriskt och tekniskt arbete måste i tid kunna utföras i central instans till underlag för länsstyrelsernas planläggningsarbete, skyddsrumbyggande, utbildningsverksamhet och för upphandling av materiel m. m. Erfarenheterna från den hittillsvarande verksamheten har visat, att de ifrågavarande arbetsuppgifterna svårligen kan utföras inom ramen för civilförsvarsstyrelsens nuvarande personalorganisation i den utsträckning, som uppbyggnadsarbetet f. n. kräver. Sålunda har inte materielanskaffning kunnat företagas i den omfattning som svarar mot medelstilldelningen. Medelsreservationerna har också ökat beträffande skyddsrummen. Vid en genomgång av olika beredskapsfrågor på civilförsvarets om-

råde, som jag med anledning av den utrikespolitiska situationen lät göra under hösten 1961, framgick att erforderliga åtgärder i syfte att höja beredskapen ej kunde vidtagas med mindre civilförsvarsstyrelsen erhöll vissa ökade resurser. Bl. a. erfordrades personalförstärkningar för inköpsverksamhet och förrådsplanering, konstruktionsarbeten och planering rörande skyddsrum, utarbetande av instruktioner för tjänsten i ledningscentraler och underhållstjänst m. m., planering för utrustning av det allmänna civilförsvarets kårer samt för utbildnings- och övningsverksamheten med flera ändamål.

I anledning härav har Kungl. Maj:t genom beslut den 17 november 1961, i samband med att vissa andra åtgärder vidtogs för att stärka beredskapen hos civilförsvaret, på min föredragning medgivit, att vid civilförsvarsstyrelsen finge tillsvidare under innevarande budgetår tillfälligt anställas högst följande antal extra befattningshavare, nämligen åtta förste byråinspektörer och två förste byråingenjörer i Ag 23, en byråinspektör i Ag 21, tre byråassistenter i Ag 19, två kanslibiträden och ett tekniskt biträde i Ag 7 samt fyra kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Till täckande av kostnaderna härför har jag för avsikt att senare denna dag föreslå, att medel anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

I skrivelse den 29 november 1961 har civilförsvarsstyrelsen framhållit nödvändigheten av att även under nästa budgetår få bibehålla den beslutade personalförstärkningen. Styrelsen anser det vara ett villkor för möjligheten att förvärva lämplig personal, att denna kan påräkna anställning under en längre tidsperiod än endast ett halvt år.

Jag delar uppfattningen, att den ifrågavarande förstärkningen av civilförsvarsstyrelsen erfordras även under budgetåret 1962/63. För ändamålet torde anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra uppräknas med i runt tal 394 000 kr. En häremot svarande uppräkning bör ske av anslagsposterna till rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anförte vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor räknar jag medel för uppflyttning av tjänsten som redaktör i Ae 21 till Ae 23.

Styrelsens förslag om höjning av vissa tjänster i övrigt samt extra ordinarie anställning av en förste byråsekreterare i Ag 21 anser jag mig icke kunna biträda.

Delposten till ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga föreslår jag uppräknad med 10 000 kr.

Mot civilförsvarsstyrelsens förslag att till statens brandinspektion överföra sex tjänster har jag intet att erinra med hänsyn till den av mig föreslagna omorganisationen av brandinspektionen från och med nästa budgetår. Jag förordar även, att en tjänst som bilförare överföres till statens civilförvarsskola.

Antalet kontorsbiträdestjänster å personalförteckningen för styrelsen bör ökas med två.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (3 258 000 + 384 000) 3 642 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för civilförsvarsstyrelsen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsstyrelsen att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	609 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 182 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	780 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	58 000
Summa kr. 3 642 000;	

c) till *Civilförsvarsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 642 000 kr.

[162] 2. Civilförsvarsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	760 000	488 267
1961/62 (statsliggaren s. 1218)	587 000	
1962/63 (förslag)	708 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 189 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	9 589	7 000	10 000	+ 3 000
2. Reseersättningar.	111 856	135 000	140 000	+ 5 000
3. Vissa traktamentskostnader.	—	5 000	—	— 5 000
4. a) Övriga expenser för eget behov.	247 528	217 000	294 000	+ 77 000
b) Expenser för annat än eget behov. .	29 255	70 000	113 000	+ 43 000
5. Publikationstryck.	73 054	130 000	200 000	+ 70 000
6. Särskilda uppbördsmedel, inkomster från försålda tryckalster.	8 043	1 000	5 000	— 4 000
				+ 189 000

Motiv

1. Anslagsposten bör höjas med hänsyn till den faktiska belastningen under de två senaste budgetåren.

2. Å styrelsens personalstat upptages f. n. viss personal till riksbrandinspektörens förfogande. 1954 års brandlagsrevision har i sitt nu avgivna betänkande föreslagit, att denna personal skall redovisas under anslag till statens brandinspektion. Styrelsen förutsätter, att detta förslag kommer att genomföras fr. o. m. ingången av budgetåret 1962/63. Som en följd härav kan styrelsens behov av medel till reseersättningar minskas med 6 000 kr. Å andra sidan medför innevarande års beslut om höjning av traktamentskostnaderna en merkostnad av 11 000 kr.

3. Av skäl som anföres under punkten 2 kan denna anslagspost utgå.

4. a) Den nuvarande maskinparken är starkt försliten och måste ersättas successivt under de närmaste åren. Härtill kommer att rationalisering och effektivisering av lagerbokföring av materiel kräver moderna apparater och nya rutiner. Nu angivna förhållanden nödvändiggör en kraftig uppräknig av ifrågavarande delpost.

Bland annat avser styrelsen att lägga upp materielanskaffningsplanen på hålkort. Härför fordras tillgång till hålkorts- och datamaskiner. Då styrelsen ej själv förfogar över sådan utrustning, bör maskintid beställas hos annan myndighet, i första hand försvarets civilförvaltning. Kostnaderna härför beräknas för nästa budgetår till 31 500 kr. För underhåll och inköp av möbler beräknar styrelsen för nästa budgetår 13 000 kr. Medel erfordras vidare för inköp av förvaringsskåp och utbyte av adressmaskinanläggning. För återanskaffning av skriv- och räknemaskiner uppgår medelsbehovet till 16 000 kr. För bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål beräknar styrelsen 28 000 kr. Häri ingår kostnaderna för bl. a. följande särskilda ändamål. Driftkostnaderna för en tjänstebil, vilka kostnader tidigare bestritts från anslaget till förvaring och underhåll av viss materiel m. m., upptages med 9 000 kr. Den nuvarande indelningskartan för försvaret är föråldrad och en ny indelningskarta i skalan 1 : 250 000 planeras av försvarsstaben i samråd med civilförsvarsstyrelsen. Kostnaden för de nya kartorna för civilförsvarets vidkommande beräknas till 113 000 kr., varav 48 000 kr. erfordras för budgetåret 1962/63. Av detta belopp bör 5 000 kr. bestridas av styrelsens egna expensmedel.

b) Från delposten expenser för annat än eget behov bestrids kostnaderna för centralt upphandlade blanketter o. d. för den administrativa civilförsvarsverksamheten inom länen. Posten har under en följd av år varit relativt lågt belastad. Anledningen härtill är att verksamheten hitintills i huvudsak legat på utredningsstadiet. För budgetåret 1962/63 förutser styrelsen ett medelsbehov av minst 70 000 kr. Därjämte upptas under denna rubrik 43 000 kr. för de ovan nämnda indelningskartorna, avsedda för de regionala civilförsvarsinstanserna.

5. Styrelsens beräkningar rörande omfattningen av det tryck, som skall tas fram nästa budgetår, visar ett medelsbehov på 200 000 kr.

Departementschefen

En uppräknig av posterna till sjukvård m. m., reseersättningar och expenser för eget behov torde för nästa budgetår böra ske med hänsyn till det ökade antalet befattningshavare hos styrelsen, varom jag under föregående punkt framlagt förslag.

Anslagsposten till sjukvård m. m. beräknar jag till 11 000 (+ 4 000) kr.

Till reseersättningar bör upptagas 140 000 (+ 5 000) kr.

Till expenser för eget behov beräknar jag för bränsle, lyse och vatten ett ökat medelsbehov av 4 000 kr.

Under posten till övriga expenser för eget behov torde för nästa budgetår böra beräknas ett ökat medelsbehov för användning av hålkorts- och data-maskiner vid uppläggning och bearbetning av materielanskaffningsplan, inköp och underhåll av möbler m. fl. inventarier, andel i kostnaderna för ny indelningskarta för försvaret samt driftkostnader för tjänstebil m. m. Jag beräknar medelsbehovet under ifrågavarande post till 299 000 (+ 82 000) kr.

Till expenser för annat än eget behov beräknar jag ett ökat medelsbehov av 20 000 kr.

Medelsbehovet under anslagsposten till publikationstryck beräknar jag med hänsyn till den väntade ökade omfattningen av verksamheten för nästa budgetår till 150 000 (+ 20 000) kr.

Frågan om ansvarsförhållanden m. m. vid befolkningsregistrering under krigsförhållanden, då omfattande utrymningar vidtages, kommer att bli föremål för överväganden i samband med att frågan om kommunernas åligganden under beredskap och krig prövas. Vissa förberedande åtgärder bör av beredskapsskäl dock vidtagas redan under innevarande budgetår. Min avsikt är att, sedan ärendet beretts ytterligare, föreslå Kungl. Maj:t att uppdraga åt civilförsvarsstyrelsen att som en förberedande åtgärd för befolkningsregistrering låta trycka och på lämpligt sätt förvara erforderliga blanketter och andra handlingar. Kostnaderna härför, som preliminärt beräknats till 150 000 kr., torde böra bestridas från den under förevarande anslag upptagna posten för publikationstryck.

Inkomsterna från försålda tryckalster torde under nästa budgetår böra beräknas öka med 9 000 kr.

I övrigt har jag intet att erinra med anledning av de av styrelsen gjorda beräkningarna.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (587 000 + 121 000) 708 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilförsvarsstyrelsen*: Omkostnader för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 708 000 kr.

[163] 3. Utbildnings- och övningsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	7 100 000	1 960 773
1961/62 (statsliggaren s. 1218)	10 800 000	
1962/63 (förslag)	12 872 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 4 228 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Utbildning vid statens civilförvarsskola i Rosersberg			
a) Avlöningar till icke-ordinarie personal	746 000	843 000 +	97 000
b) Rörligt tillägg	186 000	201 000 +	15 000
c) Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	18 000	19 000 +	1 000
d) Driftkostnader	2 380 000	2 606 000 +	226 000
e) Anskaffning av inventarier	1 200 000	1 004 000 —	196 000
2. Utbildning vid regionala fältskolor			
a) Avlöning till lärare och övrig personal	375 000	660 000 +	285 000
b) Driftkostnader	2 505 000	3 620 000 +	1 115 000
c) Anskaffning av inventarier m. m.	758 000	400 000 —	358 000
3. Lokal utbildning samt lokala övningar inom länen	2 527 000	4 660 000 +	2 133 000
4. Familjebidrag	—	685 000 +	685 000
5. Övningar anordnade av civilförsvarsstyrelsen eller av länsstyrelserna enligt civilförsvarsstyrelsens anvisningar	—	50 000 +	50 000
6. Kostnader för instruktörsarvoden och förbrukningsmateriel vid skolundervisning i olycksfallsvård och brandskydd	175 000	250 000 +	75 000
			+ 4 228 000

Motiv

1. a) Till avlöningar åt fast anställd personal beräknar styrelsen 711 000 kr. för budgetåret 1962/63. Till tillfällig arbetskraft och tillfälliga lärare erfordras 132 000 kr.

Styrelsen föreslår, att en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 ändras till en tjänst som kontorist i Ae 9 och att ytterligare följande befattningar inrättas, nämligen en förrådsförman i Ae 9, två reparatörer i Ae 8, en bilförare i Ae 7 och en verkmästare i Ag 13. Kanslibiträdestjänsten är upptagen på förvaltningsavdelningen. Arbetsuppgifterna är närmast att jämföra med dem som åligger en kansliskrivare eller kassör. I samband med utbetalningsverksamheten skall utbetalningsunderlagen granskas även med avseende på författningsenlig riktighet. Av befattningshavaren måste därför krävas, att denne behärskar allmänna resereglementet, värnpliktsavlöningskungörelsen, gällande kollektivavtal, statens allmänna avlöningsreglemente m. fl. författningar. Vid civilförvarsskolan kommer denna befattningshavare att få fullgöra arbetsuppgifterna mera självständigt än vid en militär kassaavdelning, där kassachefen är arbetsledare. De ansvarsfulla och kvalificerade arbetsuppgifterna motsvarar lägst en kontoristtjänst i lönegraden Ae 9. Under den verksamhet som hittills pågått vid förvaltningen av skolan kan konstateras,

att verksamheten är av sådan storleksordning att förvaltaren måste ha tillgång till två kvalificerade biträden. Styrelsen begär därför ytterligare en tjänst som förrådsförmän i lönegraden Ae 9. Styrelsen finner vidare nödvändigt, att ytterligare två reparatörstjänster för verksamheten vid garaget upptages å personalförteckningen för skolan. En tjänst som bilförare överföres från civilförsvarsstyrelsens avlöningsanslag. För fastighetsvården erfordras en tjänst som verkmästare. Innehavaren av tjänsten skall, utöver den egentliga fastighetsvården, leda och följa den kontinuerliga byggnadsverksamheten på övningsfälten. Efter varje övning skall ruinfältet med dess anordningar återuppbbyggas med iakttagande av erforderliga säkerhetskrav. För ledningen av denna verksamhet måste ställas höga krav på organisations- och arbetsledarförmåga samt yrkeskunnighet.

Styrelsen hemställer, att två lärare i Ag 19 och fyra lärare i Ag 13 överföres till extra ordinarie stat. Det har visat sig förenat med avsevärda svårigheter att besätta de extra befattningarna med kompetenta personer. Risk förefinns att innehavarna av tjänsterna slutar sina anställningar på grund av befattningarnas lösliga natur.

b) och c) Som en följd av de föreslagna förändringarna under a) bör posten rörligt tillägg uppräknas med 15 000 kr. och posten kompensation för höjda folkpensionsavgifter uppräknas med 1 000 kr.

d) Styrelsen hemställer, att posten till reseersättningar uppräknas med 4 000 kr. Vidare föreslås expensmedlen uppräknade med 6 000 kr. med hänsyn till att verksamheten vid skolan utökas. Av samma skäl kommer kostnaderna för mat, linnenvätt m. m. att stiga med 32 000 kr. För innevarande budgetår är under ifrågavarande post beräknat 130 000 kr. för avlöning m. m. åt reservofficerare och underofficerare, som överförs till civilförsvaret. För budgetåret 1962/63 beräknas kostnaderna uppgå till 314 000 kr.

e) Enligt de beräkningar, som framlades i anslagsäskandena för innevarande budgetår, skulle det totala medelsbehovet för inventarier uppgå till 2 204 000 kr. Härav anvisades för innevarande budgetår 1 200 000 kr. Återstående medelsbehov är alltså 1 004 000 kr.

2. a) Fr. o. m. nästa budgetåret skall en fjärde fältskola upprättas. Personalen vid varje fältskola utgöres av en skolföreståndare, ett kontorsbiträde, en förrådsman och fyra tillfälliga lärare jämte timlärare. I förhållande till innevarande budgetår ökas antalet tillfälliga lärare från tre till fyra. Vidare har arvodena åt de tillfälliga lärarna uppräknats.

b) Driftkostnaderna uppgår för innevarande budgetår till 2 505 000 kr. Genom tillkomsten av en fjärde fältskola och vissa ökade utgifter i övrigt behövs för nästa budgetår i runt tal 3 620 000 kr., varav till elever och hyreskostnader 2 866 000 kr., kost åt lärare 42 560 kr., resor och besparings-traktamenten åt lärare 57 280 kr., expenser 120 000 kr., utbildningsmateriel 260 000 kr., vård och drift av motorfordon 68 000 kr. samt vård av övningsfält 200 000 kr.

c) För upprättandet av den fjärde fältskolan beräknas till utbildnings- och expeditionsmateriel 194 000 kr. och till övningsfält m. m. 204 000 kr.

3. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1961/62 anmälde styrelsen behov av tre större övningsfält för den lokala utbildningen i Stockholms, Göteborgs och Malmö civilförsvarsområden. Härför äskades ($3 \times 120\,000$) 360 000 kr. Härutöver redovisades ett ytterligare behov av mindre påkostade övningsfält i tio orter för en beräknad kostnad av ($10 \times 80\,000$) 800 000 kr. samt räddningsfält i fem orter för en kostnad av ($5 \times 10\,000$) 50 000 kr. Utbyggnaden av de mindre övnings- och räddningsfälten ansågs kunna ske etappvis och av erforderliga 850 000 kr. begärdes för budgetåret 250 000 kr. Med utgångspunkt från tidigare beräkningar erfordras ytterligare 600 000 kr. för ifrågavarande ändamål. Efter hand som pågående utbyggnad av övningsfälten skett har det visat sig, att tidigare beräknade kostnader är för låga. Anläggningskostnaderna för övningsfält i Stockholm, Göteborg och Malmö beräknas nu till 150 000 kr. och för övningsfält i ytterligare tio orter till 100 000 kr. per anläggning. Kostnaderna för räddningsfält i fem orter beräknas till 30 000 kr. per fält. Kostnadsökningen utgör 390 000 kr. För slutligt utbyggande av fälten erfordras ($600\,000 + 390\,000$) 990 000 kr.

Driftkostnaderna för den lokala utbildningen av inskriven personal beräknas efter 567 500 elevtimmar à 2 kr. per timme och 4 250 elevdagar à 55 kr. per dag till i runt tal 1 370 000 kr. I det äskade beloppet inbegripes liksom för innevarande budgetår ersättning till personal för handledning av instruktörer.

Den årliga utbildningskontingenten av 18-åriga kvinnor uppgår till 25 000 personer, motsvarande 300 000 elevtimmar vid kurser om 12 timmar. För ändamålet äskas 330 000 kr.

Ledningspersonal övas, i den mån utbildning hunnit ske, minst en gång årligen. Av totalt 41 000 beräknas hälften eller 20 500 ha erhållit sådan utbildning att de kan delta i ledningsövningar. Kostnaden beräknas till 738 000 kr. För övrig personal beräknas 20 % böra övas i förband. Vidare måste viss personal ur den gamla organisationen av beredskapsskäl tills vidare bibehållas vid sina färdigheter genom förbandsvisa övningar. Övningarna bedrivs i första hand inom ramen för gruppens verksamhet. Efter hand som utbildningen gör detta möjligt, utvidgas övningarna att omfatta större förband och förband av olika slag. Kostnaderna härför beräknas till 732 000 kr. Till utrymningsövningar beräknas 500 000 kr. Till övningsverksamhet äskas alltså sammanlagt 1 970 000 kr.

4. Styrelsen beräknar med ledning av värnpliktsavlöningsutredningens förslag rörande avlöningsförmåner m. m. för civilförsvarspiktiga samt styrelsens yttrande över detta förslag efter samråd med försvarets civilförvaltning familjebidragskostnaderna per man och dag till 7:15 (motsvarande repetitionsövning vid armén). Med dessa utgångsvärden uppskattas ifrågavarande kostnader för budgetåret till 685 000 kr.

5. Denna post avsåg ursprungligen kostnader för speciella övningar, som styrelsen fann skäl anordna eller uppdra åt länsstyrelserna att anordna. Sedermera har anslagsposten även använts för bestridande av vissa kostnader i samband med gemensamma civila och militära stabsövningar, för vilka den civila ledningen ålegat styrelsens chef. Under nästa budgetår beräknas en stabsövning komma att avhållas med deltagande från styrelsens sida. Erfarenheterna från tidigare stabsövningar visar, att styrelsens andel i teleanordningar, kontorsmateriel, lokaler och möbler, renhållning, drivmedel m. m. belöper å 50 000 kr. per övning.

Departementschefen

Uppbyggnaden av den nya utbildningsorganisationen för civilförsvaret pågår i enlighet med de av riksdagen beslutade riktlinjerna (propositionen nr 114/1959). För innevarande budgetår har till utbildnings- och övningsverksamhet anvisats 10 800 000 kr. Härjämte har Kungl. Maj:t genom beslut den 17 november 1961 medgivit civilförsvarsstyrelsen att genom överskridande av anslaget använda ytterligare dels 1 300 000 kr. för upprätthållande och drift av två provisoriska skolavdelningar för befälsutbildning m. m. och dels 700 000 kr. för lokal utbildning och lokala övningar i länen. Sammanlagt har sålunda under innevarande budgetår 12 800 000 kr. ställts till förfogande för utbildnings- och övningsverksamhet. Från beredskapsynpunkt angelägna utbildnings- och övningsbehov kan härigenom tillgodoses.

Den centrala civilförvarsskolan i Rosersberg väntas under våren 1962 komma att tagas i anspråk för utbildning i full omfattning av såväl befälspersonal vid den egentliga befälsskolan som vid utbildningsskolan för undsättningskårerna. Antalet elevplatser är vid befälsskolan 60 och vid skolan för undsättningskårerna cirka 200. Vid samma tid är verksamheten i gång vid tre av de planerade fyra regionala fältskolorna, där utbildning äger rum av företrädesvis gruppchefer och verkskyddsledare. Därjämte kan genom Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut utbildning under innevarande budgetår bedrivas vid två provisoriska fältskolor, varigenom bl. a. utbildningen av civilförvarsombud i kommunerna blir till icke ringa del tillgodosedd. I länen pågår lokal utbildning av manskap i främst brand-, sjukvårds- och bevakningskårerna samt av ledningspersonal. I länen har dessutom övningsverksamheten kunnat påbörjas efter de nya riktlinjerna. I första hand hålls därvid övningar med ledningspersonal för att träna denna i tilldelade uppgifter och samverkan. Bl. a. prövas ledningsorganisationen i samband med att mobiliserings- och begränsade utrymningsövningar genomföres. I övrigt övas brand-, sjukvårds- och bevakningspersonal i fältmässig verksamhet i mindre enheter.

Av det anförda framgår att utbildnings- och övningsverksamheten fort-

löper i förutsedd och i viss mån ökad omfattning. Det är enligt min mening av utomordentlig betydelse för att ernå avsedd successiv förbättring av civilförsvarets beredskap, att denna verksamhet programenligt fullföljes.

För nästa budgetår torde medel böra beräknas för utbildning vid civilförsvvarsskolan i Rosersberg samt vid fyra ordinarie fältskolor och en provisorisk fältskola. Den lokala utbildnings- och övningsverksamheten i länen bör i princip bedrivas i takt med att nya organisationsenheter skall uppsättas. Viss ytterligare medelsanvisning erfordras till färdigställande av Rosersbergsskolans inredning och utrustning samt till motsvarande anskaffningar vid den fjärde ännu ej iordningsställda ordinarie fältskolan.

Såsom jag förordar i det följande under anslaget till engångsanskaffning av materiel, bör utbildnings- och övningsmateriel till viss del anskaffas med anlitande av materielanslaget och medel för ändamålet beräknas under nämnda anslag. I princip gäller detta sådan utrustning, som ingår i den förrådshållna mobiliseringsmaterielen, jämte inköp m. m. av fordon. Med hänsyn härtill anser jag, att medelstillelningen under utbildnings- och övningsanslaget till inventarier och anläggande av övningsfält m. m. vid Rosersbergsskolan och den fjärde fältskolan kan avsevärt begränsas för nästa budgetår. De kompletteringar som visar sig erforderliga därutöver torde få prövas i ett senare sammanhang, då ytterligare erfarenheter av verksamheten vunnits. Beträffande driftkostnaderna för verksamheten vill jag erinra om att förslag till nya avlöningsbestämmelser för civilförsvarspliktiga vid tjänstgöring i civilförsvaret framlagts av 1954 års värnpliktsavlöningsutredning. Min avsikt är att denna fråga skall underställas innevarande års riksdag i särskild proposition. Vid beräkningen av kostnaderna för utbildningen under nästa budgetår har hänsyn tagits till värnpliktsavlöningsutredningens förslag bl. a. såtillvida att utgifter beräknas för familjebidrag till civilförsvarspliktiga.

Beträffande de särskilda anslagsposterna under anslaget vill jag anföra följande.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor räknar jag medel för utbyte vid *civilförsvvarsskolan i Rosersberg* av en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 mot en tjänst som kontorist i Ae 9.

Jag föreslår vidare, att vid samma skola en tjänst som lärare i Ae 19 omändras till en tjänst i Ae 21, att en tjänst som bilförare i Ae 7 överföres till skolan från civilförsvvarsstyrelsen, samt att en extra lärare i lönegrad 19 och två extra lärare i lönegrad 13 beredes extra ordinarie anställning. I likhet med innevarande budgetår bör för anlitande av tillfälliga lärare och anställning av tillfällig personal för utbildningens ledning och bedrivande medel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att efter behov tagas i anspråk efter framställning av civilförsvvarsstyrelsen. Jag beräknar för sist-

nämnda ändamål under posten till avlöningar till icke-ordinarie personal ett belopp av 130 000 kr.

Medelsbehovet till avlöningar till icke-ordinarie personal torde för nästa budgetår böra upptagas till 802 000 (+ 56 000) kr. Jag utgår därvid från att vakanser å tjänsterna icke skall förekomma i samma utsträckning som delvis varit fallet under innevarande budgetår, då uppbyggnaden av skolan pågått.

Till rörligt tillägg torde böra upptagas 196 000 (+ 10 000) kr. och till kompensation för höjda folkpensionsavgifter 19 000 (+ 1 000) kr.

Personalkostnaderna till statens civilförsvarsskola uppgår alltså sammanlagt till 1 017 000 (+ 67 000) kr.

Från anslagsposten till driftkostnader för Rosersbergsskolan bestrides utgifter för avlöningar m. m. åt civilförsvarspliktiga under tjänstgöring för utbildning och övning, ersättningar till befälsanställda i civilförsvarets krigsorganisation, underhåll och vård av utbildningsanordningar och materiel, mathållning samt löpande utgifter i övrigt för driften av skolan. Jag uppskattar driftkostnaderna för nästa budgetår till 2 500 000 (+ 120 000) kr.

Kostnaderna för inventarier m. m. torde med hänsyn till att kostnaderna för viss utbildningsmateriel m. m. bestrides från materielanslaget beräknas till 300 000 (— 900 000) kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma för vilka ändamål medlen må användas.

Till avlöningar åt lärare och övrig personal vid *fyra ordinarie fältskolor* beräknar jag 550 000 (+ 175 000) kr. och till driftkostnader vid samma skolor 3 100 000 (+ 595 000) kr. Kostnaderna för anskaffning av inventarier m. m. torde nedräknas till 250 000 (— 508 000) kr. För fortsatt drift av *en provisorisk fältskola* beräknar jag för budgetåret 1962/63 ett belopp av 740 000 (+ 740 000) kr.

Medelsbehovet för *lokal utbildning samt lokala övningar i länen* uppskattar jag för nästa budgetår till 3 400 000 (+ 973 000) kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma rörande medlens fördelning å olika ändamål.

Till *kostnader för instruktörsarvoden och förbrukningsmateriel vid skolor undervisning i olycksfallsvård och brandskydd* torde böra upptagas 250 000 (+ 75 000) kr.

I övrigt biträder jag de av civilförsvarsstyrelsen gjorda beräkningarna, innebärande uppräknig av anslaget för familjebidrag med 685 000 kr. och för övningar anordnade av civilförsvarsstyrelsen eller av länsstyrelserna med 50 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (10 800 000 + 2 072 000) 12 872 000 kr. Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t i förekommande fall skall

äga företaga om disposition mellan de olika anslagsposterna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildnings- och övningsverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 12 872 000 kr.

[164] 4. Inspelning av instruktionsfilm

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	100 000	81 194
1961/62 (statsliggaren s. 1221)	100 000	
1962/63 (förslag)	100 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Under nästa budgetår avser styrelsen att spela in en utrymningsfilm för Linköping och en för Göteborg samt några instruktionsfilmer om bestämda utbildningsmoment. Härjämte skall en äldre film omredigeras. Styrelsens kostnader för de angivna filmerna beräknas bli minst 100 000 kr.

Departementschefen

I likhet med civilförsvarsstyrelsen förordar jag, att anslaget för att möjliggöra fortsatt inspelning av filmer för instruktionsändamål uppföres med samma belopp som i gällande riksstat. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inspelning av instruktionsfilm* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

[165] 5. Försöksverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	400 000	250 439
1961/62 (statsliggaren s. 1221)	400 000	
1962/63 (förslag)	400 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Enligt inom styrelsen uppgjord plan för forsknings- och försöksverksamheten under 1961—1964 avser verksamheten under nästa budgetår följande ändamål, nämligen allmänna utredningar 25 000 kr., forskning 314 000 kr.,

teknisk försöksverksamhet 86 000 kr., organisationsförsök 13 000 kr. och taktisk försöksverksamhet 11 000 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att medel anvisas för fortsatt forsknings- och försöksverksamhet för de ändamål civilförsvarsstyrelsen angivit med samma belopp som för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försöksverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

[166] 6. Engångsanskaffning av materiel

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	3 500 000	2 351 704
1961/62 (statsliggaren s. 1222)	17 700 000	
1962/63 (förslag)	28 200 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 17 200 000 kr.

	Förslag
1. Räddningskåreerna, gemensam utrustning.....	3 762 000
2. Brandkåreerna, , ,	4 300 000
3. Sjukvårdskåreerna, , ,	1 055 000
4. Skyddskåreerna, , ,	150 000
5. Bevakningskåreerna, , ,	703 000
6. Fordon och fordonsutrustning till kåreerna i allmänna lokala civilförsvaret...	3 486 000
7. Undsättningskåreerna, gemensam utrustning.....	2 452 000
8. Utrustning till frivilliga flygkåren.....	690 400
9. Personlig utrustning.....	5 662 000
10. Alarmeringsmateriel.....	1 565 000
11. Signalmateriel.....	2 797 000
12. Radiakmateriel.....	3 013 000
13. Gasskyddsmateriel.....	4 108 000
14. Sjukvårdsmateriel.....	288 000
15. Omsättning av viss lagerhållen materiel.....	250 000
16. Motorfordon till förråds- och utbildningsverksamheten.....	155 000
17. Provisoriska branddammar.....	450 000
Summa	34 886 400

Motiv

Styrelsen har uppskattat behovet av materiel på grundval av den organisation, som fastställts av statsmakterna och i samband därmed meddelade beslut. Materielbehoven har i huvudsak kunnat framräknas. Dock föreligger ännu oklarheter rörande viss speciell materiel främst radiomateriel. Kostnaderna för anskaffning av materiel för den av statsmakterna beslutade organisationen uppgår till i runt tal 540 miljoner kr. Häri ingår beklädnadsutrustning till viss personal samt folkgasmasker till ca 3 miljoner människor.

Undersökningarna rörande användbarheten av befintlig materiel pågår ännu men väntas kunna vara avslutade i början av år 1962. Befintlig användbar materiel har i avbidan härpå uppskattats till ett värde av 150 miljoner kr. Bristen blir alltså 390 miljoner kr.

Utöver de materielbehov, som baseras på den av statsmakterna fastställda organisationen, föreligger enligt styrelsens mening vissa ytterligare behov. Sålunda erfordras beklädnadsutrustning till all civilförsvarspersonal och folkgasmasker till hela befolkningen. Kostnaden för denna utökning av materielbehoven blir i 1959 års prisnivå för beklädnadsutrustning 19,5 miljoner kr. och för gasmasker 40,2 miljoner kr.

För nästa budgetår begär styrelsen 34,9 miljoner kr. till fortsatt materielanskaffning. I första hand avses materielen för s. k. prioriterade orter. Därmed menas orter med mer än 30 000 innevånare, vissa residensstäder med mindre än 30 000 innevånare och ett fåtal ytterligare orter, för vilka anfallsriskerna bedömes vara särskilt stora.

1. Materiel begäres till ca 300 räddningsgrupper, 50 tunga räddningsgrupper och 135 plutonstaber jämte materielreserv till en kostnad av 3 762 000 kr. Därmed har för åren 1960/61, 1961/62 och 1962/63 medel beräknats till ca 810 räddningsgrupper, 135 tunga räddningsgrupper och 135 plutonstaber, vilket innebär att ca 43 procent av enheterna i prioriterade orter kan utrustas.

2. I prioriterade orter behövs 1 400 brandgrupper. Därav kan 400 uppsättas med kommunalägd materiel. Till 750 grupper finns statsägda motorsprutor men endast små kvantiteter slang och armatur. Avsikten är nu att komplettera dessa 750 grupper med erforderlig utrustning. Kostnaden härför uppgår till 4 300 000 kr.

3. För inköp av autoklaver till samtliga förbandsplutoner och de förbandsplatsgrupper, som nu är utrustade med materiel, erfordras 177 000 kr. Till brännskadeförband för ovannämnda plutoner och grupper jämte samtliga ambulansgrupper erfordras 878 000 kr. Sammanlagt beräknas för ifrågasvarande komplettering av sjukvårdskårernas materiel 1 055 000 kr.

4. För inköp av ca 1 000 skyddsdräkter erfordras 150 000 kr.

5. Medel äskas för inköp av ca halva behovet av förläggnings- och utspisningsmateriel för bevakningskårernas personal. Av beredskapsskäl är det angeläget, att dylik materiel anskaffas åtminstone för fast bevakning främst vid avsides belägna skyddsföremål i Norrland. Kostnaderna beräknas till 703 000 kr.

6. Till anskaffning av fordonsutrustning till samtliga kårer i allmänna lokala civilförsvaret erfordras 3 486 000 kr. Medlen har beräknats till inköp av taktäck, kopplingsanordningar och släpfordon till de motorfordon, som blir mobiliseringsbara den 1 juli 1963.

7. Kostnaden för utrustning av två undsättningskårer uppgår till 2 452 000 kr., inkl. fordon och fordonsutrustning. Häri ingår ej kostnaden för per-

sonlig utrustning, radio- och radiakmateriel, skyddsmasker och atropin-injektorer, vilka poster redovisas tillsammans med behovet för övriga kårer.

8. Till utrustning av frivilliga flygkårens enheter beräknas 690 000 kr. Sammanlagt skall 28 flyggrupper uppsättas. Med de äskade medlen kan materiel för 21 flyggrupper anskaffas, dock med undantag av radiomateriel. Därjämte kan radiakmateriel anskaffas även för återstående 7 flyggrupper.

9. Till anskaffning av personlig utrustning beräknas 5 662 000 kr. För beloppet kan utrustning inköpas åt de räddningsenheter, vartill tjänstutrustning anskaffas, och åt två undsättningskårer jämte 5 000 beklädnadsutrustningar åt framförallt brandkårernas enheter.

10. Till alarmeringsmateriel beräknas 1 565 000 kr., varav till modifiering av 186 äldre anläggningar för utomhusalarmering inkl. reservmateriel 585 000 kr., nyanskaffning av 200 anläggningar för utomhusalarmering (exkl. installationskostnader) 900 000 kr. och installation och komplettering av telefonlarmutrustning på automatiska telefonstationer 80 000 kr.

11. För inköp av återstående behov av fälttelefonmateriel för samtliga kårer erfordras 2 397 kr. Då upphandling av radiomateriel av tekniska skäl måste senareläggas, kräver beredskapen på sambandssidan i stället full kapacitet i fråga om fälttelefonutrustning snarast möjligt. Härtill kommer att tillverkningen av denna materiel väntas upphöra och att det således är angeläget att dessförinnan täcka behovet. Vid beställning senare måste man räkna med en avsevärd prishöjning. Härutöver äskas 400 000 kr. till radiostationer.

12. Till radiakmateriel beräknas 3 013 000 kr. Den föreslagna anskaffningen täcker totalbehovet av dosimeter 11 och 21, dosimeterladdare, radiakräskeskiva samt tillsatsinstrument till högintensimeter för fasta mätställen. Kvarvarande brist av högintensimeter (intensimeter 21), som uppgår till 56 procent av behovet, och av lågintensimeter, som utgör ca 22 procent av behovet, kan liksom anskaffning av dosimeter för allmänheten tills vidare anstå.

13. Gasskyddsmateriel föreslås anskaffad till en kostnad av 4 108 000 kr. Medlen avses för inköp av 20 000 skyddsmasker typ 51, 210 000 filter till skyddsmask typ 51, 125 000 ventiler till skyddsmask typ A, 50 000 skarvstycken, 100 000 imskyddsmedel, 100 000 enheter personsaneringsmedel, 52 000 block indikeringspapper och 2 000 askar bromaceton.

14. Beloppet äskas till inköp av 53 000 atropininjektorer.

15. Omsättning av lagerhållen materiel erfordras främst beträffande däck och slangar till rörtransportkärror.

16. Till anskaffning av motorfordon till förrädsverksamheten åtgår 155 000 kr. Enligt tillämpade normer för utbyte av försliten materiel skall elva VW kombi, en lastbil och en personbil omsättas. Kostnaderna härför beräknas — under förutsättning att inflytande medel vid försäljning av de gamla bilarna får användas — till 145 000 kr. Vidare erfordras inköp av

en ny VW kombi till Jämtlands län. Inom länet har nu inrättats ett genomgångsförråd och materieltransporterna har fått en sådan omfattning att lejning av bil ställer sig oekonomiskt.

17. Anordnande av branddammnar för civilförsvarsändamål kommer att ta mycket lång tid. Ur beredskapssynpunkt är det angeläget att provisoriska åtgärder vidtages för att säkra tillgången på vatten. Plastsdynken för beklädnad av iordningställda gropar måste anskaffas redan under fred. Kostnaderna för anskaffande av ett plastsdynke med en kapacitet motsvarande 400 kbm vatten är cirka 2 000 kr. Enligt gjorda beräkningar kan ca 450 branddammnar utföras provisoriskt på nu angivet sätt. Därigenom täckes provisoriskt ca hälften av det vattenbehov, som erfordras. Styrelsen föreslår, att 225 plastsdynken anskaffas under nästa budgetår till en kostnad av 450 000 kr.

Departementschefen

Reservationerna å anslaget uppgick den 30 juni 1961 till i runt tal 13 milj. kr. Av dessa medel var inemot 9 milj. kr. bundna i utlagda beställningar. För innevarande budgetår har till anskaffning av materiel anvisats 17,7 milj. kr.

Enligt vad jag inhämtat räknar civilförsvarsstyrelsen med att reservationerna, efter hand som organisationsarbetet fortskrider, kommer att minska och i huvudsak vara förbrukade vid utgången av budgetåret 1962/63.

Materielanskaffningen avser till allra största delen utrustning till den skadeavhjälpande organisationen. De två och ett halvt år, som förflutit sedan omorganisationen av civilförsvaret tog sin början, har i stor utsträckning måst ägnas åt att närmare utforma organisationen. Numera föreligger som underlag för en materielanskaffning klarhet i hur de olika organisationsenheter skall vara beskaffade, hur de personellt skall vara sammansatta och vilken utrustning de bör ha. Man känner arbetsmetoder och lämplig taktik vid räddnings- och eldsläckningsarbete, förstahjälpsverksamhet och skyddstjänst m. m. Goda framsteg har också gjorts beträffande det tekniska underlaget för upphandling av de olika materielanslagen. De nu nämnda faktorerna jämte den förstärkning av civilförsvarsstyrelsens personal för bl. a. materielinköp, som jag i det föregående förordat och som kunnat genomföras redan under innevarande budgetår, bör enligt min mening kunna avsevärt medverka till att medelsförbrukningen för anskaffning av materiel i fortsättningen blir mera planmässig och att reservationerna som följd härav efter hand kraftigt nedgår. Vidare torde under det kommande budgetåret en bättre och mera samlad överblick över materiel-läget kunna ernås genom att den fullständiga materielanskaffningsplanen då väntas föreligga i färdigt skick.

Enligt föreliggande beräkningar uppgår det totala medelsbehovet för civilförsvarets materielanskaffningar till betydande belopp, i civilförsvars-

styrelsens anslagsäskanden angivet till omkring 450 milj. kr. I det läget anser jag det vara ofrånkomligt att, såsom civilförsvarsstyrelsen förordat, företaga en prioritering av materielbehoven med avseende å bl. a. civilförsvarsområdenas betydenhet och läge. Det är också i den rådande bristsituationen angeläget, att sådan materiel i första hand anskaffas, som kan komplettera befintlig utrustning till funktionsdugligt skick eller eljest framstår som mest nödvändig.

Efter genomgång av vissa beredskapsfrågor på inrikesdepartementets område har Kungl. Maj:t på min föredragning genom beslut den 17 november 1961 medgivit civilförsvarsstyrelsen att utan hinder av tidigare dispositionsbeslut använda högst 8 milj. kr. av tillgängliga reservationer å anslaget till inköp av viss ytterligare utrustning i beredskapshöjande syfte. Främst skall härvid ifrågakomma utrustning åt två undsättningskårer, slangutrustning till brandkårerna, autoklaver och brännskadeförband för sjukvårdskårerna, viss förläggningsutrustning åt bevakningskårerna, alarmeringsmateriel och skyddsmasknutrustning. Härigenom har en från beredskapssynpunkt önskvärd tidigareläggning av materielbeställningar kunnat göras.

Enligt min mening bör under nästa budgetår materielanskaffningen fortsättas efter de nyss angivna riktlinjerna för att tillgodose de mest trängande behoven. Till dessa räknar jag bl. a. materiel till räddningskårerna, kompletterande utrustning till brandkårerna, skyddsdräkter åt personal för radiak- och gasskyddstjänst, fordonsutrustning till mobiliseringsbara enheter, utrustning till ytterligare två undsättningskårer, personlig utrustning till räddnings- och brandpersonal m. m., alarmeringsmateriel, signalutrustning, radiainstrument, skyddsmasker åt civilförsvarspersonal, atropininjektorer samt materiel till provisoriska branddammare m. m. Jag beräknar medelsbehovet för ifrågavarande ändamål samt för omsättning av materiel och förnyelse av bilbeståndet till förrådsverksamheten m. m. för nästa budgetår till 27 700 000 (+ 10 000 000) kr.

Viss materiel av det slag, som anskaffas och förrådshålles som mobiliseringsutrustning till organisationen, användes i den fortgående utbildnings- och övningsverksamheten dels vid skolan i Rosersberg och dels vid de regionala fältskolorna. Det är enligt min mening angeläget, att denna materiel i första hand hämtas ur mobiliseringsförråden så att härigenom en från lagringssynpunkt önskvärd förnyelse av förrådsbeståndet kan ske. Jag beräknar under materielanslaget medel till återanskaffning av utrustning som på detta sätt tages ur förråden av mobiliseringsbar materiel för utbildnings- och övningsändamål. Under materielanslaget bör också upplagas medelsbehovet för inköp och återanskaffning av sådana fordon, som i princip vid mobilisering avses anskaffas genom rekvisition m. m. men som likväl måste finnas redan nu för utbildnings- och övningsverksamheten. Jag beräknar för

de nu nämnda ändamålen för budgetåret 1962/63 ett sammanlagt medelsbehov av 500 000 kr.

Liksom för innevarande budgetår torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, för vilka ändamål de anvisade medlen under anslaget må användas.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (17 700 000 + 10 500 000) 28 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av materiel* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 28 200 000 kr.

[167] 7. Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	4 500 000	4 129 467
1961/62 (statsliggaren s. 1222)	4 798 000	
1962/63 (förslag)	5 383 000	

Yrkande

Civildéfarsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 674 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. a) Lokalhyror.....	900 000	1 200 000	+ 300 000
b) Avlöning av fast anställd förrådspersonal.....	1 378 000	1 428 000	+ 50 000
c) Ersättning till tillfällig personal.....	165 000	307 000	+ 142 000
d) Underhåll och reparation.....	1 350 000	1 537 000	+ 187 000
e) Kostnader för kontroll av vapen och ammunition m. m.....	70 000	55 000	— 15 000
f) Övriga utgifter.....	510 000	555 000	+ 45 000
2. Drift av statsägda alarmerings- och radioanläggningar	295 000	260 000	— 35 000
			+ 674 000

Motiv

Värdet av förrådshållen materiel uppgick den 30 juni 1961 till 207 miljoner kr. Vid samma tidpunkt var materiel till ett värde av 10 miljoner kr. under leverans. Förråden beräknas bli tillförda materiel för ett värde av 17 miljoner kr. under innevarande och nästa budgetår, motsvarande en förrådsyta av ca 11 000 m². I avbidan på att utredningen slutföres beträffande ev. överbliven materiel i den gamla organisationen äskar styrelsen inte medel för utökade förrådsutrymmen för nylevererad materiel för det lokala civilförsvaret för nästa budgetår.

1. a) För innevarande budgetår är delposten till lokalhyror upptagen med 900 000 kr. Belastningen för budgetåret 1960/61 var i runt tal 895 000 kr.

Länsstyrelsen beräknar för nästa budgetår medelsbehovet till 1 208 000 kr. För civilförvarsstyrelsens verksamhet beräknas åtgå 45 000 kr. Styrelsen anser att en uppräknin g av delposten bör ske för nästa budgetår med 300 000 kr.

b) Delposten till avlöning av fast anställd förrådspersonal bör uppräknas med hänsyn till avtalsmässiga lönehöjningar.

Från delposten har länsstyrelserna tidigare bestritt kostnader för s. k. nyckelvakter och tillsyningsmän vid förråden. Då dessa anställda icke kan anses ha i egentlig mening fast anställning, bör kostnaderna belasta delposten c), ersättning till tillfällig personal.

c) Till ersättning åt tillfällig personal har för innevarande budgetår anvisats 165 000 kr. Avtalsmässiga lönehöjningar medför för nästa budgetår ett ökat medelsbehov med 10 000 kr.

Övergången till den nya förrådsorganisationen kräver relativt stora omflyttningar i förråden, som icke kan genomföras utan förstärkning av den tillfälliga personalen. Styrelsen räknar även med att under budgetåret 1962/63 börja avveckla den genom omorganisationen av civilförsvaret övertaliga materielen. Jämväl härför erfordras tillfällig arbetskraft. Styrelsen beräknar medelsbehovet till 92 000 kr. Härtill kommer en ökning med 40 000 kr. för nyckelvakter m. fl., vilka kostnader överföres från delposten b).

d) Civilförsvarsstyrelsens resp. länsstyrelsernas medelsbehov för den löpande underhålls- och reparationsverksamheten beräknas av civilförsvarsstyrelsen för nästa budgetår till oförändrat 350 000 resp. 400 000 kr., sammanlagt 750 000 kr. För uppförande av fem förrådsbaracker äskar styrelsen 787 000 kr.

e) Från delposten bestrides bl. a. kostnader för besiktning av den civilförsvarsmateriel, som enligt 40 § mom. e) civilförsvarslagen skall förvaras och vårdas av kommunerna. Medelsbehovet beräknas för nästa budgetår till 50 000 kr. Civilförsvarsstyrelsen har vidare att från delposten bestrida kostnader för omsättning av macrodex. Medelsbehovet för detta ändamål beräknas till 5 000 kr.

f) Länsstyrelserna beräknar medelsbehovet för övriga utgifter till 455 000 kr., i huvudsak avsett för frakt- och transportkostnader, underhållskostnader för uppförda eller från annan myndighet övertagna förrådsbyggnader, samt rese- och traktamentskostnader för förrådspersonalen. För civilförsvarsstyrelsens verksamhet beräknas 100 000 kr. Uppräkning av delposten erfordras med hänsyn till den allmänna kostnadsfördyringen å nyttigheter och tjänster av servicenatur.

Under särskilt anslag hemställer styrelsen härjämte, att till besiktning av motorfordon anvisas ett belopp av 20 000 kr.

Departementschefen

Omorganisationen av civilförsvaret medför, att den förrådshållna materielen i länen måste omfördelas i överensstämmelse med de nya mobiliseringsplanerna. Arbetet härmed pågår redan under innevarande budgetår. För bl. a. detta ändamål har civilförsvarsstyrelsen genom beslut av Kungl. Maj:t den 17 november 1961 medgivits att med högst 300 000 kr. överskrida

ifrågavarande anslag för bestridande av vissa uppkommande ytterligare utgifter för förvaring och underhåll av materiel m. m. Arbetet med materiel-omläggningen beräknas fortgå under nästa budgetår.

Vissa av de nuvarande förrådsutrymmena, som är av beskaffenhet att materielen löper risk för att taga skada på grund av lokalernas bristfällighet, bör i samband med den pågående omläggningen av materiel utbytas mot bättre lämpade förrådsutrymmen. Jag föreslår, att posten till lokalhyror för nästa budgetår med hänsyn härtill upptages med 1 150 000 (+ 250 000) kr.

Till avlöning av den fast anställda förrådspersonalen beräknar jag på grund av de beslutade avtalsmässiga lönehöjningarna ett medelsbehov av 1 453 000 (+ 75 000) kr.

Tillfällig personal behöver under en del av budgetåret anlitas i ungefärligen samma omfattning, som avsetts i Kungl. Maj:ts förenämnda beslut angående vissa förstärkningar av civilförsvaret under innevarande budgetår. Kostnadsökningen till följd härav har av civilförsvarsstyrelsen beräknats till 230 000 kr. utöver det i ordinarie anslagsäskandena angivna beloppet. Från posten torde böra bestridas även kostnaderna för nyckelvakter m. fl. Jag förordar, att till ersättning till tillfällig personal för nästa budgetår upptages 420 000 (+ 255 000) kr.

Till uppförande av nya förrådsbyggnader beräknar jag ett belopp av 630 000 (+ 30 000) kr.

Posten till övriga utgifter, avseende frakt- och transportkostnader, underhåll av förrådsbyggnader, resekostnader m. m. torde böra upptagas med 535 000 (+ 25 000) kr.

I övrigt biträder jag de av civilförsvarsstyrelsen gjorda beräkningarna, dock att medel icke torde böra beräknas till besiktning av motorfordon.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (4 798 000 + 585 000) 5 383 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 383 000
kr.

[168] 8. Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	620 000	324 527
1961/62 (statsliggaren s. 1222)	620 000	
1962/63 (förslag)	1 414 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) föreslår, att anslaget minskas med 59 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Minskning
1. Statsbidrag till AB Stockholms spårvägar för anordnande av skyddsrum.....	278 000	232 000	— 46 000
2. Statsbidrag till andra enskilda för anordnande av vissa skyddsrum.....	10 000	1 000	— 9 000
3. Vissa kostnader enl. 7 kap. civilförsvarslagen.....	5 000	1 000	— 4 000
			— 59 000

Motiv

1. Utbetalning av statsbidrag för redan färdiga anläggningar beräknas ske under nästa budgetår till ett belopp av i runt tal 615 000 kr. Under nästa budgetår väntas statsbidrag behöva utges för ytterligare tre anläggningar i Västertorp, Fruängen och Farsta gård till ett belopp av i runt tal 470 000 kr. Styrelsen förutsätter vid beräkningen av medelsbehovet att tidigare anvisade medel om 853 000 kr. kan i sin helhet disponeras under nästa budgetår utan hinder av gällande bokföringsföreskrifter.

2. Någon belastning å denna anslagspost har icke förekommit under budgetåret 1960/61. Styrelsen anser att posten bör upptagas med 1 000 kr.

3. Länsstyrelserna har äskat 1 650 kr. för nästa budgetår. Styrelsen anser att ett belopp om 1 000 kr. bör anvisas.

Departementschefen

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört såsom förslagsanslag. Den största utgiftsposten hänför sig till statsbidrag till Aktiebolaget Stockholms spårvägar för anordnande av skyddsrum i samband med utbyggnaden av tunnelbanan i Stockholm. Det har erfarenhetsmässigt visat sig, att ärenden om statsbidrag för ifrågavarande ändamål ej alltid hinner slutbehandlas i tid för att utgifterna skall kunna hänföras till det budgetår, för vilket medlen beräknats under anslaget. Med hänsyn härtill och då jag anser att ett frångående av gällande bokföringsföreskrifter angående dispositionen av förslagsanslag icke bör ifrågakomma, föreslår jag, att anslaget i fortsättningen uppföres såsom reservationsanslag.

Utgifterna för statsbidrag till Aktiebolaget Stockholms spårvägar beräknas av civilförsvarsstyrelsen för nästa budgetår till 1 085 000 kr., vilket belopp torde böra anvisas under det nya reservationsanslaget. Den av mig förordade ändringen av anslagets natur föranleder sålunda en ökning av posten i förhållande till innevarande budgetår med 807 000 kr.

I övrigt biträder jag de av civilförsvarsstyrelsen gjorda beräkningarna av medelsbehovet under anslaget.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (620 000 + 794 000) 1 414 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 414 000 kr.

[169] 9. Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 000 000	475 023
1961/62 (statsliggaren s. 1223)	500 000	
1962/63 (förslag)	500 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kr.

Motiv

Styrelsen anmälde i sin petitaskrivelse den 19 augusti 1960 att styrelsen avsåg att i samråd med vederbörande kommuner uppgöra en plan för utbyggnadsprogrammet, vilket omfattar ca 860 dammar till en kostnad av 70 000 000 kr. Någon sådan plan har ännu ej kunnat uppgöras. I avvaktan härpå begränsar sig styrelsen till att äska 1 000 000 kr. för ändamålet.

Departementschefen

Då plan för utbyggnaden av branddammar ännu icke upprättats, föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår upptages med samma belopp som i gällande riksstat. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

[170] 10. Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	4 525 000	6 019 824
1961/62 (statsliggaren s. 1223)	6 500 000	
1962/63 (förslag)	14 500 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961 och promemoria 12/9 1961) hemställer, att anslaget höjes med 15 165 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Nybyggnad av bergfasta ledningscentraler	1 000 000	10 375 000	+ 9 375 000
2. Nybyggnad av bergfasta befolkningsskyddsrum	3 000 000	7 000 000	+ 4 000 000
3. Komplettering av äldre bergfasta anläggningar	1 860 000	1 800 000	— 60 000
4. Nybyggnad av allmänna skyddsrum i normalskyddsrumsutförande	500 000	1 200 000	+ 700 000
5. Komplettering av äldre allmänna normalskyddsrum (ledningscentraler)	100 000	— —	100 000
6. Skyddsanordningar vid kommunala tekniska verk	—	900 000	+ 900 000
7. Skyddsrum m. m. vid observationsplatser	—	390 000	+ 390 000
8. Fundament till vissa instrument	40 000	— —	40 000
			+ 15 165 000

Motiv

1. För utbyggnaden i en andra etapp av fem bergfasta ledningscentraler beräknar styrelsen för nästa budgetår ett medelsbehov av 5 900 000 kr. Vissa kostnadsökningar beräknas uppkomma för fyra ledningscentraler, var till medel tidigare beviljats. Kostnadsökningarna beror på att de tidigare beräkningarna avsett mindre anläggningar än vad som erfordras enligt den nya civilförsvarsorganisationen. För att täcka det ökade medelsbehovet beräknar styrelsen för budgetåret 1962/63 1 560 000 kr. Styrelsen anmäler jämväl, att ökade kostnader av samma skäl förutses för ytterligare tre anläggningar. Då emellertid någon slutreglering av statsbidrag för dessa anläggningars andra utbyggnadsetapp icke äger rum förrän efter budgetåret 1962/63, kan medelsanvisning för dessa kostnadsökningar tills vidare anstå.

Styrelsen har med utgångspunkt från den av Kungl. Maj:t fastställda personalramen för ledningskåren utfärdat normer för organiseringen av ledningscentraler. Härigenom har underlag erhållits för länsstyrelserna att i organisationsplanerna formellt fastställa civilförsvarsområdenas, distriktens och kommunernas olika ledningsorganisationer. Med utgångspunkt härifrån är det nu möjligt att uppgöra en plan för nybyggnad och ombyggnad av ledningscentraler. Vissa svårigheter föreligger dock ännu att avgöra, om äldre anläggningar kan anpassas efter den nya organisationen eller om de bör ersättas med nybyggnader. Styrelsen är därför ännu inte beredd att redovisa utbyggnadsplanen för ledningscentraler. I fråga om samtliga nedan avsedda centraler råder ej tveksamhet om att nybyggnad är erforderlig. Nu disponerade utrymmen är av den beskaffenhet att de ej kan användas som ledningscentraler i den nya organisationen. De kan ej heller omändras så att de fyller de uppställda kraven. Styrelsen föreslår, att anläggningsarbetet påbörjas för tio bergfasta ledningscentraler under nästa budgetår. Medelsbehovet för första byggnadsetappen av fem av dessa anläggningar samt fullt färdigställande av en anläggning beräknas till 2 550 000 kr. Styrelsen föreslår vidare, att till påbörjandet av två av de ifrågavarande anläggningarna får användas ett belopp av 365 000 kr. av tidigare anvisade medel till ombyggnad av motsvarande äldre centraler.

2. Den av styrelsen påbörjade långsiktiga generalplanen för utbyggnad av befolkningsskyddsrum beräknas föreligga tidigast våren 1962. Det måste emellertid anses angeläget att på stor bredd få igång skyddsrumshygnadsverksamheten efter det stillestånd som rått. Möjligheterna att få fram förslag till anläggningar, vars utbyggnad förtjänar hög prioritet, bedömer styrelsen vara goda. Styrelsen äskar för nästa budgetår 7 000 000 kronor för nybyggnad av befolkningsskyddsrum.

3. För fortsatt komplettering av stövågsskyddet samt för vissa andra kompletteringar i bergfasta ledningscentraler byggda efter 1950 äskar styrelsen 800 000 kr. För motsvarande kompletteringsarbeten i bergfasta be-

folkningsskyddsrum byggda efter år 1950 erfordras för nästa budgetår 1 000 000 kr.

4. För fortsatt inrättande av ledningscentraler i normalskyddsrumsutförande i nybyggnader och för iordningställande av provisoriska centraler beräknar styrelsen för nästa budgetår 200 000 kr.

Under ifrågavarande delpost beräknar styrelsen också medel för att inrätta skyddsrum för s. k. framskjutna enheter, som förlägges i riskfyllda områden. Utbyggnadsplaner för dessa skyddsrum är inte i sin helhet färdiga, bl. a. beroende på att det ännu ej är klart i vilken utsträckning tidigare byggda skyddsrum för civilförsvarsenheter och civilbefolkningen kan utnyttjas för ändamålet. För att möjliggöra en första utbyggnad av anläggningar i de största orterna äskar styrelsen 1 000 000 kr. för nästa budgetår, motsvarande ca 10—15 procent av de beräknade totala kostnaderna.

6. I skrivelse den 25 maj 1961 har länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län med tillstyrkan överlämnat en framställning från Göteborgs stad om statsbidrag för skyddsanordningar vid mottagningsstation K 7 i Göteborg. Av staden upprättad preliminär kostnadsberäkning framgår att kostnaden för skyddsanordningar i en bergfast anläggning uppgår till 1 350 000 kr. Denna kostnad utgör skillnaden mellan en ren fredsanläggning i berg och samma anläggning försedd med erforderliga skyddsanordningar inom bergparti på sådant sätt som nödvändiggöres av skyddskraven. Styrelsen föreslår, att $\frac{2}{3}$ av nämnda belopp eller 900 000 kr. anvisas till statsbidrag till Göteborgs stad för skyddsanordningar för ifrågavarande station.

7. För att skydda vissa av de mätställen, som skall finnas i civilförsvarets radiakorganisation, erfordras specialskyddsrum. Enligt en preliminär kostnadsplan för observationsplatsernas uppbyggnad uppgår medelsbehovet till 4 650 000 kr., varav i statsbidragsmedel 3 100 000 kr. Styrelsen äskar för budgetåret 1962/63 390 000 kr., utgörande ca en åttondel av det totalt erforderliga beloppet.

Departementschefen

För att möjliggöra ett från beredskapssynpunkt angeläget tidigareläggande av vissa skyddsrumsåtgärder har Kungl. Maj:t genom beslut den 17 november 1961 medgivit, att av tillgängliga reservationer å anslaget finge tagas i anspråk medel för komplettering av stötvågsskydd m. m. i bergfasta ledningscentraler till en kostnad av högst 800 000 kr., för iordningställande av provisoriska ledningscentraler till ett belopp av högst 100 000 kronor samt för påbörjande av två och helt färdigställande av ytterligare två nya bergfasta ledningscentraler till ett belopp av högst 890 000 kr. För nästa budgetår torde medel böra anvisas för att slutligt täcka de härigenom uppkommande kostnaderna, vilka tillsammans uppgår till 1 790 000 kr.

Härjämte torde medel för nästa budgetår beräknas till utbyggnaden i en andra etapp av fem bergfasta ledningscentraler samt till vissa ökade kostna-

der på grund av organisatoriska förändringar i två ledningscentraler. Jag förordar, att härför anvisas ett belopp av sammanlagt 6 910 000 kr.

För påbörjande av ytterligare två nya ledningscentraler i bergfast utförande beräknar jag 800 000 kr.

Till inrättande av befolkningsskyddsrum föreslår jag vidare, att för nästa budgetår anvisas 4 000 000 kr.

För fortsatt inrättande av ledningscentraler i normalskyddsrumsförande i nybyggnader torde för nästa budgetår böra upptagas 100 000 kr.

Vad angår statsbidrag till skyddsanordningar vid kommunala tekniska verk föreslår jag, att ett belopp av 900 000 kr. upptages för bidrag till Göteborgs stad för skyddsanordningar vid den av civilförsvarsstyrelsen omförmälda mottagningsstationen i Göteborg.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 790 000 + 6 910 000 + 800 000 + 4 000 000 + 100 000 + 900 000) 14 500 000 (+ 8 000 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 14 500 000 kr.

[171] 11. Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skol-skyddsrum

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 500 000	1 424 740
1961/62 (statsliggaren s. 1224)	1 500 000	
1962/63 (förslag)	1 500 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Med hänsyn till eftersläpningen beträffande statsbidragsansökningar finner styrelsen, att anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Departementschefen

I likhet med civilförsvarsstyrelsen förordar jag, att anslaget uppföres med samma belopp som i gällande riksstat. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.

[172] 12. Bidrag till vissa frivilliga organisationer

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	400 000	355 500
1961/62 (statsliggaren s. 1224)	680 000	
1962/63 (förslag)	1 210 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 378 100 kr. Styrelsen föreslår, att medel beräknas för bidrag till Sveriges civilförsvarsförbunds verksamhet med 131 400 kr., till självskyddsutbildning med 800 000 kr., till Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbunds utbildning av bilförare med 15 000 kr., till svenska aeroklubben för upprättande av en frivillig flygkår med 106 700 kr. samt till riksförbundet Sveriges lottakårer för utbildning av förplägnadslottor åt civilförsvaret med 5 000 kr.

Departementschefen

I riksstaten för innevarande budgetår har till bidrag till frivilliga organisationer anvisats ett belopp av 680 000 kr. Av medlen har 480 000 kr. ställts till förfogande att såsom bidrag utgå till av Sveriges civilförsvarsförbund, Svenska röda korset och Svenska brandkårernas riksförbund anordnad frivillig självskyddsutbildning m. m. Med hänsyn till det intresse, som allmänheten visat denna form av utbildning, och betydelsen av att kunna tillgodose härav uppkommet behov av ökad utbildningsverksamhet avser jag att vid min anmälan senare denna dag av vissa anslag å tilläggsstat föreslå, att för innevarande budgetår anvisas ytterligare 500 000 kr. till bidrag vid anordnandet av självskyddsutbildning. Vid bifall härtill skulle alltså för innevarande budgetår för verksamheten finnas tillgängligt ett belopp av tillsammans 980 000 kr.

Jag förordar, att för nästa budgetår medel anvisas, så att självskyddsverksamheten kan bedrivas i oförminskad omfattning. Medelsbehovet härför beräknar jag till 1 000 000 (+ 520 000) kr.

Till ökade bidrag åt Sveriges civilförsvarsförbund och Svenska aeroklubben föreslår jag en höjning av medelsanvisningen med sammanlagt 10 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (680 000 + 530 000) 1 210 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa frivilliga organisationer* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 1 210 000 kr.

[173] 13. Viss sambandsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	753 000	714 439
1961/62 (statsliggaren s. 1225)	900 000	
1962/63 (förslag)	940 000	

Yrkande

Statens signalskyddsnämnd (skr. 7/9 och 14/10 1961) hemställer, att anslaget höjes med 319 000 kr.

En redogörelse för innebörden av nämndens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår bära uppföras med 940 000 (+ 40 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss sambandsverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 940 000 kr.

[174] 14. **Anskaffning av viss sambandsmateriel**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	550 000	123 343
1961/62 (statsliggaren s. 1225)	550 000	
1962/63 (förslag)	650 000	

Yrkande

Statens signalskyddsnämnd (skr. 7/9 och 14/10 1961) hemställer, att anslaget höjes med 375 000 kr. samt att bemyndigande lämnas att utlägga beställningar å materiel för ett belopp av 500 000 kr.

En redogörelse för innebörden av nämndens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår bära uppföras med 650 000 (+ 100 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av viss sambandsmateriel* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 650 000 kr.

[175] 15. **Statens brandinspektion: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	194 800	200 325
1961/62 (statsliggaren s. 1225)	201 000	
1962/63 (förslag)	374 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) överlämnar med tillstyrkan framställning av riksbrandinspektören (skr. 22/8 1961) och hemställer, att anslaget höjes med 194 800 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	+ 33 600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	+ 141 300
3. Arvoden åt sakkunniga.....	— 25 300
4. Arvoden åt länsbrandinspektörer m. fl.	+ 10 300
5. Omräkning	+ 34 900
	+ 194 800

Motiv

Vid statens brandinspektion skall, utöver riksbrandinspektören med placering i lönegrad Bp 3, f. n. finnas följande personal, nämligen två brandkaptener mot arvode motsvarande lönen i lönegrad 24, en förste byråsekreterare i lönegrad Ao 23, en ingenjör (byråassistent) i lönegrad Ae 19 och en brandkapten mot arvode motsvarande lönen i lönegrad 19 samt två kanslibiträden i lönegrad Ae 7 resp. Ag 7. Avlöningskostnaderna är för riksbrandinspektören och en av brandkaptenerna upptagna å avlöningsstaten för statens brandinspektion och för övrig personal å avlöningsstaten för civilförsvarsstyrelsen.

1—3. Riksbrandinspektören framhåller i yttrande över 1954 års brandlagsrevisions förslag angående reviderad brandlagstiftning, att de arbetsuppgifter, som avses ankomma på brandinspektionen, är av kvalificerad natur och kvantitativt sett av en betydande omfattning. Bland annat måste inspektionen kunna lämna civilförsvarsstyrelsen det biträde, som bedömts erforderlig i fråga om brandteknisk sakkunskap, och göra de bearbetningar av statistiskt material, varav verksamheten är beroende. Riksbrandinspektören erinrar om att brandinspektionen varit föremål för utredningar under en lång följd av år och att det härunder icke varit möjligt att med utsikt till framgång framföra ens rimliga önskemål om inrättande av nya tjänster eller förbättring av redan befintliga.

Riksbrandinspektören föreslår som ett minimum, att antalet befattningshavare utökas med två och att följande tjänster, utöver riksbrandinspektören som föreslås uppflyttad till lönegrad Bp 4, inrättas vid statens brandinspektion, nämligen en tjänst som byrådirektör i Ao (Ae) 26, två tjänster för brandchefsutbildad personal i Ae 24 och en sådan tjänst i Ae 21, en tjänst som byråingenjör i Ae 21, en tjänst som aktuarie i Ae 19, en tjänst som kontorist i Ae 9, en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 och en tjänst som kontorsbiträde med tjänstgöring å halvtid. Därest tjänsterna som byråingenjör och aktuarie inrättas, kan anslagsposten till arvoden åt sakkunniga minskas till 8 000 kr.

4. Arvoden åt länsbrandinspektörerna m. fl. utgår för närvarande med 119 700 kr. Riksbrandinspektören föreslår en ökning med tio procent för att anpassa arvoden till den allmänna löneutvecklingen för statsanställda. Hänsyn bör också tas till att befattningar som biträdande länsbrandinspektörer kan bli aktuella i åtskilliga län. Vid beräkningen av beloppet har riksbrandinspektören beaktat, att de särskilda länsskogsbrandinspektörerna av-

ses upphöra och att till dem utgående arvoden i stället användes till arvodet åt biträdande länsbrandinspektörer i vissa län.

Departementschefen

1954 års brandlagsrevision har i sitt den 25 oktober 1960 avlämnade förslag till reviderad brandlagstiftning (SOU 1960: 34) även behandlat frågan om statens brandinspektions uppgifter och organisation. I betänkandet redovisas en av statens organisationsnämnd i december 1959 gjord organisationsundersökning vid brandinspektionen.

Både brandlagsrevisionen och organisationsnämnden har uttalat sig för att statens brandinspektion bibehålls vid i stort sett samma uppgifter som den hittills haft. Inspektionen förordas ha i princip endast rådgivande och samordnande funktioner med en fristående ställning direkt under Kungl. Maj:t. Tillräckliga skäl har inte ansetts vara för handen att inordna brandinspektionen i eller närmare anknyta den till någon annan myndighet med näraliggande eller liknande verksamhet. De myndigheter som då varit i fråga är civilförsvarsstyrelsen, sprängämnesinspektionen och statens brandskola. Revisionen hävdar, att brandinspektionen bör inta samma ställning till civilförsvarsstyrelsen som till andra myndigheter, som är i behov av dess sakkunskap. Det nära sambandet i vissa hänseenden mellan fredsbrandförsvaret och civilförsvarets brandtjänst bör enligt revisionen kunna tillgodoses på sätt som nu sker genom att brandinspektionen är rådgivande i fråga om brandtjänstens uppbyggnad, utrustning och utbildning m. m. samt biträder vid framtagandet av tekniskt underlag för materiel till civilförsvarets brandtjänst. Inte heller vill revisionen i fråga om inspektionens ställning förordna något samgående med sprängämnesinspektionen eller statens brandskola i annan mening än vad som följer av en eventuellt lokalmässig anknytning organen emellan. I fråga om medelsförvaltning och personalredovisning utgår revisionen från att brandinspektionen kan tills vidare betjänas av civilförsvarsstyrelsens organisation såsom fallet är för närvarande.

Från dessa utgångspunkter har brandlagsrevisionen i likhet med statens organisationsnämnd föreslagit en personalorganisation för brandinspektionen, som ganska nära liknar den hittillsvarande organisationen. Revisionen räknar med, utöver tjänsten som riksbrandinspektör, två tjänster som brandkapten i 24:e resp. 19:e lönegraden för handläggning av ärenden rörande det förebyggande brandförsvaret, en tjänst som brandkapten i 24:e och en befattning som ingenjör mot arvode motsvarande lönen i 19:e lönegraden för handläggning av ärenden rörande släckande brandförsvaret och krigsbrandfrågor, en tjänst som förste byråsekreterare för juridisk-administrativa ärenden samt två kanslibiträden. I förhållande till organisationsnämndens uppskattning av personalbehovet innebär detta en utökning med de två befattningarna i lönegrad 19. Nämnden har dock förutsett, att handlägg-

ningen av ärendena rörande det förebyggande brandförsvaret, för vilken uppgift en av dessa tjänster är avsedd, skulle komma att erfordra ytterligare arbetskraft på grund av den nya byggnads- och oljelagstiftningen samt för detta ändamål beräknat medel för arvode åt sakkunnig. Den andra av de ifrågavarande tjänsterna motiverar brandlagsrevisionen med att den av inspektionen hittills bedrivna försöks- och provningsverksamheten rörande brandförsvaret i krig alltjämt bör vara förlagd dit. Brandlagsrevisionens förslag har remissbehandlats i vanlig ordning. I allmänhet har förslaget därvid inte givit anledning till erinran. Riksbrandinspektören framhåller dock, att personal bör beräknas för de statistiska arbetsuppgifterna vid inspektionen, samt anser, att lönegraderna för vissa av de föreslagna tjänsterna är för låga. Statens lönenämnd anser, att tjänsterna i vissa fall bör placeras i lägre lönegrad än vad som föreslagits.

Kungl. Maj:t har nyligen beslutat avlåta proposition till riksdagen med förslag till brandlag m. m. I anslutning till detta förslag finner jag det lämpligt att här föreslå de ändringar i brandinspektionens organisation och ställning, som brandlagsrevisionens förslag ger anledning till.

Vad revisionen föreslagit i fråga om statens brandinspektions uppgifter och organisation har inte givit mig anledning till erinran. Jag finner det välgrundat, att en central sakkunnig myndighet på brandförsvarets område bibehålles. Från brandförsvarets målsmän i kommuner och länsstyrelser har betydelsen av att en sådan myndighet finns att tillgå allmänt omvittnats. Statens brandinspektion bör liksom hittills intaga en i princip rådgivande och samordnande ställning utan att utöva någon direktivrätt gentemot kommuner eller andra.

Beträffande inspektionens uppgifter är det alldeles klart, att dessa måste omfatta åtgärder avseende såväl det förebyggande som det släckande brandförsvaret. Delade meningar har i viss mån framkommit i fråga om brandinspektionens uppgifter på det område som berör brandförsvaret i krig, d. v. s. främst civilförsvarets brandtjänst. Hittills har inspektionen haft till uppgift att biträda civilförsvaret med att få fram det tekniska underlaget för anskaffning av brandmateriel till civilförsvaret. Uppgiften har sammankopplats med den forsknings- och försöksverksamhet, som inspektionen bedrivit för detta ändamål och för standardiseringen av brandmateriel. Från civilförsvarsstyrelsens synpunkt anses den tillämpade ordningen ha medfört, att ansvaret för materielärendena delas mellan de båda myndigheterna på ett sätt, som gör ansvarighetsförhållandena oklara, och att sakkunskap måste finnas på två håll.

För egen del finner jag det uppenbart, att statens brandinspektion, som besitter den högsta brandtekniska sakkunskapen i riket, också skall ha inflytande på krigsbrandtjänstens utformning. I organisatoriska frågor sker detta lämpligen på det sätt som praktiseras f. n., nämligen genom att riksbrandinspektören ingår som ledamot i civilförsvarsstyrelsen. I frågor av

mera teknisk art, som berör prov och försök med brandmateriel, måste brandinspektionens medverkan kunna påkallas i en vidare och mera aktiv mening. Sålunda bör civilförsvarsstyrelsen i förekommande fall inhämta yttranden och förslag från statens brandinspektion i frågor rörande tekniskt underlag m. m. i samband med att upphandling sker av brandmateriel för civilförsvaret. Ett dylikt förfaringssätt verkar i längden för att fredsbrandförsvarets erfarenheter kommer krigsbrandväsendet till godo. Jag utgår härvid från att brandinspektionen i erforderlig grad inriktar sin verksamhet på problem, som för civilförsvaret är trängande att få lösta. Det förhållandet, att fredsbrandförsvaret och brandtjänsten i krig delvis måste te sig olika och bedömas från skiljaktiga utgångspunkter beträffande verksamhetens bedrivande synes mig inte få utgöra hinder för en från andra synpunkter rationell organisation av försöksverksamheten i fred. Jag räknar således med att statens brandinspektion även framdeles skall biträda civilförsvaret i frågor av brandteknisk karaktär och att inspektionen skall ha kapacitet härför.

Jag biträder i huvudsak brandlagsrevisionens förslag rörande personalorganisation för brandinspektionen och föreslår, att följande tjänster upptages å inspektionens stat: en tjänst som riksbrandinspektör i Bp 3, två tjänster som brandingenjör i Ae 23, en tjänst som förste byråsekreterare i Ao 23, två tjänster som brandingenjör resp. ingenjör i Ae 19 och två tjänster som kanslibitråde i Ae 7. Detta innebär oförändrat antal befattningshavare i förhållande till inspektionens nuvarande personalorganisation. Tre arvodesbefattningar för brandkaptener ersättes dock med extra ordinarie tjänster i Ae 23 resp. Ae 19, och en extra kanslibiträdetjänst extraordinariesättes. Till arvoden åt sakkunniga torde erfordras 8 000 kr. Jag beräknar avlöningskostnaderna, vilka i sin helhet bör bestridas från förevarande anslag, till sammanlagt 254 000 (+ 173 000) kr.

Till arvoden åt länsbrandinspektörer m. fl. beräknar jag oförändrat belopp eller i runt tal 120 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma angående arvodenas storlek och fördelning.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (201 000 + 173 000) 374 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens brandinspektion som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens brandinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslags-*
vis

68 000

2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	122 000
3. Arvoden åt sakkunniga	8 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	52 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000
6. Arvoden åt länsbrandinspektörer och biträdan- de länsbrandinspektörer	120 000

Summa kr. 374 000;

c) till *Statens brandinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 374 000 kr.

[176] 16. *Statens brandinspektion: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	76 700	66 099
1961/62 (statsliggaren s. 1226)	78 000	
1962/63 (förslag)	101 000	

Yrkande

Civildförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 23 100 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	+ 400
2. Reseersättningar åt riksbrandinspektören m. fl.	+ 6 000
3. Vissa traktamentskostnader	— 4 000
4. Expenser	+ 15 000
5. Tryckningskostnader	+ 3 000
6. Reseersättningar åt länsbrandinspektörer m. fl.	+ 2 700
	+ 23 100

Motiv

Den hos brandinspektionen tjänstgörande personalen har hittills fått rese- och traktamentskostnader betalda från civilförsvarsstyrelsens anslag. Samma har förhållandet varit med ersättningar för sjukvård m. m. och i viss mån beträffande expenser. Medel bör nu upptas på brandinspektionens stat för dessa ändamål. Posten till vissa traktamentskostnader utgår, därest nuvarande arvodesanställda personal beredes lönegradsplacerad anställning i den nya organisationen. Publikationsverksamheten ävensom länsbrandinspektörernas resor förutsättes komma att medföra ökat medelsbehov under nästa budgetår.

Departementschefen

Jag tillstyrker med hänsyn till att personalen vid statens brandinspektion fr. o. m. budgetåret 1962/63 föreslås upptagen å brandinspektionens stat

den av civilförsvarsstyrelsen gjorda beräkningen av medelsbehovet, innebärande en höjning av anslaget med i runt tal 23 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (78 000 + 23 000) 101 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 101 000 kr.

[177] 17. **Statens brandskola: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	201 800	183 505
1961/62 (statsliggaren s. 1227)	218 000	
1962/63 (förslag)	221 000	

Yrkande

Styrelsen för statens brandskola (skr. 28/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Lönereglering	
En brandmästare Ae 17 ändras till en skolassistent Ae 21	+ 2 832
2. Arvoden till timlärare vid följande kurser	
<i>Kat. I.</i>	
Brandchefskurs (4. perioden), brandmästarekurs samt brandförmanskurser....	— 9 500
<i>Kat. II.</i>	
Brandchefskurser, repetitionskurs för brandchefer, brandmästare- och brandförmanskurser samt repetitionskurs för brandmästare och brandförmän.....	+ 2 900
<i>Kat. III.</i>	
Brandchefskurser och repetitionskurser.....	+ 3 150
<i>Övriga kurser.</i>	
Specialkurser, kurser för skorstensfejare samt skogsbrandsläckningskurser.....	+ 4 450
3. Omräkning.....	+ 1 168
	+ 5 000

Motiv

1. Innehavaren av tjänsten åligger, förutom viss undervisning i brandtekniska läroämnen, att närmast under rektor ansvara för erforderlig förhyrning och fördelning av undervisningslokaler, schemaarbete, kontakt med timlärarna betr. deras tjänstgöring, organiserandet av elevernas studiebesök samt anskaffning och vård av skolans inventarier och undervisningsmateriel.

2. I den del av utbildningsverksamheten som är förlagd till Stockholm är omkring 50 timlärare verksamma. Antalet timlärare vid kurserna i landsorten uppgår till i runt tal 200. För undervisningens enhetlighet är det av betydelse att den kader av kvalificerade timlärare, som har knutits till skolan och som samlat för undervisningen vid brandskolan värdefulla erfarenheter, kan bibehållas. Med hänvisning härtill och till verksamhetens omfattning finner styrelsen en uppräknig av ifrågavarande anslagspost erforderlig.

Departementschefen

Jag föreslår med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som åvilar innehavaren av tjänsten som brandmästare vid skolan, och det förhållandet att denne vid förfall för rektor skall kunna förordnas som rektors ställföreträdare, att tjänsten som brandmästare omändras till en tjänst som lärare i Ae 19. Kostnadsökningen härför beräknar jag till i runt tal 1 000 kr.

Jag förordar, att undervisningen vid skolan under nästa budgetår erhåller den omfattning som styrelsen föreslagit, vilket jämte automatiska förändringar innebär ett ökat medelsbehov för avlöning av timlärare m. m. med i runt tal 2 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (218 000 + 3 000) 221 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	33 000
2. Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	1 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	162 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000
Summa kr. 221 000;	

b) till *Statens brandskola: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 221 000 kr.

[178] 18. Statens brandskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	94 800	90 910
1961/62 (statsliggaren s. 1228)	101 000	
1962/63 (förslag)	115 000	

Yrkande

Styrelsen för statens brandskola (skr. 28/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 19 100 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökning
1. Övriga expenser.....	67 401	72 100	81 200	9 100
2. Diverse utgifter.....	11 880	14 000	24 000	10 000
				19 100

Motiv

Det ökade medelsbehovet sammanhänger med kursprogrammets utformning och behovet att anskaffa böcker för undervisningen. Enligt gällande stadga skall eleverna åtnjuta fria läroböcker m. m. Behovet av ytterligare kurslitteratur har ökat starkt och det har blivit allt svårare att med bibehållna studiemål kunna förse eleverna med erforderliga läroböcker m. m. inom ramen för expensanslaget. Det är också angeläget, att brandskolan förses med tidsenlig och tillräcklig utrustning för åskådnings- och laboratorieundervisning.

Departementschefen

Jag förordar, att delposterna till övriga expenser och till övriga utgifter uppräknas med 9 000 resp. 5 000 kr., främst för att möjliggöra anskaffning av läroböcker samt utrustning till åskådnings- och laboratorieundervisning vid skolan.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (101 000 + 14 000) 115 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandskola: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kr.

[179] 19. Bidrag till förebyggande och släckning av brand

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	890 000	1 468 000
1961/62 (statsliggaren s. 1228)	975 000	
1962/63 (förslag)	1 150 000	

Yrkande

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 375 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Nybyggnad och underhåll av brandtorn .	51 700	75 000	50 000	— 25 000
2. Ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m.	1 082 945	600 000	1 000 000	+ 400 000
				+ 375 000

Motiv

En minskning av anslagsposten till nybyggnad och underhåll av brandtorn möjliggöres genom att ett antal brandtorn kommer att utgå ur riksplänen. Anslagsposten till ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. har av styrelsen uppräknats med hänsyn till bland annat brandlagsrevisionens förslag angående ersättning av statsmedel för kostnader i samband med släckning av brand i statens egendom.

Departementschefen

I likhet med civilförsvarsstyrelsen anser jag, att anslagsposten till nybyggnad och underhåll av brandtorn kan minskas med 25 000 kr. till 50 000 kr.

Beträffande brandlagsrevisionens förslag om kommuns rätt till släckningskostnadsersättning av statsmedel efter brand i statlig egendom har jag vid anmälan av proposition med förslag till brandlag m. m. ansett mig icke kunna förorda, att en helt ny statsbidragsform nu lagfästes. Det torde i stället böra ankomma på statsmakterna att efter prövning av de föreliggande omständigheterna från fall till fall avgöra i vad mån ersättning bör utgå. Jag beräknar med hänsyn härtill icke några medel för ändamålet.

Jag förordar, att en uppräknig av posten till ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. sker med 200 000 kr. till 800 000 kr. till följd av att utgifterna under anslagsposten under de senaste budgetåren avsevärt överstigit de anvisade medlen.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (975 000 + 175 000) 1 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 150 000 kr.

F. Diverse

[180] 1. Statens utlänningskommission: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	2 952 000	2 918 891
1961/62 (statsliggaren s. 1229)	3 232 000	
1962/63 (förslag)	3 248 000	

Yrkande

Statens utlänningskommission (skr. 29/8 1961) föreslår, att anslaget höjes med 12 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter.....	+ 4 000
2. Arvoden till ledamöter och suppleanter i utlänningsnämnden	+ 1 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	— 17 958
4. Lönereregleringar	
a) 3 byrådirektörer Ae 24 i st. för 3 förste byråsekreterare Ae 23	—
b) 1 förste aktuarie Ae 23 i st. f. Ae 21	—
c) 1 förste byråsekreterare Ae 23 i st. f. Ae 21	—
d) 1 förste byråsekreterare Ae 21 i st. f. 1 amanuens högst Ae 19.....	—
e) 1 amanuens högst Ae 19 i st. f. högst Ag 19	—
f) 2 amanuenser högst Ae 19 i st. f. 2 assistenter i Ae 15.....	—
g) 1 kontorist Ae 9 i st. f. 1 kanslibiträde Ae 7.....	—
h) 2 kanslibiträden Ae 7 i st. f. 2 kontorsbiträden Ae 5.....	—
7. Omräkning	+ 24 958
	+ 12 000

Motiv

Antalet icke-nordbor med uppehållstillstånd i Sverige har under budgetåret 1960/61 ökat från 45 519 till 47 486 eller med 1 967. Under samma tid har 3 657 icke-nordbor förvärvat svenskt medborgarskap. Utlänningsstoc-kens sammansättning har under budgetåret undergått en betydande förändring. Till belysande härav kan nämnas, att av de upphålls- och arbetstillstånd, som beviljats under budgetåret, 11 451 var förstagångstillstånd.

Antalet arbetsanmälda utlänningar — såväl nordbor som icke-norbor — uppgick den 1 juli 1961 till 117 249, vilket innebär en ökning med 8 843 i förhållande till motsvarande tidpunkt 1960. Av tillskottet kom 3 723 arbetstagare från icke-nordiska stater.

Kommissionen har även under budgetåret 1960/61 medverkat vid överförandet till Sverige av flyktingar från läger i Mellaneuropa. Under budgetåret har överförts sammanlagt 974 flyktingar. Sådana aktioner kommer

även att äga rum under innevarande och med stor sannolikhet även under nästa budgetår.

Ett flertal utredningar har sedan kommissionens tillkomst 1944 förordat, att kommissionen borde omvandlas till ett centralt ämbetsverk. För kommissionen framstår det såsom oförklarligt, att kommissionen skall vara placerad i särställning i förhållande till övriga centrala myndigheter. Kommissionens tidigare krisfunktioner har helt avvecklats under 1947, och dess arbetsuppgifter har alltsedan 1954 varit i stort sett konstanta. Kommissionen föreslår, att dess namn ändras till utlänningsstyrelsen och uttalar, att en omvandling av kommissionen till centralt ämbetsverk icke skulle behöva medföra några kostnadsökningar men vara ägnad att i olika avseenden underlätta kommissionens verksamhet.

1) Gällande arvoden fastställdes fr. o. m. den 1 juli 1957. Med hänsyn till den höjning av vissa arvoden, som skett fr. o. m. innevarande budgetår, synes det kommissionen skäligt att de under förevarande anslagspost upptagna arvodena höjes i motsvarande grad. Kommissionen föreslår därför, att arvodena fastställas att utgå med följande belopp, nämligen till ordföranden 700 kr. per månad, till vice ordföranden 1 750 kr. per år, till ledamöterna 1 750 kr. per år och 18 kr. per sammanträdesdag samt till suppleanterna 35 kr. per sammanträdesdag. Till följd härav bör anslagsposten höjas till 27 000 (+ 4 000) kr.

2) Med hänsyn till vad som anförts under 1) föreslås, att de under anslagsposten upptagna arvodena fastställas att utgå med följande belopp, nämligen till ordföranden 4 200 kr. per år, till ledamöterna 1 750 kr. per år och 35 kr. per sammanträdesdag samt till suppleanterna 70 kr. per sammanträde. Till följd härav torde anslagsposten böra höjas till 11 000 (+ 1 000) kr.

3) Även om statistiken över hos kommissionen handlagda ärenden de senaste budgetåret visat en stigande tendens räknar kommissionen icke med att dess arbetsbörda under budgetåret 1962/63 skall bli så omfattande, att den motiverar en ökning av kommissionens nuvarande personalstyrka. Med hänsyn till att vikariatsförordnanden endast utgår på vissa tjänster och endast vid förordnanden av längre varaktighet än sju dagar kommer tjänstledighetsavdragen att överstiga vikariatsersättningarna. Härigenom och genom att anställda tjänstemän i samband med avgång eller befordran ersättes med tjänstemän, placerade i lägre löneklasser, kan vissa besparingar göras.

4) Kommissionen, som berett personalorganisationerna tillfälle att framföra sina synpunkter beträffande kommissionens anslagsäskanden, förklarar sig allmänt sett tillstyrka av organisationerna framställda yrkanden om en omprövning av kommissionens tjänsteförteckning. Efter genomförandet av kommissionens omorganisation år 1953 har endast ett fåtal lönegradsuppflyttningar av tjänster hos kommissionen förekommit. Med

hänsyn till de senaste årens utveckling inom den statliga lönesektorn anser kommissionen, att lönesättningen av dess olika tjänster icke längre står i överensstämmelse med vad som gäller för tjänster med jämförliga arbetsuppgifter inom andra delar av statsförvaltningen. Kommissionen förklarar sig särskilt tillstyrka, att de under 4 a)—h) angivna löneregleringarna vidtages och lämnar i huvudsak följande motiv härför.

a) Hos kommissionen finnes f. n. fem förste byråsekreterare i lönegrad Ae 23. Av dessa tjänstgör fyra som sektionsschefer på kommissionens båda fackbyråer. Den femte är knuten till kanslibyrån, som består av ett stort antal underavdelningar. Arbetsuppgifterna för kommissionens förste byråsekreterare är av relativt speciell karaktär, varför svårigheter i allmänhet torde föreligga för dessa att erhålla befordran till högre tjänst inom annan statlig verksamhet. Förste byråsekreterartjänsterna måste därför i realiteten betraktas som sluttjänster. Sett ur allmän rekryteringssynpunkt skulle det vara av stort värde om en förste byråsekreterartjänst på en var av kommissionens tre byråer kunde uppflyttas till byrådirektörstjänst i lönegrad Ae 24.

b) Under de senaste tre åren har förste aktuarietjänsten bytt innehavare tre gånger. Den främsta anledningen till de täta bytena på tjänsten torde vara att den numera anses för lågt placerad i förhållande till övriga statistik-tjänster med självständiga arbetsuppgifter.

c—d) Tillskapandet av det gemensamma nordiska passkontrollområdet har i betydande grad försvårat utlänningskontrollen. De lokala polismyndigheterna har i allmänhet icke tillräckliga resurser att utföra de ökade arbetsuppgifter, som ålagts dem till följd av den nya ordningen. Detta har medfört en väsentlig ökning av arbetsuppgifterna för de tjänstemän hos kommissionen, som handhar den s. k. tekniska utlänningskontrollen och ett ökat ansvar för föreståndaren för denna kontroll. Föreståndartjänsten är placerad i den reglerade befordringsgången för amanuenser. Den minskning av antalet svenska passkontroller, som blev en följd av den nya ordningen, har å andra sidan inneburit vissa lättnader i arbetsbördan för den förste byråsekreterare i lönegrad Ae 21 hos kommissionen, som handlägger ärenden rörande rikets passkontroller. Då arbetsuppgifterna med gränskontroll och inre utlänningskontroll efter införandet av det gemensamma nordiska passkontrollområdet kommit att alltmera sammanfalla och då den av landshövdingen M. Wahlbäck verkställda utredningen icke resulterat i något ändrat kontrollförfarande, anser kommissionen, att det bör låta sig göra att sammanföra gränskontrollen och den inre utlänningskontrollen till en och samma arbetsenhet. Härvid skulle den för gränskontrollen avsedda tjänsten kunna utnyttjas för de mera kvalificerade uppgifterna inom den inre utlänningskontrollen. Föreståndaren och biträdande föreståndaren för denna arbetsenhet föreslås placerade i 23 resp. 21 lönegraden.

e)—f) En extra amanuens-tjänst tillkom 1957 i samband med överförän-

det av ungerska flyktingar till Sverige och har sedermera på grund av den stora omfattningen av resandetrafiken från öststaterna fått behållas efter medgivande av Kungl. Maj:t för ett år åt gången. Resandetrafiken från öststaterna har under det sistförflutna budgetåret fortsatt att öka.

Vid tillsättandet av förste byråsekreterartjänster hos kommissionen är det ur arbetssynpunkt nödvändigt att äga tillgång till lämpliga aspiranter inom kommissionen. Med hänsyn bl. a. härtill bör den extra amanuens-tjänst, som nu finnes hos kommissionen, omvandlas till extra ordinarie och två extra ordinarie assistenttjänster utbytas mot två extra ordinarie amanuens-tjänster.

g) Innehavaren av tjänsten är arbetsledare för i genomsnitt nio kontorsbiträden på sorteringsavdelningen.

h) Ifrågavarande kontorsbiträden tjänstgör vid dossieruppläggningsen och centralarkivet. Vid dossieruppläggningsen, som är direkt underställd chefen för centralregistret, tjänstgör regelmässigt fyra kontorsbiträden. Vid centralarkivet tjänstgör en kontorist och fyra kontorsbiträden. Centralarkivets tjänstemän är placerade i ett från kommissionens övriga lokaler avskilt utrymme. Genom att kommissionen dessutom har arkivlokaler på flera andra håll i staden, är arkivföreståndaren ofta svår att anträffa vid sina forskningar i de olika arkiven.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har genom beslut den 21 april 1961 utsett ett antal svenska ledamöter i en nordisk expertgrupp för undersökning av förutsättningarna för anslutning till konventionen om persontrafik mellan Europarådets medlemsstater m. m. Konventionen syftar till en liberalisering av utlänningskontrollen. Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t har jag nyligen tillkallat sakkunniga för utredning om utformningen av utlänningskontrollen jämte därmed sammanhängande frågor. Med hänsyn härtill samt till det förhållandet, att 1957 års polisutredning framlagt förslag om polisväsendets förstatligande, vars genomförande kan komma att påverka organisationen av den inre utlänningskontrollen, är jag inte beredd att ta ställning till frågan om en ändring av utlänningskommissionens status. Jag anser mig därför icke heller böra tillstyrka någon ändring av namnet på kommissionen.

I likhet med kommissionen anser jag det motiverat att sammanföra handläggningen av frågor om gränskontroll och teknisk utlänningskontroll till en arbetsenhet, och jag tillstyrker, att föreståndaren och biträdande föreståndaren för denna arbetsenhet placeras i 23 resp. 21 lönegraden. För att möjliggöra denna organisatoriska förändring föreslår jag, att den förste byråsekreterartjänst i Ae 21, vars innehavare har att handlägga ärenden rörande rikets passkontroll, uppflyttas till Ae 23 och att den amanuens-

tjänst, vars innehavare är föreståndare för den tekniska utlänningskontrollen, utbytes mot en förste byråsekreterartjänst i Ae 21.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör medel beräknas för uppflyttning av två kontorsbiträdestjänster, varav en vid dossieruppläggnings och en vid centralarkivet, till kanslibiträdestjänster i Ae 7.

Övriga förslag till arvodes- eller lönereglering kan jag inte biträda. Jag förordar emellertid, att den extra amanuens tjänst, som nu finnes hos kommissionen, får kvarstå även under nästa budgetår, så länge tjänsten provas oundgängligen erforderlig.

De av mig framlagda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med i runt tal 9 000 kr. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för uppflyttning i reglerad befordringsgång m. m. med 7 000 kr. Med hänsyn härtill beräknar jag anslaget till (3 232 000 + 16 000) 3 248 000 kr. enligt följande fördelning: ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner oförändrat 43 000 kr., arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter oförändrat 23 000 kr., ersättningar till av kommissionen anlitade sakkunniga oförändrat 2 000 kr., arvoden till ledamöter och suppleanter i utlänningsnämnden oförändrat 10 000 kr., avlöningar till icke-ordinarie personal 2 402 000 (+ 13 000) kr., rörligt tillägg 720 000 (+ 3 000) kr. och kompensation för höjda folkpensionsavgifter oförändrat 48 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 248 000 kr.

[181] 2. Statens utlänningskommission: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	274 000	268 576
1961/62 (statsliggaren s. 1230)	281 000	
1962/63 (förslag)	291 000	

Yrkande

Statens utlänningskommission (skr. 29/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 14 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	19 230	17 000	18 000	+ 1 000
2. Reseersättningar	6 133	12 000	12 000	—
3. Expenser:				
a) Bränsle och lyse	28 213	30 000	29 000	— 1 000
b) Övriga expenser	215 000	222 000	236 000	+ 14 000
				+ 14 000

Motiv

1) Med hänsyn till belastningen beräknas posten till 18 000 kr.

2) Utgifterna för resor är mycket vanskliga att förutsäga. Kostnaderna för de internordiska resorna är i allmänhet beroende av antalet sammanträden med nordiska utlänningsutskottet och var dessa hålles. Kommissionen föreslår, att anslaget bibehålles vid 12 000 kr. och att 8 000 kr. anvisas för internordiska resor.

3 a) Med hänsyn till de verkliga kostnaderna för bränsle och lyse under budgetåret 1960/61 föreslår kommissionen, att anslagsposten upptages till 29 000 (— 1 000) kr.

3 b) Kommissionen har sedan länge haft stora svårigheter att anskaffa erforderliga nya arkivutrymmen. För täckande av kostnader för om- och tillbyggnad av befintliga arkivhyllor samt anskaffande av nya sådana har medel anlitats som ursprungligen avsetts för andra ändamål. Till följd härav har bl. a. underhållet av kontorsmaskiner och kontorsmöbler måst eftersättas. Under det kommande budgetåret bör några av skrivmaskinerna samt adresseringsmaskinen utbytas. Totalkostnaderna för inköp av dessa maskiner beräknas till cirka 10 000 kr. Inredning för arkiv m. m. beräknas dra en kostnad av 7 000 kr. Vissa kontorsmöbler behöver en grundlig renovering. Kostnaderna härför uppskattas till 4 000 kr. Med beaktande av att anslagsposten för innevarande budgetår redan höjts med 7 000 kr. föreslår emellertid kommissionen, att anslaget upptages till 236 000 (+ 14 000) kr.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen bör anslagsposten till sjukvård m. m. ökas med 1 000 kr. till 18 000 kr.

I likhet med kommissionen förordar jag, att anslagsposten till reseersättningar upptages med oförändrat belopp, 12 000 kr. Härav beräknar jag 8 000 kr. för internordiska resor.

Delposten till bränsle och lyse kan med hänsyn till belastningen nedräknas med 1 000 kr. till 29 000 kr.

För att kommissionen skall kunna utbyta vissa kontorsmaskiner, bl. a. en adresseringsmaskin, föreslår jag, att posten till övriga expenser uppräknas med 10 000 kr. till 232 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (281 000 + 10 000) 291 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 291 000 kr.

[182] 3. Vissa kostnader i anledning av allmänna val

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	800 000	1 503 067
1961/62 (statsliggaren s. 1231)	150 000	
1962/63 (förslag)	1 500 000	

Allmänna val skall hållas under budgetåret 1962/63. Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1960/61, då sådana val förekom, torde kostnaderna i anledning av allmänna val under nästa budgetår böra beräknas till i runt tal 1 500 000 kr. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.

[183] 4. **Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	10 000	5 000
1961/62 (statsliggaren s. 1231)	30 000	
1962/63 (förslag)	30 000	

Jag förordar, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kr.

[184] 5. **Kostnader för anskaffande av identitetsbrickor m. m.** Något anslag för detta ändamål finnes icke uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

Yrkanden

I. *Utredningen om identitetsbrickor för barn* (skr. 15/7 1959) föreslår obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor för barn, m. m.

II. *Statens organisationsnämnd* (skr. 15/8 1960) föreslår viss organisation av tillverkning och distribution av identitetsbrickor för barn.

Motiv

I. I utlåtande nr 6 till 1956 års riksdag hemställde allmänna beredningsutskottet, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning om obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor åt alla barn födda efter 1955 och om lämpliga former för förvaring av brickorna i fråga. Utskottet framhöll, att Sverige genom sin anslutning till Genèvekonventionen den 12 augusti 1949 angående skydd för civilpersoner under krigstid (SÖ 1953: 17) förbundit sig bl. a. att »sträva att vidtaga erforderliga åtgärder för att alla barn under tolv år må kunna identifieras genom identitetsbrickor eller på annat sätt». Enligt utskottet kunde införandet av ett system med identitetsbrickor självfallet framstå som en angelägenhet av vikt även ur andra synpunkter än att det motsvarade ett åtagande gentemot främmande mak-

ter. Utskottet uttalade, att ett dylikt system i själva verket torde vara ett betydelsefullt led i civilförsvarsanordningarna. Civilförsvarsstyrelsen hade på Kungl. Maj:ts uppdrag vidtagit vissa åtgärder för underlättande av frivillig anskaffning av identitetsbrickor. Utskottet fann emellertid nya vägar böra prövas för genomförande av systemet och fann starka skäl tala för att verklig effektivitet i detta arbete endast torde nås genom obligatoriska bestämmelser. Utskottet ansåg, att det vore en lämplig avvägning att låta den obligatoriska anskaffningen avse nyfödda. Beträffande kostnaderna för de åtgärder, som en utredning kunde komma att förordas, låg det enligt utskottet närmast till hands att de, i den mån de sammanhängde med lagbestämmelser av tvingande karaktär, skulle bestridas av statsmedel. Frågan om lämplig ordning för förvaring av brickorna borde enligt utskottet upptagas till förutsättningslös, ingående prövning. Riksdagen fattade beslut i överensstämmelse med vad utskottet föreslagit.

Med anledning härav bemyndigade Kungl. Maj:t den 19 oktober 1956 chefen för inrikesdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att med beaktande av vad allmänna beredningsutskottet anförde i nyssnämnda utlåtande verkställa utredning om obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor åt alla barn födda efter år 1955 och om lämpliga former för förvaring av brickorna i fråga. Med stöd av bemyndigandet tillkallade chefen för inrikesdepartementet en sakkunnig, vilken sedermera antog benämningen utredningen om identitetsbrickor för barn.

Utredningen överlämnade den 15 juli 1959 ett betänkande om identitetsbrickor med förslag till obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor för barn m. m. Förslagen innebär i huvudsak följande.

Behovet. Särskilda svårigheter vid identifiering kan tänkas förekomma i fråga om dels okända döda och dels sådana okända levande, som icke själva kan redogöra för sin identitet, d. v. s. små barn och psykiskt eller eljest allvarligt skadade personer.

Under krigsförhållanden kan identifieringsproblemen bli av betydande omfattning och svårighetsgrad. Från att tidigare huvudsakligen endast ha berört krigsmaktens personal, har identifieringsfrågan numera — såsom en följd av krigets ändrade karaktär — fått aktualitet för hela befolkningen. De moderna stridsmedlen — deras användningsområden och verkningar — gör troligt, att antalet dödade och svårt skadade blir stort även bland civilbefolkningen. Därtill kommer risken att barn och sjuka skiljes från sina vårdare i samband med krigshandlingar eller befolkningsomflyttningar. Beträffande önskemålet att kunna identifiera okända levande framträder utöver de självklara personliga och mänskliga aspekterna även rent samhällsliga. Sålunda kommer ansvaret och kostnaderna för omhändertagande, vårdnad och eventuell utbildning av oidentifierade att åvila det allmänna.

Det kan naturligtvis med visst fog hävdas, att det bör ligga i den enskildes eget intresse att själv sörja för att identifiering kan ske. Den logiska slut-

satsen härav skulle bli, att erforderliga åtgärder kunde vara frivilliga. För bestämmelser om obligatoriska åtgärder talar emellertid dels samhällets direkta önskemål att för egen del förebygga svårigheter beträffande identifiering, dels samhällets ansvar för medborgarna inför en situation, för vilken de enskilda individerna icke kan göras skyldiga. I detta sammanhang anför utredningen också en rent psykologisk synpunkt: allt vad myndigheterna gör till allmänhetens hjälp under orostid, återspeglas i allmänhetens inställning till krigssamhället och därmed i dess förmåga att uthärda påfrestningarna.

Utredningen finner det sålunda motiverat, att åtgärder för underlättande av identifiering göres obligatoriska. Detta kan sägas innebära att vad som gällt beträffande militär personal bör utsträckas att avse även civilbefolkningen.

Medlet. Identifiering med hjälp av en rationellt utförd bricka — buren av rätt ägare — är en både snabb och enkel metod, som har den obestridda fördelen att möjliggöra direkt identifiering. Detta hjälpmedel är detsamma som av civilförsvarsstyrelsen anbefallts allmänheten till frivillig anskaffning. Genom beslut den 24 april 1953 uppdrog Kungl. Maj:t åt civilförsvarsstyrelsen att dels vidtaga åtgärder, ägnade att underlätta för allmänheten att anskaffa identitetsbrickor i syfte att öka möjligheterna för identifiering i krig av barn, företrädesvis upp till sex år, dels ock upptaga förhandlingar med Föreningen Rädda barnen, Svenska röda korset och Sveriges civilförsvarsförbund angående propaganda bland allmänheten för anskaffning av dylika identitetsbrickor. Samtidigt lämnades vissa föreskrifter beträffande materialet för brickorna samt texten å desamma. Civilförsvarsstyrelsens åtgärder med anledning av uppdraget ledde i juli 1955 till ett tvåårigt avtal mellan styrelsen och en svensk fabrikant angående tillhandahållande av identitetsbrickor.

Ansvar. Kostnaderna för de åtgärder — efterspaning, omhändertagande etc. — vilka kan bli nödvändiga, om identifiering icke kan ske torde komma att åvila staten. Det synes därför lämpligast, att staten också bestrider utgifterna för förebyggande åtgärder på området. Beträffande kostnadsfrågan ligger det nära till hands att även göra en jämförelse med den militära identitetsbrickan, vilken tillhandahålles och bekostas av staten. Anskaffning av identitetsbrickor får ses såsom ett led i totalförsvaret — en beredskapsåtgärd bland många andra som staten i fred måste sörja för.

Omfattningen. Den obligatoriska anskaffningen av identitetsbrickor begränsades i utredningsuppdraget till att gälla barn födda efter år 1955.

Såsom i det föregående redovisats finner utredningen, att behovet av att i krig kunna identifiera civilbefolkningen är så angeläget att i fredstid vidtagna åtgärder härför bör vara obligatoriska, att en bricka i lämpligt utförande är ett enkelt och praktiskt medel vid identifiering samt att de kostnader, som är förenade med en obligatorisk anskaffning av identitets-

brickor, bör bestridas av statsmedel. Med hänsyn härtill ter det sig enligt utredningen principiellt både ologiskt och olustigt att dra en gräns för tillämpningen av det föreslagna obligatoriet.

Det synes utredningen därför icke försvarligt att förorda obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor åt alla barn födda efter år 1955 utan att samtidigt vidga frågeställningen och diskutera olika möjligheter att ge brickan större spridning. Två huvudvägar är därvid tänkbara: att göra obligatoriet och därmed det statliga åtagandet mera omfattande samt att rekommendera och underlätta ett frivilligt anskaffande. Dessa båda alternativ står självfallet ej i något motsatsförhållande till varandra utan kan kombineras. Endast ett hundraprocentigt genomförande av obligatoriet gör frivilligheten överflödig. Utredningen inser, att frågan måste prövas och avgöras under hänsynstagande även till de ekonomiska aspekterna. Det torde emellertid bli en naturlig konsekvens att, om staten åtager sig att förse vissa delar av befolkningen med identitetsbrickor, den samtidigt gör det möjligt för övriga delar att på egen bekostnad skaffa samma slags bricka.

Identitetsbrickornas utformning. Eftersom ändamålet med en identitetsbricka är detsamma vare sig den nyttjas av en civil eller en militär person, då i princip samma krav ställes på utförandet och då kostnaderna föreslås bestridda av samma medel, synes det naturligt att man eftersträvar full överensstämmelse mellan den civila och den militära brickan. Utredningen föreslår därför att brickan utformas som en delbar dubbelbricka. Förhållandena efter större flyg- och robotanfall — med eller utan atomvapen — kan bli sådana att, om identifiering och omhändertagande av de dödade över huvud är möjligt, det måste ske utan onödig tidsutdräkt. Risk för nya anfall, sanitära olägenheter och kvardröjande radioaktivitet är faktorer, som icke kommer att medge ett tidsödande antecknande av uppgifterna från en enkel identitetsbricka. I dylika situationer är en dubbelbrickas företräde obestridligt.

Utredningen förordar vidare, att brickan till såväl storlek och material som tjocklek och format göres överensstämmande med den militära brickan. Däremot anser utredningen, att de båda ovala brythålen bör placeras högre. Detta motiveras av att den mest omfattande texten endast skall präglas på den nedre brickdelen. Brickorna bör försees med nationalitetsbeteckning på båda brickdelarna och bäras i halskedja.

Under förarbetena till den frivilliga identitetsbrickan prövades under ett par veckors tid både halskedjor och armband vid en barnkrubba i Stockholm. Av läkarutlåtandet över proven framgick att det var svårt att rätt avpassa längden på en kedja runt handloven, så att den varken satt för hårt eller föll av. Då därtill kommer att barnets tillväxt sker relativt snabbt, skulle kedjans längd icke kunna varaktigt fixeras. Barnkrubbans läkare förordade därför halskedja. Ej minsta tillbud till snarning hade förekommit bland de barn, på vilka denna typ av kedja prövades.

Rostfria kedjor av bockad tråd är att föredra framför kedjor med lödda länkar, i vilka svagheter och bristningar lättare kan uppstå. De bockade kedjorna erbjuder en både enkel och säker lösning av kedjans låsanordning: en öppen ytterlänk fästes i en annan länk och tillslutes, varefter den »låsande» länken har exakt samma styrka som kedjan i övrigt. Kedjan kan sedan åter öppnas endast med hjälp av verktyg.

Texten på brickan föreslås omfatta fullständigt namn (långa förnamn kan förkortas), identitetsnummer bestående av födelsetid och födelsenummer samt födelseförsamling jämte länsbokstav. Detta gäller brickor präglade för nyfödda fr. o. m. det är bestämmelser om obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor träder i kraft. På övriga brickor präglas i stället för födelseförsamling den församling där vederbörande är kyrkobokförd samt året härför. Angivna uppgifter är tillfyllest för eventuellt erforderlig efterspaning i de kyrkoböcker och register som föres över befolkningen. Utredningen förutsätter, att åtgärder vidtages för att skydda viktigt arkivmaterial hos församlingar och länsbyråer.

Av den föreslagna texten präglas identitetsnumret på brickans båda delar, övrig text blott på den nedre delen. All text placeras på samma sida, medan den motsatta sidan reserveras för truppregistreringsmyndighet och andra eventuella kompletteringar. Denna placering är den ekonomiskt mest fördelaktiga, då präglingen går fortare och alltså blir billigare om normalt blott en sida utnyttjas vid varje präglingstillfälle.

Rimliga personliga önskemål angående extra text anser utredningen böra tillgodoses. Hit torde främst få hänföras sådan kronisk sjukdom, för vilken behandlingsmetoden kan vara livsavgörande — t. ex. sockersjuka — samt sådan religionstillhörighet, som motiverar att särskild ritual om möjligt följes vid jordfästning.

En identitetsbricka är enligt utredningen väl lämpad att innehålla uppgift om blodgrupp. Utredningen förordar dock icke, att dylik uppgift blir obligatorisk på den bricka varom här är fråga eftersom identitetsbrickorna avses skola präglas och expedieras snarast möjligt efter barnets födelse. Att uppskjuta brickornas färdigställande till dess massblodgruppering av barnen lämpligen kan ske, d. v. s. tills de nått skolåldern, anser utredningen uteslutet. Angelägenheten av att förse de små barnen med identitetsbrickor får icke skjutas i bakgrunden till förmån för önskemålet att på brickan kunna införa en uppgift, som ehuru värdefull dock faller något utanför brickans egentliga ändamål.

Även de ekonomiska aspekterna måste beaktas. Utredningen kan icke tillstyrka, att staten tillhandahåller allmänheten en identitetsbricka, som avsevärt fördyras genom tillkomsten av en för identifiering icke nödvändig uppgift. Självfallet bör dock den som själv bekostar en blodgruppsundersökning utan särskild avgift få uppgiften präglad på brickan.

Brist på tid, personal och material kommer i krigstid helt visst att fram-

tvinga ett frångående av fredstida praxis att verkställa blodgruppering omedelbart före en transfusion. Då tillgången till universalblod på grund av den procentuella fördelningen av blodgruppsegenskaperna kan förutsättas bli otillräcklig, kan i det akuta fallet en förhandsbestämning av blodgruppen bli livsavgörande. Det synes utredningen därför angeläget, att myndigheterna inom ramen för erforderliga säkerhetsåtgärder underlättar för allmänheten att på frivillig väg få uppgift om blodgrupp fastställd och införd på identitetsbrickan.

Identitetsbrickornas tillverkning. Någon formell ansökan om tilldelning av den obligatoriska identitetsbrickan anser utredningen icke böra ifrågasättas. Utfärdandet av brickorna bör initieras av folkbokföringsmyndigheterna, hos vilka de uppgifter finnes som skall präglas. Statens ekonomiska engagemang medför, att myndigheterna bör svara jämväl för kontroll och expediering av de färdiga brickorna. Det synes utredningen därför lämpligt och praktiskt att också själva präglingen utföres hos samma myndigheter. Att överlåta den på enskild firma skulle ju innebära att blott ett mellanled av myndigheternas befattning med brickorna eliminerades. Den omedelbara fördelen av att staten icke behöver anskaffa maskinell utrustning kommer i längden att motverkas genom den fördyring av brickorna, som firmans skäliga profitintresse skulle medföra. Utredningen finner det vidare angeläget att decentralisera en tillverkning, som det är av vikt att kunna fortsätta även under ett — måhända långvarigt — beredskapstillstånd. Därför bör icke heller central myndighet ombesörja präglingen. Medan det av ekonomiska skäl icke kan komma i fråga att varje församling tilldelas en präglingssmaskin, synes länsbyråerna för folkbokföringen väl lämpade att omhänderha det arbete, som allmänhetens förseende med identitetsbrickor kommer att medföra. På dessa byråer finns personal, som är förtrogen med personregister och stansmaskiner.

Skulle i rationaliseringssyfte en omorganisation av folkbokföringsväsendet ske med införande av hålkortssystem eller elektroniskt databehandlingssystem, behöver detta icke påverka länsbyråernas principiella uppgifter i samband med utfärdandet av identitetsbrickorna, om ock vissa praktiska arbetsmoment kan bli förändrade.

Då mest ändamålsenliga arbetsrutin otvivelaktigt utvecklas under hand och dessutom kan komma att variera bl. a. med födelsefrekvensen inom olika län, lämnas inga detaljerade förslag därvidlag. För att så stor del av befolkningen som möjligt skall bli försedd med brickor, bör myndigheterna rekommendera och underlätta en anskaffning på den enskildes bekostnad för dem som icke beröres av obligatoriet. Allmänheten bör sålunda hos länsbyråerna kunna beställa bricka och kedja till självkostnadspris.

I samband med att beslut om obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor träder i kraft, bör en kraftig propaganda ske för en kompletterande

frivillig anskaffning. Sedermera bör en årlig erinran därom riktas till allmänheten.

Huvudbestämmelser beträffande utfärdande och handhavande av identitetsbrickor bör införas i folkbokföringsförordningen. Närmare föreskrifter får utfärdas i administrativ ordning med stöd av bemyndigande i nämnda förordning.

Identitetsbrickornas förvaring. Nödvändigheten att identitetsbrickorna, som icke skall användas i fredstid, finnas omedelbart tillgängliga inför en hotande situation, så att icke deras avsedda användning äventyras, medför enligt utredningens bedömande att ingen annan förvaring än den privata kan komma i fråga. Utredningen anser icke rimligt att omge förvaringen av identitetsbrickorna med bestämmelser av sådan art, att bristande efterlevnad skulle kunna lagligen beivras och medföra påföljd. Ej heller kan ett för ändamålet särskilt etablerat kontrollsystem anses motiverat. Dock finner utredningen nödvändigt, att medborgarna genom samhällets försorg erinras om de identitetsbrickor staten tilldelat dem. Enklast och effektivast sker detta genom att innehav av statens identitetsbricka får markeras i särskild kolumn eller ruta i mantalsblanketten. Detta officiella memento torde komma att utlösa privat kontroll av att brickorna finnas i behåll. Vid samma tidpunkt bör i dagspressen inflyta en upplysning om hur frivillig anskaffning av identitetsbrickor lämpligen sker samt en uppmaning att låta ersätta förkomna brickor.

Kostnaderna. Utredningen beräknar statsverkets kostnader för den av utredningen föreslagna identitetsbrickan, inklusive kedja, till en krona per bricka. I denna kostnad har utredningen icke medräknat vissa engångskostnader för anskaffande av präglingsmaskiner. Då i runt tal 100 000 barn föds per år, skulle de årliga kostnaderna uppgå till omkring 100 000 kr.

Vid avvägning mellan önskemålet att förse största möjliga del av befolkningen med identitetsbrickor samt hänsynen till nödvändiga ekonomiska restriktioner har utredningen funnit lämpligt föreslå följande.

Det år, från och med vilket beslut om obligatorisk anskaffning av identitetsbrickor åt alla nyfödda träder i kraft, präglas brickor även för barn upp till fem år. Följande år präglas brickor — förutom åt de nyfödda — även för barn mellan sju och elva år. Genom att sålunda under ettvarrt av de båda första präglingsåren sex årskullar täckes, blir de i 1949 års civilkonvention rekommenderade åtgärderna vidtagna inom loppet av två år. Otvivelsaktigt kommer ett dylikt statligt åtagande att stimulera en önskvärd frivillig anskaffning av identitetsbrickor bland dem som icke beröres av obligatoriet.

II. Genom beslut den 30 december 1959 uppdrog Kungl. Maj:t åt statens organisationsnämnd att i samråd med statistiska centralbyrån och civilförsvarsstyrelsen verkställa utredning angående länsbyråernas möjligheter att handha tillverkningen av identitetsbrickorna m. m. samt under-

söka i vad mån en centraliserad tillverkning vore att föredraga ur ekonomiska och praktiska synpunkter ävensom verkställa en kostnadsjämförelse mellan de olika alternativen.

Organisationsnämnden utgår från en utformning av kedjan, brickan och dess text som i huvudsak överensstämmer med förslaget av utredningen om identitetsbrickor. Förpackning av brickan och kedjan förutsättes ske i påsar av samma slag som nu användes för försändning av folkbokföringsplåtar mellan länsstyrelserna.

Antalet brickor som skall tillverkas och distribueras på grund av födelser beräknas till 105 000 per årsklass. Dessutom har antagits att cirka 5 000 brickor kommer att extrabeställas per år (frivillig anskaffning). En normal årsproduktion beräknas uppgå till 110 000 brickor. Under ett uppläggningsskede förutsättes dessutom, att identitetsbrickor tillverkas åt alla barn upp till 12 års ålder. Om uppläggningsskedet skall omfatta 2 år, bör produktionen under dessa år kunna uppgå till cirka 650 000 brickor per år. Det förefaller vara lämpligt att förlägga tillverkningen till någon eller några av länsbyråerna för folkbokföring.

Överföring av text till brickorna kan ske enligt två metoder, prägling eller etsning. Etsningsmetoden ställer sig billigare än präglingsmetoden i såväl drift- som investeringsavseende.

Kostnaderna för präglingsförfarande beräknas per årsklass till omkring 34 100 kr. vid förläggning av tillverkningen till en enda länsbyrå och cirka 56 400 kr. vid decentraliserad tillverkning. Motsvarande kostnader för etsningsförfarande uppskattas till 18 600 resp. 27 600 kr. Till dessa kostnader kommer följande utgifter per årsklass, nämligen för brickämnen 16 500 kr., för kedjor 35 000 kr., för påsar 12 000 kr., för arbetskraft för förseende av påsarna med namn och adress 39 000 kr. samt för distributionen 16 500 kr. De sammanlagda kostnaderna vid det minst kostnadskrävande alternativet beräknas till omkring 138 000 kr. per år för den årligen återkommande framställningen samt cirka 532 000 kr. per år under uppläggningsskedet.

Att utlämna tillverkningen på entreprenad till privata företag synes vara mindre lönsamt, då det visat sig, att kostnaderna för prägling varierar mellan 33 öre och 60 öre per bricka. Motsvarande kostnad vid statlig tillverkning kan beräknas till 32 öre per bricka vid centraliserad prägling och cirka 19 öre per bricka vid centraliserad etsning.

Statens organisationsnämnd föreslår, att tillverkningen av identitetsbrickor för barn utföres enligt nyss berörda etsningsmetod och att uppdraget att verkställa textframställningen lämnas till någon länsbyrå. Nämnden anser vidare, att beställning av brickämnen och kedjor resp. påsar bör ske genom arméintendenturförvaltningen resp. generalpoststyrelsen och att de tryckande registren vid länsbyråerna används för att förse påsarna med namn och adress samt grunduppgifter för tillverkningen. Nämnden förutsätter, att distributionen sker som varukorsband med tjänstebrevsrätt.

Yttranden

I. Över betänkandet om identitetsbrickor för barn har yttranden avgivits av statskontoret, civilförsvarsstyrelsen, chefen för försvarsstaben, beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, statistiska centralbyrån, medicinalstyrelsen, socialstyrelsen, skolöverstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Jönköpings, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Kopparbergs och Jämtlands län, statens sakrevision, Sveriges civilförvarsförbund, överstyrelsen för Svenska röda korset, Rädda barnens riksförbund, Riksförbundet Sveriges lottakårer, Målsmännens riksförbund, Sveriges husmodersföreningars riksförbund, Yrkeskvinnors samarbetsförbund, Fredrika Bremerförbundet, Folkpartiets kvinnoförbund, Högerns kvinnoförbund, Svenska landsbygdens kvinnoförbund och Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund. Vidare har från chefen för försvarsstaben överlämnats yttrande av försvarets sjukvårdsstyrelse, från medicinalstyrelsen yttranden av statens rättskemiska laboratoriums blodgruppsserologiska avdelning och statens rättsläkarstation i Stockholm, från överståthållarämbetet yttrande av uppbördsdirektören i Stockholm, från länsstyrelsen i Kronobergs län yttrande av kvinnornas civilförsvarskommitté i länet samt från länsstyrelsen i Malmöhus län yttranden av civilförsvarscheferna i Malmö och Hälsingborg och kvinnornas civilförsvarskommitté i länet.

Behovet av den föreslagna identitetsbrickan vitsordas i praktiskt taget samtliga yttranden. Det stora flertalet remissinstanser biträder också utredningens förslag att staten skall svara för brickornas anskaffande till nyfödda barn och — under uppläggningsskedet — även till barn upp till tolv års ålder. Från flera håll har emellertid framkommit förslag om en utvidgning av den obligatoriska anskaffningen till barn upp till 18 års ålder.

Chefen för försvarsstaben vill gå ännu längre och låta den obligatoriska anskaffningen avse hela befolkningen. *Målsmännens riksförbund* är inne på samma tankegång och uttalar, att om man av statsfinansiella skäl icke anser sig kunna genomföra anskaffning för hela befolkningen, anskaffningen kan ske successivt under förslagsvis en 10-årsperiod. *Statskontoret* anser däremot, att den obligatoriska anskaffningen — i varje fall i en första etapp — endast bör avse barn födda efter år 1955.

Utredningens förslag angående brickans utformning har i stort sett godtagits av samtliga remissinstanser. *Socialstyrelsen* anser dock, att den av utredningen föreslagna halskedjan kan medföra risker för strypning, och föreslår, att kedjan för de yngsta barnen förses med en länk, som brister vid stark dragning i kedjan, eller att brickan icke anbringas kring halsen.

Beträffande texten å brickan framhåller *statistiska centralbyrån*, att det icke är lämpligt att föreskriva, att födelsehemort skall angivas för nyfödd. Kyrkobokföringsorten bör angivas även för dem. Födelsehemort saknas i vissa fall, då nedkomsten ägt rum utrikes. En sådan föreskrift kan

dessutom befaras bli till hinder vid en övergång till ett nytt tekniskt system för folkbokföringen.

Frågan om införande av blodgruppsbeteckning på identitetsbrickan upptages i många yttranden. I dessa framhålles värdet av att en blodgruppsangivning på brickorna kommer till stånd och understrykes att det bör eftersträvas att brickorna på frivillig väg förses med uppgift om blodgrupp. *Medicinalstyrelsen* betonar vikten av att erforderliga säkerhetsåtgärder iakttagas till förhindrande av att felaktigheter vid inpräglandet av blodgrupp uppstår. *Civildörsvarsstyrelsen* förordar, att en obligatorisk massblodgruppering utföres på statens bekostnad i skolorna av alla barn i 7-årsåldern under förutsättning att detta kan ske under betryggande former och till rimliga kostnader. Liknande synpunkter framföres även i andra yttranden.

Utredningens förslag angående förläggande av brickornas tillverkning till länsbyråerna har genomgående tillstyrkts. Från *länsstyrelsernas* sida påpekas emellertid, att detta arbete torde kräva anställande av extra arbetskraft. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser det böra allvarligt övervägas, om inte den föreslagna engångspräglingen beträffande barngruppen 1—11 år med hänsyn till länsbyråernas väntade arbetsbörda kunde utföras av andra än länsbyråerna.

Överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län uttalar, att införande av identitetsbrickor, dessas utseende och sättet för utdelning m. m. bör regleras i särskild författning. *Statistiska centralbyrån* avstyrker utredningens förslag att grundläggande författningsbestämmelser om identitetsbrickorna införes i folkbokföringsförordningen.

Förslaget att identitetsbrickorna skall förvaras i hemmen har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser.

Vad utredningen föreslagit angående påminnelser till allmänheten att kontrollera sitt brickinnehav har också godtagits i flertalet yttranden. *Länsstyrelsen i Malmöhus län* föreslår emellertid, att kontroll av brickinnehavet bör kunna ske genom skolornas försorg. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* framhåller att, då en markering av brickinnehav på mantalsblankett icke medför någon registreringsåtgärd från myndigheternas sida, det kan ifrågasättas om detta är rätta sättet att påminna allmänheten i denna fråga. *Länsstyrelsen* anser, att en årlig uppmaning till allmänheten genom press och radio m. m. att kontrollera brickinnehavet torde vara till fyllest. Icke heller *statistiska centralbyrån* anser, att uppgift på mantalsblanketten om innehav av identitetsbricka skulle fylla någon funktion. *Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* utgår ifrån att, om bristande markering på mantalsuppgift skulle föranleda kontrollåtgärd, detta kräver personalutökning.

I flertalet yttranden understrykes vikten av att den del av befolkningen som icke kommer att omfattas av obligatoriet rekommenderas att anskaffa identitetsbrickor.

Förslaget att staten slutligt skall svara för kostnaden för de obligatoriska

brickorna har med ett undantag — *Svenska landsbygdens kvinnoförbund* — tillstyrkts eller ej föranlett någon erinran. Förbundet anser, att förslaget att staten skall stå för de kalkylerade utgifterna 100 000 kr. per år bör bli föremål för överväganden. Enligt förbundet ligger det i den enskilda människans eget intresse att identifiering snabbt kan ske, och då kostnaden för varje bricka är relativt liten, borde det ej möta oöverstigliga hinder för den enskilde att själv ersätta brickan.

Statistiska centralbyrån och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län föreslår, att det bör undersökas, om det inte är ekonomiskt fördelaktigt att anförtro arbetet med uppläggning av brickor för de tio årgångarna åt privat tillverkare. *Statens sakrevision* anser, att mycket talar för att det skulle bli billigast att anlita ett privat företag för detta präglingsarbete. Enligt sakrevisionen torde kostnaden för tillverkning av identitetsbrickor vid länsbyråerna komma att väsentligt överstiga det av utredningen beräknade beloppet. *Statistiska centralbyrån* anser vidare, att ytterligare utredning är erforderlig beträffande vissa praktiska detaljer, bl. a. i frågor som påverkar kostnadsprövningen.

II. Arméintendenturförvaltningen och generalpoststyrelsen har avgivit yttranden över organisationsnämndens förslag till organisation av tillverkning och distribution av identitetsbrickor för barn.

Arméintendenturförvaltningen förklarar sig beredd att ombesörja inköp av identitetsbrickor och -kedjor i enlighet med nämndens förslag.

Generalpoststyrelsen har icke något att invända mot att försändelser med obligatoriska identitetsbrickor från länsbyrå befordras som varukorsband. Om utsändningen sker från tjänstebrevsberättigad myndighet, t. ex. länsstyrelse, finnes ej heller något att invända mot att tjänstebrevsrätten användes.

Departementschefen

Identifieringsproblemen kan under krigsförhållanden bli betydande. Det nutida kriget är totalt och kan kräva ett stort antal döda och svårt skadade bland civilbefolkningen. Risk föreligger också för att särskilt mindre barn skiljes från föräldrarna på grund av krigshändelser och att betydande svårigheter att fastställa barnens identitet uppstår. Jag delar därför utredningens mening att det är angeläget, att icke endast den militära personalen utan även civilbefolkningen är utrustad med identitetsbrickor. Det vore i och för sig önskvärt att på kort tid kunna förse hela landets befolkning med identitetsbrickor utan kostnad för den enskilde. Med hänsyn till de stora kostnader ett sådant åtagande skulle innebära anser jag mig emellertid icke böra förorda utredningens förslag i vidare mån än att staten åtager sig att framdeles skaffa identitetsbrickor åt nyfödda och dessutom åt barn födda tidigast 1960. Övriga delar av befolkningen bör uppmanas att, i den mån identitetsbrickor ej tillhandahålles dem genom militärmyndigheternas eller civilförsvarets försorg, själva anskaffa sådana brickor. På

det allmänna bör ankomma att i möjligaste mån underlätta en sådan frivillig anskaffning.

Såsom utredningen och statens organisationsnämnd föreslagit bör identitetsbrickan i stort överensstämma med identitetsbrickorna inom armén och flygvapnet. Brickan bör sålunda vara en delbar dubbelbricka av 0,7 mm stålplåt och av svensk standardkvalitet med i stort sett samma format som nämnda militära brickors. Materialet i kedjan till brickan bör även vara av samma utförande som arméns och flygvapnets, d. v. s. av länkar av bockad ståltråd.

Beträffande texten på brickan förutsätter jag att den bl. a. skall omfatta folkbokföringsnummer, bärarens efter- och förnamn, det senare eventuellt förkortat, uppgift om kyrkobokföringsort och län samt det år då brickan präglas. Härutöver bör å brickan finnas plats för frivilliga uppgifter bl. a. om blodgrupp och sådan kronisk sjukdom, för vilken viss behandling kan vara livsavgörande. Med den ställning jag intagit i frågan om omfattningen av den obligatoriska anskaffningen har jag icke anledning att nu ingå på frågan om kostnadsfria massblodgruppsbestämningar av barn i skolåldern.

För att begränsa statsverkets kostnader bör tillverkningen av brickorna om möjligt anförtros åt endast en eller två länsbyråer.

Även tillverkningen av identitetsbrickor till sådana som inte kommer att omfattas av obligatoriet bör kunna handhas av länsbyrå. Annan tillverkningskapacitet bör dock kunna tas i anspråk om behov därav skulle uppkomma eller det eljest skulle visa sig rationellt. För att underlätta en anskaffning av brickor på frivillig väg torde åt därtill lämpad myndighet uppdragas att tillhandahålla allmänheten beställningsblanketter och utfärda anvisningar om tillvägagångssätt för sådan anskaffning m. m. Allmänheten bör tillhandahållas brickor till självkostnadspris.

I likhet med utredningen och remissinstanserna anser jag att förvaringar av brickorna bör ske i hemmen.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma om den närmare utformningen av identitetsbrickan och kedjan, om tillverkning och tillhandahållande m. m. samt att i övrigt utfärda bestämmelser angående anskaffning av identitetsbrickor.

Med ledning av organisationsnämndens kostnadsberäkningar uppskattar jag medelsbehovet under nästa budgetår för maskinell utrustning, extra personal, brickämnen, kedjor, distributionsmaterial m. m. till 550 000 kr. Jag har därvid även beräknat medel för viss upplysningsverksamhet och vissa andra åtgärder för att underlätta frivillig anskaffning av brickor för sådana som icke kommer att omfattas av den obligatoriska anskaffningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för anskaffande av identitetsbrickor m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kr.

[185] 6. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: **Slottsbyggnadernas delfond.** Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

[186] 7. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: **Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 13 552 000 kr.

[187] 8. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: **Uppsala universitets delfond.** Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Uppsala universitets delfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 269 000 kr.

[188] 9. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: **Medicinalstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Medicinalstyrelsens delfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 21 945 000 kr.

[189] 10. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: **Karolinska sjukhusets delfond.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Karolinska sjukhusets delfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 699 000 kr.

[190] 11. *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark.* Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

[191] 1. **Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 1 400 000 kr.

Byggnadsstyrelsen (skr. 28/8 1961) hemställer, att för budgetåret 1962/63 anvisas 2 000 000 kr.

Byggnadsstyrelsen erinrar om att för den beslutade tillbyggnaden av radiofysiska institutionen vid karolinska sjukhuset hittills anvisats 1 600 000 kr. Kostnaden för densamma har beräknats till 4 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1960, vilket motsvarar 4 120 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. F. n. pågår upprättande av bygghandlingar. Sedan entreprenadanbud på grundval av dessa inkommit, avser styrelsen att underställa Kungl. Maj:t en på anbuden grundad kostnadstablå jämte bygghandlingar för godkännande, varefter entreprenörer kan antagas. Tillbyggnaden beräknas bli färdigställd under hösten 1963.

Kostnaden för ombyggnadsarbeten inom den nuvarande institutionsbyggnaden har uppskattats till cirka 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1960. Härtill kommer kostnader om cirka 300 000 kr. för vissa av radiofysiska institutionen önskade ytterligare åtgärder, nämligen anordnande av en hörsal samt utbyggnad av biblioteket. Byggnadsarbetet med ombyggnaden av den nuvarande institutionen och nybyggnaden för hörsalen kan emellertid icke påbörjas, förrän tillbyggnaden färdigställts, varför byggnadsmedel här för ej erfordras under nästa budgetår.

Departementschefen

Det projekterade byggnadsförslaget för tillbyggnad till radiofysiska institutionen, vilket redovisades för riksdagen i propositionen 1961:79, avser en laboratoriebyggnad i tre våningar jämte souterrängvåning och källare. I tillbyggnaden avses huvudsakligen skola inrymmas laboratorier och tjänsterum för radiofysiska institutionens strålskyddsverksamhet. Byggnaden har kostnadsberäknats till 4 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1960, vilket motsvarar en kostnad av 4 120 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

Då bygghandlingar och slutliga kostnadsberäkningar ännu ej underställts Kungl. Maj:t, torde en viss förskjutning av byggnadstiden bli följden.

Jag räknar därför med att en medelsanvisning av 1 500 000 kr. skall vara tillräcklig för nästa budgetår.

Framdeles torde för riksdagen få anmälas förslag till ombyggnadsarbeten m. m. vid institutionen. Dessa arbeten kan dock icke påbörjas, förrän tillbyggnaden färdigställts, vilket kan beräknas ske tidigast under hösten 1963.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kr.

[192] 2. *Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.* Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 45 033 000 kr.

Beredningen av hithörande anslagsfrågor har ännu icke kunnat slutföras. I avbidan härpå förordar jag, att anslaget i riksstatförslaget för nästa budgetår upptages med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Anslaget synes därvid böra uppföras med 35 000 000 kr. Såsom jag anförde i prop. 1961:66 kommer fr. o. m. budgetåret 1962/63 att införas en ändrad anslagsmetodik, innebärande att för varje budgetår fastställs en mot den verkliga medelsförbrukningen under året svarande total investeringsram. Från föregående budgetår kvarstående reservationer skulle därvid upplösas och den nya medelsanvisningen endast motsvara skillnaden mellan nämnda båda belopp. Den totala investeringsramen för budgetåret 1962/63 beräknar jag till 65 000 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.* för budgetåret 1962/63 beräkna ett investeringsanslag av 35 000 000 kr.

[193] 3. *Utbyggande av karolinska sjukhuset.* Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 8 205 000 kr.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatförslaget för nästa budgetår böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslaget till 6 560 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* för budgetåret 1962/63 beräkna ett investeringsanslag av 6 560 000 kr.

[194] 4. **Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.** För uppförande av klinik för alkoholsjukdomar samt institution för teoretisk alkoholforskning har t. o. m. innevarande budgetår anvisats sammanlagt 6 861 228 kr.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande (skr. 12/9 1961) hemställer, att för ändamålet anvisas 140 000 kr. Kommittén erinrar om att byggnadskostnaderna för alkoholkliniken år 1955 beräknades till 4 300 000 kr. Enligt vad kommittén framhöll i sina anslagsäskanden för budgetåret 1960/61 borde denna kostnad ha angivits till 5 831 000 kr. Den kostnadsstegring, som belöper på tiden den 1 oktober 1955 — den 1 juli 1961, utgör endigt byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex 13,6 procent å under tiden före den 1 januari 1960 investerade medel samt 22,6 procent å medel, som investerats efter nämnda dag, eller tillhopa 1 172 906 kr. Den totala byggnadskostnaden per den 1 juli 1961 uppgår sålunda till $(5\,831\,000 + 1\,172\,906)$ 7 003 906 kr.

Departementschefen

Totalkostnaden för alkoholkliniken kommer enligt byggnadskommittén att uppgå till omkring 7 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Av ökningen hänför sig cirka 1 170 000 kr. till den allmänna byggnadskostnadsstegringen. Då hittills anvisats cirka 6 860 000 kr. för ändamålet, torde för nästa budgetår böra anvisas resterande 140 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av
140 000 kr.

[195] 5. **Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 5 465 000 kr.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågakvarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslaget till 6 300 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1962/63 beräkna ett investeringsanslag av 6 300 000 kr.

[196] 6. **Byggnadsarbeten för länsstyrelserna.** Till ändamålet har för innevarande år anvisats ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Byggnadsstyrelsen (skr. 30/8 1961) hemställer, att 3 500 000 kr. anvisas för ändamålet för budgetåret 1962/63. Behållningen på anslaget vid utgången av budgetåret 1961/62 beräknas uppgå till 2 524 000 kr. För budgetåret 1962/63 uppskattas medelsförbrukningen till 6 010 000 kr. Erforderlig me-
19 — *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 1 saml. Nr 1. Bil. 13*

delsanvisning skulle sålunda uppgå till 3 486 000 kr. eller avrundat 3 500 000 kr.

Med utgående från dels de önskemål om byggnadsåtgärder, som framförts av de regionala förvaltningsorganen och dels de uppgifter rörande den aktuella lokalsituationen i de olika residensstäderna, som vederbörande länsarkitekter lämnat, föreslår styrelsen följande plan för utbyggnaden av länsstyrelserna. Under 1962/63 bör företag i Nyköping, Härnösand och Luleå igångsättas. I Nyköping föreslår styrelsen en om- och tillbyggnad av länsresidensets annexbyggnad för erhållande av lokaler bl. a. för ett distriktslantmäterikontor. I Härnösand bör enligt styrelsen en tillbyggnad göras för vägförvaltningens behov av lokaler och i Luleå bör en ny landsstatsbyggnad uppföras. Företag i Linköping, Växjö, Karlstad, Örebro och Gävle håller f. n. på att utredas.

Byggnadsstyrelsens äskanden avser, förutom redan påbörjade företag, den beslutade nybyggnaden i Falun. Beträffande företaget i Falun beräknar styrelsen, att detta skall påbörjas under innevarande budgetår till en kostnad av 500 000 kr. För nästa budgetår äskar styrelsen för samma företag 1 500 000 kr. För påbörjande under nästa budgetår av företagen i Nyköping, Härnösand och Luleå äskar styrelsen resp. 700 000, 800 000 och 1 200 000 kr.

Om de aktuella byggnadsfrågorna har byggnadsstyrelsen i övrigt anfört bl. a. följande.

Nyköping

Det 1959 och 1960 anmälda behovet av en om- och tillbyggnad av länsresidensets annexbyggnad för erhållande av lokaler bl. a. för ett distriktslantmäterikontor i anslutning till det i byggnaden befintliga länslantmäterikontoret kvarstår alltså. Då detta behov genom personalökningar inom länslantmäteriorganisationen gjort sig ytterligare gällande, får det nu anses angeläget, att den föreslagna utvidgningen av byggnaden kommer till stånd.

I detta sammanhang torde även frågan om garageplatser för vissa av länsförvaltningens tjänstebilar lämpligen böra lösas. Sammanlagt erfordras f. n. tre sådana platser — en för landshövdingens tjänstebil, en för civilförsvarets utryckningsvagn och en för vägförvaltningens skåpvagn. För dessa saknas lämpliga utrymmen i någon av kronans byggnader. Dessutom torde en ny garageplats böra ordnas i stället för det av landshövdingen nu disponerade garageutrymmet i residensbyggnaden. Detta utrymme måste nämligen såsom garage betraktat anses mindre väl beläget och torde i stället böra ombyggas till kontors- eller arkivlokaler. För de nämnda fyra fordonen föreslår byggnadsstyrelsen utförande av en garagebyggnad i slänten mellan gamla residensbyggnaden och lantmäterikontoret.

Styrelsen har låtit upprätta ett skissförslag dels till lantmäterikontorets om- och tillbyggnad och dels till en garagebyggnad på nyssnämnda plats.

Kostnaderna för genomförandet av de sålunda föreslagna byggnadsåtgärderna har uppskattats till sammanlagt cirka 900 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1961. Styrelsen avser att under hösten 1961 med anlåtande av medel från investeringsanslaget till Vissa projekteringskostnader m. m. upprätta huvudförhandlingar och verkställa detaljkostnadsberäkning för byggnadsföretaget samt att därefter återkomma med närmare uppgifter om

byggnadskostnaderna. Byggnadsarbetet beräknas kunna påbörjas hösten 1962. För budgetåret 1962/63 räknar byggnadsstyrelsen med en medelsförbrukning på cirka 700 000 kronor.

Härnösand

Genom beslut den 22 maj 1959 har Kungl. Maj:t bemyndigat arbetsmarknadsstyrelsen att ställa erforderliga medel till byggnadsstyrelsens förfogande för projektering av en byggnad för vägförvaltningen i Härnösand. Med anledning härav har byggnadsstyrelsen under 1959 och 1960 verkställt programutredning och låtit upprätta ett preliminärt skissförslag för en tillbyggnad till vägförvaltningens nuvarande byggnad, som temporärt — i avvaktan på nya landsstatshusets färdigställande — ianspråktagits av landskontoret m. fl. institutioner. Sedermera har emellertid en sådan personalökning ägt rum vid förvaltningen, att en omarbetning av skissförslaget blivit nödvändig.

Kostnaderna för uppförandet av tillbyggnaden har uppskattats till cirka 2 200 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1961. Styrelsen avser att under hösten 1961 med anlitan av medel från investeringsanslaget Vissa projekteringskostnader m. m. upprätta huvudhandlingar och verkställa detaljkostnadsberäkning av byggnadsföretaget samt att därefter återkomma med närmare uppgifter om byggnadskostnaderna.

Då byggnadsarbetena beräknas kunna påbörjas under hösten 1962 räknar byggnadsstyrelsen med en medelsförbrukning under budgetåret 1962/63 på cirka 800 000 kronor.

Luleå

1959 och 1960 har byggnadsstyrelsen fäst uppmärksamheten på att stora delar av länsstyrelsen i Luleå — civildödssektionen, uppbördssektionen och varuskatteavdelningen — är placerade i förhyrningar i staden och att denna splittring av lokalerna måste innebära stora olägenheter för verksamheten vid nämnda styrelse.

Med hänsyn jämväl till behovet av lokaler för den sedermera beslutade utökningen av taxeringsorganisationen vid länsstyrelserna torde det nu få anses angeläget, att den planerade tillbyggnaden till landsstatshuset snarast kommer till stånd.

Av anslaget för arbetslöshetens bekämpande m. m. har Kungl. Maj:t ställt erforderliga medel till byggnadsstyrelsens förfogande för projektering av tillbyggnaden. Med användande av dessa medel har byggnadsstyrelsen — sedan länsstyrelsen godkänt ett på grund av personalökningen reviderat lokalprogram — låtit upprätta ett nytt skissförslag för tillbyggnaden.

Kostnaderna för genomförandet av byggnadsföretaget enligt detta förslag har av byggnadsstyrelsen uppskattats till cirka 3 800 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1961. I denna summa ingår även kostnaderna för den ombyggnad av vissa delar av gamla landsstatshuset, som torde bli nödvändig vid omdispositionen av lokalerna i samband med tillbyggnaden samt utförandet av en ny skyddsrumsanläggning, då vissa av de i gamla landsstatshuset tidigare iordningsställda skyddsrummen icke kan anses tillfredsställande. Styrelsen avser att under hösten 1961 med anlitan av medel från investeringsanslaget till Vissa projekteringskostnader m. m. upprätta huvudhandlingar och verkställa detaljkostnadsberäkning av byggnadsföretaget och därefter återkomma med närmare uppgifter om byggnadskostnaderna.

Byggnadsarbetet beräknas kunna påbörjas under hösten 1962. För budgetåret 1962/63 räknar byggnadsstyrelsen med en medelsförbrukning på cirka 1 200 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har sedermera (skr. 21/11 1961) efter fortsatt projekteringsarbete anmält, att styrelsen funnit den för företaget i Härnösand uppgivna kostnaden böra höjas till 2 300 000 kr. och den för Luleå angivna till 4 000 000 kr. Vad företaget i Nyköping beträffar har styrelsen under hand uppgivit att efter företagen kontroll byggnadskostnaderna kan nedräknas till 800 000 kr.

Investeringsplan för landsstatsbyggnader

Enär medelsanvisningar för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål synes böra begränsas till 3 000 000 kr. har i samråd med byggnadsstyrelsen uppgjorts följande reviderade byggnadsprogram.

Byggnadsföretag	Kostnad efter prisläget 1.7.1961	Medelsförbrukning		
		faktisk t. o. m. 30.6.61	beräknad för	
			1961/62	1962/63
I. Företag påbörjade före 1. 7. 61				
Slutredovisade.....	—	17 621	—	—
Nyköping, landsstatshus.....	3 150	3 105	45	—
Nyköping, omb. av residens.....	380	331	49	—
Jönköping, landsstatshus.....	2 600	2 483	117	—
Kristianstad, omb. för länsarb.	800	779	21	—
Kristianstad, etapp I, landsstatshus.....	13 300	2 807	400	90
Halmstad, landsstatshus.....	12 700	2 563	137	—
Göteborg, omb. landsstatshus.....	220	220	—	—
Vänersborg, omb. i kv. Riksbanken.....	115	113	2	—
Örebro, inredn. arb. i slottet.....	315	212	40	20
Västerås, inkl. lokaler f. lantmäteriet.....	4 300	3 242	700	350
Falun, om- o. tillb. landsstatshus.....	11 450	1 379	71	—
Falun, tillb. för vägförvaltningen.....	2 200	2 041	159	—
Gävle, landsstatshus.....	2 350	2 266	84	—
Östersund, landsstatshus.....	2 860	2 771	89	—
Härnösand, landskontor m. m.....	24 050	206	2 400	1 350
	30 775	42 139	4 314	1 810
II. Företag avsedda att påbörjas 1961/62				
Falun, landsstatshus, etapp IV.....	2 220	33	500	1 500
	2 220	33	500	1 500
III. Företag avsedda att påbörjas 1962/63				
Härnösand, vägförvaltning.....	2 300	—	—	800
Luleå, tillb. landsstatshus.....	4 000	—	—	1 400
	6 300	—	—	2 200
IV. Företag under utredning				
Linköping.....	—	24	—	—
Växjö, Karlstad landsstatshus.....	—	6	—	—
Örebro landsstatshus.....	—	25	—	—
	—	55	—	—
Summa I—IV	39 295	42 227	4 814	5 510

¹ Kostnadsramen sänkt med sammanlagt 0,67 milj. kr., varav 0,167 milj. kr. avser åtgärder för förbättring av värme i Falun som ej kommit till utförande.

² Förra året redovisad kostnadsram 4,25 milj. kr. skulle egentligen med hänsyn till allmän byggnadskostnadsstegring ha uppräknats till 4,375 milj. kr. Beräknad besparing blir således 0,375 milj. kr. Av denna besparing föreslås 50 000 kr. till anordnande av parkeringsplatser.

³ Uppräknad med 0,08 milj. kr. med hänsyn till allmän byggnadskostnadsstegring samt viss volymökning för att få bjälklag i nivå med befintliga.

Departementschefen

Länsstyrelsernas verksamhetsområden utvidgas mer och mer. Genomförandet bl. a. av en ny civilförsvarsorganisation, tillkomsten av den allmänna varuskatten och utökningen av taxeringsväsendet i övrigt har medfört ett betydligt ökat lokalbehov för länsstyrelserna i alla residensstäder. För att lösa lokalfrågorna har i betydande utsträckning tillfälliga förhyrningar fått tillgripas. I vissa fall har härvid för att minska lokalsplittningen relativt stora förhyrningar gjorts. Ändock föreligger på många håll stor lokalsplittning icke endast för länsstyrelserna utan även för övriga lokala förvaltningsorgan, med vilka länsstyrelserna samarbetar. För verksamheten är ur effektivitetssynpunkt angeläget att så mycket som möjligt lokalt samla länsadministrationen och den bästa lösningen av lokalfrågorna torde i regel erhållas genom nybyggnader i anslutning till befintliga landsstatshus. Emellertid har lokalbehovet ökat så snabbt att erforderliga nybyggnadsprojekt icke kan utföras i samma takt. Den önskvärda utbyggnaden måste nödvändigtvis planeras på längre sikt.

För nästa budgetår anser jag mig för detta ändamål böra tillstyrka en medelsanvisning av 3 000 000 kr. Härigenom blir i runt tal 10 300 000 kr. tillgängliga för innevarande och nästa års arbeten. De tillgängliga medlen bör i första hand användas för att färdigställa eller påbörja redan beslutade företag, och återstående belopp torde böra avses för påbörjande av nybyggnadsföretag i Härnösand och Luleå.

Jag föreslår, att den nyss redovisade investeringsplanen godkännes. Inom ramen för tillgängliga medel bör byggnadsstyrelsen ha möjlighet att modifiera densamma i den mån så erfordras för att bestrida merkostnader, som föranledes av eventuellt kommande allmän byggnadskostnadsstegring.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

[197] 7. **Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 350 000 kr. Anslaget avser att möjliggöra för byggnadsstyrelsen att, när tillfälle gives, kunna förvärva sådana bebyggda eller obebyggda tomter, vilka är lämpade att tillgodose aktuella eller förväntade behov av lokaler för förvaltningsändamål. Anslaget får användas endast efter Kungl. Maj:ts bemyndigande i varje särskilt fall.

Byggnadsstyrelsen (skr. 22/8 1961) föreslår, att medel för ändamålet för nästa budgetår upplages med 810 000 kr. Vid ingången av nu löpande budgetår uppgick det disponibla beloppet till omkring 1 450 000 kr. F. n. pågår förhandlingar om förvärfv av fastigheter i Växjö, Falun och Nyköping. Under tiden fram till utgången av nästa budgetår torde dessutom, såvitt styrelsen

kan bedöma, inköp av fastigheter i Halmstad, Mariestad och Karlskrona komma att aktualiseras. Skulle samtliga dessa förvärv komma till stånd kommer de tillgängliga medlen icke att förslå till bestridande av de beräknade köpeskillingarna, sammanlagt 2 260 000 kr.

Departementschefen

Jag är icke beredd att tillstyrka högre anslag för ifrågavarande ändamål än som anvisats för innevarande budgetår. Liksom förut bör anslaget få användas endast efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 350 000 kr.

[198] 8. **Vissa skyddsrumsanläggningar.** För detta ändamål har för budgetåret 1961/62 anvisats 2 000 000 kr.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att för nästa budgetår anvisas 1 022 000 kr., varav 822 000 kr. för utbyggnad av vissa skyddsrumsanläggningar för telestyrelsen m. fl. statliga myndigheter och 200 000 kr. för kompletteringar av stötvågsskyddet i vissa anläggningar.

Byggnadsstyrelsen (skr. 10/10 och 23/10 1961) hemställer, att 1 820 000 kr. anvisas för nästa budgetår för vissa ytterligare kompletteringsarbeten.

Departementschefen

Med hänsyn till angelägenheten av att vissa av de här avsedda kompletteringsarbetena m. m. utföres så snart som möjligt har jag för avsikt att senare denna dag föreslå, att ett belopp av 1 559 000 kr., varav 200 000 kr. till kompletteringar av stötvågsskyddet i vissa anläggningar, anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Härefter återstående medelsbehov för ifrågavarande arbeten uppgår till (822 000 + 120 000 + 1 700 000) 2 642 000 kr. För egen del förordar jag, att för här ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas 1 000 000 kr., varav 822 000 kr. avses för den av civilförsvarsstyrelsen nämnda utbyggnaden av vissa skyddsrumsanläggningar för telestyrelsen m. fl. statliga myndigheter.

Med hänsyn till ärendets natur bör en redogörelse för de upptagna frågorna icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsrumsanläggningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

[199] 9. **Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.** För detta ändamål har för budgetåren 1959/1962 anvisats investeringsanslag å sammanlagt 2 900 000 kr. Uppbyggnaden av den nya skolan, som förlagts till infanteriskjutskolans förutvarande lokaler i Rosersberg, har fullföljts programenligt så att anläggningen under innevarande budgetår tages i bruk för såväl utbildning av personal i undsättningskårerna som högre befälsutbildning. De återstående byggnadsarbetena, vartill medel anvisats, beräknas vara i stort sett avslutade under loppet av innevarande budgetår.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att 100 000 kr. anvisas för nästa budgetår för vissa fasta utbildningsanordningar vid civilförsvarsskolan.

Departementschefen

Enligt vad jag inhämtat avser de av civilförsvarsstyrelsen begärda fasta utbildningsanordningarna vid Rosersbergskolan uppförandet av brandövningshus m. m. i anslutning till erforderligt övningsfält för utbildning i brandtjänst. Anordningarna har ansetts vara nödvändiga för att utbildningen skall kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Kostnaderna har av styrelsen beräknats till 100 000 kr. Då det med hänsyn till den planerade utbildningen för tiden efter den 1 juli 1962 är angeläget, att arbetena kan utföras i anslutning till färdigställandet av skolan i övrigt, bör erforderliga medel anvisas för budgetåret 1962/63.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 100 000 kr.

[200] 10. **Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret.** Något anslag för detta ändamål finnes icke uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

Civilförsvarsstyrelsen (skr. 22/8 1961) hemställer, att för nästa budgetår anvisas 1 341 000 kr., varav 241 000 kr. för tillbyggnad av civilförsvarsstyrelsens förråd i Malmby och 1 100 000 kr. till nybyggnad av förråd för fyra undsättningskårer.

Departementschefen

En del av den materiel, som tillföres civilförsvarets organisation måste för lämplig satsning och packning passera det härför avsedda centralförrådet i Malmby. En kompletterande förrådsenhet finns för samma ändamål i Södertälje. Sistnämnda enhet användes ursprungligen för satsning och packning av sjukvårdsmateriel, vilken verksamhet utan större olägenhet kunde vara skild från den centrala förrådsverksamheten i övrigt. Ompackningen av sjukvårdsmaterielen är numera i stort sett slutförd. För att möjliggöra en

rationell drift av den fortsatta verksamheten har civilförsvarsstyrelsen funnit det angeläget, att huvudförrådet i Malmby utvidgas, så att verksamheten i dess helhet kan förläggas dit. Tillbyggnaden bör omfatta ett kall- och ett varmförråd om vardera 500 m². Jag finner på anförda skäl lämpligt, att den ifrågasatta tillbyggnaden utföres under nästa budgetår. Medelsbehovet härfor beräknar jag till i runt tal 250 000 kr.

Medel har för innevarande budgetår anvisats till inköp av materiel till fyra undsättningskårer, varav två avses bli förlagda till Stockholmstrakten och en vardera till Göteborgs- resp. Malmömrådena. Enligt de uppgjorda tidsplanerna för kårernas organisering uppkommer behov av förrådslokaler för materielen under nästa budgetår. Möjligheterna att förhyra för ändamålet lämpliga lokaler på de ställen, där kårerna skall vara förlagda, är ytterst begränsade. Dessutom krävs att förråden utformas så, att de kan utnyttjas som skyddad förläggningsplats för en del av kårens personal. Med hänsyn härtill föreslår jag, att medel anvisas för nästa budgetår till uppförande av fyra förrådsenheter för de nämnda undsättningskårer. Medelsbehovet härfor beräknar jag till 800 000 kr.

Under återopande av vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av
1 050 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

[201] 11. **Lån till utländska läkare för viss efterutbildning.** Under denna rubrik har alltsedan budgetåret 1946/47 medel anvisats för att den svenska hälso- och sjukvården skulle kunna utnyttja den kvalificerade arbetskraft, som representeras av till landet inkomna läkare, ursprungligen övervägande flyktingar. För ettvarit av budgetåren 1951/62 har medel anvisats med formellt belopp. Enligt beslut av 1956 års riksdag kan anslaget fr. o. m. budgetåret 1956/57 disponeras jämväl för beviljande av lån till vissa andra utländska läkare, för vilket ändamål medel t. o. m. budgetåret 1955/56 anvisats under investeringsanslaget till Lån till vissa utländska läkare.

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 1 000 kr. Styrelsen anför.

Lånenämnden för utländska läkare har under budgetåret 1960/61 utbetalat lån å tillhopa 53 360 kr. Behållningen å anslaget uppgick den 30 juni 1961 till 994 787 kr.

Under budgetåret 1962/63 planerar medicinalstyrelsen *dels* fem enmånadskurser i svenska medicinalförfattningar för utländska läkare *dels* ock två enmånadskurser för utländska, icke svensktalande läkare med undervisning i svenska språket och allmän orientering om svenska förhållanden, framför allt på hälso- och sjukvårdens område. Styrelsen avser även att

bereda utländska läkare möjlighet att deltaga i den kurs i socialmedicin för tjänsteläkare, som är avsedd att för första gången anordnas under innevarande budgetår. Till deltagare i nämnda kurser ävensom för att bereda utländsk läkare ekonomisk hjälp under tid, då denne fullgör föreskriven provtjänstgöring eller efterutbildning för att erhålla legitimation som läkare, kan fråga uppkomma om utbetalande av lån från anslaget.

Departementschefen

Mot medicinalstyrelsens förslag har jag intet att erinra. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår kunna uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

[202] 12. *Lån till Örebro läns landsting för utrustning av Mellringe sjukhus.* Något anslag för detta ändamål finns icke uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

Genom beslut vid 1961 års riksdag (prop. nr 197; rskr. 395) har Kungl. Maj:t bemyndigats att godkänna avtal med Örebro läns landsting angående landstingets övertagande av driften vid Mellringe sjukhus i Örebro fr. o. m. den 1 januari 1962. Kungl. Maj:t har genom beslut den 29 december 1961 godkänt nämnda avtal.

Enligt avtalet skall sjukhuset utrustas och inredas av landstingskommunen efter samråd med mentalsjukvårdsberedningens byggnads- och utrustningsdelegation. Kostnaderna härför skall bestridas med statsmedel i form av ett ränte- och amorteringsfritt lån till landstinget intill ett belopp av 4 500 kr. per vårdplats för sammanlagt högst 720 vårdplatser. Enligt avtalet skall lånemedlen utbetalas till landstingskommunen i tre lika stora delar den 1 juli och den 1 oktober 1962 samt den 1 januari 1963.

Det totala statliga medelsbehovet under nästa budgetår för utrustning av Mellringe sjukhus kan på grundval av nämnda avtal sålunda beräknas till högst ($720 \times 4\,500$) 3 240 000 kr.

Genom beslut vid 1960 och 1961 års riksdagar (prop. nr 93; rskr. 208 resp. prop. nr 66; rskr. 182) har för utrustning av sjukhuset hittills anvisats tillhopa omkring ($213\,600 + 350\,000$) 564 000 kr. I den mån mentalsjukvårdsberedningen upphandlat eller kontrakterat utrustning innan avtalet träder i kraft, har i nämnda proposition nr 197 förutsatts, att landstinget skall övertaga sålunda upphandlad eller kontrakterad utrustning. Redan upphandlad utrustning bör landstinget övertaga till statens självkostnadspris, varvid inflytande inkomster bör tillgodoföras den under diverse inkomster upptagna inkomstiteln övriga diverse inkomster. Nämnda 19* — *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 1 saml. Nr 1. Bil. 13*

inkomsttitel bör jämväl tillgodoföras för utrustning av sjukhuset anvisade men ännu ej ianspråktagna medel.

Med hänsyn till vad sålunda anförts, förordar jag, att Örebro läns landsting beviljas ett ränte- och amorteringsfritt lån om högst 3 240 000 kr. för utrustning av Mellringe sjukhus. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Örebro läns landsting för utrustning av Mellringe sjukhus* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 3 240 000 kr.

[203] 13. **Lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa byggnadsarbeten.** Något anslag för detta ändamål finns icke uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

I skrivelse den 23 december 1960 hemställde föreningen Mellansjö skolhem att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för att möjliggöra uppförande av erforderliga skollokaler vid hemmet i huvudsaklig överensstämmelse med av föreningen i skrivelsen framlagt förslag. Enligt nämnda förslag skulle den nuvarande skolbyggnaden — som är i synnerligen dåligt skick och vid inspektion av vederbörande skolmyndighet utdömts såsom icke funktionsduglig — ersättas med en ny skola, bestående av tre till varandra anslutna envåningsbyggnader. Skolbyggnaden föreslogs inrymma bl. a. fyra klassrum med tillhörande gruppum, terapirum, bibliotek, materialförråd, lärarum, gymnastiksal, bastu och slöjdsal.

Över föreningens framställning avgavs efter remiss yttranden av medicinalstyrelsen, statskontoret, centrala sjukvårdsberedningen, byggnadsstyrelsen och skolöverstyrelsen. Därvid framhöll byggnadsstyrelsen bl. a., att möjligheterna att genom sammanläggning av byggnadskropparna uppnå besparingar borde tillvaratagas. Även centrala sjukvårdsberedningen påpekade, att skolans uppdelning på tre byggnader otvivelaktigt erbjöd vissa trevnadsvärden men också medförde betydligt högre byggnadskostnader än vid en mera koncentrerad byggnadsform. Vidare ifrågasatte beredningen bl. a., om icke ett klassrum med gruppum kunde slopas eller — om antalet läraravdelningar ej medgav detta — klassrummen minskas. Övriga remissmyndigheter godtog i huvudsak föreningens förslag.

Genom beslut den 14 april 1961 beviljade Kungl. Maj:t föreningen lån med ett belopp av 50 000 kr. från det under fonden för förslag till statsverket anvisade investeringsanslaget till vissa projekteringskostnader för att — med iakttagande av vad i remissyttrandena anförts, särskilt beträffande en minskning av undervisningslokalernas antal och storlek — utföra projektering fram till och med färdigställande av huvudritningar samt verkställa kostnadsberäkning beträffande ifrågavarande nybyggnader för skollokaler vid hemmet.

Styrelsen för föreningen Mellansjö skolhem (skr. 29/9 1961) hemställer, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga erforderliga åtgärder för ett förverkligande av den nya skolan vid hemmet. Beträffande antalet klassrum och klassrummens storlek anför styrelsen, att man med hänsyn till klienteletts art — psykiskt störda elever — inte bör räkna med större klasser än om nio elever. Då skolhemmet omfattar 36 elever bör det sålunda finnas fyra klassrum. På grund av barnens ofta starkt uttalade motoriska oro och tendens att störa varandra bör klassrummen omfatta 30 m². I fråga om skolans utformning framhåller styrelsen, att det prövats vara en påtaglig fördel att icke sammanföra mera än två klasser i varje byggnad. De planerade byggnadernas placering omkring den nuvarande, utdömda skolbyggnaden gör det också möjligt att genomföra byggnadsarbetena under utnyttjande av den befintliga skolan. Kostnaderna för uppförande av ifrågavarande byggnader beräknas till 750 000 kr.

Departementschefen

Mellansjö skolhem, som omfattar 36 platser, är avsett för observation och vård av normalbegåvade, psykopatiska och nervösa barn. Driften finansieras genom statsbidrag enligt särskilt avtal samt vårdavgifter.

Den nuvarande skolbyggnaden vid hemmet är i synnerligen dåligt skick och bör därför snarast möjligt ersättas. Den föreslagna utformningen av de nya skollokalerna anser jag vara ändamålsenlig med hänsyn till klienteletts art. Av samma skäl har jag ansett mig kunna godtaga, att skolan dimensioneras för fyra klassrum samt att dessa gives en något större yta än vad antalet elever i och för sig skulle motivera. Även i övrigt anser jag mig kunna tillstyrka att ifrågavarande byggnadsobjekt utföres i huvudsaklig överensstämmelse med de till styrelsens framställning fogade huvudritningarna. Kostnaderna härför kan beräknas till sammanlagt 750 000 kr. Jag föreslår, att föreningen Mellansjö skolhem beviljas ett räntefritt stående lån om 750 000 kr. för ändamålet. Såsom villkor för lånet torde böra gälla bl. a., att föreningen ställer säkerhet, som av Kungl. Maj:t godkännes, samt att lånet skall återbetalas, om verksamheten nedlägges eller icke upprätthålles på tillfredsställande sätt. De lånemedel, som föreningen enligt Kungl. Maj:ts beslut den 14 april 1961 uppburit för bestridande av de med projekteringsarbetet förenade kostnaderna skall därvid återbetalas till statsverket.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanlag av 750 000 kr.

[204] 14. Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten. Något anslag för detta ändamål finns icke uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

I skrivelse den 30 juni 1960 hemställde direktionen för Svenska diakonsällskapet om bidrag av statsmedel med ett belopp av 1 270 000 kr. för uppförande av ett ålderdomshem för 30 epileptiker å Stora Sköndal i Stockholm. Sedan förslaget varit föremål för remissbehandling kompletterade direktionen sitt förslag till utförande av nämnda byggnad, varvid kostnaderna uppskattades till drygt 1 000 000 kr.

Genom beslut den 7 april 1961 beviljade Kungl. Maj:t sällskapet lån med ett belopp av 100 000 kr. från det under fonden för förslag till statsverket anvisade investeringsanslaget till vissa projekteringskostnader för att verkställa projektering fram t. o. m. färdigställandet av huvudhandlingar, däri inbegripet fullständig kostnadsberäkning, beträffande ifrågavarande byggnad.

Direktionen för Svenska diakonsällskapet (skr. 30/8 1961) hemställer, att sällskapet beviljas ett anslag av 835 000 kr. för uppförande av ifrågavarande ålderdomshem för epileptiker på Stora Sköndal. Under den fortsatta projekteringen har eftersträfvats att nedbringa byggnadskostnaderna. På grundval av gjord kostnadsberäkning kan byggnadskostnaderna beräknas till 875 000 kr. Därtill kommer 60 000 kr. för möbler och inventarier. Den totala kostnaden skulle sålunda uppgå till 935 000 kr. Då föreningen redan anvisats 100 000 kr. såsom lån från det särskilda projekteringsanslaget, hemställer föreningen om ett anslag om 835 000 för uppförande av ålderdomshemmet.

Yttranden

Byggnadsstyrelsen, som granskat ritningar och övriga handlingar i ärendet, har i princip intet att erinra mot byggnadens planlösning och yttre utformning. Styrelsen framför dock vissa detaljanmärkningar och anför i denna del bl. a. följande.

Utvändiga trappor förefaller över lag för höga, trapplanen framför dagrummen dessutom för smala. Badrummen bör kunna rymma en brits samt förses med fönster mot det fria. Varje wc-rum bör omges av till tak murade väggar och förses med tvättställ och några rum ha direkt förbindelse med resp. korridor.

Mot de beräknade byggnadskostnaderna har styrelsen intet att erinra.

Centrala sjukvårdsberedningen erinrar om att förevarande projekt tidigare varit föremål för beredningens granskning, varvid beredningen i första hand riktade erinringar mot byggnadens huvuddisposition. Enligt de nu aktuella ritningarna har beredningens synpunkter i huvudsak blivit beaktade. Beredningen anför vidare.

Det är realistiskt att räkna med att en del av patienterna kommer att vara säng- eller rullstolsbundna. Detta har dock icke tillräckligt beaktats

vid byggnadens utformning. Sålunda bör entréerna förses med ramper för sängar och rullstolar. För att möjliggöra detta samt fullfölja intentionen med enplansbyggnad fordras också att korridorerna breddas eller möjligen att dörrar för sängtransport göres bredare. En kombination av båda dessa alternativ är naturligtvis också tänkbar. Vidare bör utrymme för uppställning av den rullande materielen tillskapas.

Förslaget upptar ett gemensamt rum för vakt och behandling. Dessa två funktioner är emellertid så vitt skilda att de enligt beredningens mening ej bör förenas lokalmässigt.

Till varje vårdenhets vårdcentral har föreslagits ett badrum. I samband med detta bör för den dagliga toaletten anordnas en duschplats. Samtliga patienttoaletter bör ges så stora rumsmått att de förutom patienten rymmer personal. Samtliga toaletter skall förses med tvättställ och omslutas med väggar och dörr. Huvudentrén bör göras rymligare och trivsammare och förses med kapprum och wc för besökare.

Det genom delning av vakt- och behandlingsrum på två rum och tillskapande av rullstolsförråd samt utökning av huvudentrén uppkommande större lokalbehovet kan tillgodoses med kortare trafikleder än det framlagda förslaget.

Mot den angivna byggnadskostnaden, 875 000 kr., har beredningen intet att erinra.

Medicinalstyrelsen anser det för sin del angeläget, att här ifrågakommande ålderdomshem förverkligas. Beträffande detaljutformningen av hemmet framför styrelsen i huvudsak samma synpunkter som centrala sjukvårdsberedningen.

Departementschefen

Inom den slutna vården av vuxna epileptiker är det framför allt två patientkategorier, som är svårskötta och kräver särskilda vårdresurser, nämligen de intellektuellt lågt stående och åldringarna. Då bristen på platser för åldringsklientelet är särskilt framträdande, är det angeläget, att det föreslagna ålderdomshemmet om 30 vårdplatser vid Stora Sköndal kommer till stånd snarast möjligt.

I syfte att nedbringa byggnadskostnaderna har ifrågakommande byggnadsobjekt blivit föremål för omarbetningar i ett par etapper. Byggnadskostnaderna har därigenom kunnat minskas betydligt utan att väsentliga krav på ändamålsenlighet och god standard behövt eftersättas. Det nu föreliggande förslaget till utformning av ålderdomshemmet anser jag mig därför kunna i huvudsak tillstyrka. Jag förutsätter dock att av remissmyndigheterna framförda förslag om vissa ändringar i syfte att förbättra byggnadens funktionsduglighet kommer att beaktas under den fortsatta projekteringen. Dessa ändringar kan beräknas medföra en ökning av byggnadskostnaderna med högst 50 000 kr. Med hänsyn till det anförda samt då sällskapets kostnadsberäkningar i övrigt icke givit mig anledning till erinran, föreslår jag, att diakonsällskapet erhåller understöd av statsmedel i form av ett räntefritt

stående lån om högst 985 000 kr. för uppförande och utrustning av det föreslagna ålderdomshemmet. Såsom villkor för lånet torde böra gälla bl. a., att svenska diakonsällskapet i egenskap av ägare till hemmet ställer säkerhet, som av Kungl. Maj:t godkännes, samt att lånet skall återbetalas, om verksamheten nedlägges eller icke upprätthålles på tillfredsställande sätt. De lånemedel, som sällskapet enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 april 1961 uppburit för bestridande av de med projekteringsarbetet förenade kostnaderna skall därvid återbetalas till statsverket.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 985 000 kr.

[205] 15. **Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

Gotlands läns landstings förvaltningsutskott (skr. 25/8 1961) hemställer dels att 1 000 000 kr. anvisas för ändamålet, dels ock om fortsatt ränte- och amorteringsfrihet för beviljade lån.

Arbetet med den första etappen av byggnadsföretaget påbörjades i oktober 1959 och beräknas vara färdigt i december 1961. Totalkostnaden för etappen beräknas till 4 800 000 kr., vilket jämfört med den år 1955 gjorda kostnadsberäkningen innebär en kostnadsstegring med 20 procent.

Den andra byggnadsetappen, som innefattar ombyggnad av den gamla lasarettbyggnaden, kostnadsberäknades år 1955 till 2 150 000 kr. Kostnaderna torde numera böra beräknas till 2 600 000. Byggnadsarbetena avses bli igångsatta i början av år 1962 och pågå i två år.

De sammanlagda byggnadskostnaderna torde enligt det anförda komma att utgöra 7 400 000 kr. Enligt de av 1957 års riksdag godkända grunderna skulle det statliga stödet utgöra 65 procent av de verkliga kostnaderna, vilket motsvarar ett belopp av 4 810 000 kr. Härifrån skulle avdragas ett uppskattat belopp av 100 000 kr. utgörande statsbidrag för anordnande av vissa vårdplatser. Enligt gällande regler torde emellertid statsbidrag ej kunna utgå för de nybyggda platserna. Däremot bör avdragas ett belopp av 350 000 kr., motsvarande landstingets bidrag till en ny vårdpaviljong vid S:t Olofs sjukhus i Visby. Det statliga lånestödet skulle härigenom komma att uppgå till 4 460 000 kr. innebärande en ökning med 912 500 kr.

Under budgetåren 1957/62 har till landstinget utbetalats sammanlagt 3 100 000 kr. Medgiven ränte- och amorteringsfrihet för vissa lån utgår under nästa budgetår. Enär byggnadsföretaget icke är slutfört och då landstingets ekonomiska förhållanden är minst lika ansträngda som tidigare,

hemställer förvaltningsutskottet om befrielse att betala ränta och amortering å beviljade lån även i fortsättningen.

Förvaltningsutskottet anmäler slutligen att den ökning av vårdplatsantalet vid lasarettet som kommer att ske under år 1962 samt kostnaderna för landstingets lån för utbyggnaden av lasarettet medför väsentlig ökning av landstingets driftutgifter. Med hänsyn härtill kan det bli nödvändigt för landstinget att ånyo aktualisera frågan om bidrag till driften av lasarettet.

Yttrande

Statskontoret anför.

De ekonomiska förhållandena för landstinget synes icke motivera att frågan om förräntning och amortering av landstingets lån omedelbart upptages till prövning. Som ursprungligen avsågs, torde därför med ståndpunktstagande i detta avseende kunna anstå till dess byggnadsföretaget slutförts. Spörsmålet har också sådant samband med den väckta frågan om driftbidrag till sjukhuset, att det lämpligen bör komma under bedömande vid prövning av den senare frågan.

Departementschefen

Frågan om statligt stöd till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby underställdes 1957 års riksdag (prop. nr 68). De sammanlagda kostnaderna för utbyggnaden uppskattades därvid på grundval av år 1955 gjorda preliminära beräkningar till 6 150 000 kr. Enligt de i propositionen redovisade beräkningsgrunderna skulle det statliga lånestödet härå utgöra 3 547 500 kr. Landstinget beräknar nu utbyggnadskostnaderna till 7 400 000 kr., innebärande en kostnadsstegring med 1 250 000 kr. eller cirka 20 procent. Merkostnaden motsvarar ett ökat lånebehov för landstinget av 812 500 kr. Det synes rimligt att landstinget beviljas lån enligt hittills tillämpade grunder för att täcka också den beräknade merkostnaden. I enlighet härmed skulle landstinget som lån erhålla ett sammanlagt nettobelopp av (3 547 500 + 812 500) 4 360 000 kr. Härav har hittills beviljats 3 100 000 kr. För nästa budgetår förordar jag i enlighet med förvaltningsutskottets förslag en medelsanvisning av 1 000 000 kr.

Till de av förvaltningsutskottet väckta frågorna om fortsatt ränte- och amorteringsfrihet å beviljade lån samt om statsbidrag till driften av lasarettet anser jag i likhet med statskontoret att ställning ej bör tagas förrän byggnadsföretaget slutförts. Jag förordar dock, att landstinget medgives befrielse från under budgetåret 1962/63 inträdande ränte- och amorterings-skyldighet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

[206] 16. **Lån till föreningen kustsanatoriet Apelviken.** *Styrelsen för föreningen kustsanatoriet Apelviken* (skr. 25/4 1961) hemställer om befrielse från skyldighet att amortera föreningen beviljat lån å 600 000 kr.

Ifrågavarande amorteringslån beviljades föreningen år 1955 för att tillgodose kustsanatoriets behov av driftkapital sedan möjligheten att erhålla driftförskott från medicinalstyrelsen icke längre stod till buds. Lånet skulle efter två år avbetalas med 200 000 kr. under vart och ett av de därpå följande tre åren. Föreningen har senare medgivits anstånd med amorteringen under tre år räknat från förfallodagen år 1958.

Sedan år 1955 utgöres kustsanatoriets huvudsakliga inkomster av från landstingen och de landstingsfria städerna inflytande vårdersättningar, vilka motsvarar sjukhusets verkliga dagkostnad. För att av driftmedel finansiera en årlig amortering vore nödvändigt att höja nämnda vårdersättningar. Detta förfaringssätt är emellertid icke genomförbart, då landstingen och de landstingsfria städerna redan tidigare förklarat, att de icke är villiga att medverka till en sådan lösning av amorteringsfrågan. Andra tillgångar än driftmedel disponibla för ändamålet står icke heller till förfogande.

Yttranden

Medicinalstyrelsen upplyser att ifrågavarande lån förföll till amortering den 7 juli 1961. Med instämmande i vad föreningen anfört och då föreningens tillgångar icke kan förväntas öka, när patientantalet visat successivt nedåtgående tendens, tillstyrker medicinalstyrelsen, att föreningen tills vidare befrias från skyldigheten att amortera lånet.

Statskontoret har icke heller något att erinra mot att föreningen tills vidare befrias från skyldigheten att amortera lånet. Vid ett kommande ställningstagande till sanatoriets framtida verksamhet synes även frågan om återbetalning av lånet böra beaktas.

Departementschefen

För att tillgodose kustsanatoriet Apelvikens behov av driftmedel i samband med ändrade grunder för finansieringen av verksamheten vid sanatoriet beviljade 1955 års riksdag föreningen ett räntebärande lån å 600 000 kr. avsett att efter två år avbetalas med en tredjedel varje år. Då föreningen var ur stånd att fullgöra den år 1958 inträdande amorteringsskyldigheten, medgav 1959 års riksdag (prop. nr 1, bil. 32, p. 18) att föreningen tills vidare t. o. m. förfallodagen år 1961 finge åtnjuta anstånd med amortering å det föreningen beviljade lånet. Möjligheterna att fullgöra amorteringsskyldigheten har härefter ytterligare försämrats, när beläggningen vid kustsanatoriet — och därmed inkomsterna av vårdersättningar m. m. — visat sjunkande tendens trots att vid sanatoriet under senare tid anordnats en provisorisk vårdavdelning för paraplegipatienter. Med hänsyn härtill har Kungl. Maj:t genom beslut den 10 november 1961 bemyndigat mig att tillkalla en sakkunnig med uppgift att förutsättningslöst utreda frågan om den framtida användningen av kustsanatoriet. Såsom statskontoret anfört bör frågan om återbetalning av förevarande lån beaktas vid denna utred-

ning. I avbidan på utredningsresultatet och ett ställningstagande härtill förordar jag, att föreningen tills vidare medgives fortsatt amorteringsfrihet å lånet.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att föreningen kustsanatoriet Apelviken tills vidare må åtnjuta anstånd med amortering å föreningen beviljat statslån å 600 000 kr.

[207] 17. **Lån till Göteborgs Diakoniss-sällskap.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 500 000 kr. för utbyggande av Bräcke Östergårdshemmet med ett skolhem för cp-barn.

Göteborgs Diakoniss-sällskap (skr. 27/10 1961) hemställer, att ett investeringsanslag av 600 000 kr. anvisas för ändamålet.

Skolhemmet togs i bruk vid början av höstterminen 1961. Byggnadskostnaderna, som av sällskapet ursprungligen beräknades till 2 410 000 kr., uppgår numera till 2 685 500 kr. Med hänsyn till omsättningsskattens införande och höjda arbetslöner torde merkostnaden ha varit ofrånkomlig. Utöver byggnadskostnaderna har diakoniss-sällskapet för anordnandet av skolhemmet haft utgifter med 283 510 kr., varav 230 000 kr. utgöres av inventariestkostnader.

För att täcka byggnadskostnaderna har diakoniss-sällskapet hittills erhållit statslån med 700 000 kr. Vidare har som statligt beredskapsarbete i arbetsmarknadsstyrelsens regi utförts byggnadsarbeten för en kostnad av 661 637 kr. Diakoniss-sällskapet räknar med att möjligen få ytterligare bidrag med 8 000 kr. från styrelsen. Om så sker samt diakoniss-sällskapet erhåller nu begärt lån å 600 000 kr., skulle cirka 1 970 000 kr. av kostnaderna för hemmet bli täckta. Diakoniss-sällskapet måste således svara för cirka 1 000 000 kr., vilket är omkring 200 000 kr. mer än tidigare beräknats. Då Folke Bernadottestiftelsen redan bidragit med 770 000 kr. till själva byggnaden, kan ytterligare bidrag från stiftelsen icke påräknas. Skulle det begärda lånet icke beviljas till fullo, måste diakoniss-sällskapet räkna med att täcka mellanskillnaden genom lån i den öppna marknaden.

Departementschefen

Kostnaderna för utbyggande av det av Göteborgs Diakoniss-sällskap drivna Bräcke Östergårdshemmet med ett skolhem för cp-barn beräknades av byggnadsstyrelsen år 1959 till 2 450 000 kr. För täckande av dessa kostnader räknade diakoniss-sällskapet med att från Folke Bernadottestiftelsen erhålla bidrag motsvarande 25 procent av kostnaderna. Vidare medgav arbetsmarknadsstyrelsen, att vissa byggnadsarbeten för en beräknad kostnad av 750 000 kr. finge utföras såsom statligt beredskapsarbete i styrel-

sens regi. Med utgångspunkt härifrån beräknades sällskapets behov av statslån för ändamålet till 1 000 000 kr.

Kostnaderna för uppförande av det numera färdigställda skolhemmet har uppgått till 2 685 000 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till av byggnadsstyrelsen beräknat belopp med 235 000 kr. För att täcka dessa kostnader har diakoniss-sällskapet av det beviljade statslånet hittills uppburit 700 000 kr. Folke Bernadottestiftelsen har bidragit med 770 000 kr., varjämte såsom statligt beredskapsarbete utförts byggnadsarbeten till ett belopp av cirka 660 000 kr. Den del av byggnadskostnaderna för vilken diakoniss-sällskapet hittills ej beretts täckning utgör sålunda i runt tal (2 685 000 — 2 130 000) 550 000 kr. Då av det medgivna statslånet återstår att utbetala (1 000 000 — 700 000) 300 000 kr., har diakoniss-sällskapet hemställt om en höjning av lånebeloppet. Vid min prövning av denna fråga har jag beaktat, att Folke Bernadottestiftelsen redan bidragit med drygt 28 procent av de totala byggnadskostnaderna, vilket något överstiger av stiftelsen tidigare lämnad utfästelse. Som framgått av vad jag förut anfört har vidare beredskapsarbeten utförts till ett cirka 90 000 kr. lägre belopp än beräknat. Med hänsyn härtill och då diakoniss-sällskapet för att bestrida de till cirka 280 000 kr. uppgående kostnaderna för inventarier m. m. är hänvisat till sin insamlingsverksamhet, förordar jag, att det sällskapet medgivna lånebeloppet höjes till 1 250 000 kr. för att bereda sällskapet täckning för återstående kostnader för skolhemmets uppförande. Då diakoniss-sällskapet som tidigare nämnts uppburit sammanlagt 700 000 kr., bör för nästa budgetår anvisas (1 250 000 — 700 000) 550 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till Göteborgs Diakoniss-sällskap* för budgetåret 1962/63 anvisa ett investeringsanslag av 550 000 kr.

[208] 18. *Lån till föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för vissa byggnadsarbeten. Styrelsen för föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg* (skr. 6/9 1961) hemställer om anvisande av medel för om- och tillbyggnad av vanförestalten i Göteborg (Änggårdens yrkesskolor).

Genom beslut den 31 augusti 1956 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar med Göteborgs stad i vissa medicinska universitetsfrågor att utreda frågan om den framtida användningen av vid vanförestalten i Göteborg befintliga byggnader med undantag av den ortopediska klinikbyggnaden, varvid i första hand borde undersökas förutsättningarna för ett inrymmande i nämnda byggnader av lokaler för yrkesutbildning av handikappade med tillhörande elevinternat. I anledning av uppdraget utarbetades inom kommissionen en promemoria i ämnet, ur vilken inhämtas följande.

Anstaltens huvudbyggnad, som uppfördes åren 1911—12, är helt ianspråktagen för administration, yrkesskolor, elevhem och ekonomiavdelningar. Byggnaden befinner sig i gott skick. Skolhemmet öppnades år 1916 som internatskola. Skolverksamheten nedlades fr. o. m. läsåret 1941/42, varefter byggnaden huvudsakligen använts för yrkesskolverksamheten.

Huvudbyggnaden torde medge fullt tillfredsställande lokaler för undervisningsändamål. Yrkesavdelningarna är emellertid trångbodda. Omläggningen från rena hantverksyrken till mer industriellt betonade yrken med krav på omfattande maskinell utrustning har medfört ökade anspråk på lokalutrymmen. Även hantverksyrkena ställer numera större krav på tekniska hjälpmedel. Till följd härav har antalet yrkesavdelningar nedgått från 15 till 12. Även antalet elever per lärare har visat nedåtgående tendens. Vid den av överstyrelsen för yrkesutbildning bedrivna kursverksamheten för bl. a. partiellt arbetsföra är elevantalet per lärare normalt 15—16. Vid Göteborgsanstalten är motsvarande tal i genomsnitt 9,4. Trångboddheten har jämväl utgjort ett hinder för modernisering av yrkesutbildningen. Anstaltens yrkesavdelningar disponerar sammanlagt 1 300 kvm, varav 800 kvm i huvudbyggnaden och 500 kvm i skolhemsbyggnaden. Enligt de normer som redovisats av 1952 års yrkesutbildningssakkunniga skulle avdelningarna kräva 2 700 kvm. Det sålunda angivna behovet av ytterligare lokalutrymmen skulle till stor del kunna tillgodoses genom att ianspråktaga bl. a. elevhemmets lokaler, vilka är mindre lämpliga för sitt ändamål. Skolhemsbyggnaden bör därvid rivas och på det friställda markområdet uppföras en nybyggnad inrymmande 90 elevhemsplatser samt lokaler för yrkesavdelningar som ej kan beredas plats inom huvudbyggnaden. Därjämte beräknas utrymmen för en arbetsklinik.

I skrivelse den 23 februari 1959 — till vilken var fogad på förenämnda promemoria grundat förslag till om- och tillbyggnad av anstalten — hemställde vanförevårdsföreningens styrelse om medel för dels uppgörande av fullständiga byggnadshandlingar, dels byggnadsprojektets genomförande. Styrelsen anförde bl. a.

Med det bättre tillgodoseende av yrkesavdelningarnas lokalbehov, som uppnås efter ombyggnaden, kan elevantalet höjas från 130 till 180. Vidare skapas tillgång till platser avsedda för dels kvalificerad arbetsprövning, dels yrkesorientering och praktisk yrkesprövning av handikappade elever inom enhetsskolan. Genom ombyggnaden kan vidare anordnas tillfredsställande lokaler för den yrkesteoretiska undervisningen, för vilken endast två mindre lokaler f. n. står till förfogande.

Föreningsstyrelsens förslag till om- och tillbyggnadsarbeten skilde sig från det i nämnda promemoria framlagda förslaget därigenom att yrkesavdelningarnas lokaler helt samlas inom huvudbyggnaden, medan köks- och ekonomiutrymmen överflyttas till nybyggnaden för elevinternat. Förslaget innefattade ej lokaler för arbetsklinik. Byggnadsföretaget kostnadsberäknades till sammanlagt 2 870 000 kr., varav 670 000 för ombyggnadsarbeten inom huvudbyggnaden och omkring 2 200 000 kr. för internatbyggnaden.

Till föreningsstyrelsens skrivelse var fogad yttranden av arbetsmarknadsstyrelsen, skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning. Yttranden har vidare avgivits av medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen finner projektet stå helt i överensstämmelse med de synpunkter på vanförevårdens framtida organisation, som styrelsen har anledning hävda, och tillstyrker projektets utförande.

Skolöverstyrelsen tillstyrker kraftigt det föreliggande förslaget, enär överstyrelsen anser synnerligen angeläget att handikappade elevers möjligheter till praktisk yrkesorientering och eventuell yrkesutbildning vidgas.

Överstyrelsen för yrkesutbildning framhåller det mycket angelägna i att bl. a. epileptikernas utbildningsmöjligheter vidgas och förbättras. Om anstalten i större utsträckning än hittills mottager sådana elever, synes ingen tvekan råda om att elevtillströmningen skulle bli av sådan omfattning att ökningen av anstaltens utbildningskapacitet är väl motiverad. Överstyrelsen anför vidare, att nuvarande lokaler för yrkesundervisningen är otillräckliga redan med nuvarande elevantal och att en betydande utvidgning är påkallad. Trots det låga elevantalet per lärare råder en påtaglig trängsel i undervisningslokalerna. Överstyrelsen vitsordar sålunda livligt att en ombyggnad och förbättring av anstalten är mycket angelägen ävensom att byggnadsprojektet bör komma till utförande snarast möjligt.

Medicinalstyrelsen anför.

Framställningen avser närmast att för Göteborgs del förverkliga det principiella beslut om vanföreanstalternas omvandling till arbetsvårdsinstitut, som fattades av 1955 års riksdag. Förslaget syftar främst till att med utgångspunkt från i stort sett nuvarande yrkesavdelningar och lärarorganisation kunna öka elevantalet från 130 till 180, vartill skulle komma ett visst antal platser för yrkesprövning. Styrelsen vill för sin del i likhet med de tidigare hörda myndigheterna tillstyrka att förevarande om- och tillbyggnadsarbeten kommer till utförande samt att erforderliga projekteringsarbeten igångsättes snarast.

Byggnadsstyrelsen anser, att ritningarna i vissa avseenden bör omarbetas. Kostnaden för nybyggnaden förefaller ligga något i underkant och beträffande ombyggnadsarbetena synes det angivna beloppet i betydande grad kunna komma att överskridas, möjligen med mer än 50 procent. Styrelsen anser sig emellertid i princip kunna godtaga det föreliggande förslaget.

Sedermera har arbetsmarknadsstyrelsen i skrivelse den 23 mars 1959 — under åberopande av bl. a. att det från arbetsvårds- och yrkesutbildnings synpunkt var ett intresse av hög angelägenhetsgrad att ifrågavarande byggnadsarbeten snarast möjligt kom till utförande — hemställt om anvisande av projekteringsmedel. Genom beslut den 17 september 1959 bemyndigade Kungl. Maj:t styrelsen att från reservationsanslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. till föreningens styrelse utbetala ett belopp av högst 150 000 kr. till bestridande av kostnaderna för projektering av byggnadsföretaget. Kungl. Maj:t anbefallde därvid föreningens styrelse att vid projekteringen dels pröva möjligheterna att reducera de planerade utrymmena i nybyggnaden, dels i övrigt tillvarata alla möjligheter till besparingar, dels ock fortlöpande samråda med arbetsmarknadsstyrelsen och byggnadsstyrelsen.

Sedan det visat sig, att byggnadsföretaget ej kunde utföras som beredskapsarbete, hemställde föreningens styrelse i skrivelse den 5 januari 1960

ånyo om medel för byggnadsarbetenas genomförande. Framställningen kompletterades med en den 31 oktober 1960 dagtecknad promemoria, vari det fortsatta planeringsarbetet redovisades. Av promemorian framgår bl. a., att vid den ytterligare bearbetningen elevinternatet reducerats med ett våningsplan, varvid antalet elevplatser minskats från 90 till 66. Minskningen har synts motiverad av det alltmer ökande antalet externa elever vid anstalten. Reduceringen av internatet medför vidare minskat behov av förråds- och övriga utrymmen. Till promemorian är fogad en ny kostnadsberäkning:

Ombyggnadsarbeten i huvudbyggnaden	638 000
Tillbyggnad för elevinternat	2 345 000
Rivning av skolhemmet m. m.	50 000
	3 033 000
Avgår anvisade medel för projektering	150 000
	2 883 000

Departementschefen

Sedan den till vanföreanstalten i Göteborg hörande ortopediska kliniken fr. o. m. den 1 januari 1961 överförts till Göteborgs stad, består anstalten enbart av yrkesskolor med tillhörande elevinternat. Anstaltens byggnader består av den s. k. huvudbyggnaden uppförd 1911—12 samt en friliggande träbyggnad, som tidigare tjänat som skolhem men som nu huvudsakligen användes för yrkesundervisning.

Av verkställd utredning rörande anstaltens lokalfrågor framgår att lokalerna för anstaltens yrkesavdelningar f. n. är otillräckliga. Behovet av ökade utrymmen har växt sig allt starkare med hänsyn till de krav på maskinell utrustning som den moderna yrkesutbildningen ställer.

För att komma till rätta med lokalsvårigheterna föreslås att huvudbyggnaden — med undantag för administrationslokaler — efter ombyggnad tages i anspråk för nu i huvudbyggnaden och f. d. skolhemmet inrymda yrkesavdelningars behov. Skolhemmet förutsättes skola rivas. Vidare föreslås uppförande av en nybyggnad för elevinternat samt köks- och ekonomiutrymmen m. m.

För egen del finner jag angeläget att anstalten efter den ortopediska klinikkens franskiljande får ökade utrymmen för yrkesutbildning av handikappade och bättre resurser för yrkesorientering och praktisk yrkesprövning. De föreslagna byggnadsåtgärderna, vilka främst syftar till att ge utbildningsverksamheten väsentligt förbättrade lokalförhållanden, anser jag mig i stort sett kunna tillstyrka. Jag vill emellertid starkt understryka angelägenheten av att vid det slutliga projekteringsarbetet dispositionen och utformningen av yrkesavdelningarnas lokaler sker på sådant sätt att verksamheten lätt kan anpassas såväl efter skiftningarna i de handikappades utbildningsbehov som efter den förutsatta samordningen med den vid övriga

Register

Driftbudgeten

Sid.		Kronor
1	Översikt	
	A. Inrikesdepartementet m. m.	
	Inrikesdepartementet:	
8	Avlöningar	1 954 000
9	Omkostnader	198 000
10	Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar	45 000
10	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	1 500 000
10	Extra utgifter	255 000
		3 952 000
	B. Hälso- och sjukvården	
	Centrala medicinalorgan m. m.	
	Medicinalstyrelsen:	
11	Avlöningar	4 950 000
27	Omkostnader	873 000
	Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd:	
35	Avlöningar	562 000
39	Omkostnader	160 000
41	Förvaring och underhåll av viss sjukvårdsmateriel m. m.	585 000
42	Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara	6 000 000
	Strålskyddsverksamhet m. m.:	
47	Avlöningar	1 323 000
54	Omkostnader	193 000
	Centrala sjukvårdsberedningen:	
57	Avlöningar	502 000*
57	Omkostnader	49 000*
	Statens institut för folkhälsan:	
58	Avlöningar	4 200 000
64	Omkostnader	1 011 000
	Statens bakteriologiska laboratorium:	
67	Avlöningar	6 630 000
75	Omkostnader	3 683 000
	Statens rättskemiska laboratorium:	
78	Avlöningar	1 615 000
82	Omkostnader	435 000

* Beräknat belopp.

600 *Statsverkspropositionen år 1962: Bil. 13: Inrikesdepartementet*

Sid.		Kronor
	Statens farmaceutiska laboratorium:	
84	Avlöningar	896 000
88	Omkostnader	301 000
91	Svenska farmakopékommittén m. m.	237 000
	Statens rättsläkarstationer:	
94	Avlöningar	850 000
98	Omkostnader	186 000
100	Anordnande av en rättsläkarstation i Göteborg	1 000
100	Medikolegala besiktningar	50 000
	Länsläkare och provinsialläkare m. fl.:	
101	Avlöningar	19 300 000
104	Omkostnader	400 000
105	Bidrag till extra provinsialläkares avlönande m. m.	10 000
106	Anställande av civila reservläkare	100 000
	Sjukvårdsanstalter m. m.	
	Mentalsjukvårdsanstalter m. m.:	
	Statens mentalsjukhus:	
106	Avlöningar	184 500 000
146	Omkostnader	66 700 000
153	Utrustning av nya mentalsjukhus m. m.	7 000 000*
	Utbildning av mentalsjukvårdspersonal:	
154	Avlöningar	5 860 000
161	Omkostnader	565 000
162	Bidrag till driften av vissa mentalsjukhus	2 700 000
163	Bidrag till mentalsjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö	48 000 000
163	Bidrag till anordnande av psykiatriska kliniker vid lasarett	125 000
165	Bidrag till driften av psykiatriska kliniker vid lasarett	1 100 000
166	Bidrag till anordnande av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka	275 000
166	Bidrag till anordnande av sjukhem för lättskötta psykiskt sjuka	2 300 000
	Statens skol- och yrkeshem på Salbohed:	
167	Avlöningar	585 000
171	Omkostnader	301 000
	Statens skol- och yrkeshem i Vänersborg:	
175	Avlöningar	305 000
177	Omkostnader	105 000
179	Bidrag till anordnande av särskolor och vårdanstalter för psykiskt efterblivna	5 000 000
180	Bidrag till driften av särskolor för psykiskt efterblivna	13 100 000
182	Bidrag till driften av vårdanstalter för psykiskt efterblivna	10 400 000
	Vilhelmsro sjukhus:	
185	Avlöningar	2 310 000
189	Omkostnader	562 000
191	Utrustningskostnader	39 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
192	Bidrag till epileptikeranstalter	1 775 000
193	Bidrag till driften av anstalter för psykopatiska och nervösa barn	325 000
	Universitetssjukhus:	
	Karolinska sjukhuset:	
195	Avlöningar	47 832 000
257	Omkostnader	14 160 000
264	Utrustning	4 400 000*
	Serafimerlasarettet:	
264	Avlöningar	11 681 000
272	Omkostnader	3 423 000
275	Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m.	430 000
278	Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus	553 000
279	Bidrag till vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus	1 120 000
282	Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus	1 400 000
283	Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare	5 356 000
291	Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala	5 000 000
296	Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala	1 570 000
302	Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala	70 000
303	Bidrag till lasarettet i Lund	8 000 000*
303	Bidrag till Malmö allmänna sjukhus	5 300 000
306	Bidrag till vissa Göteborgs stad tillhöriga sjukhus	10 500 000
311	Bidrag till lasarettet i Umeå	4 500 000*
	Övriga sjukvårdsanstalter:	
312	Bidrag till anordnande av barnavdelningar vid lasarett m. m.	100 000
312	Bidrag till driften av barnavdelningar till lasarett m. m.	1 400 000
313	Bidrag till anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter	53 000
315	Bidrag till driften av tuberkulossjukvårdsanstalter	1 900 000
316	Bidrag till anordnande av epidemivårdsanstalter	1 000
317	Bidrag till driften av epidemivårdsanstalter	400 000
318	Bidrag till anordnande av sjukhem för långvarigt kroppssjuka	950 000
319	Bidrag till driften av sjukhem för långvarigt kroppssjuka	5 500 000
319	Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi	2 400 000
321	Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund	35 000*
321	Bidrag till anordnande av förlossningsanstalter	1 000
	Vanföreanstalter m. m.:	
322	Bidrag till vanföreanstalter m. m.	9 550 000
328	Bidrag till Eugeniahemmet	2 240 000

* Beräknat belopp.

602 Statsverkspropositionen år 1962: Bil. 13: Inrikesdepartementet

Sid.		Kronor
333	Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssavdelningar m. m.	5 200 000*
334	Bidrag till anskaffande av hörapparater	1 450 000*

Hälsovård i allmänhet

	Utbildning av sjukvårdspersonal:	
	Barnmorskeläroanstalten i Stockholm:	
334	Avlöningar	192 000
338	Omkostnader	169 000
	Barnmorskeläroanstalten i Göteborg:	
340	Avlöningar	184 000
342	Omkostnader	109 000
	Statens sjuksköterskeskola i Stockholm:	
343	Avlöningar	613 000
346	Omkostnader	165 000
	Statens sjuksköterskeskola i Göteborg:	
347	Avlöningar	325 000
349	Omkostnader	343 000
351	Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor m. m.	750 000
	Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor:	
353	Avlöningar	635 000
358	Omkostnader	64 000
360	Utbildning av viss sjukvårdspersonal	224 000
364	Utbildningskurser i arbetsterapi	27 000
	Hälsovård i övrigt:	
365	Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.	13 000 000
366	Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.	3 300 000
367	Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård	7 800 000
369	Läkemedel åt vissa kvinnor och barn	1 800 000
371	Abortförebyggande åtgärder	370 000
372	Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning	100 000
373	Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård	700 000
374	Stipendier till studerande vid tandläkarhögskola	750 000
375	Bidrag till driften av folktandvården	11 000 000
376	Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård	200 000
377	Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare	46 000
378	Understödjande av dispensärverksamhet m. m.	1 700 000
	Allmän skärmbildsundersökning:	
379	Lokala undersökningar	1 600 000
382	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral	600 000
384	Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbilds- verksamheten	1 000
384	Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar	1 700 000
388	Skyddsympning mot difteri	120 000
388	Skyddsympning mot polio	3 000 000
392	Yrkesmedicinska centralen	285 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
394	Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område	50 000
395	Ambulans- och räddningsflygtjänst	600 000
398	Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård	125 000
401	Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse	150 000
401	Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare	55 000
403	Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar	1 500 000
405	Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.	1 760 000
411	Vissa internationella resor	50 000
413	Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea	2 600 000*
		624 271 000

C. Överståthållarämbetet och landsstaten

	Överståthållarämbetet:	
414	Avlöningar	9 739 000
430	Omkostnader	749 000
	Länsstyrelserna:	
431	Avlöningar	85 115 000
456	Sjukvård m. m.	200 000
456	Reseersättningar	3 000 000
457	Expenser	11 196 000
460	Publikationstryck	250 000
	Landsfogdarna m. fl.:	
460	Avlöningar	2 927 000
465	Omkostnader	534 000
	Häradsskrivarna m. fl.:	
465	Avlöningar	19 224 000
467	Omkostnader	2 080 000
	Landsfiskalerna m. fl.:	
468	Avlöningar	32 325 000
471	Omkostnader	4 660 000
473—	Bilagor	171 999 000
477		

D. Polisväsendet

478	Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar	1 919 000
	Statspolisorganisationen:	
482	Inköp av motorfordon m. m.	1 222 000
485	Underhålls-, drift- och expeditionskostnader	4 178 000
489	Gottgörelse till polisdistrikten	28 357 000
494	Polisradioväsendet	294 000
496	Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.	11 888 000
	Norrbottnens statliga poliskår:	
496	Avlöningar	833 000

* Beräknat belopp.

604 *Statsverkspropositionen år 1962: Bil. 13: Inrikesdepartementet*

Sid.		Kronor
498	Omkostnader	283 000
	Statens polisskola:	
500	Avlöningar	1 369 000
504	Omkostnader	360 000
	Statens kriminaltekniska anstalt:	
506	Avlöningar	1 380 000
510	Omkostnader	729 000
511	Polisväsendets organisationsnämnd	413 000
512	Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.	1 450 000
513	Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.	31 500 000
514	Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.	1 200 000
515	Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.	800 000
516	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.	8 300 000
517	Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport	600 000
		97 075 000

E. Civilförsvaret m. m.

	Civilförsvarsstyrelsen:	
518	Avlöningar	3 642 000
521	Omkostnader	708 000
524	Utbildnings- och övningsverksamhet	12 872 000
530	Inspelning av instruktionsfilm	100 000
530	Försöksverksamhet	400 000
531	Engångsanskaffning av materiel	28 200 000
536	Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.	5 383 000
538	Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförvarsområdena	1 414 000
540	Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförvarsändamål	500 000
540	Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.	14 500 000
543	Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum	1 500 000
544	Bidrag till vissa frivilliga organisationer	1 210 000
544	Viss sambandsverksamhet	940 000
545	Anskaffning av viss sambandsmateriel	650 000
	Statens brandspektion:	
545	Avlöningar	374 000
550	Omkostnader	101 000
	Statens brandskola:	
551	Avlöningar	221 000
552	Omkostnader	115 000
553	Bidrag till förebyggande och släckning av brand	1 150 000
		73 980 000

Sid.		Kronor
	F. Diverse	
	Statens utlänningskommission:	
555	Avlöningar	3 248 000
559	Omkostnader	291 000
560	Vissa kostnader i anledning av allmänna val	1 500 000
561	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige	30 000
561	Kostnader för anskaffande av identitetsbrickor m. m.	550 000
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
573	Slottsbyggnadernas delfond	90 000
573	Byggnadsstyrelsens delfond	13 552 000
573	Uppsala universitets delfond	1 269 000
573	Medicinalstyrelsens delfond	21 945 000
573	Karolinska sjukhusets delfond	6 699 000
574	Ersättning till domänverkets fond för upplåten mark	18 000
		49 192 000
	Totalsumma driftbudgeten	1 020 469 000

Kapitalbudgeten

Statens allmänna fastighetsfond

575	Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.	1 500 000
576	Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.	35 000 000*
576	Utbyggande av karolinska sjukhuset	6 560 000*
577	Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.	140 000
577	Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	6 300 000*
577	Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	3 000 000
581	Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål	350 000
582	Vissa skyddsrumsanläggningar	1 000 000
583	Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.	100 000
583	Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret	1 050 000
		55 000 000

Fonden för låneunderstöd

584	Lån till utländska läkare för viss efterutbildning	1 000
585	Lån till Örebro läns landsting för utrustning av Mellringe sjukhus	3 240 000
586	Lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa byggnadsarbeten	750 000
588	Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten	985 000

* Beräknat belopp.

606 *Statsverkspropositionen år 1962: Bil. 13: Inrikesdepartementet*

Sid.		Kronor
590	Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby	1 000 000
592	Lån till föreningen kustsanatoriet Apelviken	—
593	Lån till Göteborgs Diakoniss-sällskap	550 000
594	Lån till föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för vissa byggnadsarbeten	3 000 000
		9 526 000
	Totalsumma kapitalbudgeten	64 526 000

CIVILDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lindholm, anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1962/63 inom civildepartementets verksamhetsområde och anför därvid följande.

ÖVERSIKT

Frågan om statstjänstemännens förhandlingsrätt beredes f. n. inom civildepartementet. Överläggningar i frågan har under 1961 hållits med statstjänstemännens huvudorganisationer. Något förslag i ämnet kan emellertid ej föreläggas 1962 års riksdag.

Förhandlingsverksamheten ökar inom civildepartementets område. Statens avtalsnämnd beräknas i fortsättningen komma att i ökad utsträckning anlitas av de statliga bolagen. Vissa personalförstärkningar blir till följd härav nödvändiga inom civildepartementet och avtalsnämnden.

Slutliga förslag rörande den statliga personalpensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende har ej kunnat färdigställas. Nuvarande provisoriska organisation av statens pensionsanstalt och delegationen för pensionsutbetalning föreslås få gälla även under nästa budgetår.

Sedan ett nytt tjänstebostadssystem trätt i kraft vid årsskiftet, föreslås ett särskilt anslag för statens personalbostadsdelegation.

I dagens ansträngda arbetsmarknadsläge gör sig kravet på olika personalpolitiska åtgärder inom den statliga sektorn av arbetsmarknaden gällande med ökad styrka. En god personalhushållning måste eftersträvas. Den utjämning av semester-, sjukvårds- och pensionsförmånerna mellan de i of-

fentlig tjänst anställda och anställningshavarna på arbetsmarknaden i övrigt, som skett under de senare åren, har skärpt behovet av åtgärder, som är ägnade att främja rekryteringen till statstjänsten. I sådant syfte har anvisningar utgått till statsmyndigheterna rörande anställningsunderlättande åtgärder för partiellt arbetsföra, äldre arbetskraft och personer, som ej kan åta sig heltidsanställning. Det av riksdagen anvisade anslaget till Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra har börjat anlitas. Verksamheten inom företagsnämnderna, vilka bör vara forum för behandlingen av här nämnda spörsmål, har stimulerats genom en omfattande kursverksamhet för nämndledamöter.

Aktiviteten på det personalpolitiska området är f. n. främst inriktad på utbildningsverksamheten inom statsförvaltningen. Under 1960 anordnades försöksvis en kanslistkurs för de centrala ämbetsverkens behov. Under förra året tillkallades inom civildepartementet en särskild beredning, personalutbildningsberedningen, åt vilken anförtrotts ett omfattande utredningsprogram i fråga om personalutbildningen. Beredningen har även anmodats att under arbetets gång ha uppmärksamheten fäst på behovet av andra åtgärder, som kan underlätta och förbättra den statliga personalrekryteringen. Under 1961 har vidare inom departementet tillkallats en utbildningsnämnd med uppdrag att planlägga och handha utbildning i första hand av kanslist för de centrala ämbetsverkens behov. Under 1961 har två kanslistkurser genomförts. En fjärde kurs kommer att igångsättas inom kort. I höstas anordnades försöksvis en introduktionskurs för personal med skriv- och kontorsgöromål. Denna kursverksamhet kommer att fortsättas. Beslut har vidare fattats om igångsättande inom kort av förvaltningsutbildning av amanuenser. För här redovisad kursverksamhet, som anordnas centralt med deltagare från skilda verk och förvaltningsområden, föreslås att ett särskilt anslag uppföres på riksstaten. Inom personalutbildningsberedningen pågår härjämte överväganden om högre förvaltningsutbildning och om utbildning av vårdpersonal inom fångvården, nykterhetsvården och ungdomsvården.

Tolfte huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1961/62 utgörande	603 558 000
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budgetåret 1962/63 uppgå till	622 863 000
innebärande en ökning med	19 305 000

Tolfte huvudtitelns slutsumma minskar med 19,5 miljoner kr. till följd av att i riksstatsförslaget ej upptagits någon motsvarighet till det å riksstaten för budgetåret 1961/62 uppförda anslaget till Täckning av beräknade merkostnader för löner m. m.

Bortsett från nämnda anslag föreligger under tolfte huvudtiteln en ökning med i runt tal 38,8 miljoner kr. Härav hänför sig ca 18,5 miljoner kr. till höjda pensioner och ökat antal pensionärer, 20 miljoner kr. till höjda

arbetsgivaravgifter till den allmänna tilläggspensioneringen samt 1 miljon kr. till höjda arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. En minskning med ca 0,9 miljon kr. uppkommer på grund av att anslaget till Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt utgår ur riksstaten med utgången av innevarande budgetår.

DRIFTBUDGETEN

Tolfte huvudtiteln

A. Civildepartementet m. m.

[1] 1. Civildepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 130 000	1 157 399
1961/62 (statsliggaren s. 1233) ..	1 308 000	
1962/63 (förslag)	1 396 000	

Till följd av den ökande förhandlingsverksamheten bör civildepartementets personal förstärkas genom inrättande av en ny byråchefstjänst i Br 2. En tjänst som budgetsekreterare i ABr 25 bör inrättas i utbyte mot en tjänst som förste kanslisekreterare i Ae 23. Vidare bör den tjänst som förste kanslisekreterare i Ae 23, vars innehavare handlägger frågor om företagsnämndsverksamheten samt vissa utbildnings- och andra personalpolitiska spörsmål, utbytas mot en byrådirektörstjänst i Ao 26. Vad jag här föreslagit medför ett ökat medelsbehov under anslaget om sammanlagt 58 000 kr.

För automatiska kostnadsökningar och för viss förstärkning i fråga om biträdespersonalen beräknar jag under anslaget ett ökat medelsbehov om 30 000 kr.

Anslaget torde sålunda få uppföras med $(1\,308\,000 + 58\,000 + 30\,000)$ 1 396 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för civildepartementet, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för civildepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	51 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	614 400
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	120 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	305 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	288 300
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 700

Summa kr. 1 396 000

c) till *Civildepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 396 000 kr.

[2] 2. *Civildepartementet*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	40 300	254 509
1961/62 (statsliggaren s. 1234)	41 000	
1962/63 (förslag)	41 000	

Vid anmälan till föregående års riksdag av civildepartementets omkostnadsanslag (prop. 1961: 1, bil. 14) upplystes bl. a., att nya lokaler då iordningställdes för civildepartementets förhandlingsverksamhet samt för statens lönenämnd och statens avtalsnämnd. De nya lokalerna har i huvudsak färdigställts under 1961. Lokalernas utrustning i fråga om möbler m. m. är dock ännu ej helt avslutad.

Riksdagen lämnade utan erinran i förenämnda proposition gjort uttalande att kostnaderna för engångsanskaffning av möbler och inventarier m. m., vilka uppskattningsvis kunde röra sig om sammanlagt ca 500 000 kr., skulle få bestridas genom överskridande av civildepartementets, lönenämndens och avtalsnämndens omkostnadsanslag. Dylika överskridanden har under föregående budgetår medgivits med sammanlagt omkring 225 000 kr. Återstoden kommer att belasta anslagen för nu löpande budgetår.

Med hänsyn till svårigheten att nu närmare beräkna medelsbehovet för tid efter det att de nya lokalerna i full utsträckning tagits i bruk, synes det mig lämpligt att — såsom också lönenämnden och avtalsnämnden föreslagit be-
träffande sina anslag — för nästa budgetår de tre omkostnadsanslagen uppföres med oförändrade belopp.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Civildepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 41 000 kr.

[3] 3. *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	400 000	380 273
1961/62 (statsliggaren s. 1234) ..	400 000	
1962/63 (förslag)	300 000	

Vid bifall till vad i det följande under punkten 24 föreslås om ett särskilt utbildningsanslag kan kommittéanslaget nedräknas med 100 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

[4] 4. Extra utgifter

Reservationsanslaget till Extra utgifter är för innevarande budgetår uppfört med 50 000 kr. Vid bifall till vad i det följande under punkten 24 föreslås om ett särskilt utbildningsanslag kan anslaget till Extra utgifter nedräknas med 20 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kr.

B. Vissa myndigheter**[5] 1. Statens lönenämnd: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	265 000	266 504
1961/62 (statsliggaren s. 1234) ..	296 000	
1962/63 (förslag)	293 000	

Statens lönenämnd föreslår, att anslaget minskas med 3 500 kr.

	Ökning	Minskning
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	9 200	—
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	—	12 000
3. Rörligt tillägg	—	700
		— 3 500

Motiv

Lönenämndens kontorsbiträde i reglerad befordringsgång kommer den 1 juli 1962 att ha innehaft statsanställning i mer än sju år. Nämnden föreslår därför inrättande av en ordinarie kontorsbiträdestjänst i utbyte mot en icke-ordinarie sådan tjänst. På grund härav bör 9 200 kr. överföras från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. Eftersom vissa föredragandetjänster bytt innehavare och de nya innehavarnas löneklassplacering är lägre än företrädarnas, kan icke-ordinarieposten nedräknas med ytterligare 2 800 kr. och posten till rörligt tillägg med 700 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker ordinariesättning av en kontorsbiträdestjänst. Mot lönenämndens anslagsberäkning har jag ingen erinran. Jag föreslår, att anslaget nedräknas med avrundat 3 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (296 000 — 3 000) 293 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens lönenämnd, som föranledes av vad jag i det föregående föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	42 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	93 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	56 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 800
Summa kr. 293 000	

c) till *Statens lönenämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 293 000 kr.

[6] 2. Statens lönenämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	14 000	23 233
1961/62 (statsliggaren s. 1235)	6 000	
1962/63 (förslag)	6 000	

Statens lönenämnd föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med lönenämndens förslag och under hänvisning till vad jag i det föregående anfört vid anmälan av civildepartementets omkostnadsanslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lönenämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 kr.

[7] 3. Statens avtalsnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	254 700	258 004
1961/62 (statsliggaren s. 1235) ..	324 000	
1962/63 (förslag)	427 000	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 31 400 kr.

	Ökning
1. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	24 500
2. Rörligt tillägg	6 400
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	500
	31 400

Motiv

Statens avtalsnämnd, som genom beslut av Kungl. Maj:t medgivits att under innevarande budgetår anställa en amanuens i reglerad befordringsgång utöver den personal, som förutsatts vid anslagsberäkningen, räknar för nästa budgetår under anslaget medel härför. Avtalsnämnden föreslår vidare att en amanuensjänst utbytes mot en tjänst för förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 23. För övertidsersättning och för lön åt tillfällig arbetskraft beräknas under anslaget ytterligare 3 600 kr. Sammanlagt påkallas anslagsuppräknning med 31 400 kr.

Departementschefen

Statens avtalsnämnd inrättades den 1 juli 1947 (prop. 1947: 138, SU 124, rskr 250) för att i överensstämmelse med föreskrifterna i en den 30 juni samma år utfärdad instruktion (nr 397) handlägga ärenden rörande kollektivavtal och därmed sammanhängande frågor inom statsförvaltningen samt inom den statliga verksamhet, som bedrivs i bolagsform. För avtalsnämnden gäller f. n. en instruktion av den 4 september 1959 (nr 528).

Avtalsnämndens verksamhet har under de år, som gått sedan nämnden inrättades, huvudsakligen varit inriktad på den statliga förvaltningens avtalsområden. För vissa statliga aktiebolag (Norrbottens Järnverk AB, Svenska Skifferolje AB, AB Svensk Torvförädling, AB Ceaverken och AB Tips-tjänst) har provisoriskt enligt överenskommelse den 19 december 1946 mellan dessa bolag tillskapats ett särskilt avtalsorgan, avtalsnämnden för statsägda bolag. Statens avtalsnämnds kansli har enligt Kungl. Maj:ts förordnande stått till förfogande för denna nämnd ävensom därtill anslutna företag. Även statliga bolag utanför »bolagsnämnden» har emellertid i viss utsträckning anlitat statens avtalsnämnd vid förhandlingar rörande kollektivavtal för arbetarpersonal o. dyl. Däremot har nämnden saknat resurser att i nämnvärd omfattning biträda bolag som så önskat på tjänstemannaområdet. Detta har tett sig såsom en brist med hänsyn till tjänstemannafrågornas på senare år ökade omfattning. Vissa bolag har hittills själva helt ombesörjt sina avtalsfrågor.

Erfarenheterna från de statliga avtalsområdena ger vid handen, att den nu avsedda avtalsverksamheten i dess helhet bör ankomma på ett enda sammanhållande organ, till vilket både verk och myndigheter samt statsägda bolag äger hänvända sig i frågor rörande kollektivavtal för arbetare samt i fråga om bolagen jämväl i vad avser kollektivavtal för tjänstemän. Såsom

sådant organ bör statens avtalsnämnd fungera. Avtalsnämnden bör därför ges ökade resurser för att kunna tillhandahålla en vidgad och förbättrad avtalsservice inom hela verksamhetsområdet. Jag förutsätter härvid att avtalsnämnden för statsägda bolag kommer att avvecklas med utgången av innevarande budgetår.

Avtalsnämndens personal utgöres av — förutom biträdespersonal — en ordförande och chef i Bp 6, en byråchef i Be 1, en byrådirektör i högst Ae 26, en byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 26, en städningskonsulent i Ae 21 samt två amanuenser i reglerad befordringsgång. En av amanuienstjänsterna har efter medgivande av Kungl. Maj:t inrättats under nu löpande budgetår. Jag föreslår, att avtalsnämndens personaluppsättning förstärkes genom inrättande av en ny byråchefstjänst med placering i Br 2. Vidare föreslår jag att tjänsten som byrådirektör, förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 26 utbytes mot en byråchefstjänst i Be 1 samt att hos avtalsnämnden må finnas inrättade, i stället för två amanuienstjänster, två tjänster som förste byråsekreterare eller byråsekreterare i högst Ae 23. Vad jag här föreslagit medför ett ökat medelsbehov under anslaget med sammanlagt 90 000 kr.

För övertidsersättning och tillfällig arbetskraft beräknar jag ytterligare 4 000 kr.

Under 1959 och 1960 har statens avtalsnämnd träffat avtal med Statstjänarkartellen om arbetsstudier och om yrkesutbildning. Enligt arbetsstudieavtalet skall parterna utse ett gemensamt organ, arbetsstudierådet, och enligt yrkesutbildningsavtalet skall parterna utse ett likaledes gemensamt organ, statsverkens yrkesråd. Arvode åt arbetsgivarpartens sekreterare i dessa organ bör bestridas från arvodesposten under avtalsnämndens avlöningsanslag enligt grunder, som bestämmes av Kungl. Maj:t. Därest riksdagen ej har erinran häremot, torde dylikt arvode få utgå fr. o. m. den 1 januari 1962. Kostnaderna rymmes inom det för anslagsposten anvisade beloppet.

Såsom i det föregående nämnts står statens avtalsnämnds kansli till förfogande jämväl för avtalsnämnden för statsägda bolag ävensom därtill anslutna företag. Enligt beslut av 1947 års riksdag ankommer det på Kungl. Maj:t att bestämma, huruvida och efter vilka grunder ersättning skall utgå för dylik medverkan. Från avtalsnämnden för statsägda bolag utgår f. n. ersättning med 10 000 kr. för år, som redovisas såsom särskilda uppbördsmedel under avtalsnämndens avlöningsstat. I övrigt utgår f. n. ej någon ersättning för medverkan åt de statliga bolagen. Enligt vad jag förut anfört förutsätter jag, att avtalsnämnden för statsägda bolag kommer att upphöra med utgången av löpande budgetår. I avvaktan på särskild prövning av frågan om och i vilken mån ersättning i fortsättningen skall utgå för avtalsnämndens biträde åt de statliga bolagen föreslår jag, att för nästa budgetår under anslaget uppföres särskilda uppbördsmedel med blott ett formellt belopp av 1 000 kr., d. v. s. 9 000 kr. mindre än f. n.

Anslaget torde sålunda få uppföras med (324 000 + 90 000 + 4 000 + 9 000) 427 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens avtalsnämnd, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens avtalsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	77 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	234 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	89 800
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 000
Summa kr.	428 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning för biträde åt statsägda bolag	1 000
Nettoutgift kr.	427 000

c) till *Statens avtalsnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 427 000 kr.

[8] 4. *Statens avtalsnämnd: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	26 700	23 910
1961/62 (statsliggaren s. 1236)	48 000	
1962/63 (förslag)	48 000	

Statens avtalsnämnd föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med avtalsnämndens förslag och under hänvisning till vad jag i det föregående anført vid anmälan av civildepartementets omkostnadsanslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens avtalsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 48 000 kr.

[9] 5. Statens pensionsanstalt: Avlöningar

Innan jag övergår till behandlingen av frågan om medelsbehovet för nästa budgetår till avlöningar till statens pensionsanstalt, torde jag — liksom skedde vid anmälan av tolfte huvudtiteln i 1961 års statsverksproposition — få lämna en kortfattad redogörelse för det pågående arbetet med genomförandet av pensionsregleringen för statsanställda m. fl. samt för behandlingen av frågan om administreringen av den statliga tjänstepensioneringen.

Genom prop. 1958: 157 (prop. B 31) framlade Kungl. Maj:t för riksdagen ett på förhandlingsöverenskommelse mellan civildepartementet och de statsanställdas huvudorganisationer grundat förslag om pensionsreglering för statsanställda m. fl., att genomföras den 1 juli 1959. Riksdagen godkände förslaget (SU B 52, rskr B 79).

Genom prop. 1959: 151 föreslog Kungl. Maj:t, att förenämnda pensionsreglering jämväl skulle omfatta de grupper av anställda hos kommuner eller eljest icke-statligt anställda, som pensioneras genom statens pensionsanstalt. Riksdagen godkände även detta förslag (SU 110, rskr 258).

Huvudgrunderna för den statliga pensioneringen har intagits i statens allmänna tjänstepensionsreglemente (SPR) den 28 maj 1959 (nr 287), under det att i statens pensionslöneförordning samma dag (nr 286) meddelats bestämmelser om den till grund för pensioneringen liggande pensionslönen.

Vad angår *omfattningen av pensioneringen* får erinras att pensionsrätt numera skall medges sådan arvodesanställd personal hos staten, som kan anses jämförlig med löneplansanställd personal. Bestämmelser om pensionsrätt enligt SPR i statliga arvodesanställningar m. m. har meddelats genom kungörelsen den 3 mars 1961 (nr 49) om ändring i kungörelsen den 28 maj 1959 (nr 420) med tilläggsbestämmelser till statens allmänna tjänstepensionsreglemente m. m. samt i cirkulär till statsmyndigheterna likaledes den 3 mars 1961 (nr 50). Beträffande SPA-pensioneringen åter är frågan om den framtida omfattningen av statlig personalpensionering av icke-statligt anställda liksom frågan om finansieringen av sådan pensionering under prövning inom den s. k. SPA-utredningen. Utredningens arbete har ej, såsom förutskickades i förra årets statsverksproposition, kunnat slutföras under 1961.

I fråga om *den statliga personalpensioneringens administrering* får erinras att förutvarande statskontorets pensionsbyrå enligt beslut av 1961 års riksdag (prop. 1961: 1, bil. 14, SU 12, rskr 12) den 1 juli 1961 provisoriskt inordnats i statens pensionsanstalt. Kungl. Maj:t erhöi riksdagens bemyndigande att meddela erforderliga föreskrifter rörande verksamheten vid pensionsanstalten under budgetåret 1961/62. Genom beslut den 26 maj 1961 har Kungl. Maj:t utfärdat instruktion för statens pensionsanstalt under budgetåret 1961/62.

Antalet pensionsbeviljande myndigheter är efter statskontorets pensionsbyrås inordnande i pensionsanstalten sex. Pensionsbeviljande myndighet är sålunda i fråga om anställning vid postverket, televerket, statens järnvägar,

statens vattenfallsverk och domänverket vederbörande verksstyrelse. I övrigt är statens pensionsanstalt pensionsmyndighet.

Vid 1958 års överenskommelse med personalorganisationerna om det nya pensionssystemet utgick parterna från att *gemensam utbetalning* av personalpension samt folkpension och annan allmän pension skulle anordnas. I enlighet härmed har Kungl. Maj:t såsom anmälades i prop. 1959: 151 förordnat, att — i avvaktan på ett slutligt ståndpunktstagande till frågan om vilket organ som skall handha gemensam utbetalning av personalpensionsförmån och folkpension m. m. — för den gemensamma utbetalningen t. v. skall finnas ett provisoriskt utbetalningsorgan, benämnt delegationen för pensionsutbetalning.

Delegationen övertog under andra halvåret 1959 utbetalningen av dels de nya personalpensioner enligt SPR, som skall samordnas med socialförsäkringsförmån av något slag, dels sådana personalpensioner enligt äldre statliga bestämmelser, som utgår samtidigt med folkpensionsförmånerna allmän ålderspension, invalidpension och sjukbidrag. Under år 1960 genomförde delegationen gemensam utbetalning av de statliga personalpensioner, som sammanträffar med de fr. o. m. den 1 juli 1960 utgående änke- och barnpensionerna från folkpensioneringen. Delegationen har sedermera under hösten 1961 från vederbörande myndigheter övertagit utbetalningen av återstående personalpensionsförmåner.

I direktiven för SPA-utredningen berördes frågan om den statliga pensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende. Härmed avsågs främst om anledning fanns att låta den av staten omhändertagda personalpensioneringen i samma utsträckning som då vara fördelad på skilda ämbetsverk eller om ej en koncentration av verksamheten med fördel skulle kunna åvägabringas. Enligt föredragande departementschefens mening kunde emellertid denna fråga svårligen lösas utan avvaktan av dels resultatet av den fortsatta utredningen om SPA-finansieringen och därmed sammanhängande spörsmål, dels närmare erfarenheter av anordningen med gemensam utbetalning av personalpension samt folkpension och annan allmän pension.

På grundval av den redovisning av det pågående arbetet med utformningen i olika avseenden av den statliga personalpensioneringen, som lämnats i föregående års statsverksproposition, framhölls det i propositionen att det syntes vara realistiskt att räkna med att detta arbete i allt väsentligt skulle vara slutfört under 1961 och att hithörande frågor skulle kunna slutligt underställas 1962 års riksdag. Mot bakgrunden härav samt av de gynnsamma erfarenheter, som vunnits av pensionsutbetalningsdelegationens arbete, befanns det lämpligt att övervägandena om pensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende upptogs med sikte på ett genomförande den 1 juli 1962.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades sedermera den 20 januari 1961 en utredningsman med uppdrag att utreda frågan om den statliga personalpensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende. Vid utredningen skulle härvid beaktas vad som i ämnet anförts i 1961 års statsverksproposition.

I skrivelse den 23 oktober 1961 har utredningen anfört följande:

Utredningen har haft överläggningar med representanter för statskontoret, statens pensionsanstalt, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, domänstyrelsen och delegationen för pensionsutbetalning samt med ordföranden i SPA-utredningen och representanter för kompetensutredningen. Från de pensionsbeviljande myndigheterna har vidare inhämtats vissa närmare uppgifter angående deras personal- och arbetsförhållanden i vad avser personalpensionsområdet. Av vad som härvid framkommit samt av ett närmare studium av gällande statliga personalpensionsbestämmelser har utredningen funnit, att övervägande skäl talar för en ytterligare centralisering av beviljandet av de statliga personalpensionsförmånerna. Hur långt denna ytterligare centralisering bör sträcka sig har emellertid ännu inte hunnit klarläggas.

Utredningen har vidare funnit, att i nuvarande läge övervägande skäl talar för att delegationen för pensionsutbetalning anknyts till det centrala statliga personalpensionsverket.

I samband med de frågor, som nu har berörts, har uppkommit vissa spörsmål, vilka enligt utredningens uppfattning lämpligen bör lösas vid centraliseringens genomförande. Dessa avser ordningen för reservpensionernas handläggning, sättet för förberedande utredning i sjukpensioneringsfrågor, beslutanderätten i fråga om rätt till ålderspension och statens pensionsanstalts nuvarande fondförvaltning.

Personalpensionsverkets organisation är givetvis beroende av den pågående SPA-utredningens resultat. Dessutom inverkar på organisationen ett antal andra frågor — delvis berörda i det föregående — till vilka utredningen ännu inte hunnit ta slutlig ställning.

Vid angivna förhållanden har utredningen funnit att förutsättningar saknas för utredningsuppdragets slutförande i så god tid att ärendet — efter erforderlig remissbehandling — kan föreläggas 1962 års riksdag.

Statens pensionsanstalt har, sedan det stod klart att förslag till ny organisation av anstalten ej skulle kunna underställas årets riksdag, föreslagit att pensionsanstaltens avlöningsanslag, som för nu löpande budgetår är uppfört med 2 626 000 kr., ökas med 113 800 kr. till 2 739 800 kr. Anslagsökningen avser i huvudsak vissa av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande redan för innevarande budgetår medgivna personalförstärkningar för pensionsanstalten och pensionsutbetalningsdelegationen.

Departementschefen

Enligt beslut av 1961 års riksdag har förutvarande statskontorets pensionsbyrå den 1 juli 1961 provisoriskt inordnats i statens pensionsanstalt. I avvaktan på ett slutligt ställningstagande till frågan om den statliga pensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter för verksamheten vid pensionsanstalten under budgetåret 1961/62. Det förutsattes att förslag till ny organisation av pensionsanstalten skulle kunna föreläggas 1962 års riksdag. Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen kan emellertid så ej ske. Jag nödgas därför föreslå, att nuvarande provisorium i fråga om statens pensionsanstalt får gälla även för budgetåret 1962/63.

För löpande budgetår har riksdagen till avlöningar vid statens pensionsanstalt anvisat ett förslagsanslag av 2 626 000 kr. Anslagsberäkningen hade därvid skett med utgångspunkt i förut gällande personalorganisation vid statens pensionsanstalt och statskontorets pensionsbyrå.

Statens pensionsanstalt har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med 113 800 kr. Härutöver har föreslagits viss överföring av medel från ordinarieposten till icke-ordinarieposten på grund av att två ordinarie tjänster vid nuvarande innehavares avgång ersättes med icke-ordinarie tjänster. Anslagsökningen betingas väsentligen av vissa personalförstärkningar, som av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande för innevarande budgetår medgivits för pensionsanstaltens eget eller pensionsutbetalningsdelegationens behov. I avsaknad av erfarenheter rörande den verkliga anslagsbelastningen under pensionsanstaltens avlöningsanslag efter inlemmandet av statskontorets pensionsbyrå föreslår jag, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag får i anslutning här till erinra om vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor (p. 2) anfört rörande bemyndigande för Kungl. Maj:t att jämväl under nästa budgetår medgiva erforderliga överskridanden för administrationskostnader i samband med pensionsregleringen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna att de för innevarande budgetår gällande grunderna för verksamheten inom statens pensionsanstalt må gälla jämväl under budgetåret 1962/63;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens pensionsanstalt, att tillämpas under budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	369 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	61 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 589 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	566 100
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	39 200
Summa kr. 2 626 000	

c) till *Statens pensionsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 626 000 kr.

[10] 6. Statens pensionsanstalt: Omkostnader

Statens pensionsanstalts omkostnadsanslag är — efter inordnandet den 1 juli 1961 i pensionsanstalten av förutvarande statskontorets pensionsbyrå — för budgetåret 1961/62 upptaget med 171 000 kr.

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget minskas med 16 500 kr., sedan kostnad för hyra av hålkortsanläggningar bortfallit.

Departementschefen

Jag föreslår, att pensionsanstaltens omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföres med avrundat 155 000 kr., och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 kr.

[11] 7. Statens personalbostadsdelegation

1956 års riksdag godkände ett av Kungl. Maj:t framlagt principförslag till ändrade riktlinjer i fråga om tillämpning av tjänstebostadstvång och i fråga om hyressättning för tjänstebostäder (prop. 1956:116, SU 118, rskr 271). Principbeslutet förutsatte, att tidpunkten för reformens genomförande ej skulle bestämmas förrän erforderliga detaljföreskrifter m.m. utformats. Ett nytt tjänstebostadssystem har sedermera fastställts av 1961 års riksdag (prop. 1961:136, SU 100, rskr 268), varefter Kungl. Maj:t utfärdat de bestämmelser, som erfordras i samband med tjänstebostadsreformens genomförande den 1 januari 1962.

Med stöd av 1956 års principbeslut samt av beslut av 1958 års riksdag (prop. 1958:1, bil. 14, SU 12, rskr 12) har Kungl. Maj:t förordnat om inrättande den 1 juli 1958 av *statens personalbostadsdelegation* såsom ett rådgivande organ för de bostadsförvaltande myndigheterna. Förberedelsearbetet för det nya tjänstebostadssystemets genomförande har i väsentlig omfattning ålegat personalbostadsdelegationen, som i sådant syfte bl. a. verkställt en allmän översyn av hyressättningen för hela det bostadsbestånd, varom här är fråga (både tjänstebostäder och uthyrningsbostäder). Delegationen består av fem ledamöter och har till sitt förfogande arvodesanställd kanslipersonal. Kostnaderna för delegationen har enligt förenämnda beslut av 1958 års riksdag hittills belastat tolfte huvudtitelns anslag till Kostnader för vissa nämnder m. m.

Sedan personalbostadsdelegationen slutfört den allmänna översyn av hyressättningen, som närmast varit av engångskaraktär, har delegationens kanslipersonal kunnat minskas. De kvarvarande arbetsuppgifterna blir av mera permanent natur och består huvudsakligen i att fortlöpande följa förhållandena på den allmänna hyresmarknaden, att meddela härav föranledda råd och anvisningar till de bostadsförvaltande myndigheterna samt att fungera som samrådsorgan för dessa myndigheter i ärenden rörande fastställande av eller ändring i hyra för tjänstebostäder och uthyrningsbostäder.

Jag föreslår, att i riksstaten uppföres ett särskilt förslagsanslag för statens personalbostadsdelegations verksamhet, och beräknar för nästa budgetår 100 000 kr. för ändamålet. Vid bifall härtill kan anslaget till Kostnader för vissa nämnder m. m. nedräknas med samma belopp.

Jag beräknar för delegationens kansli personalbehovet till en byrådirektör i Ae 24, en byråassistent i Ae 19 och ett kanslibiträde i Ae 7. Härtill kommer viss tillfällig arbetskraft, för vars avlönande jag beräknar 15 000 kr. Jag förordar, att ersättning till delegationens ledamöter m. fl. liksom hittills får utgå enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för statens personalbostadsdelegation enligt vad som för-
anledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande stat för statens personalbostadsdelegation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	67 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 100	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	900	93 000

Omkostnader

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	7 000
Summa kr.	100 000

c) till *Statens personalbostadsdelegation* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

C. Statliga pensionsväsendet

[12] 1. Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	204 000 000	212 736 339
1961/62 (statsliggaren s. 1239) ..	229 000 000	
1962/63 (förslag)	247 000 000	

Av anslaget till Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst skall för innevarande budgetår ett belopp av 19 000 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

F. n. bestrides från förestående anslag *dels* egenpensioner enligt statens allmänna tjänstepensionsreglemente åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, dock med undantag för dylika förmåner åt f. d. anställningshavare vid affärsverken, *dels* sådana pensionsförmåner, som den 30 juni 1959 ut-

gick från de i riksstaten för budgetåret 1958/59 upptagna anslagen till Pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m. och Pensioner åt viss arbetarpersonal i statens tjänst, dels ock de pensionsförmåner, som börjat utgå efter utgången av budgetåret 1958/59 och som enligt för nämnda budgetår gällande bestämmelser skulle ha utgått från nyssnämnda tre anslag.

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 18 000 000 kr.

Motiv

Med ledning av anslagsbelastningen under sist förflutna budgetår har medelsbehovet för innevarande budgetår beräknats till 227 500 000 kr. och för nästkommande budgetår till 247 000 000 kr.

Departementschefen

Enligt av 1954 års riksdag beslutade grunder skall kostnaderna för egen- och familjepensioner till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket samt vägarbetare inräknas bland de kostnader, som helt eller delvis avräknas mot automobilskattemedlen. De anslag, som ifrågakommer för sådan avräkning, är förevarande anslag och anslaget till Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst. Avräkning skall ske med belopp motsvarande nio tiondelar av de totala pensionskostnaderna. På grund härav bör under anslaget till Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst 13 800 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Statens pensionsanstalt har beräknat medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår till 247 000 000 kr. Beräkningen har ej föranlett erinran från min sida.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 247 000 000 kr., därav 13 800 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[13] 2. Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	4 600 000	4 582 944
1961/62 (statsliggaren s. 1239) ..	5 000 000	
1962/63 (förslag)	5 000 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för dels pensionsförmåner, som utgår till militär eller civilmilitär personal i försvarsväsendets reserver, dels mot pension svarande engångsbelopp, som i vissa fall tillkommer anställningshavare av denna kategori eller hans dödsbo.

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget med hänsyn till utgifterna under sistförflutna budgetår upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag hemställer i överensstämmelse med pensionsanstaltens förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

[14] 3. Vadstena krigsmanshuskassa

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	425 000	379 528
1961/62 (statsliggaren s. 1239)	385 000	
1962/63 (förslag)	330 000	

Från detta anslag bestrides f. n. samtliga utgifter för de till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare utgående förmånerna, däri inräknat dyrtidstillägg. Anslaget tillgodoföres krigsmanshuskassan tillkommande skatteavgifter. Från anslaget bestrides vidare dels vederbörligt statsbidrag till förutvarande Kalmar regementets pensionskassa och till Södra skånska infanteriregementets pensionskassa, dels kostnaderna för sådana svärds-pensioner, gratifikationer m. m., som tidigare utgått från invalidhusfonden.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget med hänsyn till beräk-nad minskning av antalet understödstagare sänkes med 55 000 kr.

Departementschefen

Då jag ej har något att erinra mot försvarets civilförvaltnings anslags-beräkning, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vadstena krigsmanshuskassa* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 330 000 kr.

[15] 4. Pensionering av viss flottans gemenskap

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	85 000	50 462
1961/62 (statsliggaren s. 1240)	50 000	
1962/63 (förslag)	50 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för pensioner eller understöd, som utgår till f. d. anställningshavare tillhörande flottans gemenskap med undantag av f. d. daglönare vid marinen, jämte rörligt tillägg eller annan till-läggsförmån.

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag hemställer i överensstämmelse med pensionsanstaltens förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionering av viss flottans gemenskap* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

[16] 5. Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	56 000 000	55 215 530
1961/62 (statsliggaren s. 1240)	63 000 000	
1962/63 (förslag)	63 000 000	

Av anslaget till Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst skall för innevarande budgetår ett belopp av 2 300 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

F. n. bestrides från förestående anslag *dels* familjepensionsförmåner enligt statens allmänna tjänstepensionsreglemente åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst, dock med undantag för dylika förmåner åt efterlevande till anställningshavare vid affärsverken, *dels* sådana pensionsförmåner, som den 30 juni 1959 utgick från de i riksstaten för budgetåret 1958/59 upptagna anslagen till Pensioner åt efterlevande till befattningshavare i statens tjänst och Pensioner åt efterlevande till arbetare i statens tjänst, *dels* ock de pensionsförmåner, som börjat utgå efter utgången av budgetåret 1958/59 och som enligt för nämnda budgetår gällande bestämmelser skulle ha utgått från nyssnämnda båda anslag.

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv

Med utgångspunkt i anslagsbelastningen under sist förflutna budgetår har medelsbehovet för innevarande budgetår beräknats till 59 800 000 kr. och för nästkommande budgetår till 63 000 000 kr.

Departementschefen

Mot pensionsanstaltens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag ej någon erinran. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp 63 000 000 kr. I anslutning till vad förut under punkten 12 anförts bör härav ett belopp av 2 100 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1962/63 anvisa ett för-

slagsanslag av 63 000 000 kr., därav 2 100 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[17] 6. Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	15 000	8 055
1961/62 (statliggaren s. 1240)	12 000	
1962/63 (förslag)	12 000	

I enlighet med ett av sjöfartsstyrelsen avgivet förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 12 000 kr.

[18] 7. Diverse pensioner och understöd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	5 000 000	5 659 076
1961/62 (statsliggaren s. 1240) ..	5 400 000	
1962/63 (förslag)	6 000 000	

Av anslaget bestrides utgifterna för i huvudsak *dels* pensioner i enlighet med för varje särskilt fall meddelade föreskrifter — huvudsakligen s. k. riksdagspensioner, beviljade av riksdagen eller av Kungl. Maj:t enligt riksdagens bemyndigande den 17 juli 1948 (skr 448) — *dels* pensioner till vissa f. d. anställningshavare inom av staten efter vederbörandes pensionsavgång övertagen verksamhet, *dels* periodiskt utgående avvecklingsersättningar till övertalig personal inom vissa statliga verksamhetsgrenar, *dels* vissa livräntor och understöd, som allmän domstol i mål om skadestånd ålagt statsverket att utbetala, *dels* ock i vissa fall gratifikationer i form av engångsbelopp till f. d. anställningshavare i statens tjänst.

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 600 000 kr.

Motiv

Ifrågavarande anslag disponeras förutom av statens pensionsanstalt av riksförsäkringsverket.

Med ledning av utgifterna under budgetåret 1960/61 har för budgetåret 1962/63 det sammanlagda medelsbehovet för pensionsanstalten och riksförsäkringsverket uppskattats till 6 000 000 kr.

Departementschefen

Då jag ej har något att erinra mot pensionsanstaltens beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse pensioner och understöd m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kr.

D. Statsunderstödda pensionsväsendet

[19] 1. Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	145 000 000	151 247 838
1961/62 (statsliggaren s. 1243) ..	170 000 000	
1962/63 (förslag)	170 000 000	

Från detta anslag bestrides pensionsutgifter för det statsunderstödda pensionsväsendet, i den mån dessa kostnader icke utgår från särskilda anslag eller täckes av huvudmansavgifter.

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv

Under budgetåret 1960/61 har uppbörden av fortlöpande avgifter och engångsavgifter uppgått till 43 100 000 kr. Med oförändrade grunder för avgiftsberäkningen torde under innevarande budgetår inflyta 44 000 000 kr. i avgifter. Då med hänsyn till bl. a. SPA-utredningens arbete ovisshet råder om vilka grunder för avgiftsberäkningen, som framdeles kommer att tillämpas, bör avgiftsuppbörden enligt pensionsanstalten beräknas till samma belopp för budgetåret 1962/63.

Pensionskostnaderna för innevarande budgetår har pensionsanstalten med ledning av utgifterna under budgetåret 1960/61 beräknat till 204 000 000 kr. För nästa budgetår räknar anstalten med en utgiftsökning av i runt tal 10 000 000 kr. Utgifterna för nästa budgetår uppskattas alltså till 214 000 000 kr. Efter avdrag av inkomsterna, 44 000 000 kr., kan medelsbehovet för budgetåret 1962/63 uppskattas till 170 000 000 kr.

Departementschefen

Enligt av 1961 års riksdag godkända grunder för beräkning av huvudmännens fortlöpande avgifter inom SPA-pensioneringen skall dylika avgifter, intill dess på grundval av SPA-utredningens pågående arbete **nya grunder för SPA-finansieringen** kan komma att fastställas, t. v. utgå med 7,5 procent av de verkliga pensionslönerna, minskat med belopp motsvarande hälften av de avgifter, vilka huvudmännen för de SPA-anslutna anställningshavarna erlägger i ATP-avgifter (prop. 1961: 1, bil. 14, SU 12, rskr 12).

Jag räknar ej med att förslag till ändrade grunder för SPA-finansieringen kan komma att framläggas till riksdagen i sådan tid, att medelsberäkningen under förevarande anslag påverkas för nästa budgetår.

Statens pensionsanstalt har beräknat medelsbehovet under anslaget till 170 000 000 kr. Beräkningen har ej föranlett erinran från min sida.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 000 kr.

E. Allmänna indragningsstaten

[20] 1. Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	350 000	349 864
1961/62 (statsliggaren s. 1244)	350 000	
1962/63 (förslag)	320 000	

Från anslaget bestrides även kostnaderna för rörliga tilläggsförmåner till personal å indragningsstat.

Statens pensionsanstalt föreslår, att anslaget sänkes med 30 000 kr.

Departementschefen

Med biträdande av pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 320 000 kr.

F. Diverse

[21] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 169 000 kr.

[22] 2. Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	60 000 000	52 891 733
1961/62 (statsliggaren s. 1247) ..	80 000 000	
1962/63 (förslag)	100 000 000	

Från anslaget till Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen bestrides de avgifter till försäkringen för allmän tilläggspension, som

staten i egenskap av arbetsgivare har att utgiva, utom beträffande i huvudsak affärsverken, riksbanken och riksgäldskontoret.

På grundval av vissa inom civildepartementet gjorda beräkningar uppskattar jag för nästa budgetår medelsbehovet under anslaget till 100 000 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggs pensioneringen* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 000 kr.

[23] 3. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	22 500 000	22 434 896
1961/62 (statsliggaren s. 1247) ..	24 000 000	
1962/63 (förslag)	25 000 000	

Från förevarande anslag bestrides de bidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., som staten i egenskap av arbetsgivare har att utgiva, utom beträffande i huvudsak affärsverken, riksbanken och riksgäldskontoret.

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 000 000 kr., och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 000 kr.

[24] 4. Viss utbildningsverksamhet

I den inledande översikten har jag lämnat en redogörelse för viss centralt anordnad kursverksamhet med deltagare från olika verk och förvaltningsområden. De med sådana kurser förenade kostnaderna för arvoden till kursledare och lärare, läroböcker, expenser o. s. v. har — i motsats till kostnaderna vid verksvis anordnad utbildning — ej ansetts böra bestridas av de enskilda verkens medel. I stället har, i avsaknad under civildepartementets huvudtitel av särskilda medel för ändamålet, anlitats för de av utbildningsnämnden handhavda kurserna tolfte huvudtitelns anslag till Kommittéer och utredningar genom sakkunniga och för de i departementets egen regi anordnade kurserna för ledamöter i företagsnämnder det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till Extra utgifter. Sammanlagt har under föregående år till sådan kursverksamhet från anslagen anvisats i runt tal 120 000 kr.

Då det efter den försöksverksamhet, som hittills ägt rum, står klart att ett starkt behov av ökad kursverksamhet av förevarande slag föreligger, synes särskilda medel böra anvisas för ändamålet. Jag föreslår därför, att å rikstaten under tolfte huvudtiteln uppföres ett reservationsanslag till Viss ut-

bildningsverksamhet. Under anslaget synes för nästa budgetår böra anvisas 150 000 kr. Vid bifall härtill kan tolfte huvudtitelns kommittéanslag nedräknas med 100 000 kr. och anslaget till Extra utgifter med 20 000 kr. Från det särskilda utbildningsanslaget bör efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande bestridas kostnader för kursledare och lärare, läroböcker, utbildningsmateriel, lokalhyror och andra dylika kostnader för kursverksamheten men däremot ej löner och reseersättningar för kursdeltagarna.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss utbildningsverksamhet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

[25] 5. Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra

Från anslaget till Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra, vilket finnes uppfört å riksstaten fr. o. m. förra budgetåret men börjat anlitas först under innevarande budgetår, skall — efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall — bestridas kostnaderna för avlöningsförmåner till vissa partiellt arbetsföra i statens tjänst, som ej kan beredas lämpligt arbete i den reguljära personalorganisationen.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 300 000 kr. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr.

[26] 6. Kostnader för vissa förhandlingar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	10 000	6 005
1961/62 (statsliggaren s. 1247)	10 000	
1962/63 (förslag)	10 000	

Från förslagsanslaget till Kostnader för vissa förhandlingar m. m. bestrides dels kostnaderna för sådana i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 292) angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän avsedda förhandlingar, som äger rum mellan ombud, utsedda av Kungl. Maj:t, och förening av tjänstemän, dels kostnaderna för den inom Kungl. Maj:ts kansli inrättade förhandlingsdelegation, vilken har att i vissa fall upptaga sådana statsdepartementen berörande frågor, som avses i förenämnda kungörelse, dels ock vissa kostnader för civildepartementets förhandlingsverksamhet.

Anslaget upptages för nästa budgetår med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa förhandlingar m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[27] 7. Kostnader för vissa nämnder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	200 000	254 626
1961/62 (statsliggaren s. 1248)	200 000	
1962/63 (förslag)	100 000	

Från förslagsanslaget till Kostnader för vissa nämnder m. m. bestrides kostnaderna för dyrortsnämnden, kontraktsdelegationen, statens beforderingsnämnd, statens bostadsnämnd (fr. o. m. den 1 januari 1962 statens tjänstebostadsnämnd), statens nämnd för partiellt arbetsföra, statens och kommunernas samarbetsnämnd i lönefrågor (såvitt avser statsverkets andel) samt statens personalbostadsdelegation.

I det föregående under punkten 11 har jag föreslagit, att ett särskilt anslag om 100 000 kr. uppföres för statens personalbostadsdelegations verksamhet. Vid bifall härtill bör förevarande anslag för nästa budgetår kunna upptagas med 100 000 kr. mot f. n. 200 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

Fördelning av pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1960/61

I utlåtande nr 12 till 1943 års riksdag har bankoutskottet i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till ändrad uppställning av dåvarande tolfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensionsväsendet, framhållit, att förslaget innebar, att den ditintills tillämpade uppdelningen av pensionskostnaderna på särskilda anslag för civila och militära befattningshavare m. fl. skulle slopas. Då emellertid nämnda kostnader i räkenskaperna skulle bokföras var för sig, uttalade utskottet det önskemålet, att uppgift å kostnadernas fördelning på civila ändamål och försvarsändamål skulle offentliggöras i lämplig form, exempelvis i statsverkspropositionerna. I anledning av bankoutskottets sålunda uttalade önskemål torde i statsrådsprotokollet få intagas följande sammanställning å kostnadsfördelningen under budgetåret 1960/61 inom de anslag, från vilka pensionskostnader för såväl civila som militära befattningshavare m. fl. bestritts.

Anslag	Utgifter för	
	civila pensioner	militära pensioner
Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst	125 616 483	87 119 856
Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst	31 666 998	23 548 532

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

C.-E. Mellgård

Register

Sid.

Kr.

1 Översikt

A. Civildepartementet m. m.

Civildepartementet:

4	Avlöningar	1 396 000
5	Omkostnader	41 000
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	300 000
6	Extra utgifter	30 000

Säger för civildepartementet m. m. 1 767 000

B. Vissa myndigheter

Statens lönenämnd:

6	Avlöningar	293 000
7	Omkostnader	6 000

Statens avtalsnämnd:

7	Avlöningar	427 000
10	Omkostnader	48 000

Statens pensionsanstalt:

11	Avlöningar	2 626 000
14	Omkostnader	155 000
15	Statens personalbostadsdelegation	100 000

Säger för vissa myndigheter 3 655 000

C. Statliga pensionsväsendet

16	Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, därav 13 800 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	247 000 000
17	Pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver	5 000 000
18	Vadstena krigsmanshuskassa	330 000
18	Pensionering av viss flottans gemenskap	50 000
19	Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst, därav 2 100 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	63 000 000
20	Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.	12 000
20	Diverse pensioner och understöd m. m.	6 000 000

Säger för statliga pensionsväsendet 321 392 000

D. Statsunderstödda pensionsväsendet

21	Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt	170 000 000
----	--	-------------

Säger för statsunderstödda pensionsväsendet 170 000 000

E. Allmänna indragningsstaten

Sld.		Kr.
22	Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.	320 000
	<u>Säger för allmänna indragningsstaten</u>	<u>320 000</u>

F. Diverse

22	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
	Byggnadsstyrelsens delfond	169 000
22	Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen	100 000 000
23	Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. ...	25 000 000
23	Viss utbildningsverksamhet	150 000
24	Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra	300 000
24	Kostnader för vissa förhandlingar m. m.	10 000
25	Kostnader för vissa nämnder m. m.	100 000
	<u>Säger för diverse</u>	<u>125 729 000</u>
	<u>Summa</u>	<u>622 863 000</u>

25 Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1960/61.

BILAGA 15 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1962

OFÖRUTSEDDA UTGIFTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 janu-
ari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågan om anvisande av anslag å riksstaten för budgetåret 1962/63 till oförutsedda utgifter och anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Trettonde huvudtiteln

Oförutsedda utgifter. För bestridande av oförutsedda utgifter är å riksstaten under särskild huvudtitel uppfört ett förslagsanslag å 1 000 000 kr., att under vissa angivna villkor stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av dels utgifter av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen, dels ock vissa andra kostnader enligt av riksdagen särskilt lämnade bemyndiganden.

Enligt Kungl. Maj:ts särskilda härefter angivna beslut har under år 1961 följande utgifter anvisats att utgå från förevarande anslag, nämligen:

Å justitiedepartementets föredragning:	
Till täckande av brist i räkenskaperna för fångvårdsanstalten på Långholmen (6/10)	11 560: 98
Å utrikesdepartementets föredragning:	
Till bestridande av kostnaderna för generalsekreteraren D. H. A. C. Hammarskjölds statsbegravning (29/9)	78 995: 26
Å socialdepartementets föredragning:	
Till täckande av kostnader i samband med trafikolycka (21/4)	1 060: 70
Till täckande av kostnader i samband med trafikolycka (9/6)	585: 23
Å jordbruksdepartementets föredragning:	
Till täckande av kostnader i samband med trafikolycka (22/9)	3 568: 25

A inrikesdepartementets föredragning:

Till bestridande av kostnader för vissa byggnadsarbeten m. m.

vid serafimerlasarettet (2/6) 175 000:—

Säger 270 770: 42

För budgetåret 1962/63 torde anslaget till oförutsedda utgifter i riksstaten uppföras med oförändrat belopp, en miljon kronor. Beträffande dispositionen av anslaget synes de för innevarande budgetår stadgade villkoren böra gälla.

Under en följd av år har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att från förevarande anslag bestrida belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utgiva, under förutsättning att andra medel ej står till förfogande för ändamålet. Därjämte har bemyndigandet från och med innevarande budgetår utvidgats till att omfatta jämväl belopp som kronan till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse åtagit sig att utge som ersättning. Motsvarande bemyndigande torde böra inhämtas för nästkommande budgetår.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 183 medgav 1944 års riksdag (skr. nr 329), att från anslaget till oförutsedda utgifter fick, på sätt i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet föreslagits, tills vidare under budgetåren 1943/44 och 1944/45 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom landet till personer, vilka i rikets tjänst vore där bosatta, ävensom till deras familjer och personliga tjänare. De förluster som avsågs var sådana som uppkommit på grund av krigsförhållandena. Samma bemyndigande lämnades av riksdagen för budgetåren 1945/46 och 1946/47. Något ytterligare bemyndigande i berörda hänseende ansågs däremot icke erforderligt för budgetåret 1947/48.

I proposition nr 282 till 1948 års riksdag upptogs emellertid ånyo frågan om ersättning för vissa förluster, varvid föredragande departementschefen anförde bland annat följande.

På grund av de under efterkrigstiden rådande osäkra förhållandena i vissa främmande länder har personer, vilka uppehåller sig i utlandet och är i rikets tjänst, ävensom deras familjemedlemmar och personliga tjänare, åsamkats förluster, som i stort sett är av samma natur som de, för vilka ersättning tidigare beretts av statsmedel. Det är att förvänta, att dylika förluster kan uppkomma även i fortsättningen. Det synes rimligt, att jämväl dessa personer tillerkännes ersättning efter enahanda grunder, som tillämpats i fråga om de genom krigsförhållandena uppkomna förlusterna. Framställningar om ersättning bör i så fall granskas på samma sätt som hittills skett.

Riksdagen medgav (skr. nr 406) i anledning av propositionen att från anslaget till oförutsedda utgifter fick tills vidare under budgetåret 1948/49 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, som uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras

familjemedlemmar och personliga tjänare. För budgetåren 1949/50—1961/62 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till de osäkra förhållanden som fortfarande råder i vissa främmande länder med risker för inbördeskrig, uppror, upplopp eller dylikt, synes hemställan böra göras hos riksdagen om förlängt bemyndigande att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala ersättning för skador av ifrågavarande natur.

I anledning av proposition nr 38 medgav 1951 års riksdag (skr. nr 63) att från anslaget till oförutsedda utgifter fick tills vidare under budgetåren 1950/51 och 1951/52 utgå ersättning för genom tidigare krigsförhållanden uppkomna skador å egendom inom landet. För budgetåren 1952/53—1961/62 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till att fall av krigsskador, exempelvis genom minsprängning, alltjämt förekommer synes riksdagens bemyndigande böra inhämtas till att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala krigsskadeersättningar.

Slutligen får jag erinra om att senast i propositionerna nr 105 och nr 145 år 1961 förutsatts, att de behov av medel utöver anvisade anslag, som eventuellt kunde uppkomma för det svenska deltagandet i stilleståndsovervakningen i Korea respektive organiserandet av svenska FN-styrkor m. m., finge tillgodoses genom anlitande av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader skulle framdeles få anmälas. Riksdagen lämnade uttalandena utan erinran.

Även beträffande de särskilda bemyndigandena förutsattes att ifrågakommande dispositionsbeslut i likhet med övriga anvisningar bringas till riksdagens kännedom.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Oförutsedda utgifter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr. att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av utgifter, vilka är av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen, under villkor:

att utgiften är av den storlek, att vederbörande huvudtittels anslag till extra utgifter med hänsyn till därå förefintlig behållning icke lämpligen kan anlitas för ändamålet,

att utgiften är av beskaffenhet att ej kunna bestridas av andra till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel,

att utgiften icke heller avser ändamål, för vilka anslag

uppförts å sådan beredskapsstat, varom förmäles i § 63 regeringsformen,

samt att genast vid nästa riksdags början en särskild specificerad anmälan göres till riksdagen om de utgifter, Kungl. Maj:t under det senaste året anvisat att utgå av anslaget;

b) medge, att belopp, som kronan antingen genom laga-kraftvunnen dom ålagts att utge eller till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse åtagit sig att utge som ersättning, må bestridas från anslaget till oförutsedda utgifter under förutsättning att andra medel icke står till förfogande för ändamålet;

c) medge, att från anslaget till oförutsedda utgifter må, på sätt i det föregående föreslagits, under budgetåret 1962/63 utgå *dels* ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, vilka uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare, *dels ock* krigsskadeersättning.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven-Olof Norberg

BILAGA 16 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1962

RIKSDAGEN OCH DESS VERK M. M.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 jan-
nuari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anvisande av anslag för budgetåret 1962/63 till bestridande av kostnaderna för riksdagen och dess verk m. m. samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Fjortonde huvudtiteln

Riksgäldskontoret har med skrivelse den 23 november 1961 överlämnat beräkningar rörande de anslag under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m., som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1962/63. Jämte uppställning över anslagen har överlämnats specifikation, innefattande förslag till stater m. m. Beträffande innehållet i denna specifikation torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Beträffande anslagsberäkningen inhämtas bl. a. följande av skrivelsen.

Anslaget till *reseersättningar till riksdagens ledamöter* har med hänsyn till belastningen uppräknats med 100 000 kr. till 1 600 000 kr.

Kostnaderna för riksdagstrycket har uppräknats med 45 000 kr. till 1 575 000 kr. beroende på ökade trycknings- och bokbinderikostnader.

Under anslaget *Utgivande av särskilda publikationer* har beräknats kostnader för Uppslagsboken över riksdagens verksamhet med 35 000 kr. och utgivande av publikationer i anslutning till representationsreformens 100-årsjubileum med samma belopp som innevarande budgetår, 40 000 kr. I förhållande till beräkningarna för innevarande budgetår har anslaget minskat med 268 000 kr., beroende främst på att en i innevarande års riksstat upptagen anslagspost på 240 000 kr. för tryckning av Person- och sakregister till riksdagens protokoll med bihang för åren 1951—1960 (10-årsregistret) icke vidare upptagits då registret beräknas färdigställas under innevarande budgetår.

Anslaget till *utgivande av otryckta ståndsprotokoll* har beräknats till 75 000 kr., vilket belopp tillsammans med en den 31/10 1961 förefintlig anslagsbehållning på cirka 136 000 kr. torde fram t. o. m. budgetåret 1962/63 täcka såväl återstående tryckningskostnader och redaktionsarvoden för tidigare protokollsband som kostnaderna för arbetet på de enligt riksdagens senaste beslut (BoU utl. nr 25/1960) påbörjade protokollen.

Under anslaget till *allmänt kyrkomöte* har upptagits ett formellt belopp av 1 000 kr.

Avlöningsanslagen till under huvudtiteln redovisade riksdagens verk har beräknats efter nu utgående grundlöner, allt i överensstämmelse med därom av civildepartementet den 3 maj 1961 lämnade allmänna direktiv. I anslutning härtil har för samtliga verk anslagsposten till rörligt tillägg upptagits till 30 procent av grundlönkostnaderna och posten Kompensation för höjda folkpensionsavgifter till 2 procent av grundlönkostnaderna för ordinarie och icke-ordinarie personal. *Pensionsanslagen* har beräknats enligt nu gällande grunder.

Anslaget till *kostnader vid emission av statslån m. m.* har beräknats till 1 330 000 kr. mot 1 123 000 kr. i innevarande års riksstat. Ökningen, 207 000 kr., hänför sig helt till en beräknad ökning av kostnaderna för annonsering m. m. med 250 000 kr. till 1 000 000 kr.

Övriga omkostnader för riksdagen, riksgäldskontoret och riksdagens ekonomibyrå har med hänsyn till belastningen höjts med respektive 35 000 kr., 60 000 kr. och 50 000 kr.

Anslaget till *vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande* har med hänsyn till beräknat ökat sparande höjts med 75 000 kr. till 825 000 kr.

I propositionen nr 160 år 1961 anmäldes för riksdagen att utredningen för sparstimulerande åtgärder föreslagit införandet av ett allmänt lönsparande. Premien för sparandet skall liksom vid ungdomens lönsparande utgöras av deltagande i vinstutlottning. Med hänvisning till proposition nr 200 år 1961, vari bl. a. föreslås att handhavandet med vinstutlottningarna uppdras åt riksgäldskontoret, har under fjortonde huvudtiteln för budgetåret 1962/63 upptagits ett förslagsanslag benämnt *Vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande* på 1 000 000 kr. avsett att täcka kostnaderna för en ordinarie och en extra vinstutlottning.

Anslaget till *arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen m. m.* har med hänsyn till uttagsprocentens höjning från 4 procent till 5 procent höjts med 100 000 kr.

Följande anslag har uppförts i överensstämmelse med framställningar i särskilda skrivelser från vederbörande myndigheter m. fl., nämligen anslagen till *Riksdagens interparlamentariska grupp*, *Riksdagsbiblioteket*, *Justitieombudsmannen och hans expedition*, *Militieombudsmannen och hans expedition*, *Riksdagens revisorer och deras kansli* samt *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli*. Skrivelserna kommer att överlämnas till 1962 års riksdags bankoutskott.

Anslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond torde i enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra beräknas till 120 000 kr.

Under återopande av vad sålunda anförts gör jag under följande punkter hemställan om anslag för budgetåret 1962/63 till riksdagen och dess verk m. m.

[1] 1. Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 625 000 kr.

[2] 2. Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

[3] 3. Riksdagen: Avlöningar till personal. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Avlöningar till personal* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 770 000 kr.

[4] 4. Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 575 000 kr.

[5] 5. Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 74 000 kr.

[6] 6. Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kr.

[7] 7. Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kr.

4 *Statsverkspropositionen* år 1962: Bil. 16: *Riksdagen och dess verk m. m.*

[8] 8. *Riksdagen: Övriga omkostnader.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Övriga omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kr.

[9] 9. *Allmänt kyrkomöte.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänt kyrkomöte* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

[10] 10. *Riksgäldskontoret: Avlöningar.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 025 000 kr.

[11] 11. *Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 330 000 kr.

[12] 12. *Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kr.

[13] 13. *Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 907 000 kr.

[14] 14. *Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kr.

[15] 15. *Riksdagsbiblioteket: Avlöningar.* Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 521 000 kr.

[16] 16. Riksdagsbiblioteket: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

[17] 17. Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kr.

[18] 18. Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 462 000 kr.

[19] 19. Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kr.

[20] 20. Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 266 000 kr.

[21] 21. Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kr.

[22] 22. Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kr.

[23] 23. Riksdagens revisorer och deras kansli: *Avlöningar*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 221 000 kr.

[24] 24. Riksdagens revisorer och deras kansli: *Omkostnader*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kr.

[25] 25. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: *Avlöningar*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 166 000 kr.

[26] 26. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: *Omkostnader*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 73 000 kr.

[27] 27. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: *Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 kr.

[28] 28. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: *Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kr.

[29] 29. Pensioner åt f. d. riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. riksdagsmän* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 550 000 kr.

[30] 30. Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kr.

[31] 31. Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 820 000 kr.

[32] 32. Pensioner åt efterlevande till befattningshavare. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kr.

[33] 33. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under åberopande av vad jag inledningsvis anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kr.

[34] 34. Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 825 000 kr.

[35] 35. Vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

[36] 36. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[37] 37. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kr.

[38] 38. Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 440 000 kr.

Slutsumman av huvudtiteln för riksdagen och dess verk m. m. kommer, vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, att i riksstaten för budgetåret 1962/63 utgöra 29 795 000 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till gällande riksstat med 1 832 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven-Olof Norberg

BILAGA 17 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1962

RIKSGÄLDSFONDEN

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1962/63 m. m. samt anför därvid följande.

Med skrivelse den 23 november 1961 har riksgäldskontoret överlämnat förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1962/63. Å utgiftssidan upptages i detta förslag räntor till ett belopp av 910 526 000 kr. och kapitalrabatter m. m. om sammanlagt 1 501 000 kr. Den största delen av utgiftsräntorna, eller 486 321 016 kr., är hänförlig till de räntelöpande obligationslånen. Fördelningen av detta belopp på de olika lånen framgår av följande uppställning.

Specifikation av ränta å räntelöpande obligationslån:

	Kr.
1934 års 3 % lån	4 529 982
1937 » 3 % amorteringslån av 1/2	1 477 824
1937 » 3 % » » 1/3	984 936
1939 » 2 3/4 % lån	3 151 327
1941 » 3 1/2 % »	11 249 487
1942 » 3 1/2 % »	11 505 512
1943 » 3 1/2 % » av 15/3	8 103 610
1943 » 3 1/2 % » » 15/4	12 490 678
1943 » 3 1/2 % » » 1/11	11 216 100
1944 » 3 1/2 % » » 15/3	7 492 888
1944 » 3 1/2 % » » 15/12	17 015 565
1945 » 3 % » » 1/7	10 998 180
1945 » 3 % » » 1/11	7 613 670
1946 » 3 % » » 1/2	17 817 300
1946 » 3 % » » 15/12	6 860 790
1950 » 3 1/4 % »	6 588 628

	Kr.
1951 års 3 1/2 % lån	9 045 365
1952 » 3 1/2 % »	7 000 000
1953 » 3 1/2 % » av 5/10	7 000 000
1953 » 3 1/2 % » » 14/12	7 000 000
1954 » 3 1/2 % » » 15/3	7 000 000
1954 » 3 3/4 % Sfrs-lån av 1/5	2 218 195
1954 » 3 1/2 % lån av 15/10	8 916 705
1954 » 4 % » » 10/11	26 879 300
1954 » 3 3/4 % Sfrs-lån av 30/11	2 661 834
1955 » 4 1/2 % lån av 9/5	19 543 028
1956 » 4 1/2 % » » 20/3	11 250 000
1956 » 4 3/4 % » » 10/12	9 519 000
1957 » 4 1/4 % amorteringslån av 15/5	341 063
1957 » 5 1/4 % lån av 15/9	6 562 500
1957 » 5 1/8 % » » 20/11	14 790 238
1958 » 5 1/4 % » » 20/1	10 500 000
1958 » 5 1/4 % » » 28/4	10 500 000
1958 » 4 1/2 % » » 15/11	6 750 000
1958 » 4 5/8 % » » 15/11	18 500 000
1959 » 5 % » » 5/2	7 500 000
1959 » 4 5/8 % » » 15/3	25 437 500
1959 » 4 5/8 % » » 20/5	29 368 750
1959 » 5 % » » 5/10	15 000 000
1959 » 4 1/2 % » » 15/11	11 884 950
1960 » 5 1/2 % » » 12/4	59 070 000
1961 » 5 1/2 % » » 10/3	12 986 111
Summa kr.	486 321 016

Vinsterna å premielånen beräknas uppgå till sammanlagt 79 466 500 kr., med den fördelning på de olika lånen som framgår av efterföljande uppställning.

Specifikation av vinster å premieobligationslån:

	Kr.
1942 års premielån	9 872 000
1943 »	5 253 000
1944 »	5 991 500
1946 »	3 700 000
1951 »	4 200 000
1954 »	4 500 000
1955 »	4 500 000
Bostadspremielånet	1 000 000
1958 års premielån	4 500 000
1959 »	10 900 000
1960 »	6 550 000
1961 »	18 500 000
Summa kr.	79 466 500

Då inkomsterna å riksgäldsfonden beräknas till 37 027 000 kr., utvisar förslaget till stat ett underskott att avföras å riksstaten om 875 000 000 kr., vilket innebär oförändrat belopp i förhållande till det i riksstaten för innevarande budgetår upptagna underskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna bilagda förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1962/63 (*bihang*);
- b) för *Riksgäldsfonden* å driftbudgeten för budgetåret 1962/63 upptaga ett underskott av 875 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven-Olof Norberg

Förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1962/63

Utgifter

A. Räntor å statsskulden:

1.	Ränta å räntelöpande obligationslån, <i>förslagsvis</i>	486 321 016	
2.	Vinster å premieobligationslån, <i>förslagsvis</i>	79 466 500	
3.	Ränta å statsskuldförbindelser, <i>förslagsvis</i>	61 000 000	
4.	» » sparobligationer, emission 5, <i>förslagsvis</i>	200 000	
5.	» » sparobligationer av år 1960 och 1961, <i>förslagsvis</i>	15 000 000	
6.	» » dollarkredit hos Export-Import Bank of Washington (Marshall-lånet), <i>förslagsvis</i>	2 001 000	
7.	» » av staten övertagna lån, <i>förslagsvis</i>	450 000	
8.	» » lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., <i>förslagsvis</i>	35 000 000	
9.	Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen	300 000	
10.	Ränta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	90 000	
11.	» » konung Carl XIII:s hemgiftskapital	7 500	
12.	» » Göta kanals reparationsfond	7 045	
13.	» » kortfristig upplåning hos banker m. fl., <i>förslagsvis</i>	15 000 000	
14.	» » skattkammарväxlar, <i>förslagsvis</i>	165 000 000	
15.	» » beräknad ny upplåning, <i>förslagsvis</i>	50 682 939	
		910 527 000	

B. Kapitalrabatter m. m.:

1.	Kapitalrabatter, <i>förslagsvis</i>	1 000 000	
2.	Inlösningsprovisioner m. m., <i>förslagsvis</i>	500 000	
3.	Kursförluster, <i>förslagsvis</i>	1 000	1 501 000
		Summa kr.	912 027 000

Inkomster

A. Räntor:

1.	Ränta å uppköpta obligationer	20 000	
2.	» » rörliga krediter	35 000 000	
3.	» » utlånade medel m. m.	200 000	35 220 000

B. Uppgäld och kursvinster:

1.	Uppgäld	1 000	
2.	Kursvinster	1 000	2 000

C. Diverse inkomster:

1.	Preskriberade obligationer och kuponger m. m.	1 600 000	
2.	Dragningslistor å premielånen	200 000	
3.	Övriga diverse inkomster	5 000	1 805 000
			37 027 000

Underskott att avföras å riksstatens driftbudget

Summa kr. **912 027 000**

AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 januari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler frågan om anslag till *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

Under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar uppföres anslag för täckning av den investeringsförlust som uppstår i samband med genomförandet av helt eller delvis oräntabla nya kapitalinvesteringar. I likhet med vad som gäller för investeringsanslagen ställes avskrivningsanslagen direkt till de fondförvaltande myndigheternas förfogande. Avsikten är därvid att i första hand dessa anslag skall utnyttjas för investeringsutgifternas bestridande.

Föreliggande riksstatsförslag innefattar åtskilliga anslag å kapitalbudgeten, beträffande vilka en investeringsförlust måste beräknas. Jag torde nu få i korthet redogöra för de fall där så är förhållandet. Hemställan göres i anslutning till denna översikt om att erforderliga avskrivningsanslag skall äskas eller ock upptagas med beräknade belopp i riksstatsförslaget.

Investeringsförlusten står i relation till statens förräntningskrav. Det får anses ligga i sakens natur, att detta överensstämmer med den sedan år 1943 för varje budgetår fastställda normalräntan för lån från statens utlåningsfonder. Normalräntan — som fastställes av Kungl. Maj:t omedelbart före budgetårets ingång i enlighet med av riksdagen godkända principer (prop. 1943: 343, rskr 487) — beräknas på grundval av medelförräntningen på viss del av statsskulden. Kungl. Maj:t har fastställt normalräntan för innevarande budgetår till 4 3/4 procent (SFS 1961: 408). Jag har vid beräkningen av avskrivningsanslagen följaktligen utgått från ett förräntningskrav på 4 3/4 procent.

Statens affärsverksfonder. I överensstämmelse med vad chefen för kommunikationsdepartementet förordar, bör enligt gällande principer till försvarsberedskap vid televerket och statens järnvägar upptagas avskrivningsanslag å 7 300 000 kr. respektive 4 400 000 kr. Vidare bör investeringarna avseende ombyggnad av bandelen Forshem—Gårdsjö, uppförda under anslaget Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer avskrivas helt. Å riksstaten upptages därför ett avskrivningsanslag å 3 400 000 kr. I investeringsanslaget under statens vattenfallsverks fond till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk ingår ett belopp av 5 000 000 kr. för inköp och upprustning av distributionsnät i Norrbottens och Västerbottens skogs- och fjällbygder. Såsom chefen för kommunikationsdepartementet närmare berört vid anmälan av medelsbehovet för ifrågavarande investering bör avskrivningsanslaget upptas till 3 500 000 kr. Vid anmälan av anslaget till statens vattenfallsverks fond, atomenergianläggningar, förordas vidare en avskrivning med 15 000 000 kr., gällande del av kostnader för Marvikens kraftstation. Jag upptar alltså 15 000 000 kr. för detta ändamål. Sammanlagt erfordras således för avskrivningsändamål under statens affärsverksfonder ett belopp av 33 600 000 kr.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning vid nybyggnader för ämbetsverk 25 procent av anläggningskostnaden och vid nybyggnader för fångvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 procent. Beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten utgör grundavskrivningen 50 procent, dock avskrives hamn- och fyranläggningar omedelbart i sin helhet. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag i riksstatsförslaget uppföras på sätt framgår av följande sammanställning. Beträffande de investeringsanslag, vilka i riksstatsförslaget upptagits med beräknat belopp, har de däremot svarande avskrivningsanslagen likaledes beräknats.

Anslag	Investering Kr.	Avskrivning Kr.
Justitiedepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten för fångvården	5 500 000	2 698 000
Utrikesdepartementet:		
Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen	2 350 000	300 000
Inköp av tomt för beskickningen i Washington	1 000 000	—
Socialdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna	5 100 000	2 550 000
Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	1 040 000	520 000

Anslag	Investering Kr.	Avskrivning Kr.
Kommunikationsdepartementet:		
Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm	200 000	50 000
Radiohus	3 200 000	—
Televisionshus	*10 000 000	—
Ämbetsbyggnad i kvarteret Murmästaren i Stockholm	*4 000 000	*1 000 000
Byggnadsarbeten för statens bilinspektion	*1 000	—
Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	700 000	350 000
Finansdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	25 000	7 000
Ecklesiastikdepartementet:		
Nybyggnad för riksarkivet	*3 000 000	*750 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala ..	*5 333 000	*2 667 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund	7 983 000	3 992 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg ..	1 000	—
Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm ..	5 264 000	2 632 000
Byggnadsarbeten vid karolinska mediko-kirurgiska institutet	200 000	100 000
Byggnadsarbeten vid medicinska högskolan i Umeå	1 000 000	500 000
Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Stockholm	4 786 000	2 393 000
Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola ..	*14 454 000	*6 527 000
Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund ..	*1 525 000	*763 000
Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö	1 260 000	630 000
Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning	1 500 000	750 000
Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.	1 000	—
Jordbruksdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt	1 310 000	655 000
Statens maskinprovningar: Byggnadsarbeten ..	770 000	385 000
Byggnadsarbeten vid statens reproduktionsanstalt ..	3 000 000	1 500 000
Handelsdepartementet:		
Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut ..	150 000	75 000
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	1 200 000	1 000 000

* Beräknat belopp.

Anslag	Investering Kr.	Avskrivning Kr.
Inrikesdepartementet:		
Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.	1 500 000	750 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.	*35 000 000	*17 500 000
Utbyggande av karolinska sjukhuset	*6 560 000	*3 280 000
Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.	140 000	70 000
Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	*6 300 000	*3 150 000
Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	3 000 000	750 000
Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål ..	350 000	—
Vissa skyddsrumsanläggningar	1 000 000	1 000 000
Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.	100 000	50 000
Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret	1 050 000	525 000
	Summa 140 853 000	59 869 000

* Beräknat belopp.

Anslaget till vissa skyddsrumsanläggningar bör liksom hittills avskrivas helt.

I investeringsanslaget till inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen ingår även kostnader för markförvärv, för vilka följaktligen avskrivning icke beräknats. Anslagen till vissa byggnadsarbeten för fångvården samt till byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola innefattar likaledes till viss del markförvärv. Av samma skäl har icke heller avskrivningsmedel beräknats för anslagen till inköp av tomt för beskickningen i Washington samt till inköp av fastigheter för förvaltningsändamål.

Beträffande anslaget till radiohus erinrar jag om, att detta enligt riksdagens beslut (rskr 1955:288) helt skall finansieras med radiolicensmedel. Motsvarande finansieringsform tillämpas beträffande investeringar i televisionshuset. Några avskrivningsanslag å riksstaten erfordras således icke för dessa ändamål.

Försvarets fonder. För investeringar i försvarets fastighetsfond skall enligt av riksdagen godkända regler avskrivningsbehovet beräknas schablonmässigt till 50 procent av investeringen i kasernbyggnaders delfond, medan total avskrivning tillämpas för befästningars delfond. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Under kasernbyggnaders och befästningars delfonder upptages investeringsanslag om tillhopa 78 700 000 respektive 117 545 000 kr. Härav avses för markförvärv 9 400 000 kr. under kasernbyggnaders delfond samt 1 500 000 kr. under befästningars delfond. Avskrivningsanslagen under delfonderna bör alltså upptagas med 34 650 000 respektive 116 045 000 kr.

Statens utlåningsfonder. Jag vill här först uppta frågan om avskrivningsbehovet i fråga om bostadsinvesteringarna. Räntan å de lån som utgår från lånefonden för bostadsbyggande är som regel 4 procent. Med hänsyn till att förräntningskravet å statens investeringar fastställts till 4 3/4 procent, bör avskrivningsbehovet för fonden beräknas efter 16 procent av det nyinvesterade beloppet. Då investeringsanslaget för nästa budgetår kommer att tas upp med 740 milj. kr., skulle alltså avskrivningsbehovet bli 118,4 milj. kr.

Anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande beräknas för nästa budgetår till 18 milj. kr. Avskrivningsbehovet skulle uppgå till samma belopp.

Avskrivningsbehovet för bostadslånen under nästa budgetår skulle således sammanlagt vara 136,4 milj. kr. Då emellertid det återstående beloppet av tidigare reaktiverade avskrivningsmedel (statsverksprop. år 1959, bil. 19) överstiger detta avskrivningsbehov, bör några särskilda anslag inte upptas för avskrivningar av bostadsinvesteringarna under budgetåret 1962/63.

Beträffande lånefonden för allmänna samlingslokaler uppföres avskrivningsanslaget med 5 400 000 kronor. För investeringar i statens lånefond för universitetsstudier samt allmänna studielånefonden torde liksom hittills total avskrivning böra ske. Avskrivningsanslagen upptages alltså till 16 200 000 respektive 16 250 000 kr. Även anslaget till värnpliktslånefonden bör avskrivas helt och avskrivningsanslaget uppföres således med 455 000 kr. Anslaget till kronotorparnas inventarielånefond, varifrån utgår helt räntefria lån, bör likaså avskrivas med 100 procent och avskrivningsanslaget följaktligen upptas till 50 000 kr.

Lånen från fiskerilånefonden föreslås löpa med en till 4 procent förhöjd ränta. Med hänsyn till statens förräntningskrav bör alltså nyinvesteringen i denna fond, som upptagits till 1 000 000 kr., avskrivas med 158 000 kr.

Fonden för låneunderstöd. Beträffande avskrivningsbehovet å anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande har jag redogjort i det föregående. Beträffande följande anslag bör liksom hittills total avskrivning ske, nämligen lån till nybyggnader m. m. vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare, där avskrivningsanslaget upptas med 1 100 000 kr., lån till Uppsala studentkår, 420 000 kr., lån till utbyggnad av oljelagringen, 36 000 000 kr. samt lån till Gotlands läns landsting för utbyggnad av lasarettet i Visby, 1 000 000 kr. Likaledes bör anslaget till lån till gymnasieingenjörer för utbildning till lärare avskrivas helt och avskrivningsanslaget upptas med 1 025 000 kr. I fråga om lån ur anslaget till lån för inrättande av alkoholfria restauranger förutsättes en fjärdedel av lånet bli stående och räntefritt medan återstoden av lånet är amorterings- och räntefritt under de fyra första åren för att återbetalas under de därpå följande 16 åren. Avskrivningsbehovet för investeringsanslaget, som upptagits till 400 000 kr., har beräknats till 155 000 kr. Anslagen till lån till Örebro läns landsting för utrustning av Mellringe sjukhus, till lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa byggnadsarbeten, till lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten

samt till lån till föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för vissa byggnadsarbeten bör avskrivas med 100 procent. Motsvarande avskrivningsanslag upptas alltså med 3 240 000 kr., 750 000 kr., 985 000 kr. och 3 000 000 kr. För det preliminärt beräknade anslaget till internationell kapitalhjälp beräknas likaledes total avskrivning, varför avskrivningsanslaget upptages med 60 000 000 kr. Ur anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. utgår lån med en räntesats av 3,6 procent. Med hänsyn till statens förräntningskrav bör anslaget, som uppförts med 250 000 kr., avskrivas med 60 000 kr.

Sammanfattning och hemställan. Avskrivningsanslagen uppgår sammanlagt till 390,4 milj. kr. En översikt över hur anslagen fördelar sig på olika fonder och departement lämnas i följande tablå.

	Statens affärs- verks- fonder	Statens allmänna fastighets- fond	Försvarets fonder
II. Justitiedepartementet	—	2 698 000	—
III. Utrikesdepartementet	—	300 000	—
IV. Försvarsdepartementet	—	—	150 695 000
V. Socialdepartementet	—	3 070 000	—
VI. Kommunikationsdepartementet	33 600 000	1 400 000	—
VII. Finansdepartementet	—	7 000	—
VIII. Eckleslastikdepartementet	—	21 704 000	—
IX. Jordbruksdepartementet	—	2 540 000	—
X. Handelsdepartementet	—	1 075 000	—
XI. Inrikesdepartementet	—	27 075 000	—
Summa	33 600 000	59 869 000	150 695 000

	Statens utlånings- fonder	Fonden för låne- understöd	Summa
II. Justitiedepartementet	—	—	2 698 000
III. Utrikesdepartementet	—	—	300 000
IV. Försvarsdepartementet	455 000	—	151 150 000
V. Socialdepartementet	5 400 000	1 100 000	9 570 000
VI. Kommunikationsdepartementet	—	—	35 000 000
VII. Finansdepartementet	—	60 155 000	60 162 000
VIII. Eckleslastikdepartementet	32 450 000	1 445 000	55 599 000
IX. Jordbruksdepartementet	208 000	60 000	2 808 000
X. Handelsdepartementet	—	36 000 000	37 075 000
XI. Inrikesdepartementet	—	8 975 000	36 050 000
Summa	38 513 000	107 735 000	390 412 000

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, under förutsättning att motsvarande investeringsanslag beviljas, anvisa följande *reservationsanslag* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1962/63 i härefter angivna fonder, nämligen

Televerkets fond:

Kommunikationsdepartementet:	
<i>Försvarsberedskap vid televerket</i>	7 300 000

Statens järnvägars fond:

Kommunikationsdepartementet:	
<i>Nybyggnad och ombyggnad av järnvägslinjer</i>	3 400 000
<i>Försvarsberedskap vid statens järnvägar</i>	4 400 000

Statens vattenfallsverks fond:

Kommunikationsdepartementet:	
<i>Atomenergianläggningar</i>	15 000 000
<i>Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk</i>	3 500 000

Statens allmänna fastighetsfond:

Justitiedepartementet:	
<i>Vissa byggnadsarbeten för fångvården</i>	2 698 000
Utrikesdepartementet:	
<i>Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen</i>	300 000
Socialdepartementet:	
<i>Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna</i>	2 550 000
<i>Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare</i>	520 000
Kommunikationsdepartementet:	
<i>Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm</i>	50 000
<i>Merkostnader för vissa byggnadsarbeten</i>	350 000
Finansdepartementet:	
<i>Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.</i>	7 000
Ecklesiastikdepartementet:	
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund</i>	3 992 000
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm</i>	2 632 000
<i>Byggnadsarbeten vid karolinska mediko-kirurgiska institutet</i>	100 000

Statsverkspropositionen år 1962; Bil. 18:

<i>Byggnadsarbeten vid medicinska högskolan i Umeå</i>	500 000
<i>Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Stockholm</i>	2 393 000
<i>Nybyggnad för lärarhögskolan i Malmö</i>	630 000
<i>Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning</i>	750 000
Jordbruksdepartementet:	
<i>Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt</i>	655 000
<i>Statens maskinprovningar: Byggnadsarbeten</i>	385 000
<i>Byggnadsarbeten vid statens reproduktionsanstalt</i>	1 500 000
Handelsdepartementet:	
<i>Förrådsbyggnad vid statens hantverksinstitut</i>	75 000
<i>Säkerhetsanstalter för sjöfarten</i>	1 000 000
Inrikesdepartementet:	
<i>Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddssamhet m. m.</i>	750 000
<i>Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar m. m.</i>	70 000
<i>Byggnadsarbeten för länsstyrelserna</i>	750 000
<i>Vissa skyddsrumsanläggningar</i>	1 000 000
<i>Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.</i> ..	50 000
<i>Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret</i>	525 000
Försvarets fonder:	
Försvarsdepartementet:	
<i>Försvarets fastighetsfond:</i>	
<i>Kasernbyggnaders delfond</i>	34 650 000
<i>Befästningars delfond</i>	116 045 000
Statens utlåningsfonder:	
Försvarsdepartementet:	
<i>Värnpliktslånefonden</i>	455 000
Socialdepartementet:	
<i>Lånefonden för allmänna samlingslokaler</i>	5 400 000

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Statens lånefond för universitetsstudier</i>	16 200 000
<i>Allmänna studielånefonden</i>	16 250 000

Jordbruksdepartementet:

<i>Kronotorparnas inventarielånefond</i>	50 000
<i>Fiskerilånefonden</i>	158 000

Fonden för låneunderstöd:**Socialdepartementet:**

<i>Lån till nybyggnader m. m. vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare</i>	1 100 000
--	-----------

Finansdepartementet:

<i>Lån för inrättande av alkoholfria restauranger</i>	155 000
---	---------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Lån till Uppsala studentkår</i>	420 000
<i>Lån till gymnasieingenjörer för utbildning till lärare</i>	1 025 000

Jordbruksdepartementet:

<i>Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.</i>	60 000
--	--------

Handelsdepartementet:

<i>Lån till utbyggnad av oljelagringen</i>	36 000 000
--	------------

Inrikesdepartementet:

<i>Lån till Örebro läns landsting för utrustning av Mellringe sjukhus</i>	3 240 000
<i>Lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa byggnadsarbeten</i>	750 000
<i>Lån till svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten</i>	985 000
<i>Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby</i>	1 000 000
<i>Lån till föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg för vissa byggnadsarbeten</i>	3 000 000

dels i avbidan på särskild proposition beräkna följande *reservationsanslag* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1962/63 i härefter angivna fonder, nämligen

*Statsverkspropositionen år 1962: Bil. 18:
Avskrivning av nya kapitalinvesteringar*

Statens allmänna fastighetsfond:

Kommunikationsdepartementet:

*Ämbetsbyggnad i kvarteret Murmästaren i
Stockholm 1 000 000*

Ecklesiastikdepartementet:

Nybyggnad för riksarkivet 750 000

Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala .. 2 667 000

*Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska hög-
skola 6 527 000*

*Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i
Lund 763 000*

Inrikesdepartementet:

*Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjuk-
hus m. m. 17 500 000*

Utbyggande av karolinska sjukhuset 3 280 000

*Utbyggande av akademiska sjukhuset i Upp-
sala 3 150 000*

Fonden för låneunderstöd:

Finansdepartementet:

Internationell kapitalhjälp 60 000 000

Vad föredraganden sålunda med instämmande av
statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans
Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven-Olof Norberg

AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 jan-
nuari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler de frågor som rör anslag till *avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* för budgetåret 1962/63 samt anför därvid följande.

I anslutning till 1938 års budgetreform upprättades per den 30 juni 1938 en fond för oreglerade kapitalmedelsförluster för redovisning av förluster, som uppkommit på statens kapitalfonder och överförts till fonden i den ordning Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämt. Å fonden, som står under riksgäldskontorets förvaltning, skall icke redovisas följande förluster på statens kapitalfonder, nämligen förluster för riksbanksfonden, sådana förluster för statens affärsverksfonder, statens pensionsfonder och riksgäldsfonden som är av den mindre omfattning att de normalt bör täckas av löpande inkomster samt förluster, för vilka täckning kan beredas av inom vederbörande fond verkställda avsättningar till förnyelsefond eller värdeminskningsskonto. Innan jag ingår på de frågor om avskrivning av på fonden redovisade förluster som nu bör anmälas för riksdagen, torde jag på sedvanligt sätt få anmäla spörsmålet om redovisning av vissa ackordsuppgörelser.

Ackordsuppgörelser angående lån från statens utlåningsfonder m. m. Med bifall till propositionen nr 281 har 1940 års lagtima riksdag (rskr 373) be- myndigat Kungl. Maj:t att i fråga om vissa statliga lån, i den mån ej annat föranledes av särskilda föreskrifter för viss låneverksamhet, efter prövning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller utom gäldenärs eller löftesmans konkurs, ävensom att eljest vid gäldenärs eller löftesmans obestånd helt eller delvis efterge långivarens rätt, så ock att, där särskilt vägande skäl därtill föranleder, medge betalningsansånd

även i fall, då sådant anstånd ej påkallas av gäldenärs eller löftesmans iråkade obestånd.

Bemyndigandet gäller i fråga om lån från statens utlåningsfonder; lånefordringar under fonden för låneunderstöd, vilka hänför sig till anslag för viss lånerörelse; lån från jämtländska lappväsendets fond, Västerbottens och Norrbottens lappfonder (fr. o. m. den 1 juli 1943 statens lappfond); samt lån från folkpensioneringsfonden för ändamål, som avses i § 4 mom. 1 punkt 8 i reglementet angående förvaltningen av nämnda fond.

Riksdagen medgav tillika, att befogenheten finge av Kungl. Maj:t delegeras åt underordnad myndighet, respektive riksbanken och riksgäldskontoret.

Vid lämnandet av detta bemyndigande uttalade riksdagen emellertid önskemålet, att redovisning i någon lämplig form årligen skulle lämnas riksdagen för beslut rörande ackordsuppgörelser och andra efterskänkanden, som fattats på grund av bemyndigandet.

Den begärda redovisningen torde på sätt tidigare skett få lämnas riksdagen i den formen, att avskrifter av de under föregående kalenderår fattade besluten angående biträdande av ackord ävensom andra efterskänkanden av statens rätt, som innefattar mera än ett medgivande av betalningsanstånd, jämte en sammanfattande förteckning tillställas riksdagens vederbörande utskott.

I enahanda ordning torde redovisning få lämnas för de fall, i vilka Kungl. Maj:t under föregående kalenderår tagit i anspråk det av 1942 års riksdag (prop. 241; rskr 388) lämnade bemyndigandet att tills vidare efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall biträda ackord i fråga om kronans fordringar för försäld fast egendom.

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Enligt av 1939 års lagtima riksdag godkända principer skall under denna rubrik årligen äskas ett anslag till belopp, som kan antagas genomsnittligt bereda täckning för de förluster som för varje år brukar uppkomma. I gällande riksstat är anslaget uppfört med en milj. kr. för reglering av uppkommande smärre kapitalmedelsförluster.

Med skrivelse den 15 november 1961 har riksgäldskontoret överlämnat en redogörelse angående överföring till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster under budgetåret 1960/61 av förluster å statens kapitalfonder.

Av redogörelsen framgår, att följande förluster av fondförvaltande myndigheter anmälts och per den 30 juni 1961 överförts till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster:

Myndighet och fond

Fortifikationsförvaltningen:

Försvarets fastighetsfond 372 402: 29

Bostadsstyrelsen:

Lånefonden för bostadsbyggande 165 215: 24

Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	18: —
Fonden för låneunderstöd: Bostadsstyrelsens delfond	30 809: —
Byggnadsstyrelsen:	
Statens allmänna fastighetsfond	53 342: 35
Lantbruksstyrelsen:	
Fonden för låneunderstöd: Lantbruksstyrelsens delfond	3 000: —
Sjöfartsstyrelsen:	
Statens allmänna fastighetsfond	50: —
Riksbanken:	
Statens bosättningslånefond	96 362: 78
Fonden för låneunderstöd: Riksbankens delfond	250 769: 04
	Summa kr. 971 968: 70

Såsom ingående balans redovisades å fonden den 1 juli 1960 6 090 060 kr. 42 öre. Fonden har under budgetåret 1960/61 gottskrivits dels 9 787 kr. 22 öre, som influtit å tidigare avskrivna, fonden påförda förluster, och dels 1 000 000 kr., utgörande anslag å driftbudgeten för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Då enligt den lämnade redogörelsen fonden samtidigt belastats för förluster med tillhopa 971 968 kr. 70 öre, utgjorde per den 30 juni 1961 balansen av disponibla medel för reglering av smärre oreglerade kapitalmedelsförluster 6 127 878 kr. 94 öre.

För nästa budgetår synes anslaget kunna upptagas med oförändrat en milj. kr. för reglering av uppkommande, smärre kapitalmedelsförluster. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 1 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av stats-
rådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t
Konungen.

Ur protokollet:
Sven-Olof Norberg

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63 och anför därvid följande.

Översikt av fastighetsfondens ställning m. m.

Statens allmänna fastighetsfond är en kapitalfond för redovisning av civila statliga fastigheter, som ej är att hänföra till affärsverken. Fonden omfattar allmänna förvaltningsbyggnader, fångvårdsanstalter, fastigheter för undervisningsändamål, sjukhusbyggnader m. m. Allmänna fastighetsfonden är uppdelad på tio delfonder allt efter det ändamål för vilket fastigheterna nyttjas, nämligen *slottsbyggnadernas, fångvårdsstyrelsens, beskickningsfastigheternas, byggnadsstyrelsens, generaltullstyrelsens, Uppsala universitets, Lunds universitets, sjöfartstyrelsens, medicinalstyrelsens och Karolinska sjukhusets* delfonder. Av dessa förvaltas slottsbyggnadernas, beskickningsfastigheternas och byggnadsstyrelsens delfonder av byggnadsstyrelsen samt de övriga av respektive myndigheter.

Fastighetsfondens inkomster och utgifter liksom dess kapitalbehållning redovisas i rikshuvudboken. Inkomst- och utgiftsstat för fonden fastställs årligen av Kungl. Maj:t och riksdagen. Fonden är konstruerad såsom en produktiv fond, vars överskott — som redovisas å särskild titel å riksstatens inkomstsida — i princip är beräknat såsom en mot statens förräntningskrav svarande förräntning av det investerade nettokapitalet. Undantag från denna regel utgör slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder. Erforderligt inkomstillskott erhålles — förutom av hyresinkomster för lokal-

upplåtelser till enskilda m. fl. inkomster — genom att de olika huvudtitlarna påföres hyreskostnader i form av ersättningsanslag till vederbörande delfond för upplåtna lokaler.

Av riksrevisionsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1960/61 framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1961 var följande (milj. kr.)

	Tillgångar		Skulder		Kapital (netto)
	Fast egendom (brutto)	Fordringar å statsregleringsfonden	Avskrivningskonton	Övriga diverse medel	
1. Slottsbyggnadernas delfond	108,5	1,9	44,2	1,9	64,3
2. Fångvårdsstyrelsens delfond	91,0	1,5	50,1	1,5	40,9
3. Beskickningsfastigheternas delfond	37,5	1,0	11,0	1,0	26,5
4. Byggnadsstyrelsens delfond	937,7	8,7	479,7	8,7	458,0
5. Generaltullstyrelsens delfond	8,7	0,1	3,2	0,1	5,6
6. Uppsala universitets delfond	90,3	0,8	47,3	29,9 + 0,4 ¹	13,5
7. Lunds universitets delfond	35,7	0,4	21,0	1,2	13,9
8. Sjöfartsstyrelsens delfond	21,4	0,1	18,0	0,1	3,4
9. Medicinalstyrelsens delfond	427,3	1,8	270,6	1,8	156,7
10. Karolinska sjukhusets delfond	94,3	0,1	52,1	18,8	23,5
Summa	1 852,4	16,4	997,2	65,0 + 0,4 ¹	806,3

¹ övriga skulder.

I förhållande till fondens ställning per den 1 juli 1960 innebär de redovisade siffrorna en ökning av bruttovärdet av fondens fasta egendom med 144,7 milj. kr., varav 127,3 milj. kr. tillkommit genom nyinvestering och 17,4 milj. kr. genom invärderingar och omföringar mellan kapitalfonder. Nettoökningen av fondens kapital under budgetåret 1960/61 uppgår till 46,8 milj. kr.

Den för budgetåret 1960/61 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 97,1 milj. kr. Inkomsterna beräknades till detta belopp, medan utgifterna och överskottet upptogs till respektive 68,7 och 28,4 milj. kr. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen (s. 155 ff.) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 28,6 milj. kr., vilket belopp alltså tillförts driftbudgeten. Till reparations- och underhållskostnader m. m. har åtgått 36,3 milj. kr. Behållningen av reservationsmedel har under budgetåret ökat från 14,4 till 16,1 milj. kr.

Den för innevarande budgetår gällande staten för fastighetsfonden är fastställd genom brev den 3 mars 1961 (statsverksprop. bil. 22, rskr 66).

Från och med budgetåret 1944/45 har genomförts en omläggning av arbetsåret för reparationsverksamheten, varigenom detta lösgjorts från sin förutvarande bundenhet vid budgetåret och i stället börjar i månaderna mars — april. Härigenom kan reparationsverksamheten förläggas till vår- och försommarmånaderna, så att den icke liksom tidigare sammanfaller med byggnadsindustriens högsäsong i slutet av sommaren och början av hösten. En

förutsättning härför är, att Kungl. Maj:ts förslag till stat för fastighetsfonden framlägges i statsverkspropositionen och att staten fastställs av riksdagen under dess tidigare skede.

Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63

Staten för statens allmänna fastighetsfond skall jämlikt riksdagens beslut upptaga följande titlar, nämligen å *i n k o m s t s i d a n* A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Diverse inkomster samt å *u t g i f t s s i d a n* A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningskonto, C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna upptager jag först fondens utgifter till behandling.

Det förslag till stat för allmänna fastighetsfonden, som framlägges i det följande (*bilaga*), slutar på ett belopp av 127 324 000 kr., vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 20 125 000 kr. Ökningen betingas främst av en höjning av posten till reparations- och underhållskostnader med 8 765 000 kr. Posterna för hyresutgifter och avsättning till värdeminskningskonto ökar med 6 953 000 respektive 1 277 000 kr. Hyresinkomsterna förutses minska med 335 000 kr. och diverse inkomster öka med 32 000 kr. Fondens överskott förutsättes öka med 3 130 000 kr. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 20 428 000 kr.

Till grund för förslaget till stat för fastighetsfonden ligger av vederbörande förvaltningsmyndigheter avgivna statförslag för respektive delfonder, varöver riksrevisionsverket den 9 december 1961 avgivit infordrat utlåtande.

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

I enlighet med vad Kungl. Maj:tt föreskrivit har de fondförvaltande myndigheterna avgivit redogörelser för användningen under budgetåret 1960/61 av medel, som under här ifrågavarande anslagsposter ställts till förfogande. Beträffande redogörelsernas innehåll torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

I detta sammanhang må erinras, att vid behandlingen av förslaget till stat

för fastighetsfonden vid 1943 års riksdag (prop. 71) ställning togs till frågan om principerna för beräkningen av medelsbehovet för reparationsändamål. De av Kungl. Maj:t i nämnda sammanhang godkända beräkningsgrunderna, mot vilka riksdagen icke riktat erinran, innebär huvudsakligen följande.

Beloppet av erforderliga reparationsmedel erhålles genom multiplicering av byggnadsbeståndets bokförda värde med en viss procentsats, underhållsprocenten. I byggnadsbeståndets bokförda värde ingår icke de byggnader, som färdigställes under det budgetår, som närmast föregår det budgetår statförslaget avser. Underhållsprocenten anpassas efter byggnadernas ålder. Sålunda fastställs ett visst procenttal för gamla byggnader och ett annat för nya byggnader. Under de första åtta åren halveras vidare underhållsprocenten för de nya byggnaderna. Underhållsprocenten eller det erhållna reparationsmedelsbehovet omräknas slutligen med hänsyn till inträffade förändringar i prisläget på byggnadsmarknaden, vilka förändringar framgår av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex.

De sålunda procentberäknade underhållsmedlen utgör en ram för det normala fastighetsunderhållet. För extraordinära reparationsåtgärder samt ändrings- och ombyggnadsarbeten, som inte eller endast i begränsad mån höjer fastighetens värde, beräknas medel å reparations- och underhållskostnadsanslagen efter prövning i varje särskilt fall. Då vissa av de anslag som av de fondförvaltande myndigheterna äskats å kapitalbudgeten avser ändamål av sistnämnda karaktär, kommer desamma att i stället redovisas i förevarande sammanhang.

I brev den 1 mars 1946 förklarade Kungl. Maj:t, att beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader tills vidare från och med budgetåret 1946/47 skulle beträffande fångvårdsstyrelsens, medicinalstyrelsens, byggnadsstyrelsens, Uppsala universitets och Lunds universitets delfonder ske i enlighet med de principer, som förordats i förenämnda proposition, och att härvid värdena å nyuppförda byggnader i förekommande fall skulle omräknas till 1935 års prisnivå i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av byggnadsstyrelsen förordade principerna.

De byggnadsvärden, som byggnaderna skulle ha betingat, därest de uppförts år 1935, bestämmes från och med budgetåret 1949/50 med tillämpning av byggnadsstyrelsens nybyggnadskostnadsindex, som av styrelsen årligen kompletteras med hänsyn till inträffade förändringar i kostnadsläget på byggnadsmarknaden.

Beträffande reparationskostnadsindex har byggnadsstyrelsen anmält, att denna med 1935 som basår per den 1 juli 1961 beräknats till 377, vilket jämfört med motsvarande tidpunkt 1960 innebär en höjning med 18 enheter eller ca 5 procent.

1. Slottsbyggnadernas delfond. Reparationskostnaden för denna delfond är uppdelad i fyra delposter. Medelsanvisningen å dessa under de senaste åren framgår av följande tabell.

	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader, kr.	941 000	959 000	994 000	1 080 000
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga, kr.	325 000	325 000	335 000	345 000
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m., kr. ..	329 000	334 000	345 000	422 000
d) Vissa istandsättningsarbeten, kr.	390 000	300 000	1 025 000	1 650 000
Summa	1 985 000	1 918 000	2 699 000	3 497 000

Under *delposten a)* har för innevarande budgetår för det normala underhållet anvisats 1 040 000 kr., vilket belopp bör uppräknas med 52 000 kr. motsvarande indexhöjningen, till 1 092 000 kr. Med hänvisning till vad tidigare anförts i fråga om skärpta krav på förbättring och modernisering av tjänstebostäderna, hemställer byggnadsstyrelsen, att samma belopp som för innevarande år eller 40 000 kr. upptages för nästa budgetår. I enlighet härmed föreslås att *delposten a)* upptages till $(1\,092\,000 + 40\,000 =)$ 1 132 000 kr.

Från *delposten b)* skall bestridas dels de normala underhållskostnaderna, inklusive utgifter för skatter, centraluppvärmning, vatten, belysning och renhållning m. m., dels ock kostnaderna för en fortlöpande upprustning och modernisering av vissa av uthyrningslägenheterna. Det förra slaget av utgifter uppgår för närvarande till i runt tal 180 000 kr. per år, under det att hyresinkomsterna uppgår till omkring 400 000 kr. per år. För det behov som ännu föreligger i fråga om upprustning och modernisering av uthyrningsfastigheterna hemställer styrelsen, att $(400\,000 - 180\,000 =)$ 220 000 kr. får disponeras under det kommande budgetåret, varför *delposten b)* upptagas med $(180\,000 + 220\,000 =)$ 400 000 kr.

I fråga om *delposten c)* understryker styrelsen ånyo, att de medel som stått till förfogande varit helt otillräckliga för ett nöjaktigt underhåll av här avsedda fastigheter. Ett så pass höggradigt eftersatt underhåll har i vissa fall visat sig föreligga, att ett uppskjutande av underhållsåtgärderna till en oviss framtid skulle kunna leda till förstörelse eller stora framtida kostnader. I *delposten* ingår för det normala underhållet ett belopp av 322 000 kr. Detta belopp bör till följd av ökningen i byggnadskostnadsindex

uppräknas med 5 procent till 338 000 kr. Med hänvisning till det anförda hemställer dock styrelsen, att delposten fr. o. m. nästa budgetår upptages med 450 000 kr.

För innevarande budgetår har ett särskilt belopp av 100 000 kr. anvisats för vissa förbättrings- och iståndsättningsarbeten å minnesmärkena. Beloppet har av styrelsen disponerats dels för fortsatta fasadreparationer vid Läckö slott och dels för restaurering av kyrksalens fönster i Vadstena slott. För budgetåret 1962/63 finner styrelsen det oundgängligen nödvändigt, att 100 000 kr. anvisas för fortsättning av nyssnämnda, ej avslutade fasadreparationer vid Läckö slott, 90 000 kr. för förstärkning och injektering av den genom vittring allt mer försämrade berggrunden under vissa murpartier vid Borgholms slottsruin, 95 000 kr. för omputsning av borggårdsfasaderna till Kalmar slott samt 60 000 kr. utgörande medel för projektering av en första restaureringsetapp beträffande Landskrona slott. Delposten c) bör alltså enligt byggnadsstyrelsen upptagas med $(450\,000 + 100\,000 + 90\,000 + 95\,000 + 60\,000 =)$ 795 000 kr.

I fråga om *delposten d)* har för flertalet kungl. slott med tillhörande byggnader fr. o. m. budgetåret 1946/47 inräknats särskilda belopp för vissa iståndsättningsarbeten, som utöver det löpande underhållet ansetts ofrånkomliga för att icke äventyra byggnadernas goda bestånd. För innevarande budgetår har anvisats 1 650 000 kr., varav 1 500 000 kr. till åtgärder för grundförstärkning av Logårdsflyglarna å Stockholms slott.

För nästa budgetår begär byggnadsstyrelsen medel för följande ändamål:

	Kr.
1. Återställande av vissa kulturhistoriska rumsinredningar inom Stockholms slott	80 000
2. Grundförstärkning av Logårdsflyglarna vid Stockholms slott ..	600 000
3. Renovering av västra huvudfasaderna vid Stockholms slott ..	250 000
4. Restaurering av kommendantsflygelns portik mot yttre borggården	75 000
5. Renovering av fasaderna till slottsförvaltningens hus, Slottsbacken 2	150 000
6. Iordningställande av nya förvaltningslokaler för slottsförvaltningen vid Ulriksdals slott	85 000
7. Återuppförande av mellersta koppartältet vid Haga slott	315 000
8. Anslutning av Gripsholms slott m. m. till Mariefreds stads avloppsnät	205 000
9. Modernisering av bostäderna för slottsförvaltningens personal inom den s. k. lilla Stallgården vid Gripsholms slott	105 000
	1 865 000

Beträffande de olika medelsäskandena inhämtas följande ur byggnadsstyrelsens petitiu.

1. I tidigare framställningar har styrelsen begärt medel för att återställa kulturhistoriskt värdefulla rumsinredningar inom slottet. Sedan år 1945 har några möjligheter till restaureringsarbeten i brist på medel icke förelagat. Då härtill kommer att exempelvis rumssviternas elinstallationer från seklets början genom sin bristfällighet utgör en betydande brandfara, framhåller styrelsen åter angelägenheten av att upprustningsarbetena återupptages. För arbetena, som avses att bedrivas i etapper under en följd av år, bör ett belopp av 80 000 kr. anvisas för nästa budgetår.

2. För påbörjande av grundförstärkning av de s. k. Logårdsflyglarna vid Stockholms slott har för föregående och innevarande budgetår anvisats sammanlagt 2 500 000 kr. Anbud på grundförstärkningsarbetet har infordrats och inkommit från ett flertal entreprenadfirmor, varvid olika metoder angivits för såväl arbetets tekniska utförande som kostnadsdebiteringen. Styrelsen, som anser att grundläggningens tekniska kvalitet för landets främsta monumentalbyggnad icke får eftersättas, har efter teknisk och ekonomisk granskning av anbudet funnit att det förslag bör komma till utförande, som avser förstärkning medelst plintar till berg utförda inom byggnadens källarvåningar och med bärande balkkonstruktioner anslutna till grundmurarna. Styrelsen har preliminärt beräknat de slutliga kostnaderna till 4 500 000 å 5 000 000 kr. På grund av bestämmelser i fråga om sysselsättningsplanen för statlig byggnads- och anläggningsverksamhet beräknas arbetena med Logårdsflyglarnas grundförstärkning icke kunna påbörjas förrän under vintern 1961/62. Som nämnts disponerar styrelsen 2 500 000 kr. för ändamålet. Med hänsyn till den förskjutning som uppstått i fråga om arbetenas igångsättning räknar styrelsen med att ytterligare 600 000 kr. erfordras för arbetenas fortsatta bedrivande under budgetåret 1962/63.

Vid gjorda undersökningar och förda förhandlingar rörande grundförstärkningsarbetena har fråga uppkommit om anordnande av garage, rymmande ett 50-tal bilar, under viss del av Logården. Förutom vissa tekniska fördelar för grundförstärkningen skulle därigenom slottets behov av garageutrymmen bli tillgodosett i direkt anslutning till slottet. Anordnandet av ett sådant garage skulle vidare bidra till möjligheten att frilägga hovstallets fastigheter vid Väpnargatan, varigenom på längre sikt en för statsverket synnerligen värdefull, centralt belägen markreserv i Stockholm skulle skapas. Byggnadsstyrelsen finner denna fråga vara så angelägen, att styrelsen redan nu ansett sig böra underställa densamma Kungl. Maj:ts prövning. Styrelsen hemställer om medgivande att låta verkställa de markundersökningar och projekteringsarbeten m. m. som ett klarläggande av garageförslaget kräver, samt att låta bestrida kostnaderna härför av de medel som ställts till förfogande för grundförstärkningsarbetena.

3. Efter samråd med ståthållarämbetet och slottsarkitektkontoret föreslår byggnadsstyrelsen, att arbetena med restaurering av slottsfasaderna fortsättes. Som nästa etapp i dessa arbeten avses omputsning och därmed sammanhängande konservering av natursten på slottets västra huvudfasad inklusive riksmarskalksflygelns västra och norra fasader. Kostnaderna härför beräknas uppgå till 250 000 kr.

4. Slottsarkitektkontoret har framhållit önskvärdheten av att kommandantsflygelns portik mot yttre borggården restaureras och uppsnyggas på sätt som motsvarar de arbeten som slutförts på högvaktsflygel. Byggnadsstyrelsen tillstyrker att 75 000 kr. anvisas för ändamålet.

5. För innevarande budgetår har upplagits ett belopp av 100 000 kr. för påbörjande av fasadrenovering på slottsförvaltningens hus, Slottsbacken 2. Styrelsen förutsatte i sin framställning hösten 1960, att arbetet

skulle uppdelas i etapper under en 2—3 årsperiod och att med hänsyn till saneringen av bebyggelsen mellan den närbelägna Finska kyrkan och Trädgårdsgatan i första hand östra fasaden skulle renoveras med tillhörande ändring av vindsvåningen. Kostnaderna, som år 1960 beräknades till sammanlagt 300 000 kr., bör med hänsyn till byggnadskostnadernas stegring nu upptagas till 315 000 kr. Styrelsen hemställer, att ytterligare 150 000 kr. anvisas för budgetåret 1962/63.

6. I föregående års petitaskrivelse anmälde byggnadsstyrelsen, att planer förelåg att med hjälp av statliga och kommunala medel samt privata donationer rekonstruera och iståndsätta slottsteatern inom den s. k. Konfidensbyggnaden vid Ulriksdals slott. I samband därmed skulle därstädes belägna kontorslokaler m. m. för slottsförvaltningens utrymmas och ersättas med nya i stallgårdens byggnad vid infarten till slottet. Styrelsen hemställer att 85 000 kr. anvisas för budgetåret 1962/63 för iordningställande av nämnda förvaltningslokaler samt anordnande av toalett för allmänheten i anslutning härtil.

7. Den 10 juni 1953 totalförstördes mellersta koppartältet i Hagaparken genom brand. Byggnaden var genom arrendekontrakt från den 1 oktober 1937 upplåten till Stockholms stad med skyldighet för staden att hålla byggnaderna brandförsäkrade. Efter uppgörelse erlade staden under budgetåret 1954/55 som ersättning för den brunna byggnaden sammanlagt 315 000 kr. till styrelsen. Nämnda belopp tillgodofördes inkomsttiteln diverse inkomster. Byggnadsstyrelsen har nu upprättat entreprenadhandlingar för byggnadens återuppförande i överensstämmelse med dess ursprungliga utseende vad beträffar den s. k. tältbyggnaden. Med framhållande av angelägenheten att den tidigare säregna miljön vid koppartälten återställs hemställer styrelsen, att 315 000 kr., motsvarande det på sin tid för ändamålet inlevererade beloppet, ställs till förfogande under kommande budgetår för uppförande av den s. k. tältbyggnaden.

8. För sanering av vattnet i Gripsholmsviken har Mariefreds stad anlagt ett avloppsreningsverk, vari spillvattnet från själva stadsområdet renas högradigt. De inre delarna av viken förörensas dock fortfarande av spillvatten från Gripsholms slott med tillhörande byggnader jämte landstingets och domänverkets fastigheter. Drätselkammaren i Mariefred har efter framställning hos länsstyrelsen och med åberopande av föreskrifterna i 1955 års lag om allmänna vatten- och avloppsanläggningar beslutat, att verksamhetsområdet för stadens vatten- och avloppsanläggning skall omfatta jämväl Gripsholms slott, Gripsholms folkhögskola, landstingets sjukstuga och Gripsholms kungsladugård med tillhörande byggnader och anläggningar. I ett av berörda parter godkänt förslag till anslutning av nämnda byggnader och anläggningar till stadens avloppsnät beräknas för byggnadsstyrelsens del kostnaderna inklusive anslutningsavgift till stadens avloppsreningsverk uppgå till 205 000 kr. Byggnadsstyrelsen finner ofrånkomligt att arbetena snarast kommer till utförande och hemställer, att beloppet måtte anvisas på utgiftsstaten för nästa budgetår.

9. Byggnadsstyrelsen framhåller i likhet med föregående år, att bostäderna för slottsförvaltningens personal inom den s. k. Lilla Stallgården vid Gripsholms slott är omoderna och i dåligt skick. Genom slottsarkitekten har styrelsen låtit upprätta förslag till byggnadens modernisering och utrustning, varvid fyra lägenheter om vardera 3 rum och kök jämte badrum kan erhållas. Styrelsen, som anser arbetena ofrånkomliga om erforderlig personal för slottsförvaltningens arbetsuppgifter i försättningen skall kunna anskaffas och behållas, hemställer att för ändamålet 105 000 kr. anvisas för nästa budgetår.

Det totala medelsbehovet under slottsbyggnadernas delfond uppgår sålunda, inberäknat ett belopp av 1 000 kr. avseende ett formellt överskott på fonden till (1 132 000 + 400 000 + 795 000 + 1 865 000 + 1 000 =) 4 193 000 kr.

2. Fångvårdsstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. för denna delfond har varit anslagna följande belopp under respektive budgetår.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Kr.	1 105 000	1 707 000	2 523 000	2 639 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 1 249 000 kr. beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 1 390 000 kr., för vissa större reparations- och ändringsarbeten, som inte kunnat utföras inom ramen för det normala reparationsanslaget.

I. Löpande underhåll. I statförslaget för budgetåret 1962/63 har fångvårdsstyrelsen beräknat det för normala reparations- och underhållsarbeten erforderliga anslaget enligt samma grunder som tidigare. Underhållskostnaderna framgår av följande uppställning.

	Byggnads- värde reducerat till 1935 års prisnivå, kr.	Index- korrigera- d under- hålls- procent	Repara- tions- medel, kr.
Äldre byggnader.....	14 430 890	6,40	923 577
Nya byggnader över 8 år	4 293 794	2,54	109 062
Nya byggnader ej över 8 år	16 597 481	1,27	210 788
Kr.	35 322 165	—	1 243 427

Till det erhållna beloppet, som avrundats till 1 243 500 kr., har lagts kostnader för underhåll för av fångvården disponerade baracker m. m. Styrelsen hemställer om oförändrat 103 500 kr. för dessa ändamål. Vidare hemställer styrelsen om särskild medelsanvisning å 10 000 kr. för underhåll av slottsparken vid fångvårdsanstalten Hinseberg. — För normalt underhåll beräknar fångvårdsstyrelsen sålunda (1 243 500 + 103 500 + 10 000 =) 1 357 000 kr.

II. Särskilda arbeten. A. Fångvårdsstyrelsens statförslag. För nästa budgetår äskar fångvårdsstyrelsen medel för följande ändamål.

	Kr.
1. Installation av alarmanordningar och omläggning av elektriska ledningar	100 000
2. Omläggning av värmesystemet vid ungdomsanstalten i Ystad	12 000
3. Utbyte av värmepannor m. m.	300 000

	Kr.
4. Modernisering av tjänstebostäder	300 000
5. Brandskyddsanordningar	100 000
6. Ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter	900 000
	Summa 1 712 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur fångvårdsstyrelsens statskrivelse.

1. Till installation av alarmanordningar och omläggning av elektriska ledningar har särskilda medel anvisats under flera år senast för budgetåret 1961/62 med sammanlagt 30 000 kr. Föreliggande behov av arbeten drar en kostnad av c:a 200 000 kr. Styrelsen hemställer därför om en uppräknings medelsanvisningen till 100 000 kr.

2. Förslag framföres successivt till styrelsen om omläggning av värmesystemet vid olika äldre fångvårdsanstalter genom övergång från koks och kol till olja. För innevarande budgetår har medel beviljats för anstalterna Norrköping och Roxtuna. Byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning har i år föreslagit omläggning vid ungdomsanstalten i Ystad för en kostnad av 12 000 kr. Driftskostnadsvinsten räntar och amorterar anläggningskostnaden på drygt två år.

3. För utbyte av värmepannor m. m. har särskilda medel varit anvisade under en följd av år, senast för 1961/62 med 50 000 kr. VVS-anläggningarna är vid många anstalter i mycket dåligt skick. Styrelsen vidtager erforderliga åtgärder i samband med moderniseringen av de äldre anstalterna. Behoven är emellertid så stora, att deras utförande inte kan begränsas här till och till akuta åtgärder. F. n. finnes påsynade arbeten för närmare 900 000 kr. Styrelsen hemställer därför om en uppräknings medelsanvisningen till 300 000 kr.

4. För budgetåren 1954/55—1961/62 har sammanlagt 425 000 kr. anvisats för modernisering av tjänstebostäder. Styrelsen upprepar sina i de senaste årens statskrivelser gjorda motiveringar och anmäler, att en genomgripande modernisering av fångvårdens tjänstebostäder är nödvändig och icke längre kan anstå. Styrelsen begär en medelsanvisning av 300 000 kr. för budgetåret 1962/63, innebärande en uppräknings med 200 000 kr. Av det yrkade beloppet är 250 000 kr. avsett för tjänstebostäderna vid fångvårdsanstalten i Växjö. Vid denna anstalt finnes fyra bostadshus med sammanlagt 18 lägenheter, vilka förvärvats av Kronan på grund av insynen på anstaltsområdet. Underhållet av husen har under en följd av år eftersatts med hänsyn till det planerade nedläggandet av anstalten. Sedan statsmakterna numera beslutat, att anstalten skall behållas tills vidare, bör medel anvisas för upprustning av bostäderna, vilka nu kan betecknas som slumbostäder. Arbetena avser första etappen i en omläggning av VVS-systemet, fasadputsning samt allmän uppsnygning av lägenheterna.

5. För budgetåren 1959/60, 1960/61 och 1961/62 anvisades 70 000, 75 000 respektive 100 000 kr. för brandskyddsanordningar. Fångvårdsstyrelsen kan icke undandraga sig att fortsätta utförandet av de av riksbrandinspektören påkallade brandskyddsåtgärderna — bland annat det successiva igenläggandet av balkongöppningarna på fångvårdens anstalter. För budgetåret 1962/63 hemställs om en oförändrad medelsanvisning av 100 000 kr.

6. För ombyggnadsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter har för budgetåren 1959/60—1961/62 anvisats 500 000, 600 000 respektive 800 000 kr.

Styrelsen erinrar om att enligt beräkningar som gjordes år 1957 det vid bibehållande av alla de äldre fångvårdsanstalterna skulle erfordras 1 200 000 kr. per år för en upprustning inom tio år och 600 000 kr. per år för en upprustning inom 20 år. För utförande av angelägna arbeten vid bl. a. anstalterna i Hårlanda, Karlskrona, Malmö och å Långholmen beräknar styrelsen ett medelsbehov för budgetåret 1962/63 av 900 000 kr.

Fångvårdsstyrelsen föreslår sålunda, att anslagsposten till reparationer och underhåll uppföres med (1 357 000 + 1 712 000 =) 3 069 000 kr.

B. Medelsäskanden å kapitalbudgeten. I enlighet med principen att medel för reparations-, ändrings- och ombyggnadsarbeten, som icke eller endast i mindre grad höjer en byggnads värde, skall anvisas under fastighetsfondens stat, har vissa arbeten, för vilka anslag äskats å kapitalbudgeten för nästa budgetår, ansetts böra redovisas i förevarande sammanhang:

	Kr.
1. Fångvårdsanstalten i Växjö, ombyggnadsarbeten	600 000
2. Ungdomsanstalten i Nyköping, om- och tillbyggnad	125 000
3. Fångvårdsanstalten i Visby, anordnande av verkstad	125 000
4. Fångvårdsanstalten i Härnösand, utbyggnad av snickeriverkstad, m. m.	200 000
5. Ungdomsanstalten Roxtuna, avhjälpande av byggnadstekniska brister	400 000
	1 450 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande ur fångvårdsstyrelsens petitum.

1. Fångvårdsanstalten i Växjö, som under senare år använts för fångvårdens kvinnoklientel, tillhör från och med den 1 juli 1961 enligt statsmakternas beslut säkerhetsgruppen. En successiv utflyttning av det kvinnliga fångklientelet från Växjö till Hinseberg pågår. För att anstalten skall kunna utnyttjas som säkerhetsanstalt erfordras emellertid vissa ombyggnadsarbeten.

Ombyggnadsarbetena syftar till en väsentlig förstärkning av anstalten genom diverse säkerhetsanordningar, främst förstärkt förgallring av samtliga fönster, samt innefattar tillika en nödvändig upprustning av anstaltens VVS-anläggningar. Härutöver krävs renovering av fasader, punktvisa förstärkningar av muren, ny golvbeläggning och invändiga målningsarbeten. Genom omdisponering av anstaltslokalerna kan anstalten i ombyggt skick ge plats för 92 intagna mot för närvarande 82. Ombyggnadsarbetena har kostnadsberäknats till 600 000 kr.

2. Nyköpingsanstalten är vid den föreslagna omdispositionen av ungdomsgruppens arbetsdrift avsedd att användas huvudsakligen för återintagna. Driften vid anstalten bör därvid vara inriktad icke på utbildning utan på produktion. Anstalten mottar för närvarande 32 intagna. Av dessa sysselsättes åtta i en mekanisk verkstad, som är i tämligen gott skick. I ett äldre, av de lokala brandmyndigheterna utdömt snickeri finns plats för ytterligare åtta intagna. Resten sysselsättes med cellarbete. I envar av verkstäderna,

vilka är skilda från varandra och från anstalten i övrigt, tjänstgör nu endast en arbetsledare. Detta är med det klientel varom här är fråga icke ur säkerhetssynpunkt försvarligt. — Snickeriet saknar bland annat virkestork och lagerutrymmen. Styrelsen föreslår därför att snickeriet nedlägges samt att byggnaden, som nu till större delen är uppförd i trä, erhåller väggar av brandhärdigt material och tillbygges. Därigenom får verkstaden, som bör disponeras för mekanisk industri, en kapacitet av tolv platser. Driften vid anstalten blir också ensartad, vilket är av betydelse för anstaltens ändrade användning. Kostnaden för verkstadens om- och tillbyggnad uppskattas till 125 000 kr.

3. De intagna på fångvårdsanstalten Visby sysselsättes för närvarande — i den mån sysselsättning överhuvud taget går att ordna — med diversearbeten i cellerna. Anstalten, som delvis fungerar som en sluten avdelning till Lärbroanstalten, omfattar 20 platser och är som regel fullbelagd. För att för en rimlig kostnad förse anstalten med en verkstad föreslår styrelsen att en separat stenbyggnad på gården, som för närvarande står oanvänd, tillbygges med cirka 55 m², så att en total golvyta av cirka 110 m² erhålles. I lokalen anordnas bokbinderi och pärmstillverkning, vilka arbetsgrenar på ett naturligt sätt ansluter till arbetsorganisationen på Lärbro. Ett belopp av 125 000 kr. begäres för tillbyggnaden.

4. Härnösandsanstaltens snickeri är förlagt till en åren 1944—45 uppförd verkstadsbyggnad. De för denna verkstad avsedda virkestorkarna, som är inrymda i anstaltsbyggnadens källarvåning, är med hänsyn till brandfaran utdömda och på grund av förslitning i det närmaste funktionsodugliga. Dessutom är virkestorkarnas nuvarande placering ur driftsynpunkt synnerligen olämplig, när virket måste bäras till den på annat ställe befintliga snickeriverkstaden. Styrelsen föreslår därför, att snickeriverkstaden utbygges, så att utrymme för virkestorkarna kan beredas i omedelbar anslutning till verkstaden och ytbehandlingsavdelningen förläggas till ett ur driftorganisatoriska synpunkter lämpligare ställe än vad nu är fallet. De efter virkestorkarnas flyttning friställda lokalerna bör i stället utnyttjas för bastuanläggning. I samband med utbyggnaden bör även kontorslokaler beredas för grupperingenjörskansliet. De nuvarande lokalerna är nämligen belägna helt avskilda från verkstäderna och dessutom otillräckliga. Byggnadsarbetena beräknas draga en kostnad av 200 000 kr.

5. Vissa byggnadstekniska brister — delvis av allvarlig art — har konstaterats vid ungdomsanstalten Roxtuna. Bristerna föranleder bland annat ombyggnad av pumpstation för en beräknad kostnad av 75 000 kr., dränering av anstaltsområdet för ca 25 000 kr., uppgrävning av värmekulvertar och dräneringar av dessa för ca 100 000 kr., efterlagning av sprickbildningar för ca 175 000 kr. samt vissa målningsarbeten efter utbyte av tekniskt oriktigt utförda paneler i bostadshusen för ca 10 000 kr. Byggnadsstyrelsen har under hand förklarat sig sakna medel för att avhjälpa bristerna. Fångvårdsstyrelsen hemställer, att 400 000 kr. beräknas för ändamålet och att fångvårdsstyrelsen erhåller uppdrag att låta vidtaga de erforderliga åtgärderna.

3. Beskickningsfastigheternas delfond. Den för denna delfond uppförda anslagsposten är uppdelad på en obetecknad delpost för reparations- och underhållskostnader för delfondens fastigheter och en förslagsvis beräknad delpost till uppvärmning och belysning av kanslilokaler och tjänstebostäder i statens fastigheter för utrikesförvaltningen. För nämnda ändamål har anvisats följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m., kr.	1 255 000	1 275 000	1 345 000	1 300 000
b) Bränsle och lyse för kansli-lokaler och tjänstebostäder, förslagsvis, kr.	475 000	565 000	570 000	600 000

Delposten a). Av de för innevarande budgetår under posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet anvisade medlen har 370 000 kr. beräknats till löpande utgifter för onera m. m. såsom skatter, vattenavgifter, sotning, renhållning, hissbesiktning etc. och 880 000 kr. till löpande reparations- och underhållsarbeten. Vidare har 50 000 kr. beräknats för mera omfattande arbeten i samband med personskiften på chefsposter.

Beträffande utgifterna för onera m. m. beräknas för nytillkomna fastigheter i Kapstaden och Brasilia ett belopp av 10 000 kr. och för fastigheterna i New Delhi och Tokio — för vilka de 1959/60 gjorda kalkylerna visat sig understiga de verkliga omkostnaderna — ytterligare 15 000 kr. Då båda dessa belopp erfordras redan fr. o. m. innevarande budgetår, bör för 1962/63 beräknas ytterligare 25 000 kr. för att täcka nödvändiga förskottsbetalningar. Å andra sidan medför försäljningen av en till personalbostad disponerad fastighet i London, att delposten kan minskas med 10 000 kr. Sammanlagt erfordras under delposten för budgetåret 1962/63 (370 000 + 10 000 + 15 000 + 25 000 — 10 000 =) 410 000 kr.

Beträffande kostnaderna för reparations- och underhållsarbeten av normal omfattning utgår styrelsen från ett oförändrat belopp om 880 000 kr. — inklusive kostnader för erforderliga besiktningsresor — för fastighetsbeståndet per den 30 juni 1960. För nyssnämnda nytillkomna fastigheter räknar styrelsen med en ökning av medelsbehovet med sammanlagt 10 000 kr., sedan hänsyn tagits till att fastigheten i London frånträts.

I fråga om särskilda arbeten erinrar byggnadsstyrelsen om att för budgetåret 1959/60 75 000 kr. anvisades för utbyte av hiss m. m. i sändebudsbostaden i London. På grund av långa leveranstider har dessa arbeten måst uppskjutas till 1962. Styrelsen finner det lämpligt och ekonomiskt fördelaktigt att samtidigt vidtaga en ofrånkomlig upprustning av sändebudsbostadens representationsvåningar. Då interiörerna, som är från början av 1800-talet, är kulturskyddade, blir ifrågavarande arbeten komplicerade och kostsamma. Styrelsen räknar för ändamålet med ett medelsbehov av 75 000 kr.

Konsulatsfastigheterna i San Francisco har för närvarande separata uppvärmningssystem av olika konstruktion, vilket innebär olägenheter inte minst ur skötselsynpunkt. I samband med en upprustning av värmeanläggningarna har det befunnits rationellt att anbringa en gemensam anläggning. Styrelsen beräknar kostnaderna härför till 60 000 kr.

Slutligen föreslår styrelsen, att ett belopp av 100 000 kr. anvisas för att, efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall, användas för mera omfattande arbeten i samband med skiften å chefsposter.

Byggnadsstyrelsen har sålunda föreslagit, att posten till reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. för nästa budgetår upptages till $(410\,000 + 890\,000 + 75\,000 + 60\,000 + 100\,000 =) 1\,535\,000$ kr.

Delposten b). Kostnaderna för uppvärmning och belysning av kanslilokaler och tjänstebostäder under budgetåret 1962/63 har av styrelsen uppskattats till 630 000 kr., vilket innebär en ökning med 30 000 kr. jämfört med innevarande budgetår.

4. Byggnadsstyrelsens delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Kr	12 249 000	16 660 000	18 392 000	25 152 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 15 548 000 kr. beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 9 604 000 kr., för vissa ändrings- och förbättringsarbeten.

I sitt förslag till stat för byggnadsstyrelsens delfond för budgetåret 1962/63 har styrelsen beräknat erforderliga reparations- och underhållsmedel till sammanlagt 36 259 000 kr., varav 18 892 000 kr. faller på löpande underhåll och 17 367 000 kr. på särskilda ändamål.

I. Löpande underhåll. Det sammanlagda byggnadsvärdet på de under styrelsens delfond bokförda fastigheterna utgjorde enligt den till styrelsens bokslut den 30 juni 1961 hörande specifikationen av fastighetsvärdet 718 856 226 kr. 62 öre. Därav utgjorde 60 860 980 kr. 20 öre sammanlagda värdet av dels byggnader under uppförande, dels byggnader, beträffande vilka styrelsen icke har att bestrida underhållet, dels byggnader, för vilka styrelsen endast bekostar det yttre underhållet, och dels Harpsund.

Skillnaden mellan det sammanlagda bokförda byggnadsvärdet 718 856 226 kr. 62 öre och nyss angivna värde 60 860 980 kr. 20 öre utgör 657 995 246 kr. 42 öre.

Utöver de byggnader, som ingår i sistnämnda byggnadsvärde har styrelsen allt räkna med underhållet av dels ett antal med byggnader försedda fastigheter, som i fastighetsförteckningen bokförts endast med markvärden, dels ock vissa fastigheter, som av olika orsaker ej finnes redovisade på delfonden. Byggnadsvärdet av dessa uppgår till sammanlagt 1 133 000 kr.

Sammanlagda värdet av de byggnader, för vilka styrelsen skall bestrida underhållet, utgör sålunda $(657\,995\,246:42 + 1\,133\,000 =) 659\,128\,246$ kr. 42 öre. Detta värde har av byggnadsstyrelsen omräknats i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av styrelsen förordade principerna, varefter erforderliga underhållsmedel vid 1935 års prisnivå beräknats i enlighet med följande tabell.

	Byggnads- värde, kr.	Byggnads- värde redu- cerat till 1935 års prisnivå, kr.	Under- hålls- procent	Erforderliga underhållsme- del vid 1935 års prisnivå, kr.
Äldre byggnader	133 860 504	133 860 504	1,5	2 007 908
Nya byggnader över 8 år ..	290 775 993	151 820 733	1,0	1 518 207
Nya byggnader ej över 8 år	234 491 749	76 335 891	0,5	381 679
	Kr 659 128 246	362 017 128	—	3 907 794

Utöver de sålunda redovisade byggnaderna har byggnadsstyrelsen att helt eller delvis svara för underhållet av ytterligare ett antal byggnader. Kostnaderna för underhåll av dessa har uppskattats till 121 500 kr. vid 1935 års prisläge. Erforderliga underhållsmedel vid 1935 års prisläge för redovisade byggnader uppgår sålunda sammanlagt till $(3\,907\,794 + 121\,500 =) 4\,029\,294$ kr.

Då indextalet beträffande underhållskostnader för år 1961 stigit till 377 jämfört med 100 år 1935, har det löpande reparationsmedelsbehovet för budgetåret 1962/63 beräknats till $(3,77 \times 4\,029\,294 =)$ i runt tal 15 200 000 kr.

I styrelsens statförslag för innevarande budgetår anmälde styrelsen att behov förelåg att ompröva underhållsprocenternas storlek, enär utvecklingen visat att det ställde sig allt svårare att tillgodose fastigheternas underhåll inom ramen för de medel som framräknades enligt nu gällande normer. I bilaga 22 till 1961 års statsverksproposition har chefen för finansdepartementet anfört, att han funnit en sådan utredning böra komma till stånd. Något beslut härom har emellertid ännu icke fattats. I avvaktan på ett klarläggande av berörda problem åskar styrelsen i likhet med föregående år som tillägg till de på sedvanligt sätt framräknade underhållsmedlen dels 1 300 000 kr. för utgifter av onerakarakter och dels 1 260 000 kr. för att täcka de på grund av underhållskostnadernas stegring (5 procent) uppkomna merutgifterna.

För ordinarie underhåll av här redovisade fastighetsbestånd och utgifter för på fastigheterna belöpande onera samt kompensation för inträffade kostnadsstegringar erfordras sålunda enligt byggnadsstyrelsen ett belopp av $(15\,200\,000 + 1\,300\,000 + 1\,260\,000 =) 17\,760\,000$ kr.

Härutöver erfordras medel för underhåll och drift m. m. av huvudbyggnaden med tillhörande anläggningar vid *Harpsund*. I statförslaget för innevarande budgetår har dessa kostnader inklusive ett belopp av 4 000 kr. för konservering av konst, möbler och övrigt konsthantverk, upptagits till 154 000 kr. Detta belopp har anvisats oförändrat sedan budgetåret 1958/59. Avlöningar till fast anställd personal — en husföreståndarinna, en trädgårdsmästare och en värmeskötare, tillika reparatör — uppgår för närvarande till avrundat 47 000 kr. och har hittills bestridits av dessa medel. För budgetåret 1962/63 och framdeles förutsättes i enlighet med byggnadsstyrelseutredning-

ens förslag, att ifrågavarande personalkostnader kommer att bestridas av byggnadsstyrelsens avlöningsanslag. Beloppet 154 000 kr. skall sålunda minskas med 47 000 kr. till 107 000 kr. Å andra sidan bör på grund av kostnadsökningar m. m. sedan budgetåret 1958/59 för underhåll och drift m. m. för budgetåret 1962/63 en uppräknig ske av sistnämnda belopp med 21 000 kr. till 128 000 kr., varav 4 000 kr. för konservering av konst, möbler m. m.

Vidare erfordras medel för underhåll av teleteknisk utrustning i *viss anläggning*, vilka kostnader enligt överenskommelse skall bestridas av byggnadsstyrelsen. För innevarande budgetår har för ändamålet beräknats 110 000 kr. De för nästa budgetår erforderliga medlen har av vederbörande huvudman beräknats till 130 000 kr.

Såsom styrelsen anfört i tidigare förslag till stat för delfonden uppgår kostnaderna för drift och underhåll av *Djurgårdsstaden* till så höga belopp, att dessa utgiftsposter icke kan beräknas efter den metod som tillämpas för övriga under styrelsens vård ställda fastigheter. Sålunda uppgår enbart de fasta utgifterna för Djurgårdsstaden till belopp överstigande de underhållsmedel, som enligt nämnda beräkningsgrund kommer att utgå. Med anledning härav och med hänsyn till de underhållsåtgärder som — även i betraktande av påbörjade sanerings- och moderniseringsåtgärder inom området — är oundgängligen nödvändiga, beräknar styrelsen ett belopp av ytterligare 25 000 kr. erforderligt för områdets underhåll nästa budgetår.

I avvaktan på resultatet av förhandlingar angående tomt för *Sovjetambasaden å Marieberg* utnyttjas två av de större byggnaderna på tomten, benämnda kanslihuset och befälsbyggnaden, för folk- och bostadsräkningen. För driftutgifter i samband härmed såsom sophämtning, renhållning, ytterbelysning samt allmän tillsyn hemställer styrelsen om 40 000 kr. för nästa budgetår.

Under förutsättning att av vattenfallsstyrelsen förvaltade *fastigheten kvarteret Björnen* i Stockholm per den 30 juni 1962 skall överföras till byggnadsstyrelsens förvaltning, beräknar styrelsen erforderliga underhållsmedel för fastigheten för nästa budgetår till 160 000 kr.

I brev den 16 juni 1961 har Kungl. Maj:t godkänt markbytesavtal mellan kronan och Fastighetsaktiebolaget Hufvudstaden varvid *tomten nr 2 i kvarteret Kungl. Trädgården* överlättes till kronan. Byggnadsstyrelsen har beräknat erforderliga omkostnader för fastigheten för nästa budgetår till 6 000 kr.

Riksantikvarieämbetet har den 3 juni 1960 till Kungl. Maj:t gjort hemställan angående *Hallwylska museets* framtida organisation och verksamhet. Om museets fastighet i enlighet med det framlagda förslaget kommer att överföras till byggnadsstyrelsens förvaltning erfordras, såsom styrelsen i sitt i september 1960 avgivna yttrande framhållit, förutom medel för fastighetens underhåll och drift även anslag för vissa angelägna iståndsättningsarbeten. Erforderliga medel för byggnadens underhåll för budgetåret 1962/63 har beräknats till 9 000 kr. Härutöver erfordras medel för bestridande av kostnader för uppvärmning, elektrisk ström och vatten m. m., vilka enligt nu

tillämpade normer icke ankommer på styrelsen att bestrida. Kostnaderna för erforderliga iståndsättningsarbeten har i nuvarande prisläge beräknats till 235 000 kr.

Förutom de yrkesskolor, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 invärderats på delfonden och för vilka skolor styrelsen innevarande år på sedvanligt sätt beräknat erforderliga underhållsmedel har styrelsen att svara för vården och underhållet av byggnaderna vid *Margretelunds och Råby yrkesskolor*. Styrelsen har beräknat att erforderliga underhållsmedel för dessa fastigheter för nästa budgetår belöper sig till 90 000 kr.

Den 3 juni 1960 har Kungl. Maj:t medgivit att socialstyrelsen finge disponera medel till *provisoriska förläggningsbyggnader vid vissa ungdomsvårds-skolor m. m.* samt föreskrivit att byggnaderna tills vidare skall stå under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning. Erforderliga underhållsmedel för dessa byggnader för nästa budgetår har styrelsen beräknat till 7 000 kr.

I brev den 2 juni 1961 har Kungl. Maj:t förordnat, att per den 30 juni 1961 från domänstyrelsens respektive statens skogsforskningsinstituts till byggnadsstyrelsens förvaltning skall överföras *dels fastigheten Degerfors 9⁷² i Vindelns municipalsamhälle av Västerbottens län, dels ett område om cirka 2 har, avsett att avstyckas från fastigheten Skällås 1¹ i Hallands län, med därå befintliga byggnader, dels ock ett område om cirka 12 har, avsett att avstyckas från fastigheten Röskär 1¹ i Österåkers kommun av Stockholms län* med därå befintliga byggnader. Byggnadsstyrelsen har beräknat erforderliga underhållsmedel för ifrågavarande byggnader för budgetåret 1962/63 till 15 000 kr.

I brev den 12 maj 1961 har Kungl. Maj:t ställt ett investeringsanslag å 1 582 000 kr. till byggnadsstyrelsens förfogande för bl. a. byggnadsarbeten vid *statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare samt statens vårdanstalt å Gudhem för alkoholmissbrukare*. Byggnadsstyrelsen har för budgetåret 1962/63 beräknat erforderliga medel för ifrågakommande underhållsarbeten avseende bostadshus vid vårdanstalten å Brotorp till 2 000 kr. samt för läkarbostad vid vårdanstalten å Gudhem till 1 000 kr.

Genom beslut den 2 december 1960 har Kungl. Maj:t fastställt bestämmelser angående den framtida användningen och förvaltningen av *Rosersbergsområdet*, samt därvid föreskrivit bl. a., att mark och byggnader som tilldelats civilförvarsskolan skall överföras till byggnadsstyrelsens förvaltning. Byggnadsstyrelsen har för nästa budgetår beräknat erforderliga underhållsmedel för ifrågavarande byggnader till 100 000 kr.

I brev den 19 maj 1961 har Kungl. Maj:t godkänt avtal angående överlåtelse till staten av *tomterna nr 6 och 14 i kvarteret Kaniken i Uppsala och fastigheten Brogården 3¹ i Tensta socken, Vattholma kommun* samt anbefallt byggnadsstyrelsen och lantbruksstyrelsen att efter samråd till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i fråga om redovisning och förvaltning av fastigheterna. Byggnadsstyrelsen, som torde komma att åläggas underhåll av byggnaderna, har beräknat erforderliga underhållsmedel för nästa budgetår till 40 000 kr.

I brev den 2 juni 1961 har Kungl. Maj:t godkänt avtal mellan byggnadsstyrelsen och Föreningen Sävstaholmsskolorna angående statens övertagande av *Charlottendals skolhem i Gnesta*. Kungl. Maj:t har vidare anbefallt byggnadsstyrelsen att inkomma med förslag i fråga om redovisning å statens allmänna fastighetsfond av de fastigheter, som enligt nämnda avtal skall övergå i statens ägo. På basis av det värde som styrelsen kommer att föreslå har på sedvanligt sätt beräknats erforderliga underhållsmedel, vilka för nästa budgetår belöper sig till 5 000 kr.

I brev den 5 maj 1961 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att fullfölja avtal om inköp av *fastigheten Håkanstorp 1¹ i Västra Vingåkers socken*, vilken sedan några år disponeras för verksamheten inom barn- och ungdomsvården, samt i enlighet med avtalet tillträda fastigheten. Byggnadsstyrelsen har beräknat att erforderliga underhållsmedel för fastigheten för budgetåret 1962/63 uppgår till 15 000 kr.

I skrivelse den 21 oktober 1958 har arbetsmarknadsstyrelsen uppdragit åt byggnadsstyrelsen att såsom statligt beredskapsarbete uppföra nybyggnad för *vägförvaltningen i Kristianstad*. Byggnaden var inflyttningsklar den 1 juli 1961, varför byggnadsstyrelsen på sedvanligt sätt beräknat erforderliga underhållsmedel för budgetåret 1962/63. Dessa belöper sig till 8 000 kr.

I brev den 23 mars 1961 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att låta inköpa *fastigheten Karaby 2¹⁶⁷* — för användning som förråd för sjukvårdsberedskapsnämnden — samt verkställa vissa istandsättningsarbeten å densamma. Byggnadsstyrelsen har beräknat att erforderliga underhållsmedel för fastigheten för budgetåret 1962/63 uppgår till 11 000 kr.

Genom beslut den 16 juni 1961 har Kungl. Maj:t godkänt avtal rörande statens övertagande fr. o. m. den 1 juli 1961 av *handelshögskolan i Göteborg*. Styrelsen har beräknat att, om förvaltningen av fastigheten skall övergå till byggnadsstyrelsen, erforderliga underhållsmedel för budgetåret 1962/63 uppgår till 60 000 kr.

Genom remiss den 26 april 1961 har byggnadsstyrelsen anbefallts avgiva utlåtande angående ev. överföring av *hydrografiska stationen å Stora Bornö* från fiskeristyrelsens till byggnadsstyrelsens förvaltning. Under förutsättning att stationen under nästa budgetår förvaltas av byggnadsstyrelsen har styrelsen beräknat erforderliga underhållsmedel till 5 000 kr.

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Västerbottens läns landsting skall samtliga driftskostnader för *seminariet för huslig utbildning i Umeå* fr. o. m. den 1 juli 1961 övertagas av kronan. Byggnadsstyrelsen har beräknat erforderliga underhållsmedel för fastigheten för budgetåret 1962/63 till 16 000 kr.

Den 13 maj 1960 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att inkomma med förslag till det värde, varmed anläggningen *Voksenåsen* skall upptagas till redovisning på byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. Styrelsen, som i dagarna erhållit uppgifter om anläggningens produktionskostnad, har på sedvanligt sätt beräknat erforderliga underhållsmedel, vilka för nästa budgetår belöper sig till 24 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för det löpande fastighetsunderhållet har således av byggnadsstyrelsen beräknats till (17 760 000 + 128 000 + 130 000 + 25 000 + 40 000 + 160 000 + 6 000 + 244 000 + 90 000 + 7 000 + 15 000 + 3 000 + 100 000 + 40 000 + 5 000 + 15 000 + 8 000 + 11 000 + 60 000 + 5 000 + 16 000 + 24 000 =) 18 892 000 kr.

II. Särskilda arbeten. A. Byggnadsstyrelsens statförlägg. Utöver sålunda beräknade medel för normala underhållsarbeten hemställer styrelsen på sätt av det följande framgår om särskilda medel för vissa större ombyggnads- och reparationsarbeten m. m. Härmed avses arbeten, som måst uppskjutas dels på grund av under tidigare år företagna beskrifningar av underhållsmedlen, dels på grund av att tillgängliga underhållsmedel under alltjämt rådande lokalsvårigheter måst i viss utsträckning tagas i anspråk för smärre ändringsarbeten, varigenom möjliggjorts ett mera rationellt utnyttjande av lokalerna. Styrelsen äskar jämväl särskilda medel för vissa ändrings- och inredningsarbeten m. m., för vilka kostnaderna icke utan men för de normala underhållsarbetena kan bestridas av underhållsanslaget.

De ändamål, för vilka byggnadsstyrelsen äskar särskilda medelsanvisningar, är följande.

	Kr.
1. Utrikesministerhotellet, modernisering av tjänstebostad	160 000
2. Svartsjö vårdanstalt, modernisering av Park- och Trekantsvillorna	390 000
3. Venngarns vårdanstalt, ombyggnads- och moderniseringsarbeten å bostadshusen Ekbacken, Grindtorp Övre m. fl.	305 000
4. Hammargårdens yrkesskola, anordnande av stängsel samt utökning av ytterbelysningen	67 000
5. Råby yrkesskola, Lund, modernisering av ekonomiavdelningen m. m.	100 000
6. Fagareds yrkesskola, Lindome, stängsel kring special- och mottagningsavdelningarna	63 000
7. Gräskärns yrkesskola, Uddevalla, stängsel kring special- och mottagningsavdelningarna	105 000
8. Hornö yrkesskola, Enköping, modernisering av kök och expeditionslokaler	174 000
9. Lövsta skolhem och yrkesskola, Vagnhärad, modernisering av äldre bostäder	126 000
10. Margretelunds yrkesskola, Lidköping, modernisering av köksavdelningen samt centralisering av värmeförsörjningen	295 000
11. Stigby yrkesskola, Visingsö, diverse ombyggnadsarbeten för anordnande av fritidslokaler	25 000
12. Sundbo yrkesskola, Fagersta, modernisering av kontorslokaler	25 000
13. Gymnastiska centralinstitutet, anordnande av utvändiga trap- pa till läktare	26 000

	Kr.
14. Gamla skogsinstitutet, installation av centralvärmeanläggning m. m.	122 000
15. Naturhistoriska riksmuseet, ombyggnad av paleozoologiska och evertebrataavdeln.	195 000
16. Folkskoleseminariet, Karlstad, ombyggnad av kemi- och biologiavdelningarna samt badavdelningen, installation av hiss	225 000
17. Landsarkivet, Visby, utökning av arkivutrymmen samt installation av brandlarm	45 000
18. Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, Ultuna, anordnande av tre bostadsrum i restaurang- och kårhusbyggnaden	42 000
19. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, Åkarp, reparationsarbeten inom elevförläggningen i huvudbyggnaden	65 000
20. Statens bakteriologiska laboratorium, utökning av ytterbelysningen	40 000
21. Mynt- och justeringsverket, ombyggnad av valsverk	85 000
22. Göta hovrätt, omtäckning av yttertak på domstolsbyggnaden	55 000
23. Vennngarns vårdanstalt, arbeten på anstaltens elnät samt permanentbeläggning av vägar	80 000
24. Hammargårdens yrkesskola, anordnande av idrottsplats ..	55 000
25. Fagareds yrkesskola, Lindome, ombyggnad av elevavdelningen »Villan» samt snickeri- och svetsningsverkstäderna ..	68 000
26. Bistagårdens yrkesskola, Bålsta, modernisering av köksavdelningen	35 000
27. Johannisbergs yrkesskola, Kalix, ändrad disposition av gamla snickeriverkstaden samt inredning av vindsvåningar i personalbostadshus	86 000
28. Långanäs yrkesskola, Eksjö, omläggning av skolans tillfartsväg	26 000
29. Lövsta skolhem och yrkesskola, Vagnhärad, utökning av elnätet, inkl. uppförande av transformatorbyggnad	130 000
30. Sundbo yrkesskola, Fagersta, istandsättning av huvudvägen inom skolans område	60 000
31. Ungdomsvårdsskolorna, brandskyddsåtgärder samt upprustning av vatten- och avloppsanläggningar	2 110 000
32. Garnisonssjukhusets byggnader, reparation av huvudbyggnadens fasader	450 000
33. F. d. Svea livgardes byggnad, reparation efter vattenskada	20 000
34. Harpsunds egendom, ombyggnad av matsal, istandsättande av inredning samt modernisering av gästrum m. m., etapp 1	250 000
35. Nationalmuseum, reparation av fasader samt ombyggnad av toaletter	500 000
36. Operabyggnaden, reparation av fasaderna	300 000

	Kr.
37. Etnografiska museets byggnader och Dragongården, omläggning av vatten- och avloppsledningar	110 000
38. Kungl. tekniska högskolan, installation av hiss	80 000
39. Kvarteret Vega, omläggning av värmesystem samt anslutning till gemensam värmecentral av farmaceutiska institutets byggnad m. m.	480 000
40. Kvarteret Grönlandet norra, Stockholm, ombyggnadsarbeten för tandläkarhögskolan	250 000
41. Naturhistoriska riksmuseet, anordnande av ytterbelysning ..	30 000
42. Gymnastiska centralinstitutet, ombyggnad av kök, toaletter, kapprum m. m.	210 000
43. Skol- och arbetshemmet för döva i Mogård, Doverstorp, installation av sopförbränningspanna, elektrifiering av kök m. m. samt slopande av ånganläggning	125 000
44. Försättningsskolan för döva flickor, Växjö, iordningställande av dusch-, omklädnings- och sjukrum m. m.	75 000
45. Tandläkarhögskolan, Malmö, ombyggnad av steriliseringsutrymmen	75 000
46. Chalmers tekniska högskola, Göteborg, modernisering av ventilationsanläggning samt automatisering av värmedistributionen för vissa byggnader	82 000
47. Göteborgs universitet, ombyggnad för institutionerna för anatomi, histologi, medicinsk kemi, fysiologi	300 000
48. Rostads folkskoleseminarium, Kalmar, iordningställande av elevrum, lärosal i kemi och biologi samt gymnastikredskapsrum	48 000
49. Folkskoleseminariet i Kristianstad, anordnande av lokaler för fysikinstitution	60 000
50. Folkskoleseminariet i Lund, ombyggnad av lokaler för ekonomiska fakulteten vid Lunds universitet, etapp 1	600 000
51. Annedals folkskoleseminarium, Göteborg, installation av hiss, anordnande av lunchrum samt ombyggnad av f. d. rektorsbostaden	295 000
52. Folkskoleseminariet i Uppsala, installation av hiss, iordningställande av läkarmottagning m. m., elev- och lärarrum samt bibliotekslokal	335 000
53. Folkskoleseminariet i Falun, anordnande av lärarrum, installation av hiss samt anordnande av omklädnings- och duschrum	182 000
54. Brännans folkskoleseminarium, Härnösand, omläggning av tak på gymnastikbyggnaden samt reparation av huvudbyggnadens och gymnastikbyggnadens fasader m. m.	250 000
55. Folkskoleseminariet i Luleå, utbyte av staket	70 000

	Kr.
56. Svenska kyrkan i Paris, upprustning av portvaktsbostad, ombyggnad av samlingssal, anordnande av matsal m. m.	200 000
57. Sjuk- och ålderdomshemmet i Paris, utbyte av värmepannor	25 000
58. Statens veterinärmedicinska anstalt, utbyte av transformatorer	20 000
59. Veterinärhögskolan, anordnande av röntgenrum	40 000
60. Statens hingstdepå och stuteri, Flyinge, omdisponering och renovering av övervåningen i Scholarlängan	70 000
61. Svenska institutet för konserveringsforskning, Göteborg, installation av hiss	60 000
62. Cement- och betonginstitutet, utbyte av transformator	20 000
63. Statens bakteriologiska laboratorium, utbyte av transformatorer samt framdragning av ny dagvattenledning och omläggning av befintlig spillvattenledning	80 000
64. Södra kasernområdet, Kristianstad, iordningställande av det s. k. Blomska förrådet till civilförsvarsförråd	160 000
65. Gävle slott, omtäckning av yttertakets med kopparplåt	100 000
66. Vanförestalten, Härnösand, permanentbeläggning av vägar, planer och parkeringsplatser samt utbyte av hissar	360 000
67. Rosersbergs slott, utbyte av transformatorer samt anskaffande av köksutrustning för matinrättningen vid civilförsvarsskolan	70 000
68. Bränslebesparande åtgärder	200 000
69. Permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m.	400 000
70. Anslag till anordnande av tjänstelokaler m. m.	5 000 000
	Summa 17 367 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna i ärendet.

1—21. I fråga om dessa ändamål har framställningar gjorts tidigare år, dock utan att föranleda någon särskild medelsanvisning. (Beträffande motiveringarna se statsverksprop.: år 1957, bil. 21, s. 14 för p. 13; år 1959, bil. 21, s. 19 och 23 för p. 1 och 3; år 1960, bil. 21, s. 19—22, 27 för p. 4, 5, 14, 17—19; år 1961, bil. 22, s. 21—22, 25—27 för p. 2, 4, 6—12, 15—16 och 20.)

22. Domstolsbyggnaden för Göta hovrätt är redovisad som byggnadsminnesmärke. Dess takbeläggning består av galvaniserad plåt med undantag för takkuporna, som är belagda med svartplåt. Taket befinner sig delvis i dåligt skick, till stor del beroende på svavelföroreningar i luften från närbelägna industrier. En omläggning av detsamma måste anses nödvändig. Stadens skönhetsvårdande myndigheter har med hänvisning till byggnadens läge vid Hovrättstorget framfört önskemålet att taket skall omtäckas med kopparplåt. Byggnadsstyrelsen anser att, förutom byggnadens egenskap av byggnadsminnesmärke, såväl estetiska som ekonomiska skäl väl motiverar att så sker. Kostnaderna beräknas till 55 000 kr.

23. I samband med att Sigtuna stads elverk hösten 1961 ersätter Älvkarleby kraftverk som leverantör av elkraft till Venngarns vårdanstalt kommer terliärstationen i Sigtuna att under vintern 1961/62 ombyggas och utökas. Under budgetåret 1962/63 kommer eldistributionsledningen från Sigtuna till Venngarn att utbyggas för en höjning av spänningen från 3 000 till 6 000 volt. I samband härmed måste vissa elarbeten utföras inom vårdanstaltens eget ledningsnät, nämligen utbyte av en del transformatorer och omkoppling av de övriga. Dessutom behöver en jordkabel utbytas. Anstalten kommer vid byte av kraftleverantör att få minskade omkostnader med cirka 4 000 kr. per år. Kostnaderna för arbetena inom vårdanstaltens ledningsnät efter avdrag av Sigtuna stads elverks bidrag beräknas till 20 000 kr.

Styrelsen för statens vårdanstalt å Venngarn har hos byggnadsstyrelsen hemställt om permanentbeläggning av uppfartsvägen från länsväg 264, vägen runt idrottsplatsen samt vägen till bostadsområdet söder om slotet. Som motivering härför har styrelsen anfört, att ifrågavarande vägar nu är i behov av mera omfattande förbättringsarbeten än det enklare underhåll, som kan bekostas av till anstaltsstyrelsens disposition stående medel. Anstaltsstyrelsen har tidigare hos länsstyrelsen i Stockholms län anhållit, att uppfartsvägen skulle intagas under allmänt underhåll. Framställningen avslogs emellertid av länsstyrelsen den 1 oktober 1960, enär vägen icke kunde anses »nödig för den allmänna samfärdseln eller eljest till synnerligt gagn för det allmänna». Byggnadsstyrelsen, som för sin del anser att de föreslagna arbetena bör utföras, har beräknat kostnaderna till 60 000 kr.

24. Vid skolan finnes för närvarande en mindre bollplan, men behov föreligger av en idrottsplats som förutom fotbollsplan bör omfatta löparbana, höjd- och längdhoppsgrop samt kastringar. Behovet har aktualiserats genom den höjning av elevernas genomsnittsålder, som följt med skolans förändring från skolhem till yrkesskola. Kostnaderna för nu nämnd idrottsplats, som kan placeras i anslutning till gymnastikbyggnaden, beräknas till 55 000 kr.

25. Nuvarande tre st 4-mannarum i elevavdelningen »Villan» föreslås delade till 2-mannarum, varjämte befintligt vaktrum bör byta plats med ett elevrum. I snickeri- och svetsningsverkstäderna erfordras vissa omändringsarbeten, bl. a. förbättring av ventilationsanordningarna och anbringande av brandskyddande material på väggar och tak. Kostnaderna beräknas till $(8\,000 + 60\,000)$ 68 000 kr.

26. Centralköket är i flera avseenden bristfälligt och i behov av om disposition och modernisering. Kostnaderna för en erforderlig upprustning — även omfattande kökarens förrådsutrymmen — beräknas till 35 000 kr.

27. Med anledning av att en ny snickeriverkstad kommer att tagas i bruk under år 1961 föreslås, att de gamla verkstadslokalerna omändras till teori-salar o. dyl. Kostnaderna härför uppskattas till 50 000 kr. Snickeriarbetena beräknas kunna utföras av skolans elever.

Två av personalbostadshusen innehåller vardera två lägenheter om två rum och kök. Lägenhetsinnehavarna har vid flera tillfällen gjort framställning om att bostäderna måtte utökas genom inredande av vindarna. Då behovet av utökning synes vara stort, får byggnadsstyrelsen hemställa att 36 000 kr. anvisas för arbetenas utförande.

28. Skolan är för sin försörjning beroende av transporter till och från Eksjö. Den cirka 1 000 meter långa tillfartsvägen från huvudvägen till skolan underhålles av en vägförening, i vilken skolan är medlem. I och med att en ny väg anlagts, som bättre tillgodoser en del av de andra medlemmarnas behov, kommer dessa troligen att utgå ur föreningen och huvuddelen av till-

fartsvägens underhåll och skötsel att påföras skolan. Då denna väg befinner sig i mycket dåligt skick, har byggnadsstyrelsen låtit utreda frågan om vilka åtgärder till förbättring, som kan anses nödvändiga. Härvid har framkommit att vissa vägtrummor, som skadats, behöver omläggas, vägens bär-lager förstärkas och slitlagret ersättas. Ur trafiksäkerhetssynpunkt bör också en del rätningar av vägen utföras.

Vägföreningen kan ej påräkna nämnvärt bidrag av allmänna medel, och yrkesskolan torde i enlighet med vad anförts bli ansvarig för huvuddelen av kostnaderna för tillfartsvägens underhåll. Kostnaderna för vägens istånd-sättande beräknas uppgå till 26 000 kr.

29. Företagna undersökningar har visat, att det för elanslutning av nytt vattenverk jämte råvattenbrunn — avsedda att anläggas budgetåret 1961/62 — samt planerade nybyggnader och avloppsreningsverk blir nödvändigt att förstärka befintligt eldistributionssystem. Kostnaderna, som bl. a. omfattar uppförande av en ny transformatorbyggnad, beräknas till 130 000 kr.

30. Vägarna inom skolans område är i mycket dåligt skick, framför allt under regnrika perioder. Den höga lerhalten i vägkroppen gör att biltrafiken förorsakar djupa spår i vägbanan, som därtill blir hal av regn och snö till men för fotgängare och biltrafik. För att avhjälpa bristerna bör ett bär- och slitlager påläggas. I första hand bör då den s. k. huvudvägen istånd-sättas. Kostnaderna för detta arbete beräknas till 60 000 kr.

31. I föregående års *petita* anmäldes, att inom byggnadsstyrelsen pågick en allmän utredning rörande behovet av brandskyddsåtgärder vid ungdoms-vårdsskolorna. Denna utredning är nu i stort sett slutförd. Totalkostna-derna för ett genomförande av de åtgärder som påfordrats av brandmyn-digheter beräknas uppgå till sammanlagt 2 450 000 kr.

De för dagen mest angelägna arbetena (etapp 1) omfattar anordnande av från brandskyddssynpunkt lämpliga utrymningsvägar från elevförlägg-ningarna ut i det fria och av brandhårdiga ventilationskanaler från elev-rummen, där så är möjligt, samt installation av automatiskt brandalarm i vissa byggnader. Kostnaderna för denna etapp har beräknats till 1 550 000 kr., varav 465 000 kr. avser brandalarm.

Sedan etapp 1 slutförts bör väggar och tak i elevrum snarast beklädas med brandhårdigt material. Kostnaden härför beräknas till 900 000 kr.

För genomförande av här angivna arbeten har för budgetåren 1960/61 och 1961/62 anvisats 140 000 respektive 300 000 kr. eller sammanlagt 440 000 kr. Då det är angeläget att etapp 1 snarast möjligt kommer till utförande, föreslås att resterande belopp, 1 110 000 kr., anvisas för nästa budgetår.

Styrelsen har i tidigare års *petita* anmält behov av medel för upprustning av äldre vatten- och avloppsanläggningar vid ungdomsvårdsskolorna. Pågå-ende utredning om erforderliga åtgärder har nu framskridit så långt att kostnaderna för närmast erforderliga arbeten kan beräknas till 2 500 000 kr. Då tidigare anvisats sammanlagt 875 000 kr., skulle för arbetenas genom-förande erfordras ytterligare 1 625 000 kr. Projekteringen av anläggning-arna kommer att taga förhållandevis lång tid. Kostnaderna kan därför för-delas på två budgetår. För nästa budgetår föreslås ett belopp av 1 000 000 kr.

32. Fasaderna på Garnisonssjukhusets huvudbyggnad befinner sig sedan flera år tillbaka i dåligt skick. Putsen är i stor utsträckning lös från under-laget och styrelsen har under de senaste åren vid ett flertal tillfällen varit nödsakad att låta hugga ned lös puts för att förhindra skador på patienter, som uppehåller sig i parken, och besökande till sjukhuset.

Erforderliga åtgärder omfattar borthuggning av gammal puts, sandbläst-ring av tegelytor och anbringande av ny puts. Vidare behöver fönstersnicke-rierna uthyttas och målas. Kostnaderna för dessa arbeten, som måste utföras

med särskild omsorg med hänsyn till byggnadens karaktär av kulturminnesmärke, har av styrelsen beräknats till 450 000 kr.

33. Vid användning av en provningsapparat inom geotekniska institutets konsultationslaboratorium inträffade natten den 15—16 mars 1961 en översvämning med påföljd att vissa av institutets lokaler vattenskadades. Av verkställd utredning framgår att skadan haft sin grund i vissa olyckliga omständigheter, för vilka ingen av de vid försöket medverkande tjänstemännen kan anses ansvarig. För att undvika avbrott i institutets fortsatta verksamhet igångsattes reparations- och skyddsarbetena omgående. Kostnaderna för reparationen har uppgått till sammanlagt 20 000 kr. och har förskottsvis bestridits från underhållsanslaget, som således bör uppskrivas med motsvarande belopp.

34. Huvudbyggnaden på Harpsunds egendom, som i ökad omfattning kommit att utnyttjas i officiella sammanhang, exempelvis för internationella konferenser, är icke utformad för sådant ändamål och har sedan staten erhöill egendomen icke undergått några väsentliga förändringar. För att byggnaden skall kunna motsvara de krav, som man numera måste ställa på den i egenskap av konferens- och representationslokal m. m., är det nödvändigt att vissa ändrings- och moderniseringsåtgärder snarast vidtages. Dessa avser närmast förbättring av kommunikationerna mellan rummen, utökning av matsalen, iståndsättning av inredningarna i vardagsrummet och salongen samt modernisering av gästrummen. Arbetena, som torde draga en slutlig kostnad av omkring 600 000 kr., bör enligt styrelsens mening genomföras i etapper för att medge en smidig anpassning till byggnadens fortlöpande användning. För budgetåret 1962/63 beräknas 250 000 kr. bli erforderliga.

35. För budgetåren 1956/57—1961/62 har anvisats sammanlagt 850 000 kr. för reparation av stenebklädnaden på fasaderna till Nationalmuseum. Styrelsen har med utgångspunkt från de skador, som konstaterats på redan nu åtkomliga fasaddelar, beräknat de slutliga kostnaderna till ca 2 700 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. För reparationens fortsatta bedrivande erfordras enligt styrelsens beräkningar ett belopp av 400 000 kr. för nästa budgetår.

I samband med pågående ombyggnad av Nationalmuseum har om- och utbyggnad av de för allmänheten avsedda toaletterna planerats. I skrivelse till Konungen (handelsdepartementet) den 19 september 1961 angående anvisande av medel till museets ombyggnad anmälde byggnadsstyrelsen, att de ordinarie underhållsmedlen icke var tillräckliga för om- och utbyggnaden av toaletterna, och att styrelsen därför hade för avsikt att hemställa om ökade underhållsmedel för budgetåret 1962/63. Arbetena har kostnadsberäknats till 115 000 kr., varav cirka 15 000 kr. torde kunna hänföras till ordinarie underhåll. För om- och tillbyggnad av toaletter för allmänheten erfordras sålunda (115 000 — 15 000) 100 000 kr.

36. För budgetåren 1960/61 och 1961/62 har för renovering av fasaderna anvisats 120 000 respektive 310 000 kr. Kostnaden för renoveringen i dess helhet har såsom redovisats i 1960 års statsverksproposition, bilagan 21, approximativt beräknats till 600 000 kr., och arbetena har föreslagits uppdelade på tre etapper. För renoveringens sista etapp erfordras nu med hänsyn dels till under arbetets gång inträffade prisstegringar och dels till att stenarbetena blivit mera omfattande än från början förutsetts 300 000 kr. för budgetåret 1962/63.

37. I skrivelse den 27 maj 1961 har Stockholms stads brandkår efter kapacitetsprov på brandpostnätet vid etnografiska museet meddelat, att brandposttrycket är otillfredsställande. Under de senaste sju åren har vat-

ten- och avloppsledningarna inom ovannämnda område på grund av hög ålder årligen måst repareras för ca 6 000 kr. Med hänsyn dels till brandkårens krav på översyn och istandsättande av brandposnätet och dels till att de årliga underhållskostnaderna kan beräknas öka, bör ca 500 m vattenledning och 200 m avloppsledning omläggas. Kostnaderna härför har beräknats till 110 000 kr.

38. I skrivelse den 29 augusti 1961 har tekniska högskolan hemställt om installation av hiss i bergsavdelningens huvudbyggnad. De olika lokalerna i institutionsbyggnaden är fördelade i fem våningsplan utan hiss. När huset byggdes uppfördes emellertid ett hisschakt. Avsaknaden av hiss inom byggnaden försvårar starkt dels forsknings- och undervisningsarbetet, dels ett rationellt utnyttjande av lokalerna. Byggnadsstyrelsen anser att en hiss nu bör installeras. Kostnaderna har beräknats till 80 000 kr.

39. Farmaceutiska institutets byggnad uppvärms med en lågtrycksångvärmeledning som installerades omkring år 1933. Denna anläggning är nu försliten, och den årliga underhållskostnaden uppgår till mellan 5 och 10 000 kr. Anläggningen är dessutom otidsenlig och dess kapacitet är otillräcklig. Omkring år 1955 uppfördes en ny värmecentral inom kvarteret Vega, som är planerad för anslutning av farmaceutiska institutet m. fl. byggnader. Farmaceutiska institutets byggnad bör nu anslutas till den nya panncentralen och dess värmeanläggning slopas. I samband därmed bör även den del av huvudbyggnaden som tidigare disponerats av veterinärstyrelsen anslutas till centralen. Genom slopandet av de särskilda pannrummen i farmaceutiska institutet och f. d. veterinärstyrelsens byggnad vinnes förenklat skötselarbete och lägre uppvärmningskostnader. I detta sammanhang erforderlig utökning av pannanläggningen i den nya värmecentralen avses komma att utföras på sådant sätt, att ytterligare komplettering ej erfordras, när planerad anslutning av fastigheten Kungstensgatan 45 kommer till stånd. Kostnaderna för arbetena har beräknats till 480 000 kr.

40. Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Stockholm har i skrivelse till byggnadsstyrelsen hemställt, att styrelsen måtte genomföra vissa provisoriska byggnadsåtgärder inom högskolans lokaler i kvarteret Grönlandet norra. Kollegium anför bland annat, att en i stora drag så klar bild av högskolans framtida ställning och uppgifter numera framträder, att undersökningarna angående dess lokalproblem torde kunna återupptagas och vidareföras. Det är sålunda fastställt, att högskolans intagningskapacitet efter en kortare övergångsperiod med mera omfattande intagning av studerande skall var 100 nybörjare per år. Under den tid projektering och uppbyggnad av nya lokaler pågår — vilket kommer att draga en tidrymd av inemot ett decennium — måste högskolan kunna bedriva sin verksamhet och beredas möjlighet till den expansion, som är en nödvändig följd av vetenskapens och sjukvårdens utveckling. Icke oväsentliga provisoriska åtgärder måste i detta hänseende ofrånkomligen vidtagas med stor skyndsamhet. Byggnadsstyrelsen har överslagsmässigt beräknat kostnaderna för erforderliga ombyggnadsarbeten till 250 000 kr.

41. Naturhistoriska riksmuseet, Sveriges geologiska undersökning och postmästaren vid Stockholm 1 har hemställt om anordnande av ytterbelysning vid Naturhistoriska riksmuseet. På grund av nu rådande dåliga belysningsförhållanden har flera olyckstillbud inträffat. Byggnadsstyrelsen, som för sin del anser att arbetet bör komma till utförande, har beräknat kostnaderna till 30 000 kr.

42. För budgetåret 1961/62 har under byggnadsstyrelsens delfond anvisats ett särskilt belopp av 115 000 kr. för inredning av skrivsalar och utökning av elevmatsalen vid gymnastiska centralinstitutet. Till hösten 1961 har skriva-

larna kunnat iordningställas. En fortsatt bearbetning av lokalproblemen har givit vid handen att ytterligare arbeten framstått såsom oundgängligen nödvändiga för att institutets lokaler skall kunna fungera efter genomförd ökning av elevantalet från omkring 70 till 200. Sålunda föreligger behov av ytterligare kapprum och toaletter samt modernisering av kökslokaler, som är synnerligen otidsenliga och tungarbetade. I stort sett kan dessa förbättringar erhållas genom ombyggnad inom befintliga kökslokaler och modernisering av köksutrustningen. Kapprum och toaletter kan anordnas genom att avskilja en del av f. d. museilokalen i huvudbyggnadens källarvåning. Kostnaden för berörda arbeten har beräknats till sammanlagt 210 000 kr.

43. Skolan har stora problem med bortskaffningen av sopor och avfall. Eftersom sophämtning genom entreprenör visat sig dyrbar, förbrännes soporna nu ute i det fria vid en plats vid sjön Glan, där skolan också har sin badplats. Ur såväl sanitär- som brandskyddssynpunkt är nu rådande förhållande oförsvarliga. En lämplig lösning av denna fråga torde vara att i panncentralen installera en värmepanna för sopförbränning i kombination med oljeeldning. Då sopförbränning ej beräknas kunna ske dagligen, erfordras vidare att ett särskilt förvaringsrum för sopsäckar anordnas i anslutning till värmecentralen. Denna central är nu utrustad med lågtrycksångpannor, som alstrar ånga för uppvärmning och servisvarmvattenberedning samt för tvättanläggning, kök och bageri. Byggnaderna uppvärms med ett varmvattenssystem, som får värme från med ångpannorna sammanbyggda värmeväxlare. Dessa är starkt förslitna och i behov av utbyte. Vid ett slopande av ångdriften bortfaller detta utbytesbehov. Värmeledningsvattnet kan då i stället värmas direkt i de befintliga pannorna, vilka med lätthet kan omställas till varmvattenpannor. Man erhåller då en värmeanläggning, som är bättre ur regleringssynpunkt och som kräver mindre skötsel och underhåll än den nuvarande.

Utrustningen i köket och bageriet, som härrör från den nedlagda skolan för döva i Gävle, inmonterades år 1947. Den får nu anses otidsenlig och tungarbetad samt är dessutom delvis starkt försliten. Som exempel kan nämnas att spisen är av typ AGA som ej längre tillverkas, varför reservdelar är omöjliga att anskaffa. En övergång till tidsenlig elektrisk köksutrustning är synnerligen önskvärd. En sådan övergång jämte en viss mindre komplettering av tvättanläggningen gör det för övrigt möjligt att helt frånga ångdriften. Underhållskostnaderna för enbart ånganläggningen har under de tre senaste åren uppgått till cirka 12 000 kr./år.

Kostnaderna för ångdriftens slopande, anordnande av soprum och installation av sopförbränningspanna med oljebrännare beräknas uppgå till 70 000 kr. samt för elektriska ledningar och apparater i kök och tvättstuga i samband med ångdriftens avveckling till 55 000 kr. Sammanlagt erfordras således (70 000 + 55 000) 125 000 kr.

44. Skolan är i starkt behov av ytterligare klassrum. I våning 1 trappa finnes ett intill gymnastiksalen beläget omklädningsrum, som tillika tjänstgör som tvagningsrum utan att därför vara utrustat med tillfredsställande sanitära anordningar. Den befintliga utrustningen är ursprungligen inmonterad för att tjäna vissa ändamål i skolans egenskap av beredskapssjukhus. Detta omklädningsrum skulle kunna iordningställas till klassrum, om en badavdelning i bottenvåningen som sedan sovavdelningarna numera utrustats med badrum står outnyttjad, finge omdisponeras och moderniseras. Ur denna badavdelning skulle förutom ersättning för omklädningsrummet, ett separat rum för gymnastiklärare med tillhörande toaletterum, ett tvagningsrum med duschar samt ett linneförråd kunna utvinnas. Då gymnastiklektionerna ofta förlägges utomhus, är det givetvis fördelaktigt att omklädningsrummet förlägges i nära anslutning till skolgården. Styrelsen utgår ifrån att styrel-

sen skall kunna vidtaga sådana anordningar med den sanitära utrustningen i tvagningsrummet, allt länsstyrelsen icke har någon erinran mot de ifrågasatta ändringsarbetena. Kostnaderna för omdisponeringarna beräknas uppgå till 45 000 kr.

För närvarande finnes endast ett sjukrum inom skolan, vilket enligt skol-läkarens uttalande är otillräckligt. Iordningställande av ytterligare två sjukrum jämte toalettutrymmen inom skolans vindsvåning beräknas kosta 30 000 kr.

Kostnaderna för nämnda arbeten uppgår sålunda till sammanlagt (45 000 + 30 000) 75 000 kr.

45. Anläggningarna för sterilisering i avdelningarna för karieslära och proteslära fyller ej de krav som föreskrives i medicinalstyrelsens bestämmelser för dylika anläggningar, varför uppenbar risk föreligger för föroreningar av det sterila godset. Tandläkarhögskolan har i anledning härav hos universitetskanslern äskat medel för inköp av ny apparatur. I samband härmed erfordras vissa omflyttningar och ombyggnadsarbeten inom nuvarande steriliseringsutrymmen. Kostnaderna beräknas till 75 000 kr.

46. Inom väg- och vattenbyggnadsinstitutionernas lokaler vid Chalmers tekniska högskola sker uppvärmningen delvis medelst varmlufts-inblåsning. Den nuvarande elektromekaniska automatiken till ventilationsapparaterna för byggnadens ventilationssystem är omodern och bristfällig och bör bytas ut, förslagsvis mot elektronisk automatik. Vidare bör frysskydd, försett med automatisk regleringsapparatur, installeras, vilket skydd vid eventuellt strömavbrott skall förhindra att den kalla ytterluften av fläkten suges in och kyler ned varmluftsaggregaten. Dessa kan annars — vilket för övrigt tidigare inträffat — frysa sönder, med kostsamma reparationer som följd. Kostnaderna för dessa moderniseringsarbeten har beräknats till 30 000 kr.

Styrelsen framhåller i detta sammanhang angelägenheten av att en automatisering av värmedistributionen till de olika institutionsbyggnaderna vid högskolan genomföres — i likhet med vad som tidigare gjorts vid tekniska högskolan i Stockholm. Därigenom kan en jämnare och mera ekonomisk uppvärmning av samtliga byggnader ernås, samtidigt som maskinpersonalens arbete underlättas. Kostnaderna har beräknats till 52 000 kr.

De sammanlagda kostnaderna uppgår till (30 000 + 52 000) 82 000 kr.

47. Den medicinska fakultetens nybyggnader vid Medicinargatan i Göteborg är dimensionerad såväl för fakultetens hittillsvarande behov som för viss odontologisk utbildning. I avvaktan på den slutliga lösningen av lokalbehovet (och lokaliseringen) för den odontologiska utbildningen beräknas i komplexet befintliga lokaler genom vissa ändrings- och kompletteringsarbeten bli tillräckliga för en ökning av medicinareutbildningen enligt läkarutbildningsberedningens plan. Någon fullständig projektering av nämnda ombyggnadsarbeten, som synes behöva genomföras under budgetåret 1962/63, har ännu icke genomförts men styrelsen uppskattar kostnaden för arbetena till ca 300 000 kr. Byggnadsstyrelsen hemställer därför efter samråd med läkarutbildningsberedningen, att 300 000 kr. ställs till byggnadsstyrelsens förfogande för ifrågavarande ändamål.

48. Vid seminariet, som är inrymt dels i byggnader som uppfördes under 1800-talets senare hälft och dels i tillbyggnader under 1940-talet, saknas ett för ändamålet särskilt iordningställt elevrum, en brist som blivit mer markant sedan samundervisning införts läsåret 1957/58 och seminariet tilldelats ännu en årskurs på småskollärlinjen. Såsom provisorium användes ett skyddsrum i källaren, vilket emellertid ej kan anses på tillfredsställande sätt fylla de anspråk, som man ur sanitära och trivselsynpunkter bör ställa på en samlingslokal för seminarieelever. Byggnadsstyrelsen har

utarbetat ett förslag till anordnande av elevdagrum inom en annan del av källarvåningen. Kostnaderna har beräknats till 30 000 kr.

Föreläsningssalen för kemi och biologi har tidigare varit försedd med gradänger. Då dessa nu borttagits, har lärosalen blivit användbar för undervisningen på ett helt annat sätt än tidigare. Möjlighet finnes nu att i föreläsningssalen inreda en kombinerad läro- och laborationssal, som kompletterar nuvarande intilliggande kemilaboratorium, vilket är både otillräckligt och otidsenligt. Härför erfordras emellertid ny fast inredning, bestående av bänkar med vvs- och elinstallationer, vägfasta skåp med glasdörrar samt ny skrivtavla. Kostnaderna har beräknats till 8 000 kr.

Seminariets gymnastiksal saknar utrymme för gymnastikmaterial. Sådant kan ordnas genom en mindre tillbyggnad av gymnastiksalen, och kostnaden härför beräknas till 10 000 kr.

Sammanlagda kostnaderna för de angivna arbetena uppgår sålunda till (30 000 + 8 000 + 10 000) 48 000 kr.

49. Behovet av en separat fysikinstitution vid seminariet i Kristianstad har varit trängande alltsedan seminariets tillkomst men har icke kunnat tillgodoses på grund av bristande utrymme. Fysikinstitutionen är för närvarande provisoriskt inrymd i den s. k. hörsalen, medan laborationerna måst förläggas till kemiinstitutionen. Då en bostadslägenhet i östra delen av seminariebyggnaden nu blivit ledig, föreligger ej längre några lokaltekniska hinder för anordnande av en permanent fysikinstitution. Denna skulle lämpligen kunna inredas i den nuvarande träslöjdsalen i institutionsbyggnaden, medan träslöjden kunde förläggas till den friställda lägenheten, sedan denna ombyggt för sitt nya ändamål. Genom dessa åtgärder skulle för övrigt hörsalen åter kunna användas för sitt ursprungliga ändamål. Enligt den av byggnadsstyrelsen gjorda kostnadsberäkningen torde samtliga arbeten i samband med inrättandet av en fysikinstitution vid seminariet belöpa sig till 60 000 kr.

50. För budgetåret 1961/62 anvisades 200 000 kr. över driftbudgeten för byggnadsåtgärder i folkskoleseminariet i Lund. Åtgärderna avsåg att möjliggöra startandet av den högre tekniska undervisningen i Lund redan hösten 1961, och ombyggnaden utfördes under sommaren 1961. Seminariebyggnaden kommer att tömmas successivt i och med att den nya lärarhögskolan i Malmö börjar sin verksamhet. Avsikten är att Lunds universitet från och med höstterminen 1962 skall övertaga dels teknologernas lokaler och dels de lokaler seminaristerna lämnar för att från och med höstterminen 1963 helt disponera byggnaden. Denna disponeras sedan av universitetet till 1969, då landstinget enligt avtal skall övertaga den. De lokaler som övertages från seminaristerna kräver ombyggnad för anpassning till universitetsundervisningen och bör vidare till viss del uppsnyggas genom ommålning etc. Åtgärderna synes lämpligen böra vidtagas i två etapper — sommaren 1962 respektive sommaren 1963.

Programarbete för de nödvändiga åtgärderna pågår under den förutsättningen att den ekonomiska fakulteten framdeles skall inrymmas i lokalerna. Programarbetet är ännu icke klart, men väntas bli färdigställt under hösten. Kostnaderna för samtliga ombyggnadsarbeten (etapp 1 och 2) kan icke uppskattas för närvarande men kommer att meddelas under hösten. För etapp 1 uppskattas kostnaderna till 600 000 kr., vilket belopp bör vara disponibelt under budgetåret 1962/63.

51. Kollegiet vid Annedals folkskoleseminarium har under flera år begärt installation av en hiss i seminariets huvudbyggnad. Takhöjderna inom byggnaden, som är av äldre datum, är stora och trapporna mellan våningsplanen därför långa och tröttande. Dessa förhållanden medför fysiska påfrest-

ningar för bl. a. de äldre lärare, som dagligen måste besöka klassrum i tredje och fjärde våningarna. Enligt rektors uppgift har en del lärare, som haft sitt arbete förlagt till de övre våningarna, lidit av hjärtbesvär. Enligt styrelsens uppfattning bör en hiss snarast installeras i seminariet. Kostnaderna beräknas till 100 000 kr.

Till följd av utrymmesbrist har seminariet sedan länge saknat lunchrum för lärare. Genom att en seminariet tillhörig vaktmästarbostad friställts och ej mera behöver tagas i anspråk som tjänstebostad, kan behovet nu täckas. En omdisponering av denna lägenhet genom flyttning av vissa väggar och ändring av befintlig köksutrustning kan möjliggöra en separat lunchavdelning för lärarna, bestående av pentry, lunch- och dagrum. Kostnaderna har beräknats till 10 000 kr.

Sedan år 1957 har byggnadsstyrelsen gjort framställning om medel till ombyggnad av f. d. rektorsbostaden för undervisningsändamål. Motivering härför finnes senast i bil. 21 till 1959 års statsverksproposition p. 21, sid. 28—29. Styrelsen vill ånyo upprepa framställningen och därvid framhålla att angelägenhetsgraden ökat, sedan förslag nu framlagts om inrättande av en provisorisk lärarhögskola i Göteborg vars administration, bibliotek och undervisning i metodik skulle förläggas till Annedals folkskoleseminarium, undervisningen dock endast till viss del. Kostnaderna för ombyggnad och reparation av rektorsbostaden beräknas till 185 000 kr.

För nämnda arbeten utgör sammanlagda kostnaderna $(100\,000 + 10\,000 + 185\,000)$ 295 000 kr.

52. I tidigare års *petita* äskade medel för anordnande av dagerbelysning i ett klassrum i vindsvåningen i folkskoleseminariet i Uppsala samt för installation av en hiss har icke beviljats. Då behovet av dessa åtgärder kvarstår, förnyar styrelsen sin framställning om 10 000 respektive 70 000 kr.

Likaledes har tidigare äskats men ej beviljats medel för iordningställande av en läkarmottagning i källarvåningen, avsedd att ersätta nuvarande synnerligen bristfälliga mottagning i vindsvåningen. Styrelsen anför att programmet har utökats för att ge den nya mottagningen erforderlig kapacitet och effektivitet och nu omfattar, förutom mottagningsrum, även sköterskerum och laboratorium samt separata omklädningsrum för manliga och kvinnliga elever. Kostnaderna för iordningställande av en sådan läkarmottagning beräknas uppgå till 120 000 kr.

Under hålltimmar och annan ledig tid har lärarkandidaterna icke tillgång till någon fritidslokal, vilket är till förfång för trevnaden och kamratlivet. Goda möjligheter finnes att anordna ett klubbrum med pentry i källarvåningen. Kostnaderna beräknas uppgå till 50 000 kr.

Motsvarande behov av rökrum och lunchrum föreligger för lärarnas del och kan likaledes tillgodoses i källarvåningen ehuru i annan del av denna. I samband med ett iordningställande av nämnda fritidslokaler för lärarna bör ett lånbibliotek för övningsskolans elever inredas i intilliggande utrymme i källarvåningen. Behovet av ett sådant bibliotek har visat sig synnerligen stort. Kostnaderna beräknas till 85 000 kr.

För arbeten inom folkskoleseminariet i Uppsala uppgår alltså totalkostnaden till $(10\,000 + 70\,000 + 120\,000 + 50\,000 + 85\,000)$ 335 000 kr.

53. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 oktober 1957 hemställde byggnadsstyrelsen bland annat om anvisande av medel för sammanbyggnad av två baracker, för erhållande av lärarrum m. m., samt för installation av hiss i huvudbyggnaden vid folkskoleseminariet i Falun. Framställningen föranledde ingen Kungl. Maj:ts åtgärd, men då behoven kvarstår, hemställer styrelsen på nytt om anvisning på 42 000 kr. för sammanbyggnad av klassrumsbaracker och 70 000 kr. för installation av hiss.

Som en följd av seminariets övergång till samseminarium erfordras dels ytterligare ett omklädningsrum för gymnastiklärare, dels skilda omklädningsrum och duschrum för manliga och kvinnliga elever. Då seminariets verksamhet är under utredning men här berörda arbeten i dagens läge är synnerligen angelägna, avser styrelsen att, om medel ställes till styrelsens förfogande, nu endast utföra en begränsad ombyggnad för att fylla de mest angelägna behoven. Ombyggnaden skall dock utföras på ett sådant sätt att den kan utgöra en första etapp i ett mera slutgiltigt utförande, om behovet skulle visa sig vara permanent. Kostnaden för omklädningsrum för gymnastiklärare och första ombyggnadsetappen inom elevernas omklädnings- och duschrum kan beräknas till 70 000 kr.

Den sammanlagda kostnaden för här upptagna arbeten uppgår sålunda till $(42\,000 + 70\,000 + 70\,000)$ 182 000 kr.

54. Yttertaket på gymnastikbyggnaden vid Brännans folkskoleseminarium i Härnösand är utfört av förzinkad plåt. Till följd av svåra rostskador har under de senaste åren allvarliga läckage inträffat med därav följande reparationskostnader och andra obehag. Erforderlig omläggning av yttertaket med ny förzinkad plåt har kostnadsberäknats till 25 000 kr. Putsen på de båda byggnadernas fasader, särskilt vid fönster och lister, är skadad i så stor omfattning, att omputsning bör ske snarast. Kostnaden härför beräknas till 160 000 kr. I samband med omputsningen bör huvudbyggnadens fönster utbytas. Bågar och karmar är svårt angripna av röta och reparerade så många gånger att ytterligare reparationer ej går att utföra. Kostnaden för nya fönster beräknas till 65 000 kr.

Den sammanlagda kostnaden för nu föreslagna arbeten uppgår alltså till $(25\,000 + 160\,000 + 65\,000)$ 250 000 kr.

55. Omkring 1915 uppsattes ett trästaket kring folkskoleseminariets tomt i Luleå. Detta är nu så rötskadat att det måste lagas och kompletteras flera gånger årligen. Ett utbyte av staketet är därför synnerligen befogat. I samband därmed synes det styrelsen lämpligt att övergå till järnstaket. På förekommen anledning avser styrelsen att uppföra det nya staketet med större höjd kring seminarieträdgården för att försvåra obehörigas tillträde till denna. Kostnaden har beräknats till 70 000 kr.

56. Med bifall till av Kungl. Maj:t framlagt förslag (bil. 21 till statsverksprop. 1959) anvisade 1959 års riksdag 145 000 kr. för vissa ombyggnadsarbeten i svenska kyrkan i Paris. Arbetena avsåg iordningställande och utökning av skollokalerna och i anledning därav föranledd ändring av kyrkoherdebostaden. Vid den besiktning av kyrkoanläggningen som i samband med ombyggnaden företogs av styrelsen konstaterades att vissa ytterligare åtgärder erfordrades för att anpassa anläggningen till nu rådande behov och krav. I skrivelse till styrelsen har också kyrkorådet framfört önskemål om att styrelsen måtte äska medel för upprustning av portvaktsbostaden avseende bl. a. iordningställande av kök och badrum, som nu saknas, samt för ombyggnad av samlingssalen, som även användes som gymnastiksal för skolan. Med hänsyn till det stora antalet svenska ungdomar i Paris som samlas i kyrkan — omkring 150 besökande en dag varje vecka — är det önskvärt att anordningar vidtages för att möjliggöra enklare scenuppträdanden samt visning av film i samlingssalen. Salens användning som gymnastiksal kräver inläggning av nytt golv och iordningställande av rum för gymnastikredskap, stolar och bord samt anordnande av omklädnings- och duschrum i anslutning till salen. För att tillgodose behovet av matsal för skolluncherna bör en ny matsal som även kan utnyttjas som sammanträdesrum anordnas. Detta kräver även iordningställande av nytt kök. För närvarande saknas tvättstuga samt arkiv och förrådsrum för kyrkan. Lokaler härför liksom för nämnda

matsal och kök bör iordningställas i källarvåningen. Kostnaden för de upptagna arbetena har beräknats till 200 000 kr.

57. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1961 har svenska sjuk- och ålderdomshemmet i Paris ställts under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning. I skrivelse till styrelsen har kyrkorådet anmält att pannanläggningen inom fastigheten befunnit sig i så dåligt skick att installation av nya pannor måst påbörjas, därest icke byggnadens uppvärmning skulle äventyras. Kostnaden beräknas uppgå till 25 000 kr. Styrelsen räknar med att ifrågavarande kostnader måste förskottsvis bestridas av styrelsen under innevarande budgetår och hemställer att för täckande av dessa utgifter motsvarande belopp anvisas för nästa budgetår.

58. Statens veterinärmedicinska anstalt har hemställt om utbyte av två transformatorer i anstaltens elektriska ställverk. Under senaste vinterperioder har upprepade driftstörningar inträffat på grund av att transformatorerna varit överbelastade. Då det kan väntas att anstalten tillföres ännu flera strömförbrukande apparater, är det angeläget att åtgärder vidtages för ökning av den tillgängliga elektriska effekten. Kostnaderna har beräknats till 20 000 kr.

59. Styrelsen för veterinärhögskolan har hemställt om anordnande av ett provisoriskt röntgenrum inom kirurgiska institutionens vänthall. För budgetåren 1960/61 och 1961/62 har till avdelningens förfogande ställts ett belopp om 145 600 kr. för inköp av en ny röntgenapparat, avsedd att ersätta en av avdelningens två numera föråldrade och starkt nedslitna apparater. De nuvarande röntgenrummen, belägna inom medicinska hundkliniken lokaler, lägger emellertid hinder i vägen för ett rationellt utnyttjande av den nya apparaten, då de icke medger undersökning av större djur, exempelvis hästar, nötkreatur och större svin. Härtill kommer att man vid placering av röntgenapparaten i något av dessa rum måste avlägsna avdelningens apparatur för strålbehandling och därmed helt frånhända högskolan denna behandlingsmetod. Byggnadsstyrelsen finner på grund av vad nu anförts synnerligen angeläget, att ifrågavarande provisoriska röntgenrum snarast iordningställas. Kostnaderna härför beräknas till 40 000 kr.

60. Vindsvåningen i den s. k. Scholarlängan vid Flyinge stuteri och hingstdepå är upplåten till elevförläggning när kurser pågår, samt dessemellan som förläggning för tjänstgörande stallpersonal. Inredningen är mycket primitiv. Golven, som består av furuplank med stora torksprickor, är ohygieniska och svårsköta. Bräddväggarna, som avskiljer de olika rumsenheter, saknar fullständigt ljudisolering. Vissa rum har en logementsliknande karaktär med bäddplatser för ända upp till 8 personer. Vidare saknas kökmöjligheter. Dessa olägenheter bidrager till att försvåra anskaffningen av personal. För att råda bot för sagda missförhållanden bör en fullständig omdisponering och renovering av vindsvåningen ske. Kostnaderna härför beräknas till cirka 70 000 kr.

61. Byggnadsstyrelsen gjorde hösten 1959 framställning om installation av en sedan länge behövlig hiss inom institutionen. Som motivering angavs rådande svårigheter vid transporter. Eftersom hisschakt iordningställts vid byggnadens uppförande, skulle en hissinstallation kunna genomföras till relativt låg kostnad. Framställningen föranledde ingen Kungl. Maj:ts åtgärd. I proposition 1961: 87 angående godkännande av avtal om driften av institutet m. m. uttalar departementschefen: »För att tillgodose institutets behov av ökade arbetsutrymmen föreslår kommittén (1958 års forskningsinstitut-kommitté), att med anlitan av statsmedel institutsbyggnadens källarvåning, som för närvarande är i huvudsak oinredd, iordningställs för laboratorie- och till en mindre del för biblioteksändamål. Kostnaderna uppskattas

preliminärt till 250 000 kr.» Byggnadsstyrelsen lämnade i skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 juni 1961 en redogörelse för tänkbara ombyggnadsåtgärder inom den angivna kostnadsramen, 250 000 kr. Installation av person- och varuhiss ingick icke i redogörelsen. Kostnaden för en hissinstallation beräknas nu uppgå till 60 000 kr., och styrelsen hemställer att, i händelse investeringsmedel ej anses kunna beviljas, motsvarande belopp ställes till styrelsens förfogande av underhållsmedel.

62. Cement- och betonginstitutet har hemställt om utbyte av institutets nuvarande transformator under motivering att den kommer att bli otillräcklig efter anskaffning av planerad, effektkrävande utrustning. Byggnadsstyrelsen anser för sin del, att utbytet bör ske, och delar institutets uppfattning, att en torrisolerad transformator är den lämpligaste lösningen. Nettokostnaderna för arbetet har beräknats till 20 000 kr.

63. Den successivt utbyggda verksamheten vid laboratoriet och den därmed sammanhängande ökningen av teknisk utrustning och elansluten apparatur har medfört ett starkt ökat effektbehov. För att tillgodose detta behov och samtidigt få till stånd en lösning på längre sikt föreslår nu styrelsen, att snarast möjligt befintliga två transformatorer på tillsammans 320 kVA utbytes mot två nya på tillsammans 800 kVA. Transformatorbytet medför vissa ändringsarbeten i ställverk och transformatorrum. Kostnaderna för transformatorbytet har beräknats till sammanlagt 50 000 kr., varvid värdet av de äldre transformatorerna avdragits.

Solna stad, som numera tillämpar duplikatsystem för sina avloppsledningar, har i skrivelse till byggnadsstyrelsen begärt framdragning av dagvatensersiven från statens bakteriologiska laboratorium till stadens dagvattenledning. I samband med detta arbete bör laboratoriets spillvattenledning läggas om. Kostnaderna för nämnda arbeten beräknas uppgå till 30 000 kr.

64. Inom Södra kasernområdet i Kristianstad finnes ett år 1853 uppfört tvåvånings reveterat korsvirkeshus vars exteriör är upptagen som byggnadsminne. Byggnaden, som har en total golvyta om cirka 2 160 m² och som tidigare disponerats av armén såsom kallförråd, saknar uppvärmningssystem och sanitära installationer.

Sedan nu byggnaden friställts genom att armén avflyttat till andra lokaler och annat behov av byggnaden för militärt bruk icke föreligger, har länsstyrelsens civilförsvarssektion, som är inrymd i det på samma tomt belägna nyligen färdigställda landsstatshuset, begärt att få iordningställa byggnaden dels till ett genomgångsförråd med arbetslokaler och personalutrymmen samt varmförråd, dels ock för att dit överföra material från förhyrda förråd ute i länet. För att byggnaden skall kunna användas för detta ändamål erfordras emellertid en del ombyggnads- och installationsarbeten. Vidare torde omputsning av fasaderna, utbyte av fönstersnickerier samt en fullständig utvändig ommålning bli nödvändiga. Kostnaderna för de invändiga arbetena har beräknats till 110 000 kr. och för de utvändiga till 50 000 kr. eller sammanlagt till 160 000 kr.

65. Huvudbyggnadens tak är utfört av målad förzinkad plåt. Denna är nu i så dåligt skick att den måste ersättas med ny, om skador på byggnaden skall kunna undvikas. Med hänsyn till slottets dominerande läge och stora värde som byggnadsminnesmärke synes ett nytt tak böra utföras av kopparplåt. Härför talar även den lägre underhållskostnaden. Kostnaden för ett tak av kopparplåt beräknas till 100 000 kr.

66. Operationsavdelningen, som är belägen vid den mest trafikerade delen av anstaltsområdet, besväras i hög grad — speciellt sommartid — av dammbildningen. De handikappade patienterna har därtill mycket stora svårigheter att taga sig fram i rullstol på den nuvarande grusbeläggningen, särskilt

vår och höst. Permanentbeläggning av vägar, planer och parkeringsplatser måste anses som mycket angelägen och beräknas draga en kostnad av 160 000 kr.

För budgetåret 1961/62 har Kungl. Maj:t anvisat 120 000 kr. för utbyte av två av anstaltens fem hissar. De återstående tre hissarna, installerade 1930—31, är förslitna och otillfredsställande ur säkerhetssynpunkt. Det nuvarande systemet med saxgrindar i hisskorgarna har vidare visat sig olämpligt för de vanföra patienterna och förorsakar lätt klämskador. Anordningarna i övrigt uppfyller vidare ej i viktiga delar nu gällande bestämmelser. Då erforderlig reparation och modernisering ej kan ske till rimlig kostnad, bör hissarna ersättas med nya. Kostnaden härför beräknas till 200 000 kr.

Den totala kostnaden för här upptagna arbeten uppgår sålunda till (160 000 + 200 000) 360 000 kr.

67. På grund av ökad belastning på det elektriska nätet vid utbyggnad för civilförsvarsskolan erfordras utbyte av områdets transformator. På sätt styrelsen framhöll i sin skrivelse den 29 augusti 1960 angående anordnande av civilförsvarsskola m. m. har medel till detta arbete tidigare icke upptagits. Nettokostnaden för erforderligt transformatorbyte har beräknats till 10 000 kr.

För anskaffande av köksutrustning till matinrättningen för civilförsvarsskolan vid Rosersberg erfordras medel dels för övertagande från arméintendenturförvaltningen av befintliga apparater och dels för nyanskaffning. Kostnaderna för här avsedd utrustning har beräknats till sammanlagt 60 000 kr.

Erforderliga medel för ovannämnda arbeten och leveranser uppgår till sammanlagt (10 000 + 60 000) 70 000 kr.

68. Under utgiftsposten »Reparations- och underhållskostnader m. m.» har för innevarande budgetår anvisats ett särskilt belopp av 200 000 kr. för bränslebesparande åtgärder. Beslut om dylika åtgärder föreligger redan i sådan omfattning att det tillgängliga anslaget i sin helhet disponerats. Då ett omfattande behov av ytterligare bränslebesparande åtgärder föreligger inom de av styrelsen förvaltrade fastigheterna, finner styrelsen det angeläget att för nästa budgetår ett belopp av 200 000 kr. för ändamålet inräknas i underhållsposten.

69. För innevarande budgetår har för permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m. anvisats ett belopp av 100 000 kr. För att föreliggande behov skall kunna helt tillgodoses, erfordras — på sätt styrelsen framhöll redan i sina anslagsäskanden hösten 1958 — att medel för ändamålet anvisas under förevarande utgiftspost ett antal år framåt. För att tillgodose de mest trängande behoven av åtgärder bör för nästa budgetår upptagas ett belopp av 400 000 kr.

70. Anslag för ifrågavarande ändamål har från och med budgetåret 1959/60 upptagits under utgiftsposten »Reparations- och underhållskostnader m. m.» i staten för byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden. För innevarande budgetår anvisades för ändamålet sammanlagt 5 000 000 kr., nämligen dels 930 000 kr. för ombyggnadsarbeten inom f. d. Svea livgardes kaserner, dels 1 550 000 kr. för täckande av kostnader för arbeten som redovisats i styrelsens skrivelse den 25 oktober 1960 och vilka förskötterats av ordinarie underhållsmedel, dels ock 2 520 000 kr. för under budgetåret uppkommande ändringsarbeten m. m. inom av byggnadsstyrelsen förvaltrade fastigheter. Styrelsen räknar med att hela det anvisade beloppet kommer att förbrukas under budgetåret.

Såsom styrelsen anförde i föregående års framställning om anslag till anordnande av tjänstelokaler m. m. föreligger behov av ändringsarbeten i vattenfallsstyrelsens byggnad i kv. Björnen, vilken byggnad kommer att om-

disponeras för andra förvaltningsorgan. Vidare uppgavs att medel erfordras för ändringsarbeten i provningsanstaltens byggnader. Dessa arbeten avses komma till utförande etappvis under tre år. Sedermera har förslag framlagts till utökning av lokalerna för kammarrätten bl. a. genom vindsinredning. Behovet av medel för arbeten av ifrågavarande art kan på grund av den allmänna lokalbristen fortsättningsvis beräknas bli allt större.

Styrelsen framhåller i detta sammanhang, att statsdepartementets utökade verksamhet har medfört ett betydande lokalbehov, som ej kunnat tillgodoses inom befintliga lokaler. En förbättring beräknar styrelsen icke kunna ske, förrän en del av regeringsrätten utflyttas till en av riksarkivet nu disponerad äldre byggnad vid Birger Jarls torg, det s. k. Stenbockska huset, och byggnaden i kv. Mercurius iordningställts för ändamålet. Intetdera av dessa projekt kan genomföras utan evakuering av berörda fastigheter, vilket icke torde kunna ske förrän om fyra å fem år.

Efter samråd med kommunikationsdepartementet har styrelsen dock upptagit till utredning frågan om snabbare evakuering av den del av riksarkivet som är förlagt till Stenbockska huset, vilken byggnad dels bedömts lämplig för vissa av regeringsrättens behov och dels på grund av att den är byggnadsminnesmärke fortsättningsvis kommer att kvarbliva. En evakuering av denna byggnad innebär att i densamma inrymda arkivalier och verksamhet måste under en övergångsperiod, intill dess riksarkivets nybyggnad är färdigställd, överföras till provisoriska lokaler. Om möjlighet uppstår att genomföra en sådan utflyttning kan fråga uppkomma att ombygga Stenbockska huset för regeringsrätten redan under budgetåret 1962/63. Programhandlingar härför torde kunna vara färdigställda hösten 1962. Med hänsyn till omöjligheten att nu med bestämdhet förutsäga, hur denna fråga skall lösas, finner styrelsen att kostnaderna för arbetena lämpligen bör bestridas av anslaget till anordnande av tjänstelokaler. Anslaget bör bl. a. av denna anledning upptagas med ett så högt belopp att möjligheter skapas att inrymma dessa ombyggnadskostnader inom anslagets ram.

Med anledning av vad sålunda anförts bör anslaget till anordnande av tjänstelokaler m. m. för olika grenar av statsverksamheten för nästa budgetår upptagas med ett belopp av 5 000 000 kr.

B. Medelsäskanden å kapitalbudgeten, m. m. I enlighet med principen, att medel för reparations-, ändrings- och ombyggnadsarbeten som icke eller endast i mindre grad höjer en byggnads värde skall anvisas under fastighetsfondens stat, har vissa arbeten, för vilka anslag äskats å kapitalbudgeten för nästa budgetår, ansetts böra redovisas i förevarande sammanhang. Härtill kommer ytterligare vissa ändamål som bör redovisas i detta sammanhang.

	Kr.
1. Statens centrala frökontrollanstalt, vissa ändringsarbeten ..	80 000
2. Statens växtskyddsanstalt, iordningställande av källarutrymme m. m. vid filialen i Åkarp	28 800
3. Statens skogsmästarskola, reparation av elevhemmet samt vissa reparationsarbeten i herrgårdsbyggnaden	1 005 000
4. Svenska institutet för konserveringsforskning, vissa inredningsarbeten	260 000

	Kr.
5. Flygtekniska försöksanstalten, installation av kylanläggning	300 000
6. Stockholms universitet, ombyggnad av vindsvåningen i fastigheten Norrtullsgatan 2	400 000
7. Omändringsarbeten vid Chalmers tekniska högskola	500 000
8. Konstakademien, renoveringsarbeten, etapp 1	700 000
9. Vissa byggnadsarbeten vid Annedals folkskoleseminarium, Göteborg	225 000
10. Statens vatteninspektion, iordningställande av tjänsterum och laboratorieutrymmen för mikrobiologiska avdelningen	10 000
	Summa 3 508 800

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna.

1. I skrivelse den 24 augusti 1961 äskar styrelsen för frökontrollanstalten medel för delning av stora renhetslaboratoriet, för anordnande av vissa dragskåp samt för inredning av personalrum för manliga arbetare.

Med hänsyn till att vid anstalten under de senaste åren yppats flera fall av allergier, vilka i ett par fall av riks försäkringsanstalten och försäkringsrådet rubricerats såsom yrkessjukdomar, synes det styrelsen angeläget att vågrummet snarast avskiljes från laboratoriet i övrigt, oberoende av om huvudanstalten i framtiden kommer att flyttas eller ej. Antalet kvicksilverbetade utsädesprov visar en ständig ökning och beträffande spannmål är större delen av de inkomna proven betade numera. Därest åtgärder nu icke vidtages, måste styrelsen också befara, att personalen genom sina organisationer kommer att göra framställningar hos hälsovårdsmyndigheterna om åtgärder för att få lämpliga skyddsåtgärder till stånd. Kostnaderna beräknas till 40 000 kr.

I avvägningsslaboratoriet sker avvägning av för sådd avsedda prov, och provens vikt uppgår för ett stort antal till ca 3 kg, oftast betade. Yrkesinspektionen har krävt att anstalten skulle vidtaga skyddsåtgärder. Styrelsen anser det nu nödvändigt att åtgärder vidtages för att eliminera faran för personalen. Då skyddshuvar, som tidigare anskaffats, icke kan anses fullt tillfredsställande ur skyddssynpunkt och det dessutom är tids- och arbetskrävande för personalen att arbeta med prov i dessa skyddshuvar, föreslår styrelsen i stället att i laboratoriet inbygges ett dragskåp av samma typ som användes å betningslaboratoriet vid anstaltens renhetsavdelning. Kostnaden för anordnande av ett sådant dragskåp har uppskattats till ca 5 000 kr.

För den manliga arbetarpersonalen saknas tillfredsställande omklädningsrum och toalettutrymmen. Behovet härav har under en följd av år framförts. Det är nu nödvändigt att sådana utrymmen inreds i en befintlig verkstadslokal, där tillika ett lunchrum skulle inredas för dem. Kostnaderna beräknas till 35 000 kr.

2. Styrelsen för statens växtskyddsanstalt hemställer i skrivelse den 11 augusti 1961, att medel anvisas för iordningställande av tork- och lagerrum för jordprov vid ett planerat nematodlaboratorium vid filialen i Åkarp. Erforderliga utrymmen kan åstadkommas i utgrävda men icke inredda källarutrymmen under filialbyggnaden. För ändamålet äskas 20 800 kr. Samtidigt hemställer styrelsen att 8 000 kr. anvisas för anordnande av lagerutrymmen för potatis. Sedan länge utgör undersökningar rörande potatissjukdomar

och deras bekämpning en betydande del av verksamheten vid filialen i Åkarp, men filialen har inte tillgång till egna, för lagring lämpliga lokaler. — Byggnadsstyrelsen har i infortrat utlåtande tillstyrkt att källarutrymmet i filialbyggnaden iordningställes men har beräknat kostnaden härför till 35 000 kr.

3. Byggnadsstyrelsen erinrar i skrivelse den 11 september 1961 om statsmakternas beslut att en ökning av antalet studerande vid skolan skall ske. En förutsättning för detta är att anläggningen utökas för att ge plats för 60 elever. För närvarande finns elevrum för 35 elever samt lärosal med plats för ca 20 elever. Styrelsen föreslår att en del av det ökade behovet av elevrum tillgodoses genom ombyggnad av gamla elevmässen. Denna, som ursprungligen är en magasinsbyggnad, inreddes år 1940 till personalbostad och påbyggdes därvid med en våning. Sedan år 1940 har elevmässen varit i oavbruten användning utan reparationer, varför en genomgående renovering är nödvändig. Förläggning kan där beredas för 18 elever. Kostnaderna beräknas till 370 000 kr.

I herrgårdsbyggnaden fordras en genomgripande reparation. Nya lärosalar måste anordnas i bottenvåningen och en där inredd bostadslägenhet ändras för undervisningsändamål. I andra våningsplanet måste vissa ändringar vidtagas för att bättre utnyttja lokalerna till expedition och lärarrum, medan andra delar i detta våningsplan disponeras till bibliotek och läsrum. Slutligen inredes arkivlokaler m. m. i källaren, medan vindsplanet utnyttjas för huvudsakligen samlingar. Kostnaderna för dessa arbeten beräknas till 635 000 kr.

4. Genom det nya avtalet rörande driften vid institutet för konserveringsforskning (prop. 1961: 87) har en viss utvidgning av institutets verksamhet ägt rum. Bland annat har institutet genom ökat statligt bidrag beretts möjligheter att anställa en befattningshavare för analytisk kemi jämte biträde åt denne. 1958 års forskningsinstitutkommitté har föreslagit att erforderliga lokaler för ett kemiskt analyslaboratorium anordnas genom inredning av institutets källare. Härigenom skulle också institutets bibliotek beredas ökade utrymmen.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 28 augusti 1961 beräknat kostnaderna för de föreslagna ombyggnadsarbetena till 260 000 kr.

5. För flygtekniska försöksanstalten i Ulvsunda pågår för närvarande arbeten med uppförande av en supersonisk-hypersonisk högtrycksanläggning. I dessa arbeten ingår även uppförande av en anläggning för evaporativ kylning av kylvatten, vilken har visat sig ej behöva utnyttjas till full kapacitet, varför endast ett av två planerade fundament kommer till användning. En av byggnadsstyrelsen företagen utredning har visat att det ur besparings-synpunkt vore fördelaktigt att uppföra en anläggning för evaporativ kylning av kylvatten även för nu befintliga vindtunnlar. Besparingen i kylvattenkostnader torde uppgå till ca 77 000 kr. per år brutto. Kostnaderna för uppförande av en kylanläggning med utnyttjande av det ena fundamentet samt tillhörande bassäng och pumpanläggning vid supersoniska-hypersoniska högtrycksanläggningen har av byggnadsstyrelsen beräknats till ca 300 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Nettovinsten med en sådan kylanläggning skulle enligt gjorda beräkningar uppgå till ca 40 000 kr. per år om hänsyn toges till kapitalkostnaderna. Styrelsen hemställer i skrivelse den 21 november 1961 att ett belopp om 300 000 kr. anvisas för nämnda kylanläggning.

6. Genom att psykotekniska institutet vid Stockholms universitet fått nya lokaler i Solna har vindsvåningen i fastigheten Norrtullsgatan 2 friställts. Fastigheten inrymmer universitetets juridiska fakultet och universitetet

önskar nu en ombyggnad och nyinredning av vindsvåningen för att tillgodose fakultetens starkt ökade lokalbehov. Brandmyndigheterna har besiktigat vindsvåningen och kräver att praktiskt taget hela den befintliga inredningen borttages. Kostnaderna för ombyggnaden av vindsvåningen har av byggnadsstyrelsen i skrivelse den 6 november 1961 uppskattats till ca 400 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

7. I sina anslagsäskanden rörande investeringsanslag till Chalmers tekniska högskola för budgetåret 1962/63 har byggnadsstyrelsen medtagit ett belopp av 500 000 kr. för vissa ändringsarbeten i samband med omflyttningar inom högskolan. Styrelsen anför härom, att det i samband med inflyttning i nyuppförda byggnader etc. blir nödvändigt att utföra vissa ändringsarbeten i de lokaler, som friställes i anledning av de nya byggnaderna. Styrelsen förutser, att dylika omändringar blir aktuella successivt under budgetåret 1962/63. Då det är angeläget, att de genom avflyttning friställda lokalerna skall kunna tagas i bruk för sitt nya ändamål utan onödig tidsutdräkt, har styrelsen i investeringsplanen upptagit 0,5 milj. kr. för detta ändamål.

8. Akademiens för de fria konsterna fastighet kommer att överlätas till staten den 1 januari 1962 och därvid ställas under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning.

I skrivelse den 29 oktober 1957 har styrelsen med anmälan om att uppvärmningssystemet samt de ventilationstekniska, sanitära och elektriska installationerna i byggnaden befunne sig i mycket dåligt skick äskat medel för istandsättning av berörda anläggningar. Kostnaderna härför beräknades vid 1957 års prisläge till 450 000 kr. för värmesystemet. Övriga arbeten jämte en mindre utökning av akademiens bibliotek beräknades draga en kostnad av 850 000 kr. Framställningen i ärendet, som av styrelsen förnyats åren 1958, 1959 och 1960, har icke vunnit Kungl. Maj:ts bifall.

Styrelsen har i skrivelse den 28 november 1961 förnyat sin framställning och därvid uttalat, att åtgärder till förbättring av värmeanläggningen nu icke längre kan anstå. Med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar bör den tidigare beräknade kostnaden uppräknas till 550 000 kr. Därutöver erfordras medel för löpande underhållskostnader m. m. för dels innevarande och dels nästa budgetår — uppskattade till 100 000 kr. — samt ytterligare 50 000 kr. för nödvändiga utredningar rörande byggnadens fortsatta istandsättning och modernisering.

9. 1960 års lärarutbildningssakkunniga har i sitt den 23 oktober 1961 avgivna betänkande bl. a. föreslagit att en tredje lärarhögskola skall förläggas i Göteborg och att provisoriska lokaler för ändamålet anordnas i Annedals folkskoleseminarium. Byggnadsstyrelsen har för utredningens räkning utfört en preliminär kostnadsberäkning för iordningställande av de lokaler som enligt förslaget skulle kunna disponeras. Kostnaderna uppskattas enligt denna beräkning till 225 000 kr.

Beträffande motiveringen för det under punkt 10 upptagna medelsäskandet torde jag få hänvisa till vad jag kommer att anföra därom i samband med mitt ställningstagande till detta.

Enligt förenämnda redovisning har således under byggnadsstyrelsens delfond anmälts ett sammanlagt medelsbehov för normalt underhåll och särskilda arbeten, äskade i styrelsens statskrivelse och såsom investeringsanlag m. m., av $(18\,892\,000 + 17\,367\,000 + 3\,508\,800 =) 39\,767\,800$ kr.

5. **Generaltullstyrelsens delfond.** Till reparations- och underhållskostnader har under denna delfond anvisats följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Kr.	195 000	170 000	219 000	228 000

I. **L ö p a n d e u n d e r h å l l.** För nästa budgetår har generaltullstyrelsen uppskattat medelsbehovet för det löpande underhållet till 227 000 kr. Styrelsen har härvid beräknat underhållskostnaderna med tillämpning av indextalet 377 i byggnadsstyrelsens reparationskostnadsindex. Av beloppet avser 17 000 kr. beräknade fastighetsskatter.

II. **S ä r s k i l d a a r b e t e n.** Vid sidan av förenämnda medelsäskande för det normala fastighetsunderhållet har generaltullstyrelsen begärt 30 000 kr. för särskilda förbättringsarbeten. Styrelsen anför härom följande.

För innevarande budgetår äger styrelsen disponera 10 000 kr. för installation av oljeeldning i tre tjänstebostadshus i Tornedalen, Norrbottens län. Även beträffande femton övriga i Tornedalen belägna tjänstebostadshus föreligger behov av oljeeldningsinstallationer. I första hand gäller detta bostadshusen i Kassa, Kolari, Pajala och Pello (2 st). Kostnaderna för oljeeldningsinstallation i nämnda fem bostadshus har beräknas till ca 20 000 kr.

Tullverkets invid badorten Tylösand i Hallands län belägna fastighet Tyludden är sedan år 1958 uthyrd som semesterhem till tullverkets personalorganisationer. Trots sedvanligt underhåll av fastigheten är de därå uppförda byggnaderna i mindre gott skick och behöver en grundligare översyn. Det befintliga stängslet runt tomten är helt uppruttet och behöver snarast utbytas. Kostnaderna för de invändiga förbättringsarbetena och ett nytt stängsel kan beräknas till 10 000 kr.

Sammanlagt äskas således under generaltullstyrelsens delfond en medelsanvisning av $(227\,000 + 30\,000 =) 257\,000$ kr. för nästa budgetår.

6. **Uppsala universitets delfond.** Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. för dels akademiska sjukhuset, dels övriga fastigheter anvisats följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
a) Akademiska sjukhuset, kr. ..	567 000	610 000	654 000	713 000
b) Övriga fastigheter, kr.	877 000	952 000	974 000	1 031 000
Summa	1 444 000	1 562 000	1 628 000	1 744 000

L ö p a n d e u n d e r h å l l. Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för normala underhållsarbeten under budgetåret 1962/63 har bokföringsvärdet av de på delfonden redovisade byggnaderna beträffande såväl akademiska sjukhuset som övriga byggnader uppdelats efter de olika byggnadernas ålder, varefter behovet av reparationsmedel vid 1935 års prisnivå framräknats med tillämpning av gällande procentsatser. Resultatet härav framgår av följande tabell.

	Byggnads- värde re- ducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Under- hålls- procent	Repara- tionsmedel vid 1935 års pris- nivå, kr.
<i>Akademiska sjukhuset:</i>			
Äldre byggnader	7 261 000	1,5	108 916
Nya byggnader över 8 år	7 347 200	1,0	73 472
Nya byggnader ej över 8 år	2 810 000	0,5	14 050
	Kr. 17 418 200	—	196 438
<i>Övriga fastigheter:</i>			
Äldre byggnader	13 527 000	1,5	202 905
Nya byggnader över 8 år	5 789 900	1,0	57 899
Nya byggnader ej över 8 år	6 929 300	0,5	34 646
	Kr. 26 246 200	—	295 450

De sålunda erhållna summorna 196 438 och 295 450 kr. har multiplicerats med indextalet 3,77, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av för akademiska sjukhuset 740 000 kr. och för övriga fastigheter 1 114 000 kr. Till det för akademiska sjukhuset beräknade beloppet har, i avvaktan på att byggnadsvärdet blir fastställt, lagts ett belopp av 10 000 kr., utgörande beräknade underhållskostnader för panncentralen.

Några medel för särskilda arbeten under nästa budgetår har drätselnämnden inte äskat i sitt statförslag för delfonden.

Sammanlagt redovisas således ett medelsbehov under Uppsala universitets delfond av $(740\,000 + 10\,000 + 1\,114\,000 =) 1\,864\,000$ kr.

7. **Lunds universitets delfond.** För denna delfond har tidigare till reparations- och underhållsarbeten m. m. anslagits följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Kr.	521 000	533 000	578 000	655 000

I. **Löpande underhåll.** Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för löpande reparations- och underhållsarbeten under budgetåret 1962/63 har, i enlighet med de principer som legat till grund för bestämmande av reparationsanslaget för innevarande budgetår, lagts bokföringsvärdet av de på delfonden den 30 juni 1961 redovisade byggnaderna. Från detta värde, 32 820 202 kr., har dragits värdet av byggnader under uppförande, 4 053 340 kr. Reparationsmedelsbehovet vid 1935 års nivå har därefter uppskattats med ledning av de av byggnadsstyrelsen tillämpade procentsatserna för normalt underhåll. Drätselnämndens beräkningar redovisas i följande tabell.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Under- hålls- procent	Reparations- medel vid 1935 års prisnivå, kr.
Äldre byggnader	7 880 790	1,5	118 212
Nya byggnader över 8 år	5 365 637	1,0	53 656
Nya byggnader ej över 8 år	3 828 639	0,5	19 143
	Kr. 17 075 066	—	191 011

Det sålunda erhållna beloppet 191 011 kr. har multiplicerats med index-
talet 3,77, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av 720 111 kr. eller
avrundat 720 100 kr.

II. Särskilda arbeten. Utöver ordinarie medel för reparations- och
underhållskostnader hemställer drätselnämnden att särskilda medel måtte
beviljas för följande ändamål.

För närvarande uppför byggnadsstyrelsen tillbyggnad till den kemiska
institutionen vid Lunds universitet för att möjliggöra ökad intagning vid de
kemiska disciplinerna. I investeringsplanen för 1961 års statsverkspropo-
sition upptogs 975 000 kr. för utförande av denna byggnad. Vid entreprenad-
handlingarnas färdigställande har emellertid medtagits en del åtgärder,
vilka delvis icke ingick i det ursprungliga programmet. De åtgärder som
här avses innebär en ombyggnad i befintlig institution. Det har bedömts
såsom ändamålsenligt att dessa åtgärder vidtages i samband med tillbygg-
nadsarbetena. Ombyggnadsarbetena uppskattas kosta 40 000 kr. enligt pris-
läget den 1 juli 1959 och skulle i nuvarande prisläge kosta ca 45 000 kr.
Drätselnämnden hemställer således att såsom särskilda reparationskostna-
der måtte uppföras 45 000 kr.

För många år sedan förvärfvade Lunds universitet ett av de fyra små hu-
sen vid Helgonabacken. Avsikten var att förvärva även de tre återstående,
varefter husen skulle rivas och tomten användas för nybyggnad. Tyvärr har
ännu icke ytterligare något av husen kunnat förvärvas. Det synes drätsel-
nämnden icke kunna försvaras att byggnaden, med nuvarande brist på lo-
kaler för universitetet, står obegagnad. Kostnaderna för att sätta byggnaden
i sådant skick att den kan användas för humanistiska ämnen under
minst en 10-årsperiod har av byggnadskontoret beräknats till ca 75 000 kr.
Disponibla skulle bli 22 rum. Byggnaden skulle väl lämpa sig såsom insti-
tutionsbyggnad för ett humanistiskt ämne. Med hänvisning till vad här an-
förts föreslår drätselnämnden, att särskilda medel under delposten repa-
rations- och underhållskostnader beviljas för reparation av fastigheten Ab-
salon nr 8.

I enlighet med gällande principer bör under fastighetsfondens stat redo-
visas medelsäskande å kapitalbudgeten om 150 000 kr., som
avser påbörjande av utvärdig restaurering av universitetshuset. Byggnads-
styrelsen anför härom i sin petitaskrivelse, att ett förslag upprättats som
omfattar åtgärder på såväl byggnadens inre som yttre delar. Förslaget har
varit på remiss hos riksantikvarieämbetet, och ämbetet har i princip intet
att erinra mot de föreslagna utvärdiga arbetena. Beträffande de inre arbe-

tena är ämbetet icke nu berett att avgiva yttrande. Styrelsens kulturhistoriska byrå förordar livligt, att den utvändiga restaureringen blir utförd i sin helhet.

Den utvändiga restaureringen omfattar reparation av fasadputs, uppriktning av stödmuren sydöst om universitetshuset samt uppsättande av nya takprydnader, vilka skall ersätta de nu nedfallna eller avlägsnade prydna- derna. De takprydnader som tidigare funnits på universitetshuset tillkom i samband med byggnadens uppförande på 1880-talet. På grund av att prydnaderna var utförda i betong på ett tekniskt otillfredsställande sätt, hade sprickor uppstått med följd att prydna- derna vittrat sönder. 1959 nedtogs fyra sfinxer enär delar av dem när som helst hotade att falla ner. De olika prydnaderna har bevarats och kan stå modell till nya utförda i beständigt konst- stensmaterial. Kostnaderna för dem uppskattas till ca 150 000 kr. För att kunna beställa detta arbete är det nödvändigt att medel finns tillgängliga under budgetåret 1962/63. Styrelsen avser att under hösten inkomma med program till den yttre restaureringen för godkännande.

Enligt den lämnade redovisningen äskas således under Lunds universi- tets delfond sammanlagt (720 100 + 45 000 + 75 000 + 150 000) 990 100 kr.

8. Sjöfartsstyrelsens delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader anslagits följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Kr.	475 000	495 000	525 000	590 000

Med hänsyn till de särskilda förhållanden som gäller för det å sjöfarts- styrelsens delfond redovisade fastighetsbeståndet förordades i 1959 års stats- verksproposition, bilaga 21, s. 49, att vid beräkning av reparations- och un- derhållsmedel för delfonden skulle en något högre underhållsprocent än som gäller för fastighetsfonden i övrigt tillämpas. Häremot hade riksdagen ingen erinran. I enlighet härmed har sjöfartsstyrelsen uppdelat det bokförda vär- det på fonden på dels äldre byggnader, invärderade i fonden år 1940, dels nya byggnader över åtta år och dels nya byggnader ej över åtta år. Bokfö- ringsvärdena har reducerats till 1935 års kostnadsnivå, och medelsbehovet för normalt underhållsarbete vid förenämnda kostnadsnivå har erhållits ge- nom tillämpning av procentsatserna 1,7, 1,2 och 0,5 på de reducerade bok- föringsvärdena för respektive grupper av byggnader.

Sjöfartsstyrelsens beräkningar framgår av följande uppställning.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Under- hålls- procent	Reparations- medel vid 1935 års prinsnivå, kr.
Äldre byggnader	7 236 141	1,7	123 014
Nya byggnader över 8 år	2 729 640	1,2	32 756
Nya byggnader ej över 8 år	2 357 482	0,5	11 787
Kr.	12 323 263	—	167 557

Det sålunda erhållna beloppet 167 557 kr. har multiplicerats med index-talet 3,77, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av 631 690 kr. eller avrundat 630 000 kr.

9. Medicinalstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. har för denna delfond anvisats följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
Kr.	6 200 000	7 164 000	7 946 000	8 890 000

L ö p a n d e u n d e r h å l l. De för budgetåret 1962/63 erforderliga underhållsmedlen har beräknats efter fastställda riktlinjer, innebärande bl. a. att procentsatserna 1,5, 1,0 och 0,5 tillämpats för äldre byggnader, nya byggnader över åtta år respektive nya byggnader ej över åtta år. Förenämnda procentsatser har uppräknats med index för reparations- och underhållskostnader, som utgör 377.

Medicinalstyrelsens beräkningar framgår av följande uppställning.

	Bokfört byggnads- värde, kr.	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Indexkor- rigerad under- hålls- procent	Erforderliga underhålls- medel vid nuvarande prisinivå, kr.
Äldre byggnader	115 179 902	115 179 902	5,655	6 513 423
Nya byggnader över 8 år ..	124 466 609	54 996 480	3,770	2 073 367
Nya byggnader ej över 8 år	147 090 753	47 469 734	1,885	894 804
Kr.	386 737 264	217 646 116	—	9 481 594

Erforderliga medel för det löpande fastighetsunderhållet har medicinalstyrelsen således beräknat till 9 481 594 kr. eller avrundat 9 482 000 kr.

Några medel för s ä r s k i l d a a r b e t e n har inte äskats av medicinalstyrelsen.

10. Karolinska sjukhusets delfond. Rubriken för reparations- och underhållskostnader m. m. är för denna delfond i staten uppdelad på två anslagsposter, avseende den ena karolinska sjukhuset och den andra serafimerlasarettet. Under dessa rubriker har anslagits följande belopp.

Budgetår	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62
a) Karolinska sjukhuset, kr.	742 000	737 000	1 349 000	2 170 000
b) Serafimerlasarettet, kr.	182 000	239 000	189 000	215 000
Summa	924 000	976 000	1 538 000	2 385 000

Av de för karolinska sjukhuset för innevarande budgetår anvisade medlen har 1 270 000 kr. beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 900 000 kr., för vissa större arbeten. För serafimerlasarettet är motsvarande belopp 185 000 respektive 30 000 kr.

I. L ö p a n d e u n d e r h å l l. För nästa budgetår har direktionen för karolinska sjukhuset uppskattat medelsbehovet för det löpande underhållet av *karolinska sjukhuset* till 1 340 000 kr. Direktionen har därvid tillämpat de beräkningsprinciper som förordats i propositionen nr 71 år 1943, och som gäller bl. a. för medicinalstyrelsens delfond, enligt vilka underhållsprocenten för byggnader över åtta år bestäms till 1 procent och för yngre byggnader till 0,5 procent. Underhållsprocenten har justerats med hänsyn till underhållskostnadsindex, som beräknats till 365. I förhållande till innevarande budgetårs medelsanvisning innebär det framräknade beloppet en höjning med 240 000 kr., varav 113 000 kr. beror på dels inträffade prislägeförändringar och dels nytillkommande byggnader. Återstående 127 000 kr. förklaras av att för 1962/63 i motsats till tidigare samma underhållsprocent beräknats som gäller för bl. a. medicinalstyrelsens delfond. Direktionen erinrar om att alltsedan budgetåret 1957/58 en successiv uppräknings av anslaget skett med sikte på att uppnå denna nivå. För avloppsavgifter till Solna stad hemställer direktionen vidare om 250 000 kr., därest medel för dessa kostnader ej beräknas under sjukhusets omkostnadsanslag.

För det löpande underhållet å *serafimerlasarettet* hemställer direktionen om en oförändrad medelsanvisning av 185 000 kr.

Medelsbehovet för det löpande underhållet för *karolinska sjukhuset* uppgår sålunda sammanlagt till (1 340 000 + 250 000 =) 1 590 000 kr. samt för *serafimerlasarettet* till 185 000 kr.

II. Särskilda arbeten. A. Direktionens för karolinska sjukhuset statförslag. De ändamål för vilka direktionen för karolinska sjukhuset i sitt statförslag för delfonden för nästa budgetår begärt särskilda medelsanvisningar framgår av följande förteckning.

	Kr.
Karolinska sjukhuset	
1. Åtgärder beträffande kraftdistributionen inom karolinska sjukhuset	690 000
2. Anordnande av ytterligare ett frysrum i centralköket	65 000
3. Revision av generator	40 000
4. Ombyggnad av öronpolikliniken	200 000
5. Modernisering av vårdavdelningar	1 000 000
	Summa 1 995 000

	Kr.
Serafimerlasarettet	
6. Yttre renovering av vissa byggnader	55 000
7. Reparation av vatten- och avloppsledningar	30 000
8. Oljeeldningsaggregat, torrkokningsskydd och desinfektionsugn	63 000
	Summa 148 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande av sjukhusdirektionens skrivelse.

1. I direktionens anslagsäskande för budgetåret 1961/62 lämnades en redogörelse för de åtgärder beträffande kraftdistributionen inom karolinska sjukhuset, som föranleddes av den utredning, som på föranstaltande av kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande företagits av Elektriska Prövningsanstalten Aktiebolag.

I fråga om distributionen av elektrisk kraft inom sjukhuset konstaterades förekomsten av allvarliga brister, som kunde vålla driftsstörningar men framför allt innebära överhängande risker för person- och materielskador. För att avhjälpa dessa brister förordades i utredningen åtgärder, kostnadsberäknade till 1 290 000 kr. Direktionen hemställde om anvisande av ifrågasvarande belopp men anförde därvid att om statsfinansiella skäl nödvändiggjorde en uppdelning av åtgärderna på två eller flera budgetår, kunde anslagsbehovet för de åtgärder, som måste utföras under budgetåret 1961/62, inskränkas till 600 000 kr. Detta belopp har anvisats för innevarande budgetår.

Den återstående delen, 690 000 kr., av de beräknade kostnaderna är oundgängligen erforderliga under budgetåret 1962/63, dels för att nu påbörjade arbeten skall kunna fullföljas, dels enär vissa arbeten måste sammankopplas med uppförandet av en ny värmepanna, vilket arbete ombesörjes i kommitténs för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande regi.

2. Direktionen har i äskandena för föregående och innevarande budgetår anmält behovet av ytterligare ett frysrum i centralköket för en beräknad kostnad av 65 000 kr. Framställningen har ej föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Direktionen framhåller att anläggningskostnaderna torde komma att kunna inbesparas inom loppet av ett eller högst två budgetår genom minskade inköpskostnader för livsmedel och hemställer ånyo att ett belopp av 65 000 kr. ställs till förfogande för anordnande av ytterligare ett frysrum i centralköket.

3. Vid företagen inspektion av turbin nr 33889 typ M 6 F vid sjukhusets maskinanläggning har sådan förslitning konstaterats att arbetet med renovering av densamma omedelbart har måst igångsättas, enär sjukhuset för sin kraftförsörjning är beroende av ifrågasvarande turbin för undvikande av alltför stora kostnadsökningar för driften. Reparationskostnaden, beräknad till 40 000 kr., kan ej inrymmas inom det för egentligt underhåll beräknade anslaget, varför direktionen hemställer, att detta belopp anvisas för ändamålet.

4. I anslagsäskandena för innevarande budgetår hemställde direktionen om anvisande av 150 000 kr. för ombyggnad av öronpolikliniken. Framställningen bifölles. Efter det framställningen ingivits, har emellertid två omständigheter tillkommit, som föranlett direktionen att ompröva denna byggnadsfråga. Dels har direktionen erhållit i uppdrag att verkställa en utredning i syfte att framlägga en generalplan för sjukhusets fortsatta utbyggande och modernisering, dels har beslut fattats om en ökning av antalet mediciner studerande vid karolinska institutet med 40 studenter per år.

Vid genomgång av tidigare upprättad plan för ombyggnad av öronpolikliniken har konstaterats, att mera omfattande byggnadsåtgärder än som ursprungligen förutsatts, bör vidtagas för att polikliniken skall nå upp till en standard, som för lång tid framåt kan beräknas förbli godtagbar vid ett undervisningssjukhus. Särskilt har kraven på förbättrad hygien ytterligare tillgodosetts och transportvägarna inom avdelningarna har förbättrats. Kostnaden för den sålunda föreslagna ombyggnaden beräknas till 375 000 kr.

Den beslutade ökningen av studerande vid karolinska institutet kommer att hårt belasta öronpolikliniken och den nu föreslagna ombyggnaden torde vara en förutsättning för att en ökning av antalet studenter vid denna poliklinik skall kunna ske. Direktionen är därför övertygad om, att det nu föreliggande förslaget till ombyggnad måste komma till stånd, men anser kostnaden kunna reduceras till 350 000 kr. motsvarande ett medelsbehov av ytterligare 200 000 kr.

5. Kungl. Maj:t har den 13 januari 1961 uppdragit åt direktionen att med beaktande bl. a. av vad chefen för inrikesdepartementet därom anfört i 1961 års statsverksproposition och i samråd med vederbörande statliga och kommunala myndigheter upprätta och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till ny generalplan för sjukhuset. I nämnda proposition erinrade departementschefen om att sjukhusets äldsta delar nu vore drygt 20 år gamla. Under de senaste decennierna hade den medicinska och tekniska utvecklingen fortskridit i en sådan takt, att en översyn av sjukhusets lokalmässiga resurser — i syfte att åstadkomma en modernisering och förbättring för såväl sjukvård, undervisning som forskning — redan av denna orsak vore av behovet synnerligen starkt påkallad. För att förbättra den svåra personalrekryteringssituationen vore det vidare enligt departementschefens uppfattning önskvärt, att personalutrymmena inom sjukhuset utökades och gjordes mer ändamålsenliga och trivsamma än f. n.

Den av direktionen med anledning av ovannämnda beslut tillsatta generalplanedelegationen har vid sina förberedande undersökningar konstaterat, att på grund av sjukhusets snabba utveckling, en viss eftersläpning ifråga om underhåll, organisation och personalförhållanden ej kunnat undvikas. Vissa avdelningar har även som följd av bristande underhåll ej kunnat upprätthålla den grad av hygien, som kan anses önskvärd inom ett sjukhus.

Det är enligt direktionens mening ofrånkomligt, att en upprustning av sjukhusets äldre vårdavdelningar kommer till stånd utan onödig tidsutdräkt. Direktionen pekar på resultatet av den nyligen avslutade ombyggnaden av två urologavdelningar, där arbetet nu flyter lätt och snabbt och där personalrekryteringen icke bereder några som helst svårigheter, medan dessa avdelningar tidigare hörde till de mest svårbemästrade inom sjukhuset. Under innevarande budgetår beräknas vårdavdelningarnas storlek och allmänna utformning kunna fastställas. Därmed bör också arbetet med en modernisering av dessa igångsättas. Direktionen räknar med att fyra till fem vårdavdelningar skall kunna medhinnas under budgetåret 1962/63 och beräknar för ändamålet 1 000 000 kr.

6. I tidigare anslagsaskanden begärda medel för yttre renovering av köksbyggnaden och gamla boställshuset har icke anvisats. Då ifrågavarande byggnaders ytterväggar nu befinner sig i mycket dåligt skick och behöver omputas, tar direktionen ånyo upp denna fråga. Kostnaderna uppskattas till 33 000 respektive 22 000 kr. Direktionen hemställer att för ändamålet erforderligt belopp (33 000 + 22 000) 55 000 kr. ställes till förfogande för budgetåret 1962/63.

7. Direktionen anser det nödvändigt att även under budgetåret 1962/63 medel ställes till förfogande för vidtagande i erforderlig utsträckning av åtgärder för vidmakthållande av vatten- och avloppsledningarnas funktionsduglighet. Direktionen beräknar för ändamålet 30 000 kr.

8. Vid den nu pågående upprustningen av serafimerlasarettet kommer antalet ångförbrukande apparater, såsom autoklaver, sterilkokare, VA-aggregat m. m. att utökas. De båda oljeeldade ångpannorna är tillräckliga för ångproduktionen, men den ena av pannorna är i mindre gott skick. Som reserv finnes en ångpanna som är koleddad, vilket är mindre lämpligt i drifts-

hänseende. De båda oljeeldade ångpannornas eldningsaggregat är av föråldrat utförande, varför anskaffande av ett modernt oljeeldningsaggregat till den koleldade ångpannan skulle väsentligt öka driftsäkerheten. Kostnaden härför uppskattas till 25 000 kr.

Tillförlitliga torrkokningsskydd på ångpannorna saknas f. n. För anskaffande av erforderliga skydd bör anvisas 15 000 kr.

Den befintliga desinfektionsugnen, tillverkad åt 1907, fyller icke nuvarande fordringar på en desinfektionsugn. Sängkläder och andra persedlar blir ofta skadade vid desinficering. En ny ugn bör därför anskaffas till en kostnad av 23 000 kr.

B. Medelsäskanden å kapitalbudgeten. I enlighet med tidigare omförmälda principer har vissa arbeten avseende karolinska sjukset, för vilka anslag äskats å kapitalbudgeten för nästa budgetår, ansetts böra redovisas i förevarande sammanhang.

	Kr.
1. Asfaltering av vägar	225 000
2. Omläggning av avloppsnätet	210 000
3. Jouravdelning	298 000
4. Intensivvårdavdelning	296 000
5. Specialavdelning	295 000
6. Provisorisk sterilisationscentral	270 000
Summa	1 594 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna.

1—2. Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande upptog i anslagsäskande för budgetåret 1961/62 förslag om anvisning av 200 000 kr. till *asfaltering av vägar* inom sjukhusområdet och samma belopp 200 000 kr. till omläggning av sjukhusets *avloppsnät*. Förslagen ledde inte till någon åtgärd.

Kommittén upprepar i skrivelse den 12 september 1961 sina äskanden och framhåller särskilt, att den fortgående byggnadsverksamheten inom sjukhusområdet utgör en stark belastning på vägnätet, varför behovet av en upprustning av vägarna nu ter sig än mer påkallad än tidigare. Medelsbehovet beräknas numera till 225 000 kr. respektive 210 000 kr.

4—6. Direktionen för karolinska sjukhuset anmäler i skrivelse den 28 augusti 1961 bl. a. följande.

Den nuvarande intagningsavdelningen fungerar ej tillfredsställande och generalplanedelegationen har framlagt förslag till en tidsenligare *journottagning*. Enligt förslaget skulle den i sjukhusets E-flygel i bottenvåningen belägna isolerings- och intagningsavdelningen nyttjas. Moderniseringen har begränsats till en funktionell justering av avdelningen och större ingrepp i byggnadskroppen kan undvikas. Erforderliga arbeten har kostnadsberäknats till 298 000 kr.

En utvidgning av sjukhusets kombinerade uppvaknings- och intensivvårdavdelning — som består av ett enda rum — planeras. En ny *intensivvårdavdelning* skulle förläggas till våningen 6 tr. i sjukhusets E-flygel och omfatta två flexibla rum för vardera två å fyra patienter samt fem enkelrum. Dessutom skulle erforderliga bilokaler för läkare och sköterskor, kök, skölj-

rum etc. anordnas. Inrättandet av avdelningen har beräknats kosta 296 000 kr.

Funktionella synpunkter på ett tidsenligt sjukhus kräver även en *specialavdelning*, i första hand avsedd för infekterade, icke epidemiologiska fall. Särskilt vården av brännskadefall inom en sedvanlig vårdavdelning har visat sig leda till en ohållbar situation på grund av den stora infektionsrisken. I våningen 6 tr. flygel D skulle en dylik isolerad specialavdelning kunna anordnas. Den föreslagna avdelningen omfattar nio enkelrum och dessutom operationssal, sedvanliga bilokaler m. m. Kostnaderna har beräknats till 295 000 kr.

Den f. n. inom den centrala operationsavdelningen belägna *sterilisationsavdelningen* utgöres av tre smärre rum om sammanlagt ca 60 m². Den otillräckliga ytan jämte dåliga ventilationsanordningar medför mindre goda arbetsförhållanden och anordningarna är även i övrigt bristfälliga. I den pågående generalplaneringen kommer att ingå förslag till en för hela sjukhuset arbetande sterilisationscentral. I väntan på detta förslag bör en provisorisk central inrättas med modern apparatur. Denna kan inrymmas i de lokaler — om ca 150 m² — som friställs när det bakteriologiska centrallaboratoriet inom kort överflyttas till den nya laboratoriebyggnaden. Anordnandet av en provisorisk sterilisationscentral kommer att medföra omedelbara fördelar i fråga om driftsekonomi, sterilisation, förenklade transporter och lämpligare arbetstider för personalen. Kostnaden beräknas till 270 000 kr.

Sammanlagt redovisas således ett medelsbehov för karolinska sjukhuset av (1 590 000 + 1 995 000 + 1 594 000 =) 5 179 000 kr. och för serafimerlasarettet av (185 000 + 148 000 =) 333 000 kr. för nästa budgetår.

Departementschefen

För innevarande budgetår har å fastighetsfondens stat till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats sammanlagt 47 680 000 kr., varav 33 479 000 kr. beräknats till löpande underhållsarbeten och 14 201 000 kr. till särskilda arbeten av reparations- och underhållskaraktär, vilka inte ansetts kunna rymmas inom det ordinarie underhållsanslaget.

Förvaltningsmyndigheterna har i sina statförslag för nästa budgetår för respektive delfonder hemställt om anvisande av sammanlagt 62 676 000 kr., innebärande en höjning med 14 996 000 kr. Av ökningen hänför sig 5 339 000 kr. till det löpande fastighetsunderhållet och 9 656 000 kr. till särskilda arbeten. I enlighet med den föregående redovisningen av medelsäskandena under de olika delfonderna har emellertid vid den departementala behandlingen av statförslaget för nästa budgetår ett sammanlagt belopp av 6 702 000 kr., som av myndigheterna äskats å kapitalbudgeten eller varom framställningar eller förslag gjorts i annan ordning, ansetts bära redovisas å fondens stat. Sammanlagt uppgår således de medelsäskanden för nästa budgetår som anmälts under fastighetsfondens reparationspost till (62 676 000 + 6 702 000 =) 69 378 000 kr.

Som jag anfört vid min anmälan av fondens stat för de senaste budgetåren, innebär redovisningen på fastighetsfondens stat av vissa äskanden av

medel för ombyggnads- och ändringsarbeten m. m. en ändamålsenlig åtgärd. Genom att medel för sådana byggnadsåtgärder som inte eller endast i lägre grad höjer en fastighets värde anvisas å fastighetsfondens stat, undvikes att byggnaderna erhåller oriktigt höga bruttovärden, som skulle konstituera en för hög tilldelning av procentberäknade medel för normalt underhåll. Vidare undvikes att fonden påföres oegentliga kapitalvärden. I enstaka fall kan å andra sidan en uppskrivning av fastighetsvärden befinnas erforderlig vid en utvidgad medelsanvisning för särskilda arbeten i sistnämnda form.

Även om återhållsamhet givetvis måste iakttagas beträffande fastighetsfondens underhållsanslag, bör dock reparations- och underhållskostnadsposterna beräknas på sådant sätt att behovet av ett normalt fastighetsunderhåll nöjaktigt tillgodoses. Förvaltningsmyndigheternas enligt vedertagna principer gjorda beräkningar av anslagsbehovet för löpande underhåll kan jag i stort sett godtaga. Jag räknar emellertid därvid med, att myndigheterna skall finna det möjligt att inom ramen för de löpande underhållsmedlen inrymma åtskilliga av de arbeten, för vilka särskild medelsanvisning begärts. Mot bakgrunden härav har jag i det följande tillstyrkt särskild medelsanvisning endast för vissa oundgängligen nödvändiga istandsättnings- och ombyggnadsarbeten.

Utöver vad jag i det följande särskilt nämner förutsätter jag, att myndigheterna inhämtar Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall för att utföra sådana arbeten som bekostas med underhållsmedel och därvid drar en kostnad överstigande 100 000 kr.

Under *slottsbyggnadernas delfond* kan jag tillstyrka 1 092 000 kr. för löpande reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader samt 40 000 kr. för den fortsatta angelägna upprustningen av tjänstebostäderna vid de kungl. slotten. — Delposten för reparations- och underhållskostnader för de uthyrda lägenheterna vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga upptar jag till 355 000 kr. — Till reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m. beräknar jag 338 000 kr. för löpande underhållsarbeten och 100 000 kr. för fortsatta fasadreparationer vid Läckö slott. — I fråga om posten till vissa istandsättningsarbeten förordar jag, att 55 000 kr. anvisas för restaureringsarbeten inom Stockholms slott samt att ytterligare 500 000 kr. anvisas för grundförstärkning av Logårdsflyglarna. Jag vill även tillstyrka, att byggnadsstyrelsen enligt sitt förslag får bemyndigande att låta verkställa undersökningar rörande möjligheterna att anordna garage under Logården och att bestrida kostnaderna härför av dessa medel. Vidare beräknar jag 150 000 kr. för fortsatta renoveringsarbeten av fasaderna till slotts-förvaltningens hus, Slottsbacken 2. Jag kan även godtaga byggnadsstyrelsens förslag att anordna nya lokaler för slotts-förvaltningen vid Ulriksdals slott till en kostnad av 85 000 kr. För återuppförande av ett koppartält vid Haga slott torde böra anvisas 315 000 kr., motsvarande vad Stockholms stad på sin tid erlade som brandersättning. Beträffande Gripsholms slott bör anslutning

till Mariefreds stads avloppsnät komma till stånd, och jag upptar för detta ändamål 205 000 kr. Slutligen vill jag tillstyrka, att angelägna moderniseringsarbeten å personalbostäder vid Gripsholms slott för en kostnad av 105 000 kr. blir utförda. — Totalbeloppet för förevarande delfond skulle alltså för nästa budgetår uppgå till 3 340 000 kr.

Under *fångvårdsstyrelsens delfond* godtar jag de av styrelsen gjorda beräkningarna av normala underhållskostnader med den ändringen att 50 000 kr. torde böra beräknas för iordningställande av slottsparken vid fångvårdsanstalten Hinseberg. Sammanlagt erfordras alltså 1 397 000 kr. — I fråga om de arbeten, för vilka äskats särskilda medel, torde även för nästa budgetår medel böra beräknas för installation av alarmanordningar m. m., utbyte av värmepannor m. m., modernisering av tjänstebostäder och brandskyddsanordningar. För dessa ändamål beräknar jag 40 000, 50 000, 125 000 respektive 100 000 kr. För omläggning av värmesystemet vid ungdomsanstalten i Ystad upptar jag 12 000 kr. Vidare tillstyrker jag, att 800 000 kr. anvisas för fortsatta ombyggnadsarbeten vid de äldre fångvårdsanstalterna. Dispositionen av nämnda belopp torde i varje särskilt fall böra prövas av Kungl. Maj:t. Beträffande de fångvårdsstyrelsens medelsäskanden å kapitalbudgeten som redovisats i det föregående förordar jag att 500 000 kr. anvisas för ombyggnadsarbeten vid fångvårdsanstalten i Växjö, 125 000 kr. för byggnadsåtgärder vid ungdomsanstalten i Nyköping samt 200 000 kr. för utbyggnad av snickeriverkstad m. m. vid fångvårdsanstalten i Härnösand. De byggnadstekniska brister av allvarlig natur som konstaterats vid Roxtunaanstalten synes böra avhjälpas, och jag beräknar härför 400 000 kr. — Delfondens totalbelopp beräknar jag således till 3 749 000 kr.

I fråga om *beskickningsfastigheternas delfond* torde för det löpande fastighetsunderhållet av byggnadsstyrelsen beräknat belopp, 1 300 000 kr., böra anvisas. Den föreslagna upprustningen av representationsvåningarna i sändebudsbostaden i London synes böra utföras, och jag beräknar för detta ändamål 75 000 kr. Till särskilda arbeten i samband med personskiften å chefsposter upptar jag för nästa budgetår i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag ett belopp av 100 000 kr. Ianspråktagande av sistnämnda belopp torde böra underställas Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, där frågan gäller disposition av större belopp än 30 000 kr. Härutöver föreslår jag, att sammanlagt 400 000 kr. beräknas för sådana större ombyggnads- och istandsättningsarbeten, som bör komma till utförande under nästa år. Till dessa arbeten hör en relativt genomgripande ombyggnad av beskickningsfastigheten i Wien liksom upprustning av generalkonsulatets i Istanbul byggnader. — Anslagsposten till bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder bör uppföras med 630 000 kr., vilket innebär en automatisk uppräkning med 30 000 kr. — Totalbeloppet under delfonden skulle således komma att uppgå till 2 505 000 kr.

Anslaget för det löpande underhållet under *byggnadsstyrelsens delfond* uppför jag med ett belopp av 17 088 000 kr. Därvid har jag godtagit den uppräknings med 600 000 kr. av det för innevarande budgetår anvisade be-

loppet, som byggnadsstyrelsen ansett erforderlig med hänsyn till stegringen av indextalet beträffande underhållskostnader. Jag har också accepterat byggnadsstyrelsens beräkningar beträffande fastigheter som ej är invärderade å staten utom såvitt avser 244 000 kr. för Hallwylska museet. Vidare har jag under delfonden beräknat ytterligare 1 000 000 kr. — vilket innebär en ökning med 200 000 kr. — på grund av den inverkan indexstegringen haft på kostnaderna för de särskilt redovisade arbetena under innevarande budgetår och med hänsyn till vad styrelsen anfört angående de ökade kraven på det normala underhållet av fastigheterna. Jag räknar härvid även med att förevarande belopp skall kunna tas i anspråk för bestridande av kostnaderna för sådana mindre byggnadsåtgärder som kan bli erforderliga i samband med konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader, där det inte är fråga om nya byggnadsföretag. Kostnaderna för de konstnärliga alstren — skulpturer etc. — bestrides med anlitan av det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget Konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader.

Vid min redovisning av förslag till fastighetsfondens stat föregående år anmälde jag, att jag hade för avsikt att inom kort låta närmare pröva principerna för beräkning av medelsbehovet för underhåll av till fastighetsfondens olika delfonder hörande byggnader. Sedan dess har byggnadsstyrelseutredningen tillkallats, och jag har funnit det lämpligt att avvakta förslagen från denna utredning och de ställningstaganden som kan komma att göras rörande den framtida organisationen vid förvaltningen av statens fastigheter, innan jag låter särskilt pröva frågan om fastighetsunderhållet.

I fråga om de ändamål för vilka byggnadsstyrelsen i statskrivelsen för nästa budgetår äskat särskilda medel tillstyrker jag en medelsanvisning av 174 000 kr. för moderniseringsarbeten vid Hornö yrkesskola och 25 000 kr. för materialkostnader i samband med anordnande av fritidslokaler vid Stigby yrkesskola. I det senare fallet bör såsom föreslagits arbetet utföras som övningsarbete för skolans elever. Vidare föreslår jag, att 65 000 kr. anvisas för ombyggnadsarbeten inom evertebratavdelningen i naturhistoriska riksmuseet, 70 000 kr. för omdisponering av duschutrymmen m. m. vid folkskoleseminariet i Karlstad samt 42 000 kr. för anordnande av bostadsrum vid lantbrukshögskolan i Ultuna.

Beträffande byggnadsstyrelsens förslag till åtgärder vid Verngarns vårdanstalt kan jag endast tillstyrka arbeten å elnätet för 20 000 kr. Jag kan vidare godtaga styrelsens förslag rörande Hammargårdens, Fagareds och Bistagårdens yrkesskolor för 55 000, 68 000 respektive 35 000 kr. Förstärkningsarbetena på eldistributionssystemet vid Lövsta skolhem och yrkesskola synes angelägna, och 130 000 kr. torde böra anvisas för ändamålet. För reparation efter vattenskada i f. d. Svea livgardes byggnad beräknar jag 20 000 kr.

Innevarande budgetår har 700 000 kr. anvisats för brandskyddsåtgärder och upprustning av vatten- och avloppsanläggningar vid ungdomsvårdsskolorna. Då jag finner det särskilt angeläget att brandskyddet förbättras, fö-

reslår jag, att för nästa budgetår ett till 1 100 000 kr. höjt belopp beräknas för de båda ändamålen. Beträffande Harpsunds egendom har byggnadsstyrelsen föreslagit vissa ombyggnadsåtgärder som avser att göra lokalerna mer lämpade för konferens- och representationsändamål. Jag finner dessa förslag väl motiverade och tillstyrker att 250 000 kr. anvisas för en första ombyggnadsetapp.

För fortsatta fasadarbeten vid Nationalmuseum beräknar jag 400 000 kr. och för den sista etappen av fasadarbetena vid operabyggnaden 300 000 kr. Den ur brandskyddssynpunkt angelägna omläggningen av vatten- och avloppsledningsnätet vid etnografiska museet m. m. synes böra utföras, och jag förordar en medelsanvisning av 110 000 kr. härför. Till ytterbelysning vid naturhistoriska riksmuseet beräknar jag 30 000 kr. De föreslagna moderniseringsarbetena vid skolorna för döva i Doverstorp och Växjö bör komma till stånd, och för ändamålen bör anvisas 125 000 respektive 75 000 kr. Vidare upptar jag 75 000 kr. för ombyggnad av steriliseringsutrymmen vid tandläkarhögskolan i Malmö, 8 000 kr. för lärosal vid Rostads folkskoleseminarium och 60 000 kr. för fysikinstitution vid folkskoleseminariet i Kristianstad. Byggnadsstyrelsens förslag till ombyggnadsarbeten för medicinska fakulteten i Göteborg torde böra bedömas i samband med behandlingen av läkarutbildningsberedningens förslag senare i år.

Folkskoleseminariet i Lund skall enligt avtal övertagas av landstinget år 1969. Till dess skall lokalerna disponeras för bl. a. den högre ekonomiska undervisningen i Lund. De återstående erforderliga omändringsarbetena har av byggnadsstyrelsen uppskattats draga en kostnad av ca 1 200 000 kr., varav 600 000 kr. erfordras nästa budgetår. Då jag ännu ej är beredd att ta ställning till byggnadsprogrammet, föreslår jag, att nämnda belopp om 600 000 kr. ställes till Kungl. Maj:ts förfogande såsom en reserv att disponeras av styrelsen efter särskild framställning.

För ombyggnad till undervisningsändamål av rektorsbostaden i Annedals folkskoleseminarium upptar jag 195 000 kr., för omklädningsrum m. m. vid folkskoleseminariet i Falun 70 000 kr. samt för nya fönster vid Brännans folkskoleseminarium 65 000 kr. Beträffande de föreslagna åtgärderna vid svenska kyrkans lokaler i Paris vill jag tillstyrka att 100 000 kr. anvisas för modernisering av portvaktsbostaden och för vissa av de föreslagna åtgärderna i lokalerna i övrigt. Vidare torde 25 000 kr. anvisas för utbyte av värmeapparater vid sjuk- och ålderdomshemmet i Paris. För transformatorbyte vid veterinärmedicinska anstalten beräknar jag 20 000 kr. och för anordnande av röntgenrum vid veterinärhögskolan 40 000 kr.

Mot bakgrund av att jag i det följande ämnar föreslå medelsanvisning för inredning av källarlokaler vid institutet för konserveringsforskning har jag ingen erinran mot installation av hiss därstädes för en kostnad av 60 000 kr. Likaså torde föreslagna arbeten vid bakteriologiska laboratoriet samt anordnande av civilförsvarsförråd i Kristianstad komma till utförande, och jag beräknar 80 000 respektive 160 000 kr. för dessa ändamål. Då jag finner byggnadsstyrelsens förslag till fortsatta förbättringsarbeten vid vanförean-

stalten i Härnösand angelägna, tillstyrker jag en medelsanvisning härför med 360 000 kr. Även för nästa budgetår torde med hänsyn till det goda ekonomiska utbytet därav särskilda medel böra anvisas för bränslebesparande åtgärder. Jag beräknar för ändamålet oförändrat 200 000 kr. Dispositionen av beloppet torde, på samma sätt som för närvarande, böra i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning. För ytterligare permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m. förordar jag att 150 000 kr. anvisas.

För innevarande budgetår har i fastighetsfondens stat inräknats ett belopp av 5 000 000 kr. för anordnande av tjänstelokaler m. m. för statsverksamheten. Beloppet är avsett att användas för att genom ändrings- och ombyggnadsarbeten, inredande av vindar m. m. inom det befintliga fastighetsbeståndet eller genom provisoriska nybyggnadsåtgärder tillgodose uppkommande lokalbehov. Med beaktande av rådande svårigheter att tillgodose det statliga lokalbehovet förordar jag, att även för nästa budgetår 5 000 000 kr. anvisas för anordnande av tjänstelokaler m. m. Disposition av medlen torde liksom för närvarande böra underställas Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, där fråga gäller ianspråktagande av större belopp än 50 000 kr.

Beträffande de i det föregående redovisade ändamål som äskats eller anmälts utanför fastighetsfondens stat förordar jag, att 25 000 kr. anvisas för provisoriska skyddsanordningar samt personalutrymmen vid frökontrollanstalten och 35 000 kr. för inredande av källarutrymmen vid växtskyddsanstaltens filial i Åkarp. Till följd av beslut om ökad intagning av elever vid statens skogsmästarskola bör gamla elevmässen ställas i ordning för en kostnad av högst 370 000 kr., och vidare bör nya lärosalar i herrgårdsbyggnaden anordnas för 30 000 kr. För inredningsarbeten i institutet för konserveringsforskning beräknar jag 260 000 kr. Byggnadsstyrelsens förslag att installera en kylanläggning vid flygtekniska försöksanstalten innebär besparingar i driftshänseende, och jag vill därför tillstyrka att 300 000 kr. anvisas för ändamålet. Vidare upptar jag 300 000 kr. för ombyggnad av lokaler för juridiska fakulteten i Stockholm. Beträffande byggnadsstyrelsens förslag att 500 000 kr. beräknas för ändringsarbeten i samband med omflyttningar inom Chalmers tekniska högskola förordar jag, att den nämnda summan anvisas till Kungl. Maj:ts disposition och förutsätter därvid, att beloppet skall kunna ge utrymme även för ändringsarbeten som kan komma att erfordras vid andra högskolor och vid universiteten. Sedan den fastighet vari konstakademien och konsthögskolan är inrymda genom avtal överlåtits till staten, torde medel anvisas för en angelägen istandsättning av byggnaden. Jag beräknar för nästa budgetår 600 000 kr. För den nya lärarhögskolan i Göteborg, varom förslag framlägges i annat sammanhang, bör ombyggnadsarbeten i Annedals folkskoleseminarium komma till utförande för en kostnad av 225 000 kr. Slutligen beräknar jag 10 000 kr. för inredande av lokaler för en nyinrättad mikrobiologisk avdelning vid statens vatteninspektion i enlighet med förslag under nionde huvudtiteln.

Delposten under byggnadsstyrelsens delfond torde i enlighet med vad jag nu anfört böra upptagas med sammanlagt 30 105 000 kr.

För *generaltullstyrelsens delfond* beräknar jag i enlighet med styrelsens statförslag en medelsanvisning av 227 000 kr. för löpande underhållsarbete. Vidare beräknar jag 20 000 kr. för installation av oljeeldning i vissa av tullverkets tjänstebostadshus i Tornedalen. Totalt torde anslagsposten för generaltullstyrelsens delfond således böra uppföras med 247 000 kr.

Under *Uppsala universitets delfond* upptar jag med godtagande av drätselnämndens beräkningar 1 864 000 kr., som helt avser löpande fastighetsunderhåll.

I fråga om *Lunds universitets delfond* bör 720 000 kr. anvisas för löpande underhållsarbeten och dessutom 30 000 kr. för ändringsarbeten å fastighet som — i enlighet med vad chefen för ecklesiastikdepartementet denna dag föreslår — avses skola förvärfvas från AB Svensk torvförädling. Totalt erfordras alltså under denna delfond 750 000 kr.

Under *sjöfartsstyrelsens delfond* godtar jag de av styrelsen gjorda beräkningarna av normala underhållskostnader, innebärande ett medelsbehov av 630 000 kr.

Underhållsanslaget under *medicinalstyrelsens delfond* beräknas numera med tillämpning av den för byggnadsstyrelsens delfond gällande underhållsprocenten. I enlighet härmed upptar jag ett belopp av 9 482 000 kr. för det löpande underhållet.

Beträffande underhållsanslaget under *karolinska sjukhusets delfond* förordar jag, att även detta för nästa budgetår beräknas med tillämpning av den för byggnadsstyrelsens delfond gällande underhållsprocenten. Härigenom kan ett något intensifierat fastighetsunderhåll uppnås. Kostnaderna för karolinska sjukhusets avloppsavgifter torde i framtiden böra bestridas med medel från sjukhusets omkostnadsstat. I enlighet med sjukhusdirektionens beräkningar upptar jag alltså till löpande underhållsarbeten 1 340 000 kr. för karolinska sjukhuset och 185 000 kr. för serafimerlasarettet. — I fråga om de arbeten, för vilka äskats särskilda medel, tillstyrker jag beträffande karolinska sjukhuset, att 690 000 kr. anvisas för avslutande av vissa åtgärder beträffande kraftdistributionen inom sjukhuset och ytterligare 200 000 kr. för ombyggnad av öronpolikliniken, vilken åtgärd visat sig mer omfattande än som ursprungligen beräknats. Jag förordar även, att 65 000 kr. anvisas för anordnande av ännu ett frysrum i centralköket. Jag finner det angeläget, att en upprustning av sjukhusets äldre vårdavdelningar kommer till stånd. Beträffande de ändamål för vilka medel äskats å kapitalbudgeten och som sammanlagt kostnadsberäknats till 1 594 000 kr. är jag inte nu beredd att ta ställning till vilka arbeten som bör komma till utförande. Jag föreslår, att en summa av tillhoppa 1 200 000 kr. anvisas för nämnda arbeten samt för upprustning av äldre vårdavdelningar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att inom angivna ram bestämma vilka arbeten som skall utföras. — Vad gäller särskilda arbeten vid serafimerlasarettet förordar jag, att 30 000 kr. anvisas för fortsatta reparationer av vatten- och avloppsledningsnätet och sammanlagt 63 000 kr. för oljeeldningsaggregat, torrkökningsskydd och desinfektionsugn. — Karolinska sjukhusets delfond skulle

i enlighet härmed uppföras med totalt 3 773 000 kr., varav 3 495 000 kr. för karolinska sjukhuset och 278 000 kr. för serafimerlasarettet.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt skulle till reparations- och underhållskostnader m. m. för å fastighetsfonden redovisade byggnader för nästa budgetår upptagas sammanlagt 56 445 000 kr. med den fördelning å de olika delfonderna som framgår av bilagan. Detta innebär en ökning i förhållande till staten för innevarande budgetår med 8 765 000 kr.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

För avskrivning av de å statens allmänna fastighetsfond bokförda tillgångarna tillämpas vissa allmänna, av riksdagen godkända grunder, vilka i huvudsak innebär, att avskrivningen å fondens byggnadsvärden avpassas så, att avskrivningstiden skall utgöra 60 år i normalfall men 40 år för byggnader, beträffande vilka ett extraordinärt avskrivningsbehov anses föreligga (fängelser, sjukhus, forskningsinstitutioner och skolor). Grundavskrivning skall ske i det förra fallet med 25 procent, i det senare med 50 procent; avskrivningen skall i båda fallen fullföljas genom en årlig avsättning till värdeminskningskonto, beräknad till 1,25 procent. För grundavskrivningen anvisas erforderliga anslag å riksstatens driftbudget under huvudtiteln avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Medel till den årliga avsättningen till värdeminskningskonto anslås å fastighetsfondens stat under förevarande rubrik. Enligt de av 1943 års riksdag godkända grunderna påbörjas den årliga avsättningen först under andra budgetåret efter det under vilket en byggnad färdigställts. Härigenom vinnes den fördelen att statberäkningen bygger på kända förhållanden.

I enlighet med angivna grunder har riksrevisionsverket vid den slutliga beräkningen av årsavskrivningen för budgetåret 1961/62 upptagit denna årsavskrivning till 14 857 930 kr.

Vid beräkningen av det belopp, som skall upptagas för avsättning till värdeminskningskonto å allmänna fastighetsfondens stat för nästa budgetår, bör till de för innevarande budgetår fastställda årsavskrivningarna läggas beloppet av den årliga avskrivningen å under budgetåret 1960/61 tillkomna värden för färdiga byggnader. I övrigt bör vid beräkningen hänsyn endast tagas till de avskrivningsbelopp, som bortfaller på grund av slutförda årsavskrivningar. Riksrevisionsverket har under iakttagande härav beräknat avsättningsbehovet för budgetåret 1962/63 till 16 120 000 kr. Fördelningen av detta belopp på de olika delfonderna framgår av bilagan.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden

Fångvårdsstyrelsens delfond. Delposten har för innevarande budgetår upptagits med 255 000 kr. Styrelsen föreslår, att delposten för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Beskickningsfastigheternas delfond. Utgifterna för grundhyra, uppvärm-

ning och belysning samt sådana övriga löpande årsomkostnader, som i varje särskilt fall kontraktsevenligt åligger statsverket såsom hyresgäst att betala, uppgår till avrundat 2 830 000 kr. Jämfört med beräkningarna för innevarande budgetår uppgår för budgetåret 1962/63 tillkommande förhyrningar samt hyresökningar m. m. till 320 000 kr., medan frånträddandet av vissa förhyrda lokaler medför en besparing på sammanlagt 20 000 kr. Delposten ökar av denna anledning med 300 000 kr. — För sådana reparations- och underhållsarbeten m. m., vilka statsverket såsom hyresgäst har att bekosta, har för innevarande budgetår anvisats 350 000 kr., varav 65 000 kr. för arbeten, som kan uppkomma till följd av nyförhyrningar under budgetåret, och 35 000 kr. avseende installation av luftkonditionering. Vid beräkningen av erforderliga underhållsmedel för budgetåret 1962/63 utgår styrelsen i första hand från ett oförändrat medelsbehov av 250 000 kr. Genom tillkomsten av nya förhyrningar under de senaste budgetåren anses en uppräknings belopp med 50 000 kr. nödvändig. Tillägget för arbeten i samband med under budgetåret nytillkommande förhyrningar föreslår styrelsen till oförändrat 65 000 kr. Härutöver tillkommer även för nästkommande budgetår kostnader för nyinstallation av luftkonditionering jämte ersättning av försliten luftkylningsapparat på vissa orter. Sedan nya beskickningar upprättats i Bagdad, Lagos och Monrovia har belastningen på denna delpost stigit i sådan grad, att den bör förstärkas med 10 000 kr. till 45 000 kr. För beskickningen i Djakarta förhyres såväl kansli som chefsbostad och övriga personalbostäder, vilka lokaler emellertid i många avseenden är bristfälliga, varför en genomgripande upprustning bör komma till stånd. Kostnaderna härför, som måste bestridas av svenska staten, uppskattas till sammanlagt 150 000 kr. för sändebudsbostad, kansli lokaler samt personalbostäder. — För reparations- och underhållsarbeten m. m. skulle sålunda erfordras $(250\,000 + 50\,000 + 65\,000 + 45\,000 + 150\,000 =)$ 560 000 kr.

Byggnadsstyrelsens delfond. För nu löpande budgetår har delposten beräknats till 15 358 000 kr. För nästa budgetår uppskattar byggnadsstyrelsen utgifterna till 19 891 000 kr., varav 500 000 kr. beräknats för sådana ändrings- och inredningsarbeten m. m., som i regel kontraktsevenligt åvilar hyresgäst. Härtill kommer de hyresutgifter, som icke skall ersättas från ersättningsanslagen och som beräknas uppgå till 129 000 kr. Utgiftsposten uppgår således sammanlagt till 20 020 000 kr.

Generaltullstyrelsens delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 200 000 kr. vilket innebär en ökning med 50 000 kr.

Uppsala universitets delfond. För innevarande budgetår är delposten uppförd med 460 000 kr., vilket belopp föreslås höjt till 500 000 kr.

Lunds universitets delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 400 000 kr., vilket innebär en ökning med 200 000 kr. Ökningen är föranledd av det ökade behovet av undervisningslokaler.

Sjöfartsstyrelsens delfond. För nästa budgetår har styrelsen uppskattat hyresutgifterna till 107 000 kr., vilket innebär en ökning med 47 000 kr. i förhållande till gällande stat.

Medicinalstyrelsens delfond. För nästa budgetår har delposten upptagits till 100 000 kr., vilket innebär en ökning med 44 000 kr.

Karolinska sjukhusets delfond. För innevarande budgetår har delposten upptagits med 270 000 kr. Direktionen för sjukhuset föreslår för nästa budgetår en uppräknings av posten med 520 000 kr. till 790 000 kr.

Departementschefen

Myndigheternas förslag till hyres- och arrendeutgifter för fastighetsfonden kan jag i huvudsak godtaga. Dock beräknar jag ytterligare 300 000 kr. under beskicksfastigheternas delfond för anskaffning av kanslilokaler för beskickningen i Athén, varjämte jag under karolinska sjukhusets delfond med anledning av viss bostadsanskaffning upptar hyresposten till 1 370 000 kr. Enligt mitt förslag bör hyres- och arrendeutgifterna upptas med 26 642 000 kr., vilket innebär en ökning med 6 953 000 kr. i förhållande till gällande stat. Ökningen får ses mot bakgrunden av de senaste årens starka återhållsamhet i fråga om statliga investeringar, varigenom det tillkommande lokalbehovet i hög grad måste tillgodoses genom förhyrningar. I vissa fall har därvid vid nyförhyrningar belopp tagits i anspråk från posten för bestridande av kostnader för ändrings- och inredningsarbeten, som erfordrats för att lokalerna skall fylla sitt ändamål. Disposition av medel i fråga om arbeten, som beräknas draga en kostnad av mer än 50 000 kr., torde i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler

Den fastighetsfonden tillkommande ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler bestämmes för samtliga delfonder utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder så, att full förräntning erhålles å det av respektive delfonder disponerade statskapitalet. Den räntefot, vid vilken full förräntning skall anses vara för handen, har satts till 4 3/4 procent. För slottsbyggnadernas delfond upptages av redovisningstekniska skäl en formell överskottspost om 1 000 kr. Det belopp, som vid fördelningen av ersättningsanslaget under slottsbyggnadernas delfond härigenom blir erforderligt för att balansera nettoutgiften för reparation och underhåll av de under delfonden invärderade byggnaderna, hänföres till sjätte huvudtiteln.

Kapitalbehållningarna den 1 juli 1962 för de olika delfonderna utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder framgår av följande sammanställning, vilken — i överensstämmelse med vad som tidigare tillämpats — beräknats med utgångspunkt från att vid ingången av budgetåret 1961/62 för investering i ifrågavarande delfonder disponibla medel i sin helhet tagits i anspråk före nämnda budgetårs utgång. Även om de på detta schablonmässiga sätt beräknade överskotten skulle komma att över- eller understiga

de faktiska, påverkas statsregleringen likväl icke härav, eftersom ersättningsanslagen upptages i anslutning till de beräknade överskotten och sedermera belastas i anslutning till de faktiska överskotten.

Kapitalbehållningarna för fastighetsfondens nämnda delfonder den 1 juli 1962 har sålunda beräknats till följande belopp.

för fångvårdsstyrelsens delfond	57 620 997
för beskickningsfastigheternas delfond	32 439 377
för generaltullstyrelsens delfond	5 704 374
för Uppsala universitets delfond	21 461 503
för Lunds universitets delfond	19 240 461
för sjöfartsstyrelsens delfond	3 600 969
för medicinalstyrelsens delfond	200 073 428
för karolinska sjukhusets delfond	27 626 361

I nästföljande tabell har för här ifrågavarande åtta delfonder sammanförts dels de till 4 3/4 procent å förenämnda kapitalbehållningar beräknade överskotten, dels de i det föregående tillstyrkta utgifterna, dels ock de i det följande beräknade inkomsterna. För slottsbyggnadernas delfond har angivits reparationsutgifterna, nyssnämnda formella överskottspost samt de beräknade inkomsterna. Ur dessa uppgifter framräknas så de erforderliga ersättningsanslagen. För fullständighetens skull har i tabeln även medtagits de för byggnadsstyrelsens delfond enligt den följande redogörelsen framräknade beloppen.

Ersättningen till *slottsbyggnadernas delfond* bör för nästa budgetår upptagas med 32 000, 41 000 respektive 90 000 kr. under fjärde, åttonde och elfte huvudtitlarna. Till följd härav bör under sjätte huvudtiteln uppföras (2 850 000 — 163 000 =) 2 687 000 kr. eller det belopp som erfordras för att ett formellt överskott å 1 000 kr. skall erhållas å delfonden.

För *byggnadsstyrelsens delfond* beräknas ersättningen till fastighetsfonden med stöd av de kalkylerade hyresvärdena för de olika i delfonden in-

Delfond	Överskott kr.	Utgifter kr.	Summa kr.	Andra in- komster än ersättnings- anslag kr.	Ersätt- nings- anslag kr.
Slottsbyggnadernas	1 000	3 340 000	3 341 000	491 000	2 850 000
Fångvårdsstyrelsens	2 735 000	4 916 000	7 651 000	631 000	7 020 000
Beskickningsfastigheternas	1 540 000	6 515 000	8 055 000	33 000	8 022 000
Byggnadsstyrelsens	10 651 000	57 073 000	67 724 000	4 198 000	63 526 000
Generaltullstyrelsens	270 000	550 000	820 000	241 000	579 000
Uppsala universitets	1 020 000	3 393 000	4 413 000	577 000	3 836 000
Lunds universitets	915 000	1 515 000	2 430 000	95 000	2 335 000
Sjöfartsstyrelsens	170 000	839 000	1 009 000	156 000	853 000
Medicinalstyrelsens	9 505 000	14 516 000	24 021 000	2 076 000	21 945 000
Karolinska sjukhusets	1 310 000	6 550 000	7 860 000	1 161 000	6 699 000
Summa	28 117 000	99 207 000	127 324 000	9 659 000	117 665 000

gående fastigheterna och förhyrda lokalerna, dock att hyresutgifterna för bank- och fondinspektionens, sparbanksinspektionen samt försäkringsinspektionen ersättes från inspektionernas specialbudgeter. Byggnadsstyrelsen har i statförslaget verkställt beräkningar rörande ifrågavarande hyresvärden med uppdelning på olika anslag efter hyresvärdet (hyresutgiften) för lokaler åt de till respektive huvudtitlar hörande statsmyndigheterna. Beträffande de av statsverket förhyrda lokalerna sker numera, jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 8 maj 1953, av redovisningstekniska skäl styrelsens beräkning av de belopp, som årligen skall tillföras förevarande delpost, på grundval av hyresutgifterna för tiden den 1 april—den 31 mars. I beräkningarna av ersättningsanslagen för nästa budgetår, beträffande vilkas detaljer torde få hänvisas till handlingarna i ärendet, kommer summan av anslagen att uppgå till avrundat 63 526 000 kr., varav 25 049 000 kr. faller på åttonde huvudtiteln.

Med utgångspunkt från ersättningsanslagen från driftbudgeten å sammanlagt 63 526 000 kr. med tillägg av övriga inkomster enligt den föregående sammanställningen å tillhoppa 4 198 000 kr. samt med avdrag av utgifter å sammanlagt 57 073 000 kr. framkommer ett överskott för byggnadsstyrelsens delfond av 10 651 000 kr.

Ersättningsanslagen torde fördelas å de skilda huvudtitlarna enligt nedanstående sammanställningen.

De sålunda beräknade ersättningsanslagen äskas i annat sammanhang denna dag under vederbörande huvudtitlar.

Huvudtitel		Ersättningsanslag			
		till slotts- byggnadernas delfond	till bygg- nadsstyrelsens delfond	till annan delfond	Summa
Andra	huvudtiteln		1 459 000	¹ 7 020 000	8 479 000
Tredje	»		473 000	² 7 972 000	8 445 000
Fjärde	»	32 000	450 000	³ 50 000	532 000
Femte	»		6 585 000		6 585 000
Sjätte	»	2 687 000	3 427 000		6 114 000
Sjunde	»		1 574 000	⁴ 579 000	2 153 000
Åttonde	»	41 000	25 049 000	⁵ 4 902 000	29 992 000
Nionde	»		7 801 000		7 801 000
Tionde	»		2 867 000	⁶ 853 000	3 720 000
Elfte	»	90 000	13 552 000	⁷ 29 913 000	43 555 000
Tolfte	»		169 000		169 000
Fjortonde	»		120 000		120 000
	Summa	2 850 000	63 526 000	51 289 000	117 665 000

¹ Fängvårdsstyrelsens delfond. — ² Beskickningsfastigheternas delfond. — ³ Generaltullstyrelsens delfond. — ⁴ Därav till Uppsala universitets delfond 2 567 000 kr. och till Lunds universitets delfond 2 335 000 kr. — ⁵ Sjöfartsstyrelsens delfond. — ⁶ Därav till Uppsala universitets delfond 1 269 000 kr. till medicinalstyrelsens delfond 21 945 000 kr. och till karolinska sjukhusets delfond 6 699 000 kr.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden

Förvaltningsmyndigheterna har för budgetåret 1962/63 beräknat förevarande inkomstpost efter samma grunder som för innevarande budgetår. I allmänhet har inkomsterna uppskattats till högre belopp än tidigare med hänsyn till genomförda eller planerade hyreshöjningar. Med godtagande i huvudsak av myndigheternas beräkningar föreslår jag, att delposten för budgetåret 1962/63 uppföres med 8 771 000 kr.

C. Diverse inkomster

Under denna delpost anser jag mig kunna godtaga förvaltningsmyndigheternas förslag och förordar, att under delposten upptages sammanlagt 888 000 kr. med den fördelning på olika delfonder som framgår av bilagan.

Hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna bilagda förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Sven-Olof Norberg

Bilaga

**Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond
för budgetåret 1962/63**

Inkomster**A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:**

1. Slottsbyggnadernas	delfond	2 850 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	7 020 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	8 022 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	63 526 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	579 000	
6. Uppsala universitets	»	3 836 000	
7. Lunds universitets	»	2 335 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	853 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	21 945 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	6 699 000	117 665 000

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	400 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	630 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	32 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	4 000 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	240 000	
6. Uppsala universitets	»	35 000	
7. Lunds universitets	»	44 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	155 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	2 075 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	1 160 000	8 771 000

C. Diverse inkomster:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	91 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	1 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	198 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	1 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning	250 000		
b) Bidrag från Uppsala läns landsting	291 000		
c) Övriga diverse inkomster	1 000	542 000	
7. Lunds universitets delfond:			
a) Bidrag från universitetets egendoms- förvaltning	50 000		
b) Övriga diverse inkomster	1 000	51 000	

8. Sjöfartsstyrelsens	delfond	1 000	
9. Medicinalstyrelsens	•	1 000	
10. Karolinska sjukhusets	•	1 000	888 000
		Summa kr.	127 324 000

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:

1. Slottsbyggnadernas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader	1 132 000		
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga	355 000		
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m.	438 000		
d) Vissa istandsättningsarbeten	1 415 000	3 340 000	
2. Fångvårdsstyrelsens delfond		3 749 000	
3. Beskickningsfastigheternas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	1 875 000		
b) Bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i>	630 000	2 505 000	
4. Byggnadsstyrelsens delfond		30 105 000	
5. Generaltullstyrelsens	•	247 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset	750 000		
b) Övriga fastigheter	1 114 000	1 864 000	
7. Lunds universitets delfond		750 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	•	630 000	
9. Medicinalstyrelsens	•	9 482 000	
10. Karolinska sjukhusets delfond:			
a) Karolinska sjukhuset	3 495 000		
b) Serafimerlasarettet	278 000	3 773 000	56 445 000

B. Avsättning till värdeminskningskonto:

2. Fångvårdsstyrelsens	delfond, <i>förslagsvis</i>	912 000	
3. Beskickningsfastigheternas	• , <i>förslagsvis</i>	320 000	
4. Byggnadsstyrelsens	• , <i>förslagsvis</i>	6 948 000	
5. Generaltullstyrelsens	• , <i>förslagsvis</i>	103 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset, <i>förslagsvis</i>	476 000		
b) Övriga fastigheter, <i>förslagsvis</i>	553 000	1 029 000	
7. Lunds universitets delfond, <i>förslagsvis</i>		365 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	• , <i>förslagsvis</i>	102 000	
9. Medicinalstyrelsens	• , <i>förslagsvis</i>	4 934 000	
10. Karolinska sjukhusets	• , <i>förslagsvis</i>	1 407 000	16 120 000

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

2. Fångvårdsstyrelsens	delfond, förslagsvis	255 000	
3. Beskickningsfastigheternas	» , förslagsvis	3 690 000	
4. Byggnadsstyrelsens	» , förslagsvis	20 020 000	
5. Generaltullstyrelsens	» , förslagsvis	200 000	
6. Uppsala universitets	» , förslagsvis	500 000	
7. Lunds universitets	» , förslagsvis	400 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	» , förslagsvis	107 000	
9. Medicinalstyrelsens	» , förslagsvis	100 000	
10. Karolinska sjukhusets	» , förslagsvis	1 370 000	26 642 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	2 735 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 540 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	10 651 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	270 000	
6. Uppsala universitets	»	1 020 000	
7. Lunds universitets	»	915 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	170 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	9 505 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	1 310 000	28 117 000
Summa kr.			127 324 000

BEREDSKAPSSTAT FÖR FÖRSVARSVÄSENDET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1962.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1962/63 och anför därvid följande.

Enligt § 63 regeringsformen skall riksdagen årligen antaga beredskapsstat för försvarsväsendet. Den för innevarande budgetår gällande beredskapsstaten (statsverkspropositionen, bil. 34; rskr nr 119) har fastställts, bland annat, med ledning av en genom överbefälhavarens försorg verkställd undersökning rörande medelsbehovet för viss försvarsberedskap. Staten upptager å driftbudgeten anslag om sammanlagt 825 miljoner kr. och å kapitalbudgeten ett anslag av 50 miljoner kr. Driftbudgetanslagen fördelar sig med 745 miljoner kr. på fjärde huvudtiteln, med 5 miljoner kr. på sjunde huvudtiteln, med 10 miljoner kr. på tionde huvudtiteln samt med 65 miljoner kr. på elfte huvudtiteln. Av det under fjärde huvudtiteln uppförda beloppet avses för löpande utgifter för armén, marinen och flygvapnet respektive 330, 70 och 45 miljoner kr., för engångsutgifter 150 miljoner kr. samt för övriga försvarsutgifter 150 miljoner kr. Anslaget under sjunde huvudtiteln avses för vissa civila försvarsberedskapsåtgärder (kostnader för förstärkning av gränsbevakning, polis, brandväsen, m. m.). Å tionde huvudtiteln har uppförts ett anslag för finansiering av erforderliga pris- och handelsreglerande åtgärder m. m. Under elfte huvudtiteln redovisas anslag för sjukvårdsberedskapens och civilförsvarets löpande utgifter med 10 respektive 35 miljoner kr. För sistnämnda verksamhetsområden har under samma huvudtitel jämväl upptagits engångsanslag om 5 respektive 15 miljoner kr. Anslaget å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket avses för försvarsberedskapens stärkande i allmänhet.

Då de i beredskapsstaten uppförda beloppen varit oförändrade allt sedan år 1955 torde det med hänsyn bl. a. till prisutvecklingen kunna ifrågasättas om medelsavvägningen i beredskapsstaten alltjämt är den mest lämpliga. Å andra sidan torde gällande dispositionsregler för de på beredskapsstaten uppförda anslagen, vilka samtliga är förslagsanslag, ge Kungl. Maj:t den handelsfrihet som vid krig eller krigsfara blir erforderlig. Det bör i detta sammanhang även framhållas att det under tionde huvudtiteln uppförda anslaget till allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder m. m. må utnyttjas för samtliga de åtgärder som i en sådan situation erfordras för att trygga folkförsörjningen. Oaktat vad sålunda anförts bör emellertid en undersökning göras om det aktuella medelsbehovet för den försvarsberedskap som beredskapsstaten avser. Det bör uppdras åt överbefälhavaren att verkställa en sådan undersökning. Resultatet bör föreligga inom sådan tid, att det kan läggas till grund för den beredskapsstat, som skall fastställas av 1963 års riksdag. I avvaktan på resultatet av förenämnda undersökning föreslår jag, att någon ändring av anslagens belopp nu icke vidtages. I enlighet härmed upprättat förslag till beredskapsstat för budgetåret 1962/63 torde såsom *bihang* få fogas vid protokollet i ärendet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna det vid detta protokoll fogade förslaget till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1962/63.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Sven-Olof Norberg

Bihang**Förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för
budgetåret 1962/63****Driftbudgeten****A. Egentliga statsutgifter:**

IV. Försvarsdepartementet	745 000 000	
VII. Finansdepartementet	5 000 000	
X. Handelsdepartementet	10 000 000	
XI. Inrikesdepartementet	65 000 000	825 000 000
	<u>Summa kr.</u>	<u>825 000 000</u>

Kapitalbudgeten**Kapitalinvestering:**

VIII. Fonden för förslag till statsverket	50 000 000
---	------------

Egentliga statsutgifter**IV. Försvarsdepartementet****C. Försvarskrafterna**

a	Arméns löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	330 000 000	
b	Marinens löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	70 000 000	
c	Flygvapnets löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	45 000 000	
d	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	150 000 000	595 000 000
			595 000 000

E. Diverse

a	Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	150 000 000	
			Summa kr. 745 000 000

VII. Finansdepartementet

a	Civila utgifter för försvarsberedskap, <i>förslagsvis</i>	5 000 000
---	---	-----------

Egentliga statsutgifter**X. Handelsdepartementet**

a	Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder m. m., <i>förslagsvis</i>	10 000 000
----------	---	-------------------

XI. Inrikesdepartementet**B. Hälso- och sjukvården**

Sjukvårdsberedskapen:

a	Löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	10 000 000	
b	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000 000	15 000 000
			15 000 000

E. Civilförsvaret m. m.

Civilförsvaret:

a	Löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	35 000 000	
b	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	15 000 000	50 000 000
			50 000 000
		Summa kr.	65 000 000

Kapitalinvestering**VIII. Fonden för förlag till statsverket**

a	Försvarsberedskapens stärkande i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	50 000 000
----------	--	-------------------